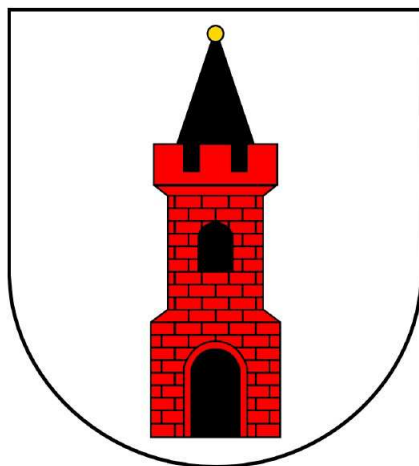

WÓJT GMINY RADOSZYCE

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY RADOSZYCE**

załącznik nr 1 do uchwały Nr .....

Rady Gminy Radoszyce

z dnia .....

Radoszyce 2016 r.

Opracowanie wykonano na zlecenie
Gminy Radoszyce

przez

SoftGIS s.c.

51-616 Wrocław, ul. Parkowa 25

tel. (071) 345-92-51;

NIP 898-20-01-760, REGON 932815350

Zespół autorski:

mgr inż. Anna Grodecka

mgr inż. Celina Grześkowiak

mgr inż. arch. Aleksandra Miller

mgr inż. Józefina Sobiegraj

mgr inż. Radosław Jończak – główny projektant

SPIS TREŚCI

WSTĘP	7
1. PODSTAWA SPORZĄDZENIA STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY RADOSZYCE.....	7
2. CEL I ZADANIA STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	7
I. UWARUNKOWANIA ROZWOJU	9
1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA GMINY	9
2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z OBOWIĄZUJĄCYCH AKTÓW PRAWNYCH.....	14
2.1. Wnioski wynikające z polityki przestrzennej województwa świętokrzyskiego	14
2.2. Wnioski wynikające z polityki przestrzennej gminy.....	21
3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU	25
3.1. Dotychczasowe przeznaczenie terenu	25
3.2. Dotychczasowe zagospodarowanie terenu.....	25
3.2.1. Tereny mieszkaniowe.....	25
3.2.2. Tereny usługowe.....	26
3.2.3. Tereny zabudowy produkcyjnej.....	26
3.2.4. Tereny zieleni urządzonej i cmentarzy	26
4. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY	29
5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	30
5.1. Stan środowiska	30
5.1.1. Rzeźba terenu	30
5.1.2. Budowa geologiczna	30
5.1.3. Gleby.....	32
5.1.4. Wody.....	33
5.1.5. Warunki klimatyczne	37
5.1.6. Lasy.....	37
5.1.7. Flora.....	38
5.1.8. Fauna	40
5.1.9. Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt	40
5.1.10. Stan powietrza atmosferycznego	41
5.1.11. Surowce naturalne.....	41
5.2. Stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.....	44
5.2.1. Stan rolniczej przestrzeni produkcyjnej.....	44
5.2.2. Stan leśnej przestrzeni produkcyjnej.....	45
5.3. Wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego	45
5.3.1. Ochrona środowiska	45
5.3.2. Ochrona przyrody	46
5.3.3. Elementy krajobrazu kulturowego.....	52
6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	52
6.1. Rys Historyczny.....	54
6.2. Struktura osadnicza.....	56
6.3. Obiekty objęte ochroną konserwatorską	56
6.4. Obiekty będące w gminnej ewidencji zabytków.....	57
Zabytkowe cmentarze	59
6.5. Stanowiska archeologiczne	62
7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA.....	69
7.1. Demografia	69
7.2. Struktura gospodarcza, bezrobocie.....	72
7.3. Jakość życia mieszkańców i ochrona ich zdrowia.....	76
7.4. Oświata	79

7.5. Kultura	81
7.6. Sport i rekreacja.....	83
8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	84
9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY	87
9.1. Potrzeby rozwoju.....	87
9.2. Możliwości	87
9.3. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne	89
9.4. Prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego.....	90
9.5. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.....	93
9.6. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.....	94
9.6.1. Zapotrzebowanie na tereny mieszkaniowe	94
9.6.2. Chłonność istniejących terenów inwestycyjnych w nawiązaniu do przeprowadzonych analiz rozwojowych gminy w ramach zwartych obszarów funkcjonalno-przestrzennych istniejącej zabudowy	97
9.6.3. Chłonność istniejących terenów inwestycyjnych w nawiązaniu do przeprowadzonych analiz rozwojowych gminy w ramach nowych niezabudowanych obszarów funkcjonalno-przestrzennych wyznaczonych w ramach obowiązujących planów miejscowych.....	98
9.6.4. Analiza potrzeb wyznaczenia nowych terenów inwestycyjnych z uwzględnieniem obecnej chłonności	98
10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW	99
11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH	103
11.1. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	103
11.2. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo górnicze i geologiczne.....	104
11.3. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. O ochronie gruntów rolnych i leśnych	105
11.4. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 28 września 1991 r. O lasach.....	105
11.5. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. O ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	106
11.6. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne	106
12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEN GEologiczNYCH	108
13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GóRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH.....	108
14. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPIEŃ UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI.....	109
14.1 Stan systemu komunikacyjnego	109
14.1.1. Komunikacja drogowa	109
14.1.2. Komunikacja kolejowa	111
14.1.3. Komunikacja lotnicza	111
14.2. Stan infrastruktury technicznej.....	112
14.2.1. Gospodarka wodno-ściekowa.....	112
14.2.2. Zaopatrzenie w energię elektryczną.....	116
14.2.3. Zaopatrzenie w gaz.....	116
14.2.4. Zaopatrzenie w energię cieplną	116
14.2.5. Telekomunikacja.....	116
14.2.6. Gospodarka odpadami	117
15. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH	118
15.1. Infrastruktura komunikacyjna.....	118
15.2. Infrastruktura techniczna	119
15.3. Gospodarka wodna	123
16. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPowODZIOWEJ	124

II. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO – WYTYCZNE DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	125
1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY RADOSZYCE ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW UWZGLĘDNIAJĄCE BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ.....	125
1.1. Zasady kształtowania polityki przestrzennej	125
1.2. Kierunki rozwoju gminy	126
1.3. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego.....	128
1.4. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy	128
1.4.6. Ustalenia funkcjonalno-przestrzenne dla poszczególnych terenów oraz wskaźniki dotyczące użytkowania i zagospodarowania terenów.....	130
1.4.7. Pozostałe ustalenia.....	142
1.4.8. Tereny wyłączone spod zabudowy.....	143
1.4.9. Obszary przestrzeni publicznej.....	144
2. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	145
2.1. Obszary i obiekty objęte prawnymi formami ochrony przyrody.....	145
2.2. Ujęcia i zasoby wodne.....	147
2.3. Ochrona gleb.....	148
2.4. Ochrona lasów	149
2.5. Ochrona przed hałasem	149
2.6. Ochrona przed promieniowaniem.....	150
2.7. Złoże.....	150
3. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....	153
3.1. Wykaz obiektów i obszarów chronionych oraz zasady ich ochrony	153
3.2. Strefy ochrony konserwatorskiej	157
4. KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI.....	159
4.1. Komunikacja drogowa	159
4.2. Komunikacja kolejowa	164
4.3. Komunikacja lotnicza.....	164
4.4. Komunikacja rowerowa i szlaki turystyczne	164
5. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	165
5.1. Ogólne zasady realizacji sieci infrastruktury technicznej.....	165
5.2. Gospodarka wodno-ściekowa.....	165
5.3. Zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i ciepło.....	166
5.4. Gospodarka odpadami.....	169
6. OBSZARY NA, KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM ORAZ LOKALNYM	169
7. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ	172
8. OBSZARY DLA, KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	172
9. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	173
10. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH	174
11. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALNY FILAR OCHRONNY	175
12. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH.....	175
13. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENI, REHABILITACJI, REKULTYWACJI I REMEDIACJI.....	175
14. OBSZARY ZDEGRADOWANE	176
15. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 KW, A TAKŻE ICH STREFY OCHRONNE	177

16. TERENY ZAMKNIĘTE	178
17. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	178
III. SYNTEZA USTALEŃ ZMIANY STUDIUM.....	180

WSTĘP

1. PODSTAWA SPORZĄDZENIA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY RADOSZYCE

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radoszyce, zwane dalej „studium” to dokument planistyczny, który określa politykę przestrzenną gminy, w tym zasady zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. z 2015 r. poz. 199).

Niniejszy dokument stanowi zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Radoszyce przyjętego uchwałą Rady Gminy Radoszyce Nr XIII/115/00 z dnia 28 czerwca 2000 r. zmienionego uchwałą Nr XXI/129/2012 z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie uchwalenia jednostkowej zmiany Nr 1 i Nr 2 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Radoszyce. Podstawą do sporządzenia niniejszej zmiany była uchwała Nr XIV/86/08 Rady Gminy Radoszyce z dnia 24 kwietnia 2008 roku w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Radoszyce. Zmiana całego dokumentu z 2000 roku jest podyktowana przede wszystkim jego dezaktualizacją, koniecznością dostosowania dokumentów planistycznych do obowiązujących przepisów prawa oraz potrzebą lepszego wykorzystania gruntu przez mieszkańców gminy. Dokument Studium wpłynie korzystnie na ekonomiczny i społeczny rozwój gminy.

Zawartość niniejszego dokumentu jest zgodna z art. 10 wspomnianej ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. z 2015 r. poz. 199) oraz z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. 2004 Nr 118 poz. 1233).

2. CEL I ZADANIA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. z 2015 r. poz. 199) studium nie

stanowi aktu prawa miejscowego, jest jednak podstawowym dokumentem planistycznym kształtującym politykę przestrzenną oraz wyznaczającym kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy. Studium sporządza się dla obszaru w granicach administracyjnych gminy, a jego ustalenia są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.

W myśl ww. ustawy przy sporządzaniu studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające z dokumentów planistycznych opracowanych na szczeblu krajowym (koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju), wojewódzkim (strategii rozwoju i planie zagospodarowania województwa) oraz strategii rozwoju gminy, o ile gmina dysponuje takim opracowaniem.

Studium określa kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania przestrzennego oraz lokalne zasady użytkowania terenu. Pozwala na prowadzenie gospodarki przestrzennej w sposób przemyślany, świadomy i przede wszystkim jednolity oraz rozważne planowanie inwestycji o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym.

Zasadniczym celem studium jest umożliwienie prowadzenia spójnej polityki przestrzennej, powiązanej z rozwojem gospodarczym i społecznym, z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Niniejszy dokument wskazuje potencjał rozwoju przestrzennego, możliwości zagospodarowania nowych terenów oraz stopień przekształceń istniejącego zagospodarowania, a także konieczność ochrony obszarów i obiektów wartościowych. W związku z powyższym studium może stanowić swoistą ofertę promocyjną dla potencjalnych inwestorów.

Głównym celem, dla którego sporządzono zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radoszyce jest dostosowanie jego zapisów do obowiązujących przepisów prawa z powodu jego niezgodność z nadrzędnymi dokumentami planistycznymi oraz uwzględnienie aktualnych potrzeb mieszkańców i planów inwestycyjnych gminy.

I. UWARUNKOWANIA ROZWOJU

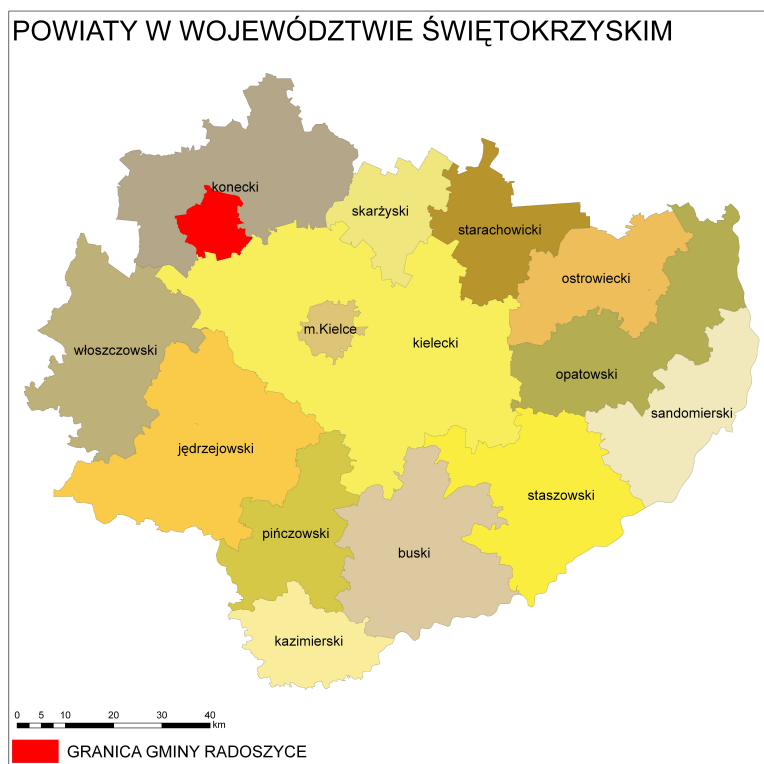
1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA GMINY

Gmina Radoszyce położona jest w północno-zachodniej części województwa świętokrzyskiego w niemal bezpośrednim sąsiedztwie województwa łódzkiego (Ryc.1.). Gmina znajduje się w powiecie koneckim i sąsiaduje z gminami: Ruda Maleniecka (od strony północno – zachodniej), Końskie (od północy), Smyków i Mniów (od wschodu), Łopuszno (od południa) oraz Słupia Konecka (od zachodu). Gmina Radoszyce posiada dobre połączenie drogowe ze stolicą województwa drogą krajową nr 74 (Sulejów koło Piotrkowa Trybunalskiego – przejście graniczne Zosin-Uściług). Po jej trasie przebiega obecnie ukończony odcinek drogi ekspresowej S74 (Kielce – Cezdyna). Droga ta w przyszłości poprowadzona będzie w kierunku Łodzi, gdzie łączyć się będzie z drogą ekspresową S8 na planowanym węźle Wrocław na autostradzie A1, od strony południowej natomiast przebiegać będzie po trasie drogi krajowej nr 9 i drogi krajowej nr 77 do spotkania z projektowaną drogą ekspresową S19 w Nisku. Przez gminę Radoszyce przebiega również droga wojewódzka nr 728 (Grójec-Jędrzejów). Gmina oddalona jest od Kielc około 40 km.

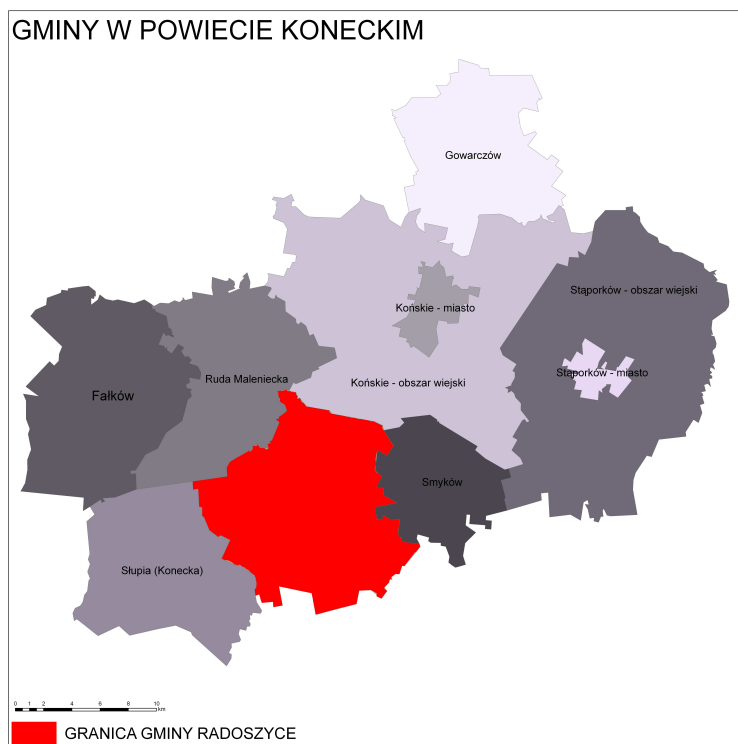
Ryc. 1. Położenie gminy Radoszyce na tle Polski (źródło: opracowanie własne)

Ryc. 2. Położenie gminy Radoszyce na tle województwa świętokrzyskiego (źródło: opracowanie własne)

Ryc. 3. Położenie gminy Radoszyce na tle powiatu koneckiego (źródło: opracowanie własne)

Gmina Radoszyce zajmuje powierzchnię **14 671** ha i jest trzecią pod względem powierzchni gminą powiatu koneckiego. W 2013 roku gminę zamieszkiwały 9263 osoby. Siedzibą władz gminy jest miejscowość Radoszyce, gmina podzielona jest na 35 sołectw, które prezentuje Tab.1.

Tab.1. Sołectwa gminy Radoszyce - stan na dzień 30.09.2013 r.
(źródło: UG Radoszyce)

Lp.	Nazwa sołectwa	Liczba ludności
1.	Filipy	111
2.	Górniki	72
3.	Grębosze	120
4.	Grodzisko	328
5.	Gruszka	108
6.	Huta	91
7.	Jacentów	266
8.	Jakimowice	497
9.	Jarząb	53
10.	Jóźwików	106
11.	Kaliga	132
12.	Kapałów	390
13.	Kłucko	433
14.	Lewoszów	203
15.	Łysów	51
16.	Momocicha	207
17.	Mościska Duże	200
18.	Mościska Małe	109
19.	Mularzów	158
20.	Nadworów	96
21.	Nalewajków	165
22.	Pakuły	216
23.	Plenna	279
24.	Podlesie	241
25.	Radoska	250
26.	Radoszyce	3245
27.	Salachowy Bór	65
28.	Sęp	58
29.	Szóstaki	124
30.	Węgrzyn	136
31.	Wilczkowice	418
32.	Wiosna	88
33.	Wisy	24
34.	Wyřebów	137
35.	Zychy	86

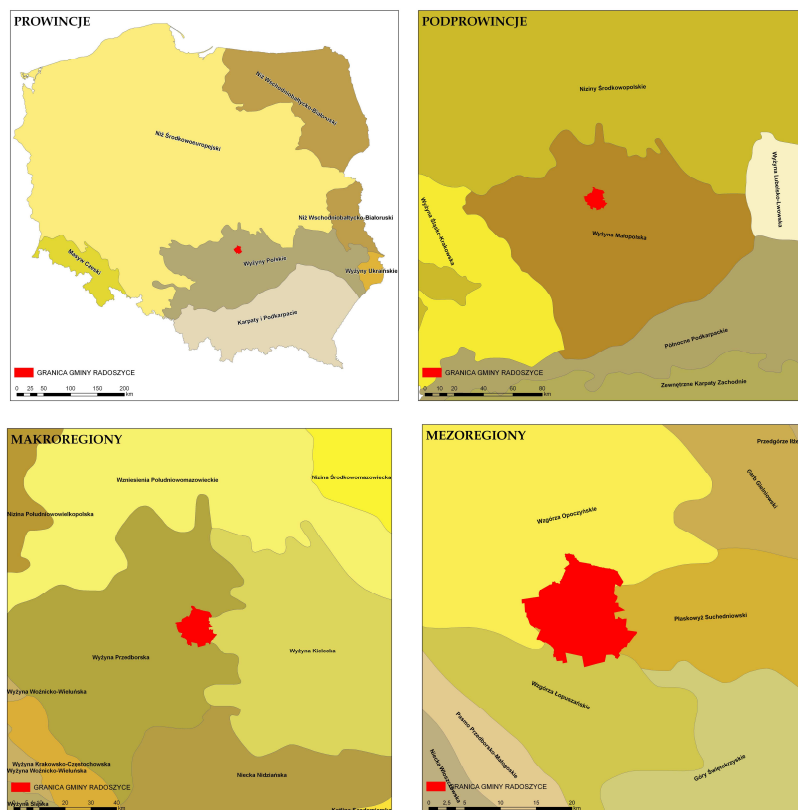
Ryc. 4. Sołectwa w Gminie Radoszyce (źródło: Strategia rozwoju Gminy Radoszyce)

Największym sołectwem pod względem liczby ludności jest oczywiście siedziba administracji gminnej, czyli Radoszyce, w którym mieszka ponad 3000 mieszkańców. Pozostałe większe sołectwa to: Wilczkowie, Kapałów, Grodzisko i Jakimowice. Najmniejszym sołectwem jest sołectwo Wisy, które zamieszkują zaledwie 24 osoby. Pozostałe sołectwa zamieszkuje ponad 50 mieszkańców.

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej Kondrackiego gmina Radoszyce znajduje się na obszarze Europy Zachodniej w makroregionie Pozaalpejska Europa Środkowa (3), w prowincji Wyżyny Polskie (34). Uszczegóławiając położenie fizyczno-geograficzne gminy możemy powiedzieć, że należy do podprowincji Wyżyny Małopolskiej (342), do makroregionów Wyżyna Przedborska (342.1) i Wyżyna Kielecka (342.3) oraz do mezoregionów Wzgórza Opoczyńskie (342.12), Płaskowyż Suchedniowski (342.31) i Wzgórza Łopuszańskie (342.16). (Ryc. 5).

Ryc. 5. Położenie fizycznogeograficzne gminy Radoszyce (źródło: Opracowanie własne)

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z OBOWIĄZUJĄCYCH AKTÓW PRAWNYCH

2.1. Wnioski wynikające z polityki przestrzennej województwa świętokrzyskiego

Sejmik Województwa Świętokrzyskiego uchwałą nr XLVII/833/14 z dnia 22 września 2014 roku uchwalił *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego*, zwany dalej Planem, który stanowi wykładnię polityki przestrzennej oraz wyznacza kierunki rozwoju regionu świętokrzyskiego.

W myśl kierunków rozwoju wskazanych w ww. dokumencie gmina Radoszyce powinna rozwijać się jako teren obszaru wielofunkcyjnego, w którego skład wchodzi główny korytarz rozwoju wzdłuż drogi krajowej nr 74 (projektowanej drogi ekspresowej nr S74). Teren gminy został wskazany jako rejon odpowiedni dla rozwoju turystyki, gospodarki leśno-wodnej oraz nieuciążliwego przemysłu skupiającego się w większych ośrodkach osadniczych (aktywizacja społeczno-gospodarcza).

Planu jako cele strategiczne wyznacza:

1. Koncentracja na poprawie infrastruktury regionalnej.
2. Koncentracja na kluczowych gałęziach i branżach dla rozwoju gospodarczego Regionu.
3. Koncentracja na budowie kapitału ludzkiego i bazy dla innowacyjnej gospodarki.
4. Koncentracja na zwiększeniu roli ośrodków miejskich w stymulowaniu rozwoju gospodarczego Regionu.
5. Koncentracja na rozwoju obszarów wiejskich.
6. Koncentracja na ekologicznych aspektach rozwoju Regionu

Na terenie gminy Radoszyce występują powierzchniowe formy ochrony przyrody: w północno-wschodniej części znajdują się obszar Natura 2000 „Dolina Czarnej” (PLH260015) oraz Konecko-Łopuszniański Obszar Chronionego Krajobrazu obejmujący cały obszar gminy.

Dla obszaru Natura 2000 „Dolina Czarnej” (PLH260015) Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 29 kwietnia 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Świąt. z 2014 r., poz. 1561 ze zmianą opublikowaną w Dz. Urz. z 2015 r. poz. 257), zmienionym Zarządzeniem

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 8 kwietnia 2016 r. (Dz. U. Woj. 2016.1291) został ustanowiony plan zadań ochronnych (PZO).

W ww. Zarządzeniu wskazane zostały zadania ochronne dla siedlisk znajdujących się w obrębie gminy Radoszyce:

- dla siedliska 6230 (górskie i niżowe murawy bliźniczkowe) w obrębie Zychy działki o numerach ewidencyjnych 753, 765, 767/1 i 922/1:
  - działaniem związanym z ochroną czynną jest wycinanie drzew i krzewów z wywiezieniem biomasy (działanie fakultatywne);
  - działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania - zachowanie siedliska przyrodniczego stanowiącego przedmiot ochronny, koszenie/ ścinanie z wywiezieniem biomasy , wypas (działania fakultatywne)
  - działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów działań ochronnych poprzez ocenę stanu zachowania przedmiotów ochrony.

- dla siedliska 6410 (zmiennowilgotne łąki trzęślicowe) w obrębie Radoszyce działki o numerach ewidencyjnych 1255/1, 1292, 1307, 1308, 1309, 1310 i 1311:
  - działaniem związanym z ochroną czynną jest wycinanie drzew i krzewów z wywiezieniem biomasy (działanie fakultatywne);
  - działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania - zachowanie siedliska przyrodniczego stanowiącego przedmiot ochronny, koszenie/ ścinanie z wywiezieniem biomasy , wypas (działania fakultatywne)

- dla siedliska 7140 (torfowiska przejściowe i trzęsawiska) w obrębie Jacentów działki o numerach ewidencyjnych 132/2:
  - działaniem związanym z ochroną czynną jest wycinanie drzew i krzewów z wywiezieniem biomasy (działanie fakultatywne);
  - działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania - zachowanie siedliska przyrodniczego stanowiącego przedmiot ochronny, utworzenie strefy buforowej (działanie fakultatywne),

- dla siedliska *91D0 – Bory i lasy bagienne i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne w obrębie Jacentów działka o numerze ewidencyjnym 114/201 (Zarządzenie z 2014 r.):
  - celem zadań ochronnych jest utrzymanie wskaźnika martwe drewno leżące lub stojące na poziomie co najmniej U1 (min. 1szt./ha), uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i o uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań w oparciu o nowe dane,
  - nie określono przedmiotu ochrony czynnej;

- siedlisko 1037 (trzepla zielona) w obrębie Jacentów działka o numerze ewidencyjnym 131:
  - przedmiot ochrony na znanych stanowiskach nie wymaga działań ochronnych związanych z ochroną czynną oraz z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania;
  - ocena stanu zachowania przedmiotów ochrony;
  - uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony - inwentaryzacja terenowa i uzupełnienie stanu wiedzy ;

- siedlisko 1166 (traszka grzebieniasta) w obrębie Jacentów działki o numerach ewidencyjnych 404, 406, 408, 410, 412, 414, 416, 418, 420, 422, 426/1 i 428 :
  - działania związane z utrzymaniem lub modyfikacja metod gospodarowania - zachowanie siedliska gatunku stanowiącego przedmiot ochrony- utrzymanie strefy buforowej poprzez użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe, pastwiskowe;
  - działaniem związanym z ochroną czynną jest odmulanie zbiornika;
  - działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów działań ochronnych poprzez ocenę stanu zachowania przedmiotów ochrony;

- siedlisko 1355 (wydra) w obrębie Jacentów dla działki o numerze ewidencyjnym 131:
  - przedmiot nie wymaga działań ochronnych związanych z ochroną czynną oraz z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania

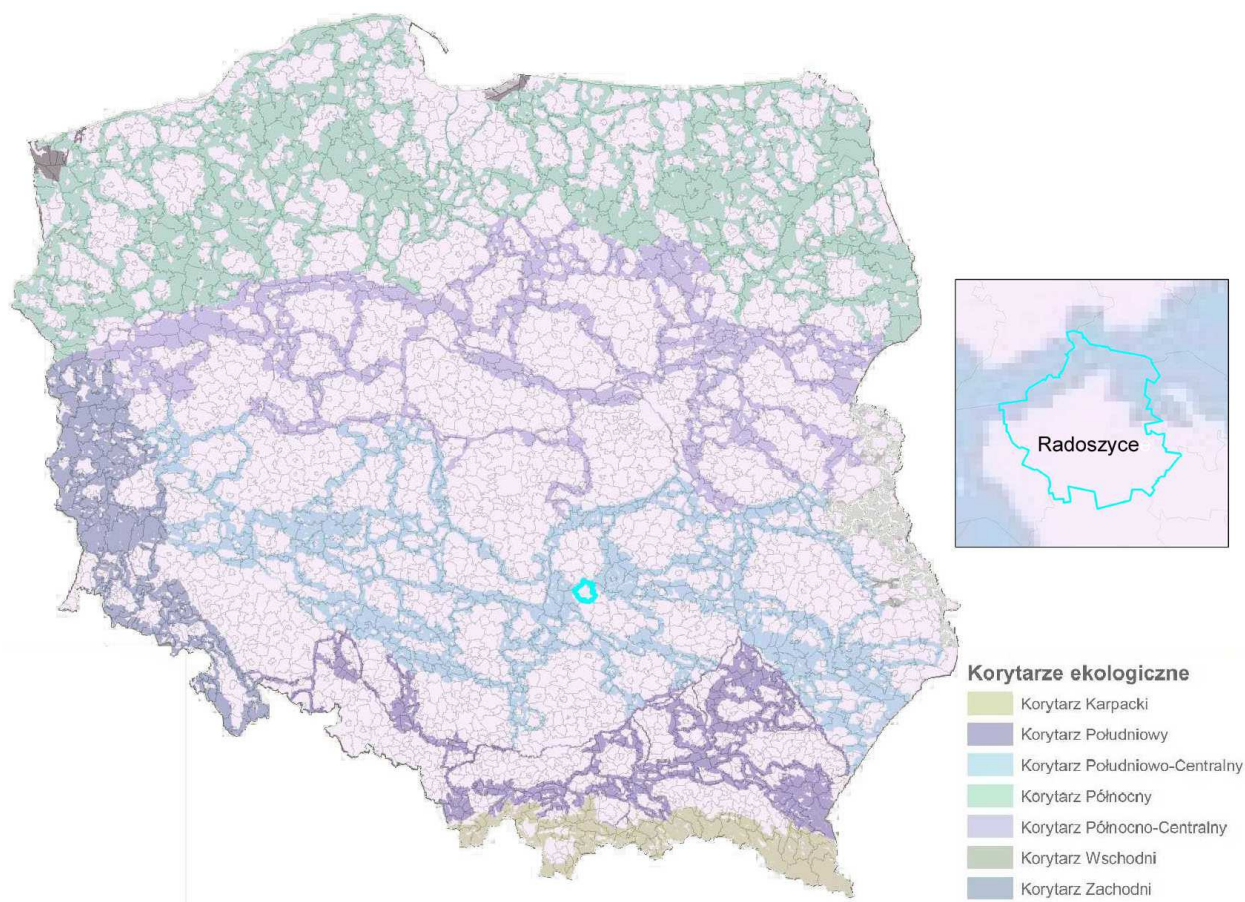

- działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów działań ochronnych poprzez ocenę stanu zachowania przedmiotów ochrony.

Północna część gminy Radoszyce, obejmująca tereny leśne (sołectw: Jakimowice, Wisy, Zychy, Podlesie, Jacentów, Wiosna, Plenna, Mościska Duże) została uznana (zgodnie z zapisami koncepcji Zagospodarowania Przestrzennego Kraju oraz dokumentacją "Projekt korytarzy ekologicznych łączących europejską sieć ekologiczną Natura 2000 w Polsce" - Białowieża 2005) za część ważnego krajowego lądowego korytarza ekologicznego.

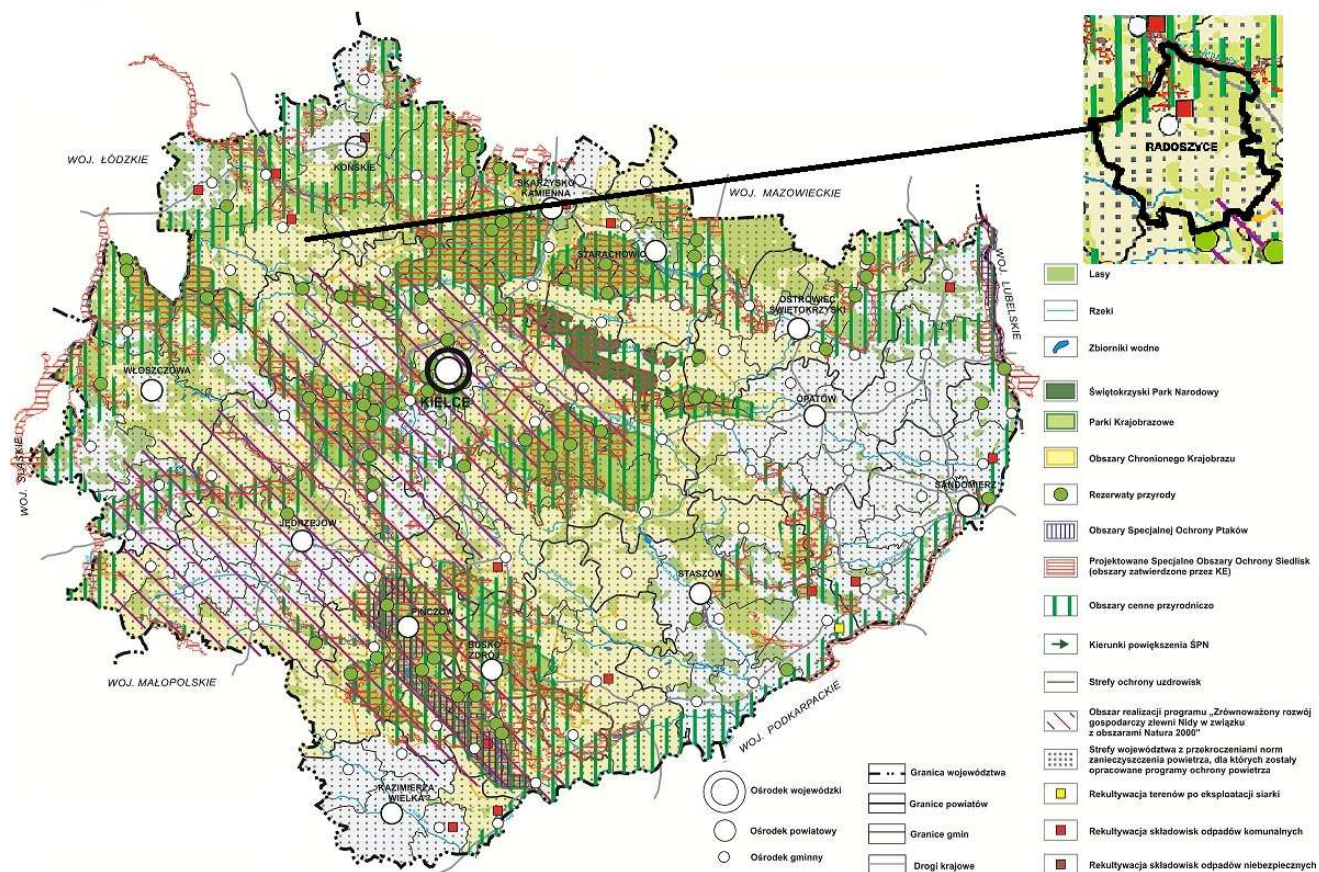
Przez północno-zachodnią część gminy przebiega główny lądowy korytarz migracyjny - Korytarz Południowo-Centralny (KPdC) łączący Roztocze i Lasy Janowskie, poprzez Puszcze Sandomierską, Puszcze Świętokrzyską, Przedborski Park Krajobrazowy, Lasy Lublinieckie, Bory Stobrawskie, Lasy Milickie z Doliną Baryczy i Borami Dolnośląskimi.

Ryc. 6. Korytarze ekologiczne migracyjne (źródło: Opracowanie własne)

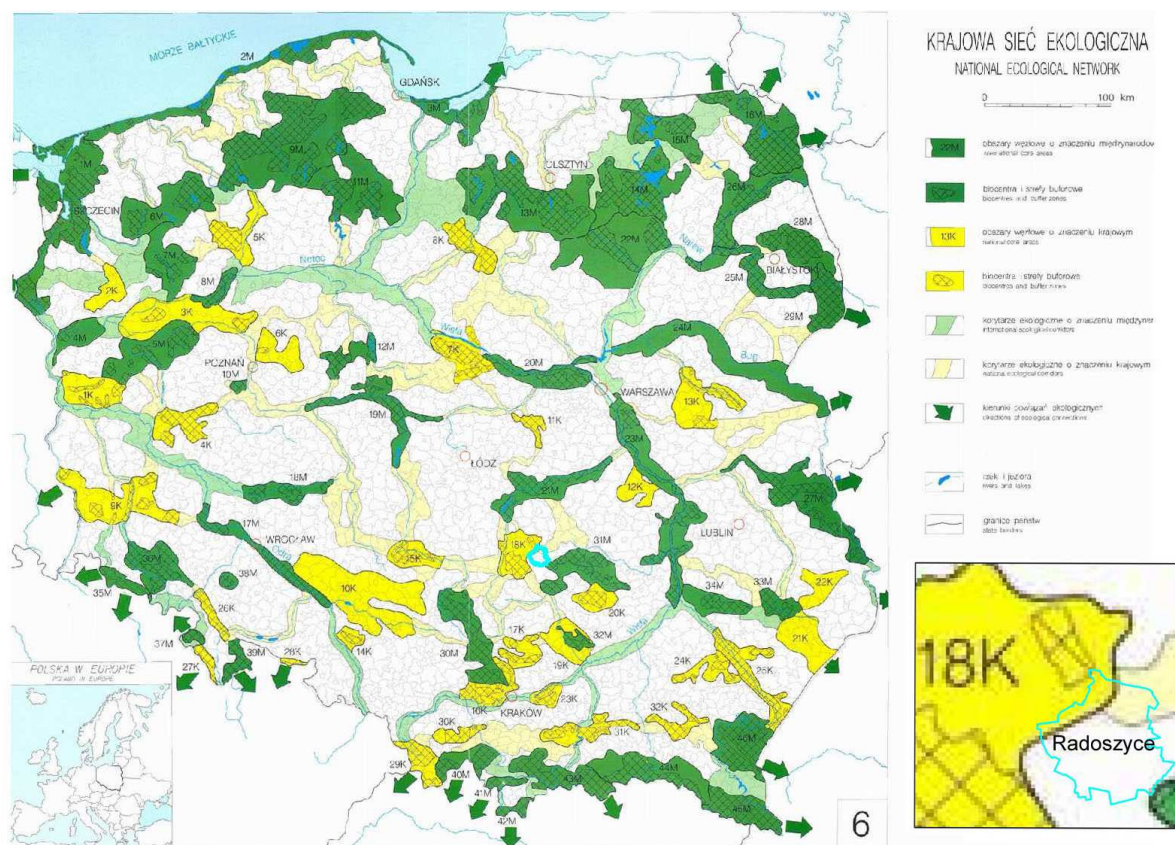

Ponadto północna część gmina Radoszyce została włączona do obszarów cenny przyrodniczo, który uznaje się za niezwykle istotne z punktu widzenia prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego regionu.

Ryc. 7. Plan zagospodarowania województwa świętokrzyskiego. Ochrona przyrody. (źródło: ŚBBR)

Ryc. 8. Krajowa sieć ekologiczna ECONET-Polska (źródło: Instytut Ochrony Środowiska)

Analizując sieć korytarzy ekologicznych ECONET-Polska, w północno-zachodniej części gminy jest fragment węzła ekologicznego o znaczeniu krajowym (obszar przedborski nr 18K). W skład tego węzła wchodzi biocentra, strefy buforowe, oraz korytarze ekologiczne (w północnej części gminy fragment korytarza ekologicznego – rzeki Czarnej Koneckiej).

Jeżeli chodzi o ochronę dziedzictwa i krajobrazu kulturowego, w *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego*, miejscowość Radoszyce wskazana została jako wyróżniająca się ze względu na historyczny układ przestrzenny centrum Radoszyc. Przez teren gminy poprowadzony jest samochodowy Monastyczny Szlak Cystersów łączący obiekty zakonu cystersów oraz rowerowy szlak "Miejsca Mocy" łączący miejsca kultu religijnego i obiekty sakralne w regionie.

Zadaniem o znaczeniu ponadlokalnym planowanym do realizacji na obszarze Radoszyc jest utworzenie międzywojewódzkiej trasy rowerowej prowadzącej od Sandomierza przez Radoszyce do Sielpi.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego zakłada wzrost znaczenia ośrodków gminnych w obszarach peryferyjnych w celu rozwoju ilościowego i jakościowego funkcji powiatowych z jednoczesnym dążeniem do wytworzenia więzi subregionalnych. Szczególną uwagę Plan zwraca na miejscowości, które jak Radoszyce, w przeszłości posiadały prawa miejskie.

Spośród inwestycji drogowych z perspektywy gminy Radoszyce istotny jest zapis dotyczący realizacji fragmentu drogi ekspresowej nr S74, która realizowana będzie jako droga główna ruchu przyspieszonego (GP) jedno lub dwujezdniowa z możliwością przebudowy na ekspresową — dwujezdniową. Jeden z jej elementów – odcinek Kielce-Cedzyna, jest już ukończony.

W zakresie infrastruktury technicznej dla gminy Radoszyce, Plan zakłada wspieranie rozwoju i rozbudowy sieci elektroenergetycznych (projektowana linia wysokiego napięcia 110 kV), a także wzrost zaopatrzenia w gaz poprzez budowę gazociągu wysokiego ciśnienia o znaczeniu regionalnym i lokalnym wraz ze stacją redukcyjno-pomiarową.

Ważnym zapisem Strategii, wynikającym z *Założeń polityki energetycznej*, opracowanej przez Radę Ministrów, jest wzrost udziału energii odnawialnej. Zgodnie z zobowiązaniami integracyjnymi z Unią Europejską do 2020 roku 14 % energii powinno pochodzić ze źródeł odnawialnych. W Strategii przewidywane jest wsparcie dla inwestycji pozwalających na efektywne wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych.

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego, stanowiąca spójną koncepcję działań na rzecz długotrwałego rozwoju regionu została przyjęta z założeniem, że jej realizacja będzie monitorowana a jej treść w miarę potrzeb aktualizowana. Stosownej aktualizacji dokonano 26 października 2006 roku, dostosowując dokument do kierunków rozwoju społeczno-gospodarczego Unii Europejskiej zawartych w długookresowym dokumencie Strategia “Europa 2020”. Aktualizując Strategię starano się zachować jej spójność z kierunkami strategicznymi, określonymi w dokumentach zarówno wspólnotowych jak i rządowych. Dzięki temu jej treść wpisuje się w opracowane przez rząd Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007–2013 oraz założenia ramowe Strategii Rozwoju Kraju 2007–2015.

W ww. dokumencie zdefiniowano misję strategiczną województwa, jako swoisty drogowskaz dla osób kształtujących politykę przestrzenną na niższych szczeblach.

Misją strategii jest:

„Podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców województwa świętokrzyskiego.”

Cel strategii brzmi:

„Wzrost atrakcyjności województwa fundamentem zintegrowanego rozwoju w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej.”

W rejonach tych oprócz wymienionych wcześniej zasad i kierunków polityki przestrzennej istotnym jest dostosowanie sieci dróg obsługujących kopalnie i zakłady przerobcze do występującego oraz prognozowanego obciążenia ruchem, jak również sukcesywne minimalizowanie uciążliwości środowiskowych. Istotnym zadaniem, którego realizacja służyć będzie ocenie działalności wydobywczo-przetwórczej, jest stałe unowocześnianie procesów technologicznych, poszerzanie asortymentu i wdrażanie nowych produktów, oraz rozwój sektora B+R.

2.2. Wnioski wynikające z polityki przestrzennej gminy

Niniejsze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radoszyce zmienia dokument opracowany w 2000 r., przyjęty uchwałą Rady Gminy Radoszyce Nr XIII/115/00 z dnia 28 czerwca 2000 r. zmienionego uchwałą Nr XXI/129/2012 z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie uchwalenia jednostkowej zmiany Nr 1 i Nr 2 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Radoszyce. W obowiązującym Studium za główny cel gminy przyjęto aktywizowanie wielofunkcyjnego rozwoju; popularyzację idei rozwoju agroturystyki, nasycenie wiejskiej sieci osadniczej funkcjami produkcyjnymi w sferze przetwórstwa rolniczego, a także produkcji i usług nierolniczych.

Gmina Radoszyce posiada nieobowiązujący, ogólny miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla całego obszaru gminy w jej granicach administracyjnych, wydawane są również decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego. Ogólny miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego został uchwalony 21 grudnia 1992 roku, uchwałą Rady Gminy Radoszyce Nr 23/92 z dnia 7 października 1992 r.

Ponadto gmina Radoszyce dysponuje *Strategią Rozwoju Gminy Radoszyce*. Dokument ten określa oczekiwane efekty długofalowe realizacji strategii:

„ Gmina Radoszyce zapewnia godziwe warunki życia dla swoich dobrze wyedukowanych mieszkańców, którzy są jej gospodarzami; posiada szeroko rozwiniętą infrastrukturę i czyste środowisko, dzięki czemu stwarza dogodne warunki dla rozwoju nowoczesnego, dochodowego rolnictwa, turystyki, a tym samym powstawania nowych miejsc pracy.”

Przy wyborze priorytetów kierowano się koniecznością realizacji ww. idei *Strategii Rozwoju Gminy Radoszyce*, cele długookresowe kładą znaczący nacisk na ożywienie gospodarcze, rozwój drobnej przedsiębiorczości oraz agroturystyki i usług turystyczno-rekreacyjnych, rozwój miejscowego przetwórstwa płodów rolnych i efektów hodowli, poprawę promocji gminy, rozbudowę infrastruktury technicznej oraz powstanie nowych zbiorników retencyjnych.

W *Strategii Rozwoju Gminy Radoszyce* wskazano optymalne kierunki rozwoju gminy wynikają z jej realnych możliwości oraz preferencji mieszkańców. Ustalono główne kierunki rozwoju w poszczególnych sferach funkcjonowania gminy tj. sferze społecznej, infrastrukturze technicznej, sferze gospodarczej, ekologii i ochronie środowiska. We wszystkich sferach powinna zostać uwzględniona następująca zasada zrównoważonego rozwoju, polegająca na uwzględnieniu w planach rozwojowych zarówno aspektów społecznych jak i finansowych, z jednoczesnym uwzględnieniem wymogów ekologii, a także wielofunkcyjny rozwój gminy, polegający na równomiernym rozwijaniu nowoczesnego rolnictwa oraz preferowanych przez mieszkańców gałęzi przemysłu, rzemiosła, handlu i usług.

W zakresie sfery społecznej wskazuje się na:

- oświatę, w której ważnym problemem jest edukacja ludzi dorosłych. Należy stworzyć system dający możliwość ciągłego doskonalenia umiejętności przez mieszkańców gminy,

- służbę zdrowia, w której ważnym elementem jest dostosowanie możliwości Publicznego Zakład Opieki Zdrowotnej w Radoszycach do większej liczby pacjentów. Planowany rozwój turystyki i rekreacji powinien uwzględniać sezonowe (docelowo całoroczne) zwiększenie liczby osób przebywających na terenie gminy,
- kultura, w której ważnym elementem jest aktywizacja lokalnych środowisk, co w rezultacie przyczyni się do powstania bogatego programu cyklicznych imprez, które stanowiłyby zachętę do odwiedzenia gminy,
- bezpieczeństwo publiczne, w którym ważnym elementem jest poprawa wyposażenia placówki, warunków lokalowych Komisariatu, a w przyszłości dostosowanie stanu osobowego jednostki do rosnących potrzeb w związku z planami rozwoju turystyki.

W zakresie infrastruktury technicznej wskazuje się na:

- kanalizację i oczyszczanie ścieków, w których ważnym elementem jest podjęcie działań w celu kompleksowego rozwiązania problemu ścieków na terenie Gminy Radoszyce,
- komunikację, w której ważnym elementem jest przeprowadzenie modernizacji i ulepszeń w wielu obszarach,
- telefonizację dla której wskazuje się na bardzo dobry stan telefoniczowania Gminy Radoszyce,
- energetyka, w której ważnym elementem jest modernizacja linii energetycznych w rozdzielni w Radoszycach oraz sieć zasilająca i niskonapięciowa na terenie całej gminy,
- sieć gazownicza w której ważnym elementem jest doprowadzenie do gminy gazociągu wysokoprężnego i budowa stacji redukcyjnych umożliwi co umożliwi gazyfikację całej gminy,
- gospodarka odpadami stałymi, w którym ważnym elementem jest rozwiązanie problemu odpadów stałych który musi uwzględniać zarówno ograniczenia wynikające z wymogów UE jak i zabezpieczenie interesu własnego gminy,
- wodociągi, w których ważnym elementem jest budowa wodociągów w sołectwach, które jeszcze nie posiadają sieci.

W zakresie strefy gospodarczej wskazuje się na:

- przemysł, w którym ważnym elementem jest rozwój zakładów przemysłowych, które nie powodują uciążliwości dla środowiska naturalnego,
- rolnictwo, w którym ważnym elementem jest poprawa stanu rolnictwa poprzez działania restrukturyzacyjne idące w kierunku: zmniejszenia liczby gospodarstw rolnych (zwiększenia powierzchni gospodarstwa), odchodzenia od upraw tradycyjnych w kierunku upraw wymagających dużych nakładów pracy, upraw i hodowli specjalistycznych oraz rozwijania produkcji artykułów na potrzeby turystyki i agroturystyki - warzyw, owoców, drobiu, mleka oraz wszelkiego rodzaju tzw. „zdrowej żywności”
- leśnictwo, w którym ważnym elementem jest prowadzenie bardzo racjonalnej gospodarki leśnej. Słabe gleby w gminie dają możliwość „zainwestowania w przyszłość” i prowadzenia szeroko zakrojonej akcji zalesiania.
- handel, gastronomia, usługi, w których ważnym elementem jest stworzenie odpowiednich warunków do rozwoju oraz pobudzanie aktywności gospodarczej wśród mieszkańców Gminy Radoszyce.

Przyjęto także *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Radoszyce*, który reguluje kwestie środowiskowe zapewniając ochronę środowiska oraz uwzględnia uwarunkowania ekonomiczne.

Procesy inwestycyjne na terenie gminy Radoszyce w latach 2011–2012 cechuje dynamizm w stosunku do lat poprzednich. W 2011 roku wydano aż 9 decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego (w latach poprzednich wydawano średnio około 4). W roku 2012 wydano 6 decyzji o lokalizacji w tym na budowę odcinka sieci wodociągowej, kanalizacji deszczowej, stacji transformatorowej oraz linii napowietrznej NN. W tym samym roku wydano 60 decyzji o warunkach zabudowy. Przede wszystkim dotyczyły one budowy, przebudowy lub rozbudowy domu lub/i garażu, pozostałe dotyczyły m.in. budowy warsztatu samochodowego, wiaty magazynowej, czy budynku biurowego. Tylko jeden wniosek rozpatrzony został negatywnie, natomiast jedna decyzja została uchylona.

3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU

3.1. Dotychczasowe przeznaczenie terenu

Gmina Radoszyce jest gminą charakteryzującą się słabymi warunkami przyrodniczymi do rozwoju rolnictwa. W obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy proponowano rozwój agroturystyki, przetwórstwa rolniczego, a także produkcji i usług nierolniczych

W *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego* teren gminy został przeznaczony pod rozwój turystyki, gospodarki leśno-wodnej oraz nieuciążliwego przemysłu.

3.2. Dotychczasowe zagospodarowanie terenu

Gmina Radoszyce zajmuje powierzchnię 14 671 ha. Lasy stanowią około 39 % powierzchni gminy, stwarzając warunki sprzyjające rozwojowi turystyki i rekreacji. Tereny rolnicze to ponad 50 % powierzchni obszaru opracowania (GUS 2005). Pozostałe formy użytkowania stanowią około 11% powierzchni gminy; w tym rozlewiska wodne (około 0,65 %). Wśród użytków rolnych przeważają grunty orne, które stanowią ponad 56 % wszystkich gruntów użytkowanych rolniczo. Sady, stanowią około 0,2 % a łąki i pastwiska w sumie ponad 43 %. Szczegółowe zestawienie przedstawia Tab. 2.

Tab. 2. Użytkowanie terenu w gminie Radoszyce
(źródło: dane GUS na rok 2005 i 2010)

Sposób użytkowania gruntów	Powierzchnia [ha]		Powierzchnia [%]	
	2005	2010	2005	2010
użytki rolne	7385	7880	50,3	53,7
las	5730	5932	39	40,4
pozostałe grunty (w tym grunty zainwestowane)	1556	859	10,7	5,9

3.2.1. Tereny mieszkaniowe

Rozmieszczenie terenów mieszkaniowych w gminie jest stosunkowo równomierne. Centralny ośrodek stanowi miejscowość Radoszyce, z której promieniście rozchodzą się drogi łączące je z okolicznymi wsiami. Zabudowa mieszkaniowa zlokalizowana jest wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. Z wyjątkiem Radoszyc, które posiada charakter małomiasteczkowy, wszystkie ośrodki posiadają charakter wiejski.

3.2.2. Tereny usługowe

Usługi publiczne (w tym administracji gminnej), usługi oświaty, zdrowia, opieki społecznej, bezpieczeństwa publicznego, kultury, usługi sakralne oraz usługi handlu i rzemiosła w większości przypadków zlokalizowane są w miejscowości Radoszyce.

Usługi publiczne na terenie gminy świadczy Urząd Gminy Radoszyce, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Komisariat Policji, urząd pocztowy, Komunalny Zakład Gospodarczy, Gminna Biblioteka Publiczna oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Na terenie gminy działają cztery jednostki OSP: w Jakimowiczach, Radoszycach, Wilczkowicach i Węgrzynie. Ważną grupę ośrodków usługowych stanowią publiczne szkoły podstawowe i gimnazjum zlokalizowane na terenie gminy. W miejscowości Radoszyce znajduje się Gminna Hala Sportowa. Na terenie gminy znajduje się 6 parafii: w Radoszycach, Wilczkowicach, Józwikowie, Węgrzynie, Klucku oraz Kościół w Jakimowiczach (parafia w Lipie).

W 2012 roku według danych GUS na terenie gminy zarejestrowanych było 492 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Najwięcej, bo 204 osób prowadziło działalność w sekcji G – handel hurtowy, detaliczny i naprawa pojazdów. Pozostałe liczniejsze grupy podmiotów prowadzą działalność w zakresie: budownictwa i przetwórstwa przemysłowego. Przeważają podmioty niewielkie zatrudniające 0-9 osób. W gminie działa jedno targowisko.

3.2.3. Tereny zabudowy produkcyjnej

Gmina Radoszyce to gmina z przewagą użytków rolnych oraz lasów. Tereny zabudowy techniczno-produkcyjnej na terenie gminy stanowią niewielki odsetek powierzchni. Działają tu dwa zakłady produkcji drzewnej, dwie stacje paliw i LPG oraz dwie stacje kontroli pojazdów w Radoszycach.

3.2.4. Tereny zieleni urządzonej i cmentarzy

Gmina Radoszyce ze względu na bogate i burzliwe dzieje posiada cmentarze wielu wyznań. W Radoszycach znajduje się XIX-wieczny zabytkowy cmentarz przy parafii pw. Św. Piotra i Pawła. W pozostałych parafiach zlokalizowane są również cmentarze rzymsko-katolickie. W Radoszycach znajduje się także cmentarz żydowski wpisany do gminnej ewidencji zabytków. Zlokalizowany jest tu również park podworski, objęty ochroną i wpisany do gminnej ewidencji zabytków. W Radoszycach w centrum zlokalizowany jest park pełniący funkcję wypoczynkowej

i rekreacyjnej publicznej przestrzeni zielonej. W parku wyznaczone są wybrukowane ścieżki, w jego obrębie znajdują się także obiekty małej architektury. W parku zlokalizowany jest pomnik upamiętniający walki partyzantów i żołnierzy AK z okupantem hitlerowskim, a także fontanna. Park został zrewitalizowany na podstawie projektu pn. „Odzyskanie dawnej świetności Radoszyc oraz wzrost estetyki funkcjonalnej przestrzeni publicznej poprzez rewitalizację Rynku”. Wykonanie projektu polegało na uporządkowaniu zadrzewienia placu, nasadzeniu drzew niskich o szczególnych walorach ozdobnych. W ramach rewitalizacji wyremontowano chodniki i nawierzchnie drogowe, zamontowano nowe ławki i kosze na śmieci. W centrum Rynku, w miejscu dotychczasowego klombu, usytuowano dużą fontannę.

3.2.5. Tereny usług turystycznych

Okolice Radoszyc należą do ciekawych i wyjątkowo atrakcyjnych zakątków północno-zachodniej części województwa świętokrzyskiego. Walory turystyczne to przede wszystkim duża lesistość, naturalnie rozwinięta sieć rzeczna, zalew w Sielpi. Region ten ma bogatą historię, posiada ciekawe zabytki kultury oraz stanowi doskonałą bazę wypadową do zwiedzania południowego Mazowsza i Kielecczyny. Najważniejszy jest jednak brak uciążliwego przemysłu, który sprawia, że jest to region o czystym powietrzu i możliwości rozwoju agroturystyki i ekologicznego rolnictwa. Wzdłuż rzek regionu panują doskonałe warunki do spacerów, joggingu, obserwacji przyrody, turystyki rowerowej czy organizacji plenerów artystycznych. Brak w gminie jednak infrastruktury służącej do obsługi ruchu turystycznego (według danych GUS na rok 2012 hotele, motele oraz pensjonaty nie są zlokalizowane na terenie gminy).

Przez teren gminy poprowadzony został niebieski szlak turystyczny.

3.2.6. UZBROJENIE TERENU

W gminie Radoszyce do sieci wodociągowej przyłączonych jest 2244 budynków mieszkalnych (2329 przyłączy prowadzi do gospodarstw domowych i posesji). Według danych GUS na rok 2012 z sieci wodociągowej korzysta 69 % mieszkańców gminy. W celu zaopatrzenia mieszkańców w wodę funkcjonują trzy przepompownie, zbiornik wyrównawczy oraz stacja uzdatniania wody na sieci wodociągowej.

Sieć kanalizacyjna ma długość zaledwie 25 km i obejmuje jedynie 4 sołectwa. Planowana jest rozbudowa kanalizacji w miejscowościach: Radoszyce, Radoska,

Kapałów i Mularzów oraz przebudowa przepompowni ścieków w Radoszycach i Radosce. Przyłącze kanalizacyjne posiada jedynie 595 budynków mieszkalnych (w skład sieci wchodzi 643 przyłącza). Trwa rozbudowa kanalizacji sanitarnej w Jakimowicach, Wisach i Grodzisku.

Na terenie gminy działa mechaniczno - biologiczna oczyszczalnia ścieków.

Obsługę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej gminy zapewnia Komunalny Zakład Gospodarczy w Radoszycach.

Administratorem sieci elektroenergetycznych na terenie gminy Radoszyce jest PGE Dystrybucja S. A., Oddział Skarżysko-Kamienna. Przez teren gminy przebiega linia elektroenergetyczna o napięciu znamionowym 15 kV. Zasilanie w energię elektryczną następuje ze stacji elektroenergetycznej GPZ 110/15kV w Końskich, z której wyprowadzone są ciągi sieciowe średniego napięcia 15kV do gmin całego powiatu, w tym do gminy Radoszyce. W gminie Radoszyce zlokalizowana jest również jedna rozdzielnia średniego napięcia, zasilana dwoma liniami 15 kV.

Na terenie gminy nie funkcjonuje sieć gazowa. Gospodarstwa domowe zaopatrywane są w gaz bezprzewodowy, tj. w butle gazowe, których dystrybucją zajmują się podmioty indywidualne.

Zaopatrzenie w ciepło na terenie gminy następuje z lokalnych kotłowni na paliwo stałe usytuowanych w obiektach użyteczności publicznej oraz z indywidualnych kotłowni w obiektach usługowych i produkcyjnych oraz w gospodarstwach domowych, gdzie do ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych wykorzystuje się również trzony kuchenne, piece ceramiczne lub w nielicznych przypadkach, wewnętrzne instalacje centralnego ogrzewania z własnych kotłowni na paliwo płynne i gazowe (olej opałowy i gaz ziemny).

Gmina ma dostęp do infrastruktury telekomunikacyjnej, a na jej terenie działają operatorzy wszystkich sieci komórkowych.

Główne kierunki gospodarki odpadami określone zostały w Uchwale Nr XXI/360/12 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie uchwalenia „Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego” 2012-2018. Ww. dokument w 2016 r. był w trakcie aktualizacji z perspektywą na lata 2016-2022.

Odpady z terenu gminy do 2009 roku były wywożone na wysypisko zlokalizowane na wschód od Radoszyc. Obecnie jest ono zamknięte na mocy decyzji Starosty Koneckiego z dnia 14.01.2004 r. Nie zostało ono zrehabilitowane – planowany termin zakończenia rekultywacji to rok 2016. Usługi w zakresie zbiórki odpadów świadczone są przez Przedsiębiorstwo Wywozu Nieczystości Stałych

ALMAX Sp. z o.o. posiadające dwa Zakłady Segregacji i Odzysku Odpadów w województwie świętokrzyskim (Skarżysko-Kamienna oraz Starachowice).

Zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego na terenie gminy planuje się wspieranie rozwoju i rozbudowy sieci elektroenergetycznych (projektowana linia wysokiego napięcia 110 kV), a także wzrost zaopatrzenia w gaz poprzez budowę gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Końskie – Radoszyce – Strawczyn o znaczeniu regionalnym i lokalnym wraz ze stacją redukcyjno-pomiarową. Nie planuje się wykonania innych zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych w zakresie infrastruktury technicznej.

Szczegółowy opis dotyczący uzbrojenia terenu zaprezentowano w rozdziale 14. Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopień uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami.

4. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY

Głównym problemem gminy jest brak przedsiębiorstw, które zatrudniałyby większy udział społeczeństwa wiejskiego. Z uwagi na małą konkurencyjność regionu na przestrzeni najbliższych lat może to prowadzić do wyludnienia regionu.

Istotnym problemem jest również wyposażenie w infrastrukturę techniczną, przez co tereny nie są konkurencyjne dla inwestorów.

Ponadto we wsiach występuje rozproszona zabudowa, która lokalizowana jest również na terenach trudnodostępnych komunikacyjnie.

Tworzenie i utrzymanie ładu przestrzennego, jako jedno z zadań własnych samorządu gminnego, jest zarówno celem działań gospodarki przestrzennej, jak środkiem do uzyskania środowiska zamieszkania, pracy i wypoczynku, w jak najwyższym stopniu oddziałującego pozytywnie funkcjonalnie i estetycznie na użytkowników, dającego mieszkańcom satysfakcję identyfikacji z miejscowością, okolicą zamieszkania, a także z gminą i przyciągającego inwestorów. W sposób najbardziej oczywisty na ład przestrzenny wpływa kształtowanie przestrzeni publicznych i zabudowy.

Jedynym skutecznym narzędziem tworzenia ładu przestrzennego jest prawo miejscowe wyrażone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Pozostawienie niektórych obszarów bez planów miejscowych może sprzyjać niekorzystnym dla ładu realizacjom, opartym o możliwość ustalania warunków zabudowy w decyzjach administracyjnych.

5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

5.1. Stan środowiska

5.1.1. Rzeźba terenu

W morfologii gminy Radoszyce wyraźnie uwidacznia się zróżnicowany jej charakter. Północna część gminy posiada rzeźbę falistą, pagórkowatą, w której największe znaczenie odgrywa dolina Czarnej Koneckiej i dolina Plebanki oraz formy pochodzenia eolicznego w postaci wydm parabolicznych (ich wysokości dochodzą do kilkunastu metrów) i pola piasków przewianych. Występują tu również wzgórza morenowe przemodelowane przez różne procesy morfologiczne. Na tym terenie przeważają spadki do 5 %, miejscami dochodzą do 8 %.

Nieco odmienny charakter posiada rzeźba terenu południowej części gminy. Wysokości względne są tu dużo wyższe i dochodzą do kilkudziesięciu metrów. Dominuje tu typ rzeźby górzysty. Wzniesienia tworzą pasma górskie o rozciągłości z północnego zachodu na południowy wschód. Wzniesienia te porozcinane są mniejszymi lub większymi nieckowatymi dolinkami stale lub okresowo prowadzące wody. Przeważają tu spadki terenu do 8% miejscami dochodzą do 12 % oraz wyższe. Najniższy punkt w gminie położony jest w dolinie Czarnej Koneckiej w okolicy miejscowości Cieklińsko na pograniczu z gminą Ruda Maleniecka a jego wysokość wynosi ok. 219,5 m n.p.m. Najwyższy punkt zaś położony jest w południowej części omawianej gminy w okolicy miejscowości Węgrzyn – 335,7 m n.p.m. Z tego wynika, że deniwelacje wynoszą ok. 116,2 m. Generalnie teren gminy opada w kierunku północnym.

5.1.2. Budowa geologiczna

Obszar gminy Radoszyce położony jest w obrębie północnej części osłony mezozoicznej Gór Świętokrzyskich zbudowanej z osadów triasu i jury.

Przeważająca część utworów starszego podłoża przykryta jest osadami plejstoceniowymi (głównie lodowcowymi) i holoceniowymi. Najstarszymi utworami geologicznymi odsłaniającymi się na powierzchni terenu są gruboławicowe piaskowce stanowiące środkowe ogniwo pstrego piaskowca.

Litologia omawianego obszaru przedstawia się następująco:

Trias – na obszarze gminy reprezentowany jest przez wszystkie jego ogniwa: piaskowiec pstry, wapień muszlowy i kajper.

- osady piaskowca pstrego występują głównie w południowej części omawianego terenu w rejonie Wilczkowic, Mularzowa, Kłucka; reprezentowane są przez gruboławicowe piaskowce wiśniowe, piaskowce z przewarstwieniami mułowców i mułowce z przewarstwieniami piaskowców; są to grunty dobre dla budownictwa a ich warunki budowlane pogarszają się w miarę występowania spękań i zaburzeń tektonicznych,
- osady wapienia muszlowego odsłaniają się na powierzchni w okolicy Jakimowic i Grodziska; reprezentowane są przez wapienie szare i krystaliczne oraz wapienie margliste; były one przedmiotem licznych eksploatacji w niewielkich łomikach w rejonie Jakimowic; wymienione wyżej grunty stanowią dobre podłoże dla posadowienia budynków,
- utwory kajpru odsłaniają się również w okolicy Jakimowic; są to mułowce przechodzące w ilowce i piaskowce mułowcowe; warunki budowlane dobre; mogą się pogarszać w miarę wzrostu zawodnienia i nachylenia zboczy.

Jura – reprezentowana jest jedynie przez osady jury dolnej – liasu. Odsłaniają się jedynie w północno-zachodniej części gminy w okolicy Jakimowic. Są to mułowce z wkładkami piaskowców, zlepieńców należące do serii zagajskiej i gromadzickiej oraz piaskowce i łupki rudonośne. Charakteryzują się ograniczonymi warunkami budowlanymi z uwagi na nachylenie zboczy.

Czwartorzęd – osady tego okresu geologicznego występujące najpospoliciej na obszarze gminy związane są głównie ze zlodowaceniem środkowym i północno-polskim.

- Plejstocen tworzą osady lodowcowe i eoliczne; osady lodowcowe reprezentowane są przez gliny zwałowe, które występują dużymi płatami głównie w rejonie Radoszyc i Podlesia; są to utwory ilasto-piaszczyste, w stanie od plastycznych do twaroplastycznych uzależnione od zawodnienia; są to gliny barwy ciemno szarej lub ciemno brązowej, silnie wapniste, z dużą domieszką głązów pochodzenia północnego; wymienione grunty nadają się do bezpośredniego posadowienia budynków; piaski i żwiry pochodzenia wodno – lodowcowego i lodowcowego występują w okolicy Radoszyc, Jakimowic, Jacentowa są na ogół różnoziarniste z przewarstwieniami mułków; ich warunki budowlane są dobre, ale

uzależnione od zawodnienia; osadami deluwialnymi są mułki i ily zastoiskowe występujące sporadycznie na obszarze gminy; warunki budowlane średnio dobre; zlodowacenie północno polskie reprezentowane jest przez piaszczysto – mułkowate osady peryglacjalne, deluwialne drobno ziarniste piaski rzeczne; piaski rzeczne występują przede wszystkim w dolinach i w bliskim ich sąsiedztwie; są to piaski drobnoziarniste, lokalnie z wkładkami mułków rzadko z soczewkami piasków średnio i grubo ziarnistych; ich warunki budowlane są dobre miejscami uzależnione od zawodnienia; utworami eolicznymi na charakteryzowanym obszarze są wydmy paraboliczne i pola piasków wydmych; największe i najlepiej wykształcone wydmy występują w rejonie Plenny, Podlesia i Jakimowic; są to grunty luźne i nie przydatne dla budownictwa.

- Holocen reprezentuje najmłodsze utwory geologiczne, występujące w dolinach głównych rzek i mniejszych cieków wodnych; wykształcone są jako piaski średnioziarniste z domieszką drobnych żwirików przeważnie skał północnego pochodzenia; w stropowych partiach występują w postaci piasków drobnoziarnistych i mułków z domieszką detrytusu roślinnego; w dolinach rzek lub na obszarach o nieprzepuszczalnym podłożu rozwinęły się torfowiska; wyżej wymienione osady są nieprzydatne dla budownictwa.

5.1.3. Gleby

Gmina Radoszyce według rejonizacji rolniczo-glebowej położona jest w Konecko-Łopuszniańskim regionie. Charakteryzuje się on stosunkowo wysokim stopniem lesistości oraz przewagą mało korzystnych dla rozwoju rolnictwa warunków przyrodniczych. Typologicznie występują tu gleby mało zróżnicowane, gdyż większość z nich wykształciła się z utworów pochodzenia wodnolodowcowego (gleby bielcowe i pseudobielcowe, brunatne) i zajmują one ponad 50 % użytków rolnych gminy. Niewielką rolę odgrywają tu rędziny, które wykształciły się z jurajskich osadów węglanowych a ich wyznacznikiem są wzniesienia w południowej części gminy. Stosunkowo dużą rolę odgrywają gleby pochodzenia organicznego reprezentowane przez gleby murszowe i torfowe przy czym gleby te wytworzyły się w dolinach rzecznych pod wpływem obniżenia się poziomu wody gruntowej. Zróżnicowanie typologiczne gleb oraz zmienne stosunki wodne pozwoliły wyróżnić na tym obszarze 11 kompleksów rolniczej przydatności gleb. Kompleksy te stanowią ekosystemy glebowe, które posiadają podobne właściwości fizyko-chemiczne oraz mogące być podobnie zagospodarowane. Są, więc typami siedliskowymi rolniczej

przestrzeni produkcyjnej, z którymi związany jest odpowiedni dobór roślin uprawnych. Najbardziej rolniczo przydatne gleby skupia kompleks 2 – pszenno-dobry zajmujący ok. 0,2 gruntów ornych, kompleks 3 – pszenno-wadliwy zajmujący ok. 0,7 % gruntów ornych, kompleks 4 – żytni bardzo dobry zajmuje ok. 1,4 % gruntów ornych, kompleks 5 – żytni dobry zajmuje ok. 11,4 % gruntów ornych oraz kompleks 8 – zbożowo – pastewny mocny zajmuje ok. 10,9 % gruntów ornych. Największą powierzchnię ponad 47 % gruntów ornych zajmują grunty słabe kompleksu 6 – żytniego słabego i 7 – żytniego bardzo słabego. Obejmują one gleby V i VI klasy bonitacyjnej mało ekonomiczne z rolniczego punktu widzenia i preferowane głównie pod zalesienia.

Kompleksy użytków zielonych skupiają się głównie w dolinach rzek i cieków wodnych. Występują tu jedynie kompleksy użytków zielonych średnich (2z) i słabych (3z). Ogólnie zajmują one 38,6 powierzchni użytków rolnych gminy, w tym kompleks 2z zajmuje ok. 40 % użytków zielonych a kompleks 3z – ok. 60 %.

Reasumując z powyższych informacji wynika, że na obszarze gminy Radoszyce dominują gleby o niskiej wartości przyrodniczej i użytkowej o czym świadczy również wskaźnik bonitacji użytków rolnych wynoszący 0,70pkt. przy średniej wartości dla województwa 0,97 pkt. Na omawianym obszarze erozją słabą zagrożone są gleby kompleksu 3-go. Gleby ciężkie do uprawy występują na niewielkich obszarach wyłącznie wśród gleb zaliczonych do kompleksu ósmego. W ich poziomie orno-próchnicznym występuje glina ciężka i il.

Ponadto zaznaczyć należy, że na terenie gminy Radoszyce Gleby III klasy bonitacyjnej zajmują około 19 ha, co stanowi 0,13 % powierzchni gminy. Gleby klas I i II na terenie gminy nie występują.

Tereny trudne, bardzo trudne i wyjątkowo trudne do uprawy mechanicznej oraz tereny wymagające specjalnego sprzętu nie występują.

5.1.4. Wody

Wody podziemne

Na terenie gminy Radoszyce występuje użytkowy poziom wodonośny, mimo iż budowa geologiczna charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem, podobnie jak wielkość zasobów wód podziemnych. Za główne poziomy wodonośne uznaje się poziom górnotriasowy, środkowotriasowy, dolnotriasowy oraz wykorzystywane piętro czwartorzędowe.

Piętro czwartorzędowe stanowią piaski, piaski ze żwirami i żwiry występujące w kopalnych dolinach z okresu interglacjału wielkiego, lokalnie znajdujące się

również piaski i żwiry fluwioglacjalne, wraz z piaskami tarasów rzek współczesnych. Zwierciadło przeważnie ma charakter swobodny, miejscami pod przykryciem warstw gliniastych, mułkowych i ilastych może mieć także charakter napięty. W obszarach dolinnych zwierciadło występuje na głębokości 0-5 m p.p.t., na obszarach wysoczyznowych 5-15 m p.p.t. W centralnej i północnej części gminy występuje czwartorzędowy poziom wodonośny, na pozostałym obszarze studniami kopanymi ujmowane są płytkie, tzw. „zaskórne” wody gruntowe. Ze względu na brak izolacji przed migracją zanieczyszczeń z powierzchni, wody te cechują się złą jakością, o czym, świadczą podwyższone zawartości manganu i żelaza, podwyższone zawartości siarczanów, oraz zakwaszenie w środowisku glebowym.

Pod przykryciem warstw czwartorzędowych, w centralnej i północnej części gminy Radoszyce, występuje poziom górnotriasowy. Wody szczelinowo-porowe tego poziomu gromadzą się w spękanych warstwach piaskowców, mułowców i łupków, porozielenianych półprzepuszczalnymi, lub nieprzepuszczalnymi warstwami ilów i ilowców. Poziom ten zalicza się jako średnio- i niskowydajny. Poziom ten, aczkolwiek mało wykorzystywany cechuje się bardzo dobrą jakością wody, spełniającą wszystkie wymagania stawiane wodom do picia.

Poziom środkowotriasowy występuje fragmentarycznie w centralnej i wschodniej części gminy. Kolektorem wód szczelinowo-krasowych są spękane i skrasowiałe wapienie z wkładkami margli. Warto nadmienić, iż wodociąg znajdujący się na terenie Radoszyc zaopatrywany jest przez studnie, które ujmuje wody tego poziomu. Poziom środkowotriasowy niemal nieustannie pozostaje w łączności hydraulicznej z poziomem dolnotriasowym – najbardziej rozpowszechnionym i najbardziej wydajnym poziomem wodonośnym występującym w obrębie gminy Radoszyce. Wody tego poziomu mają charakter szczelinowo-porowy. Występują w piaskowcach i mułowcach, przewarstwianych słabo- i nieprzepuszczalnymi warstwami ilowców i ilów. Wydajność tego poziomu (50-70 m³/h) porównywalna jest z poziomem środkowotriasowym. Zarówno wody poziomu dolnotriasowego, jak i poziomu środkowotriasowego, cechują się wysoką jakością. W południowej części gminy obszary występowania dolnotriasowego poziomu wodonośnego włączone są w obręb Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 414 Zagnańsk.

W północnej i wschodniej części gminy Radoszyce sporadycznie występuje dolnojurajski poziom wodonośny. Ma on charakter szczelinowo-porowy, wody gromadzą się w piaskowcach i mułowcach, przelawianych warstwami ilów.

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Na terenie gminy, w niewielkim południowym fragmencie, wyróżnia się Główny Zbiornik Wód Podziemnych - GWZP nr 414 – Zagnańsk z wodonośnymi utworami dolno- i środkowotriasowymi. Jego granica przebiega wzdłuż wododziału między zlewniami Nidy i Pilicy. Zbiornik tworzą wspomniane piaskowce i mułowce. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne zbiornika wynoszą około 40794 m³/d. Zbiornik ten posiada opracowaną dokumentację hydrologiczną – „Dokumentacja hydrogeologicznej ustalającej zasoby dyspozycyjne wód podziemnych rejonu eksploatacji Zagnańsk-Strawczyn, w tym GZWP nr 414 Zagnańsk”, proponowane zaś granice obszaru ochronnego oraz zasady użytkowania terenów w jego obrębie określono w „Dokumentacji określającej warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia obszarów ochronnych zbiornika wód podziemnych Zagnańsk (GZWP nr 414)”,

Tab. 3. Charakterystyka GZWP na terenie gminy Radoszyce

Źródło: Dane, Monitoring jakości wód podziemnych, 2012 [<http://mjwp.gios.gov.pl>]

Nazwa zbiornika	Nr zbiornika	Całkowita powierzchnia (km ²)		Typ zbiornika	Stopień udokumentowania	Szacunkowe zasoby dyspozycyjne [m ³ /d]
		GZWP	ONO			
Zagnańsk	414	219,6	+	szczelinowo-krasowy	+	40 794

Wody powierzchniowe oraz tereny zmeliorowane

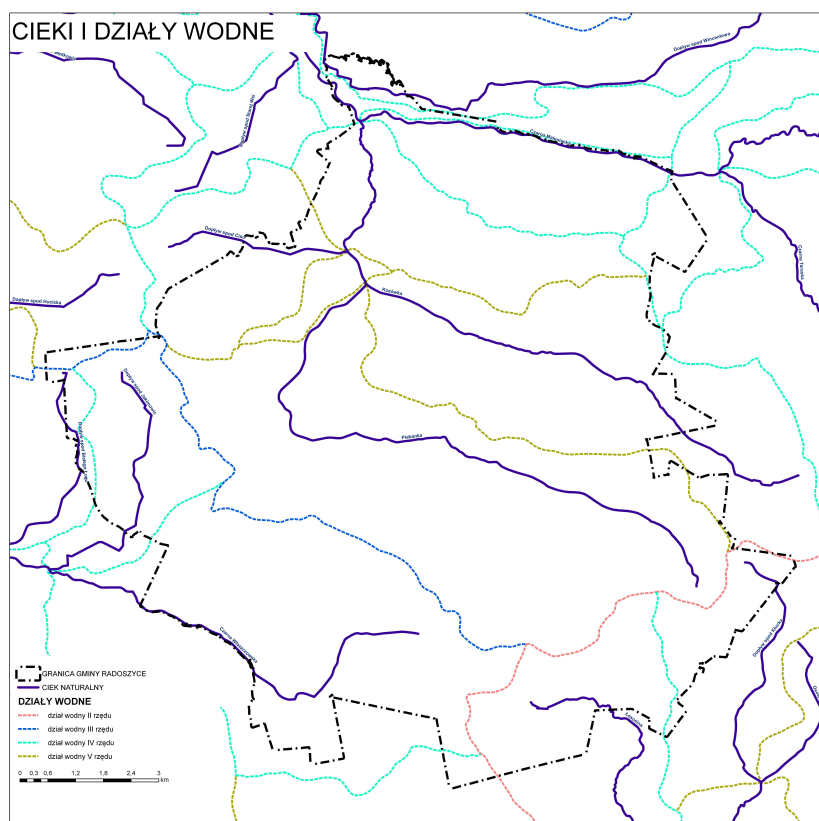
Obszar gminy Radoszyce, tj. ok. 90 % jego powierzchni (północno-zachodnia i centralna część) położony jest w zlewni rzeki Pilicy, która jest lewobrzeżnym dopływem Wisły. Niewielki fragment gminy (południowo-zachodnia część) odwadniany jest przez zlewnię rzeki Nidy – również dopływ Wisły. Przez teren gminy przechodzi dział wodny II rzędu Pilica – Nida. Wody odprowadzane są do Łośnej (Wiernej Rzeki) – dopływu Białej Nidy. Na terenie Gminy występują rzeki: Czarna Konecka, Czarna Włoszczowska, Plebanka i Kozówka oraz tereny zmeliorowane. Rzeki te zaliczane są do wód istotnych dla regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa.

Na obszarze gminy zlokalizowanych jest kilkanaście małych zbiorników wodnych – typu glinianki, dopełnienie natomiast stanowią wody stojące i zbiorniki wodne. Nie ma jednak stawów hodowlanych oraz większych zbiorników retencyjnych (rozpoczęto budowę zbiornika retencyjnego w dolinie rzeki Plebanki – obręb Radoszyce). W pobliżu północnej granicy gminy znajduje się część stopnia wodnego Cieklińsko na Czarnej Koneckiej. W bezpośrednim sąsiedztwie gminy

umiejscowione są sztuczne zbiorniki, takie jak: Jezioro Sielpeckie, zbiornik Cieklińsko i stawy gospodarstwa rybnego w Rudzie Malenickiej.

Reasumując, obszar gminy Radoszyce posiada dobrze rozwiniętą sieć rzeczną, a cieką znajdujące się na jej terenie zasilane są głównie przez system rowów melioracyjnych, które mają swój początek w obniżonych obszarach torfowisk, jak również przez bezimienne cieką, mające swoje źródło na stokach wzniesień.

Ryc. 8. Cieką powierzchniowe i działy wodne na terenie gminy Radoszyce
(źródło: Opracowanie własne)

Na terenie Gminy występują urządzenia melioracji wodnych szczegółowych - rowy melioracyjne i sieć drenarska wykonane w ramach zadań inwestycyjnych "Pałęgi", "Radwanów Hucisko", "Jakimowice", "Kaliga", "Grodzisko Radoska", "Momocich", "Lipa Młotkowice", "Mościska Nalewajków", "Cieklińsko Jacentów", "Kozłówka", "Wilczkowice Lewoszów", "Wiosna" i "Bór Wilczkowski".

Główne źródła zanieczyszczeń wód podziemnych i powierzchniowych

W gminie Radoszyce największe zagrożenie powodują nieszczelne przydomowe zbiorniki oraz ścieki komunalne odprowadzane bez oczyszczenia

bezpośrednio na pola, do rowów melioracyjnych i rzek, szczególnie w miejscowościach posiadających wodociąg, jak też wylewane z opróżnianych szamb.

Zagrożenie stanowi również brak uporządkowanej gospodarki wodami opadowymi spływającymi z utwardzonych powierzchni dróg, składów, itp. (odprowadzanie, podczyszczanie) oraz stosowanie organicznych nawozów, które na skutek spływu powierzchniowego trafiają do odbiorników tj. rzek i zbiorników wodnych.

5.1.5. Warunki klimatyczne

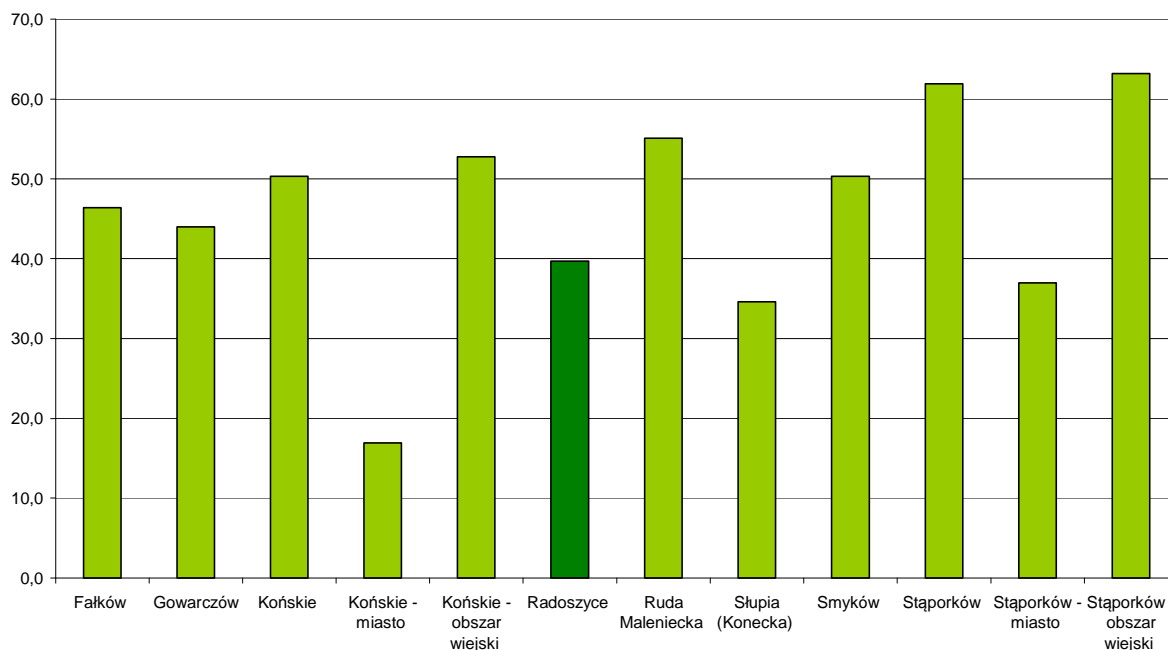
Klimat rejonu Radoszyce uznaje się za typowy klimat nizinny, o cechach kontynentalnych z wpływami morskimi. Amplituda temperatur skrajnych wynosi tu 60°C, natomiast średnia roczna temperatura to ok. 7,6 °C, będąc jednocześnie jedną z najwyższych w Polsce. Podobnie jak w całym kraju, najcieplejszym miesiącem jest lipiec (+17,4 °C), najchłodniejszym zaś luty (-4,0 °C). Rejon gminy Radoszyce zaliczany jest do „średnio suchych”, gdzie średnia roczna wilgotność względna powietrza wynosi 81 %, a średnia suma opadów atmosferycznych z wielolecia - 700 mm/rok. Przeważają wiatry zachodnie i północno-zachodnie, umiarkowane i słabe. Ich średnia prędkość roczna nieznacznie przekracza 3 m/s. Liczba dni z opadem efektywnym - powyżej 1 mm - waha się od 110 do 115. Pokrywa śnieżna zalega przeciętnie przez 50 dni w roku.

5.1.6. Lasy

Cały powiat konecki charakteryzuje się dużą lesistością, w 2012 roku lasy zajmowały 57251,6 ha powierzchni powiatu (lesistość wynosiła 49,3 %). Wskaźnik lesistości gminy Radoszyce to według danych GUS na rok 2012 39,7 % (5933,8 ha) (Ryc. 7.). W strukturze własności przeważają lasy państwowe (78,2 %), nie ma na terenie gminy lasów stanowiących własność gminy Radoszyce. Według danych GUS na 2012 rok grunty nieleśne przeznaczone do zalesienia na terenie gminy to 4,2 ha.

Ryc. 9. Lasy w powierzchni ogólnej
(źródło: GUS, 2012)

Lesistość w powiecie koneckim w roku 2012

Lasy w gminie Radoszyce, wg regionalizacji przyrodniczo-leśnej Polski, są położone w VI Krainie Małopolskiej. Lasy państwowe są podporządkowane Nadleśnictwu Ruda Maleniecka. Lasy w gminie tworzą większe kompleksy w północnej jej części (okolice Podlesia, Wiosny), północno-zachodniej (okolice Wisów, Zychów), oraz południowej (okolice Józwikowa, Gruszki, Pakuń). Na zachód od linii Radoszyce-Jacentów dominują siedliska boru świeżego i boru mieszanego wilgotnego. Dość znaczne płaty zajmują również: bór wilgotny i bór mieszany, a sporadycznie występują siedliska olszy, lasu mieszanego, lasu mieszanego wilgotnego, boru bagiennego. Przeważają drzewostany sosnowe, rzadziej natomiast występują: brzozy, jodły, olchy. Przeciętny wiek drzewostanów dominujących wynosi przeciętnie 30-50 lat. Myśliwi z terenu gminy skupiają się m. in. w kołach łowieckich: „Rosochy”, „Bukowie”, „Szarak” i „Iskra”.

5.1.7. Flora

Ze względu na stosunkowo wysoki wskaźnik lesistości gminy Radoszyce (jest on znacznie wyższy w stosunku do średniej w całym kraju), zbiorowiska leśne odgrywają tu znaczną, aczkolwiek niedominującą rolę. Tereny leśne to ok. 38 % powierzchni gminy (ok. 5 580 ha). Szczególną rolę, pod względem lasotwórczym, odgrywa sosna, która jako gatunek panujący występuje na ok. 80 % powierzchni leśnej, tym samym

występując jako gatunek domieszkowy w pozostałych drzewostanach. Pozostałe gatunki to: brzoza, dąb, modrzew, grab, olsza. Leszczyna, trzmielina, kruszyna oraz jarzębina występują natomiast w podszyciu. W lasach na terenie opracowania dominują siedliska boru świeżego i boru mieszanego wilgotnego, rzadziej można spotkać bory wilgotne i bory mieszane. Sporadycznie występują tu również siedliska olsu i grądu, lasu mieszanego, lasu mieszanego wilgotnego, boru bagiennego. Szczyty wydm i luźne piaski porośnięte są suchymi sosnowymi borami chrobotkowymi. W dolinach rzek występują łągi z jesionami i olszą. Lasy w południowej części obszaru są bardziej rozczłonkowane, rozdzielone łąkami, wrzosowiskami i torfowiskami.

Lasy na terenie gminy zlokalizowane są głównie w północnej jej części (okolice Podlesia, Wiosny), północno-zachodniej (okolice Wisów, Zychów), oraz południowej (okolice Józwikowa, Gruszki, Pakuń). Znaczna część lasów znajdujących się na obszarze gminy, których głównym zarządcą są Lasy Państwowe (ponad 82 % powierzchni terenów leśnych), pełni funkcję gospodarczą. Zgodnie z „Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego” (obecnie nieaktualny) planuje się zalesić około 770 ha gruntów, które nie są już użytkowane rolniczo, co spowodowane jest niską klasą bonitacyjną owych gruntów.

Lasy nie stanowiące własności Skarbu Państwa rosną w części na ubogich siedliskach boru świeżego (41%), boru mieszanego świeżego (25%), boru mieszanego wilgotnego (14%), boru wilgotnego (12%) oraz fragmentarycznie boru suchego, boru bagiennego, lasu mieszanego świeżego i olsu. Analizując zróżnicowanie gatunkowe w lasach prywatnych, można zauważyć analogię pomiędzy dominującymi gatunkami w lasach na terenie całego kraju w stosunku do lasów nie wchodzących w skład Lasów Państwowych. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna (84 % powierzchni), oprócz tego brzoza (8%), olsza (3%) i dąb (2%) oraz domieszkowo osika, świerk, jodła, grab, buk i modrzew.

Drzewostany występujące na terenie gminy Radoszyce należy zakwalifikować do klas od I do III (przeciętnie 30 - 50 lat) i niskiej zasobności (100 -150 m³/ha).

W strukturze przestrzennej występują również nieleśne zbiorowiska roślinne, takie jak zbiorowiska łąkowe, związane z nieużytkowanymi rolniczo gruntami w dolinach rzek i zagłębiach bezodpływowych. Rosną tu m. in. wielosił błękitny, pełnik europejski, zawilec wielkokwiatowy, gęsiówka szorstkowłosista, pomocnik baldaszkowy, wawrzynek wilczyłyko.

W przypadku gruntów wyżej położonych i bardziej suchych, zaczynają w zbiorowiskach dominować gatunki sucho- i ciepłolubne, a także zarośla tarninowe

Ze względu na ich rolnicze nieużytkowanie szybko postępuje tam proces stepowienia. Warto zwrócić uwagę na fakt, iż na terenach rolniczych leżących odlegość przez dłuższy okres czasu, rozwijają się także zbiorowiska chwastów. Za dominujące gatunki uznaje się: miłek letni, jaskier polny, czosnek kulisty, rezedka mała oraz przewiercień okrągłolistny.

5.1.8. Fauna

Obszar gminy charakteryzuje się dużym bogactwem fauny, co związane jest z występowaniem różnorodnych warunków siedliskowych na tym terenie. Znajdują się tu takie gatunki płazów i gadów jak: traszka zwyczajna, traszka grzebieniasta, ropucha paskówka, rzekotka, kumak nizinny, grzebiuszka, jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, padalec zwyczajny, zaskroniec, żmija zygzakowata, gniewosz plamisty.

Awifauna reprezentowana jest przez niemal 70 gatunków ptaków, wśród których występują tak rzadkie gatunki jak: cietrzew, bocian czarny, jastrząb, myszołów zwyczajny, kobuz, dudek, dzięcioł duży, krogulec, pustułka, kruk. Biotopy leśne zamieszkiwane są natomiast przez m.in.: rudzika, świstunka leśnego, pierwiosnka, świergotka drzewnego, sikora bogatka, szpaka oraz drozda śpiewaka. Do fauny ssaków zalicza się ok. 30 gatunków, z których wiele jest chronionych. Są to: kret, ryjówka aksamitna i malutka, mroczek późny, borowiec wielki, nocek duży, gacek wielkouch, gacek szary, bóbr, gronostaj, borsuk. Na terenie gminy znaleźć można również gatunki uznawane za bardziej pospolite, takie jak: nornica ruda, zając, dzik, lis, sarna.

5.1.9. Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt

Walory przyrodnicze gminy Radoszyce podkreślają liczne gatunki roślin i zwierząt prawnie chronionych całkowicie lub częściowo, a także rzadkich i zagrożonych. Spośród roślin są to m.in.: lilia złotogłów, sasanka łąkowa, widłak goździsty, kocanki piaskowe, konwalia majowa, kruszyna pospolita, czosnek węzowy, rezedka mała, sesleria błotna. Spośród zwierząt są to m.in. cietrzew, mający w lasach na terenie gminy swoje naturalne chronione ostoje; bocian czarny, błotniak łąkowy, jastrząb, pustułka, gronostaj, nocek duży, gacek wielkouch, gacek szary, bóbr (mający tutaj swoje siedliska), traszka zwyczajna, ropucha paskówka.

Na zbiorowiskach łąkowych, rozwijające się na nieużytkowanych rolniczo gruntach w dolinach rzek i zagłębieniach bezodpływowych, rosną między innymi:

wielosił błękitny, pełnik europejski, zawilec wielkokwiatowy, gęsiówka szorstkowłosista, pomocnik baldaszkowy, wawrzynek wilczelyko.

5.1.10. Stan powietrza atmosferycznego

Powiat konecki, a wraz z nim teren gminy Radoszyce zaliczony został do strefy o nie przekroczonych poziomach dopuszczalnych stężeń substancji, wchodząc w skład klasy A, zgodnie z klasyfikacją poziomów stężeń zanieczyszczenia. Nie oznacza to jednak, że obszar gminy jest zupełnie pozbawiony zanieczyszczeń, za które to uważa się obecność w atmosferze substancji stałych, ciekłych i gazowych, mogących negatywnie wpływać na stan zdrowia człowieka, jednocześnie oddziałując na rośliny i zwierzęta. Za charakterystyczne zanieczyszczenia powietrza uznaje się pyły, dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek i dwutlenek węgla, pochodzące z emisji różnych substancji, powstających w procesie spalania paliw.

Warto zwrócić uwagę, iż znaczący wpływ na stan powietrza ma emisja niska, pochodząca z palenisk domowych, czego skutkiem jest brak urządzeń ochrony powietrza w piecach domowych i lokalnych systemach grzewczych. Zanieczyszczenia pochodzące z terenów sąsiednich również mają znaczący wpływ na poziom stężeń zanieczyszczeń. Ze względu na brak większych zakładów przemysłowych, zanieczyszczenia komunikacyjne oraz przemysłowe nie stanowią zagrożenia dla stanu powietrza atmosferycznego.

Tab. 4. Rozkład emisji w powiecie koneckim w latach 2011–2012
(źródło: WIOŚ Kielce, 2013)

Powiat	Rok	Pyły ogółem		Zanieczyszczenia gazowe									
				dwutlenek siarki		tlenki azotu		tlenek węgla		dwutlenek węgla		pozostałe	
		Mg	%	Mg	%	Mg	%	Mg	%	Mg	%	Mg	%
konecki	2011	142	5,2	161	1,1	136	0,6	434	0,9	138	1,0	20	0,7
	2012	169	6,2	209	1,5	154	0,8	521	1,2	156	1,2	19	2,1

5.1.11. Surowce naturalne

Na terenie gminy Radoszyce surowce mineralne pomimo ich pospolitego występowania nie odgrywają istotnego znaczenia gospodarczego. Wśród istniejących kopalin największe znaczenie posiadają:

Piaski – stanowią podstawowy surowiec na terenie gminy; są to piaski wydumowe występujące w miejscowościach: Radoszyce, Podlesie i Mościska;

w wyniku badań geologicznych przeprowadzonych za piaskami budowlanymi udokumentowane zostało w 1978 r. w formie karty rejestracyjnej złoża „Wiszy” położone na północny-zachód od Radoszyc; zasoby zarejestrowane tego złoża wynoszą (wg stanu na dzień 24.04.1978 r.) 872 tys. m³; piaski te wykorzystywane mogą być w budownictwie do produkcji betonów i zapraw; są to piaski wydmowe drobnoziarniste, w podłożu piaski pylaste, mułki i gliny, częściowo zawadnione; złożo to położone jest na terenie leśnym i nie przewidziane jest do eksploatacji na dużą skalę. Istnieje możliwość eksploatacji fragmentu złoża piasków „Wiszy” pod warunkiem uzyskania koncesji od Marszałka Województwa Świętokrzyskiego na eksploatację tego złoża.

Wapienie – występujące na terenie gminy wapienie związane są z osadami wapienia muszlowego; na powierzchni odsłaniają się w nielicznych miejscach (Jakimowice, Grodzisko), toteż odgrywają podrzędną funkcję; utwory te eksploatowane były przez miejscową ludność i znajdowały zastosowanie w budownictwie oraz do produkcji wapna palonego; przeprowadzone analizy laboratoryjne wykazały, iż mogą być one wykorzystane jako kamień łamany do murów betonowych, do sączków odwadniających a także jako podkład kamienny do budowy dróg; obecnie żadne złożo nie zostało udokumentowane.

Piaskowce – odsłaniające się na powierzchni piaskowce triasu dolnego występują w południowej części gminy w rejonie: Wilczkowice, Mularzowa, Węgrzyna i Klucka; tworzą one wyróżniające się w morfologii wzniesienia pokryte lasem; istniejąca niezorganizowana eksploatacja prowadzona w wielu niewielkich łomach obecnie została zaniechana; piaskowce te wykorzystywane były w budownictwie jako kamień łamany do fundamentów, murów oraz jako kamień okładzinowy; badaniami geologicznymi objęte zostało złożo piaskowców Wilczkowice (opinia geologiczna 1970 r.) położone w sąsiedztwie Białkowej Góry wykazały one przydatność surowca dla potrzeb budownictwa o zasobach szacunkowych 60000 tys. ton; surowiec ten może być wykorzystany jako kamień łamany, mury, kruszywo drogowe i kolejowe oraz jako bloki i płyty; prace zwiadowcze prowadzone za piaskowcami triasowymi zostały prowadzone w okolicy miejscowości Momocicha i Lewoszów, jednak okazały się niemożliwe do udokumentowania.

Do udokumentowanego obszaru złoża piasku należy:

- złożo "Wiszy". Zasoby zarejestrowane tego złoża wynoszą (wg stanu na dzień 24.04.1978 r.) 872 tys. m³; piaski te wykorzystywane mogą być w budownictwie do produkcji betonów i zapraw; są to piaski wydmowe

drobnoziarniste, w podłożu piaski pylaste, mułki i gliny, częściowo zawodnione; złoża to położone jest na terenie leśnym i nie przewidziane jest do eksploatacji na dużą skalę. Istnieje możliwość eksploatacji fragmentu złoża piasków „Wiszy” pod warunkiem uzyskania koncesji od Marszałka Województwa Świętokrzyskiego na eksploatację tego złoża.

Surowce ilaste – związane są z utworami triasu (piaskowiec pstry i kajper), liasu oraz czwartorzędu; jako surowiec dla potrzeb ceramiki budowlanej wykorzystywane mogą być jedynie mezozoiczne-triasowe ily i mułki. Do udokumentowanych obszarów tego złoża należą:

- złoża surowców ilastych Filipy w kategorii C1 w miejscowości Filipy, decyzja OWŚ.V.7510-19/10 z dnia 20.07.2010 Marsz. Woj. Świętokrzyskiego,
- złoża surowców ilastych Filipy I w kategorii C1 w miejscowości Filipy częściowo zlokalizowane na terenie gminy Mniów i gminy Radoszyce, decyzja OWŚ.V.7510-31/10 z dnia 10.01.2011 Marszałka Województwa Świętokrzyskiego,
- złoża iłowców i mułowców triasowych Kozów w kategorii C1 w miejscowościach Kozów i Huta, częściowo zlokalizowane na terenie gminy Smyków i gminy Radoszyce, decyzja ROS.XI-7521/12/98 z dnia 21.09.1998 r. Wydział Rolnictwa i Ochrony Środowiska Województwa Kieleckiego,
- złoża iłowców i mułowców dolnotriasowych Nalewajków 1, dokumentacja geologiczna w kat. C1 przyjęta przez Wojewodę Świętokrzyskiego dnia 07.05.2004 r. zawiadomienie znak ŚR.V.7414-11/04,
- złoża iłowców i mułowców dolnotriasowych Nalewajków 2 dokumentacja geologiczna w kat. C1 przyjęta przez Wojewodę Świętokrzyskiego dnia 09.06.2004 r. zawiadomienie znak ŚR.V.7414-12/04,
- złoża iłowców i mułowców dolnotriasowych Wyrębów- dokumentacja geologiczna w kat. C1 przyjęta przez Starostę Koneckiego dnia 12.07.2007 r. zawiadomienie znak RO.7511-9/06/07*).

Na terenie gminy Radoszyce występują następujące tereny i obszary górnicze:

- Filipy Decyzja ustanawiająca Wojewody Świętokrzyskiego numer: OWŚ-V.7427.3.201 data wydania: 2012-02-09 ,

- Nalewajków 1 Decyzja ustanawiająca Marszałka Województwa Świętokrzyskiego numer: Z1:OWŚ-V.7422.30.2014 data wydania: 2014-11-24,
- Kozów Pole 1 Decyzja ustanawiająca Wojewody Świętokrzyskiego numer: Z1:ŚR.V.7412-7/03 data wydania: 2003-05-08 zmieniana w roku 2004, 2008 i 2012.

Torfy – występowanie torfów związane jest z doliną Czarnej i jej dopływami; obszary zwartych torfowisk znajdują się w rejonach Radoszyc, Jakimowic i Mościsk Małych; są to torfowiska niskie, charakteryzujące się małą miąższością, zróżnicowanym stopniu rozkładu znacznym zapocieleniem i mogą być jedynie wykorzystywane jako opał; obszarami perspektywicznymi o zasobach szacunkowych są „Cieklińsko”, „Pisząca” i „Radoska”; z uwagi na ochronę środowiska przyrodniczego nie przewiduje się ich eksploatacji.

Wydobycie kopalin nie może spowodować:

- przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu i emisji spalin przez maszyny i środki transportu
- niezorganizowanej powierzchniowej emisji pyłów mineralnych do atmosfery
- zmiany jakości wód powierzchniowych i podziemnych
- zaburzenia stosunków wodnych oraz zaburzenia zasobów wodnych w rejonie oddziaływania obszaru eksploatacji.

Zinwentaryzowane na terenie gminy Radoszyce złoża surowców w większości nie są eksploatowane, w związku z tym złoża mogą w przyszłości stanowić rezerwę surowcową dla regionu.

5.2. Stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

5.2.1. Stan rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Gmina dysponuje glebami o niewielkiej przydatności do produkcji rolniczej. Największy udział w strukturze gruntów ornych stanowią grunty słabe kompleksu 6 – żytniego słabego i 7 – żytniego bardzo słabego. Obejmują one gleby V i VI klasy bonitacyjnej mało ekonomiczne z rolniczego punktu widzenia i preferowane głównie pod zalesienia. Najbardziej rolniczo przydatne gleby skupia kompleks 2 – pszenny dobry zajmujący ok. 0,2 % gruntów ornych, kompleks 3 – pszenny wadliwy - ok. 0,7 %, kompleks 4 – żytni bardzo dobry - ok. 1,4 %, kompleks 5 – żytni dobry - ok. 11,4

% oraz kompleks 8 – zbożowo – pastewny mocny zajmujący ok. 10,9 % gruntów ornych.

W strukturze własnościowej przeważają gospodarstwa rolne prywatne (wszystkie gospodarstwa rolne na terenie gminy to gospodarstwa indywidualne). Średnia wielkość gospodarstwa w gminie wynosi 10,76 ha, ale ponad połowę wszystkich (57,24 %) stanowią gospodarstwa od 1 do 5 ha, a niemal 27 % to gospodarstwa od 5-10 ha. Gospodarstwa większe niż 15 ha stanowią zaledwie 2,34 %. Niekorzystne jest rozdrobnienie gospodarstw - często zdarza się, iż jeden właściciel posiada niewielkie działki rolne zlokalizowane w różnych częściach gminy.

Dominującym kierunkiem jest produkcja roślinna, w której przeważają uprawa zbóż, ziemniaków, buraków pastewnych. Na terenie gminy brak jest zakładów przetwórstwa rolnego. Kierunkiem produkcji zwierzęcej jest hodowla bydła mlecznego i trzody chlewnej. Grunty pod zasiewami zajmują 1674,92 ha (GUS 2010). Niski jest udział użytków zielonych, sadów i ogrodów.

5.2.2. Stan leśnej przestrzeni produkcyjnej

Lasy w gminie tworzą większe kompleksy w północnej jej części (okolice sołectw: Podlesie, Wiosna), północno-zachodniej (okolice sołectwa: Wisy, Zychy), oraz południowej części gminy (okolice Józwikowa, Gruszki, Pakuł). Stan zalesienia gminy, który wynosi prawie 40 % powierzchni gminy wobec 49,3 % w powiecie, 28 % w województwie, ok. 30 % w kraju i ponad 40 % w zaleceniach UE, jest wysoki, co korzystnie wpływa na rozwój produkcji towarowej drewna oraz sytuację gminy pod względem ekologicznym i klimatycznym. Lasy państwowe zostały zaliczone do II kategorii zagospodarowania, lasy prywatne w przewadze uznano za zdegradowane. Lasy w gminie są rozmieszczone bardzo nierównomiernie.

5.3. Wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego

5.3.1. Ochrona środowiska

Podstawowym dokumentem regulującym działania z zakresu ochrony środowiska na terenie gminy jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2013, poz. 1232) oraz opracowany na mocy tej ustawy Gminny Program Ochrony Środowiska.

Działania inwestycyjne samorządu gminy Radoszyce z zakresu ochrony środowiska dotyczyły głównie budowy sieci kanalizacyjnej wraz z przykanalikami

(Jakimowice, Grodzisko, Wisy, Plenna, Radoszyce), studni głębinowej nr 3 w oraz budowy zbiornika retencyjnego w Radoszycach.

Z obiektów zasadniczo służących ochronie środowiska na terenie gminy funkcjonuje oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna o przepustowości 900 m³/dobę w miejscowości Radoszyce oraz sieć kanalizacyjna obsługująca 643 budynki mieszkalne. Zgodnie z § 3 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określania, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, od zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł, strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych, powinna wynosić około 150 m. Odległość ta może być zmniejszona do 50 m pod warunkiem, że teren w granicach od 50 do 150 m odległości od cmentarza posiada sieć wodociagową i wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci podłączone.

W obszarze cmentarzy na terenie Gminy Radoszyce istnieje sieć wodociagowa, obowiązuje zatem strefa 50 m dla wskazanej w rozporządzeniu zabudowy od granicy działki cmentarza dla budynków korzystających z sieci wodociagowej.

5.3.2. Ochrona przyrody

Na obszarze gminy wprowadzone zostały formy powierzchniowej ochrony przyrody. Całość terenu gminy położona jest w obrębie Konecko-Łopuszniańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, brak jednak ustanowionych rezerwatów przyrody. Na północno-zachodnią część gminy wchodzi fragment węzła ekologicznego o znaczeniu krajowym (obszar przedborski nr 18K), obejmujący najwartościowsze fragmenty Wyżyny Przedborskiej, Małogoskiej i Garbu oraz fragment korytarza ekologicznego Czarnej Koneckiej. Znajduje się tu również teren Natura 2000 – obszar „Dolina Czarnej” (PLH260015) obejmujący dolinę Czarnej Koneckiej (od źródeł do ujścia) wraz z przylegającymi do niej kompleksami łąk, lasów oraz stawów. Na terenie gminy Radoszyce występuje 1 obiekt zakwalifikowany jako pomnik przyrody nieożywionej (Tab. 5). Jest to gład narzutowy objęty ochroną na mocy zarządzenia Nr 23/87 Wojewody Kieleckiego z dnia 2 października 1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody, które zostało zmienione Rozporządzeniem Nr 276/2001 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 9 sierpnia 2001 r. zmieniające

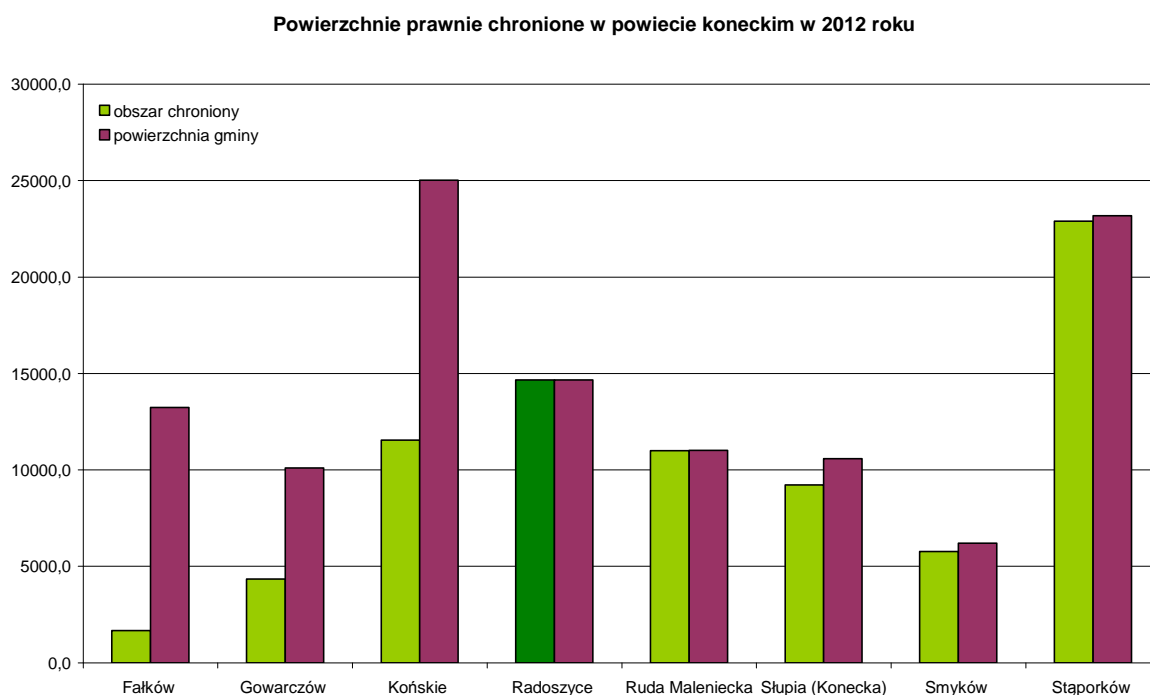
zarządzenia i rozporządzenia w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Świąt. Nr 85, poz 987 z dn. 16.08.2001r.)

Tab. 5. Pomnik przyrody nieożywionej na terenie gminy Radoszyce
(źródło: Program Ochrony Środowiska Radoszyce)

Nr rej.	Lokalizacja	Obiekt	Wymiary (m)	
218	Radoszyce, działka nr 474	Głaz narzutowy Nie zagłębiony w ziemi, zbudowany z granitu barwy różowoszarej o teksturze nieco równoległej (gnejsowej) średnio- miejscami gruboziarnistego.	Obwód Długość Wysokość Szerokość	3 m 0,95 m 0,65 m 0,8 m

Jak widać na Ryc. 8., wśród gmin powiatu koneckiego obszarowa prawna forma ochrony przyrody obejmuje niemal 100 % ich powierzchni. Na tle Radoszyc, Rudy Malenieckiej, Smykowa, znacznie wybija się gmina Fałków, w której prawnie chronione jest jedynie 1667 ha z 13237 ha.

Ryc. 10. Powierzchnie prawnie chronione w powierzchniach ogólnych.
(źródło: GUS, 2012)

Obszar Natura 2000

„Dolina Czarnej” PLH260015

Na terenie gminy zlokalizowany jest obszar Natura 2000. Jest to SOO zatwierdzony przez Komisję Europejską – „Dolina Czarnej” PLH260015 (zatwierdzony jako OZW – obszar mający znaczenie dla Wspólnoty w marcu 2011 roku).

Obszar Natura 2000 to grupa terenów wyznaczonych na podstawie tzw. dyrektywy siedliskowej i dyrektywy ptasiej. Zaliczane są do nich szczególnie cenne obszary pod względem występowania flory i fauny związanej z występowaniem określonego typu siedlisk, a także obszary bytowania określonych dyrektywą siedlisk ptasich. W związku z powyższym zostały w ramach obszarów Natura 2000 wyznaczone dwa rodzaje obszarów chronionych: Specjalne Obszary Ochrony (SOO - specjalna ochrona siedlisk) i Obszary Specjalnej Ochrony (OSO – specjalna ochrona ptaków) oraz jako pośrednia forma obszary o szczególnym znaczeniu dla Wspólnoty (OZW) oraz pOZW - potencjalne obszary Natura 2000.

Teren Natura 2000 – SOO, obszar „Dolina Czarnej” -PLH260015 – obejmuje dolinę Czarnej Koneckiej (od źródeł do ujścia) wraz z przylegającymi do niej kompleksami łąk, lasów (tereny źródliskowe z przewagą borów mieszanych i grądów, pozostałe: borów sosnowych) oraz stawów. W wielu miejscach tereny są podmokłe – torfowiska, zarastające śródleśne łąki. Dolina Czarnej to 85-cio kilometrowy prawobrzeżny dopływ Pilicy. Rzeka zachowała naturalny charakter koryta i doliny. Odcinki uregulowane (obszar „Staropolskiego Okręgu Przemysłowego) są nieliczne i niezbyt długie. W wielu miejscach zachowały się budynki dawnych kuźnic, młynów wodnych czy zbiorniki retencyjne (7 zlokalizowanych w górnym i środkowym biegu rzeki). Powierzchnia całego obszaru wynosi 5780,6 ha.

Obszar ten charakteryzuje występowanie dużej różnorodności siedlisk, w tym siedliska przyrodnicze o typie priorytetowym: górskie i niżowe murawy bliźniczkowe, bory i lasy bagienne, łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe. Stanowią one doskonałe siedliska dla wielu gatunków roślin i zwierząt. Ponadto w muzeum w Sielpi znajduje się największa znana w województwie kolonia rozrodcza nocka dużego.

Konecko-Łopuszniański Obszar Chronionego Krajobrazu

Konecko-Łopuszniański Obszar Chronionego Krajobrazu (K-ŁOChK) obejmuje obszar całej gminy Radoszyce. Natomiast granice ww. obszaru obejmują północno-zachodnią część województwa świętokrzyskiego i znajduje się na terenie gmin: Ruda Maleniecka, Radoszyce, Smyków i Stąporków oraz części gmin: Końskie, Słupia

Konecka, Mniów, Bliżyn, Łopuszno, Piekoszów, Krasocin i Małogoszcz zajmując powierzchnię 98 287 ha.

Prawie 50% powierzchni terenu zajmują duże kompleksy leśne o charakterze naturalnym z wielogatunkowymi drzewostanami z przewagą jodły i sosny z domieszką dębu, świerka, buku i grabu (Lasy Koneckie, Lasy Radoszyckie).

W północno-wschodniej i północnej części obszaru występują siedliska borowe. Na szczytach wydm i luźnych piaskach rosną suche sosnowe bory chrobotkowe. W dolinach rzek występują łągi z jesionami i olszą. W południowej części obszaru lasy są bardziej rozczłonkowane i rozdzielone łąkami, wrzosowiskami i torfowiskami. W środkowej i południowej części OChK występują łąki wilgotne oraz duże obszary torfowisk niskich, a także przejściowych. Rosną tu m. in. wielosił błękitny, pełnik europejski, zawilec wielkokwiatowy, gęsiówka szorstkowłosa, pomocnik baldaszkowy, wawrzynek wilczełyko. Bogata jest fauna, reprezentowana przez zwierzęta łowne (dziki, sarny, jelenie). Wśród ptaków można spotkać bociana czarnego i łabędzia niemego.

Najważniejszą funkcją tego obszaru jest ochrona wód podziemnych i powierzchniowych, a także jego rola klimatotwórcza i aerosanitarna, szczególnie dla poprawy jakości powietrza atmosferycznego. Dobra sieć komunikacyjna oraz walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe mogą stać się podstawą do rozwoju turystyki na tym terenie.

Konecko-Łopuszniański Obszar Chronionego Krajobrazu po raz pierwszy został wyznaczony już nieobowiązującym Rozporządzeniem Nr 12/95 Wojewody Kieleckiego z dnia 29 września 1995, ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowy ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką wypoczynkiem lub pełnieniu funkcji korytarzy ekologicznych.

Zgodnie z art. 23 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody wyznaczenie obszaru chronionego krajobrazu, likwidacja lub zmiana granic tych obszarów, a także ustalenie zakazów obowiązujących na nich następuje w drodze uchwały sejmiku województwa, po zaopiniowaniu przez właściwe miejscowo rady gmin oraz po uzgodnieniu projektu uchwały sejmiku z właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska.

W dniu 23 września 2013 r. Sejmik Województwa Świętokrzyskiego uchwalił uchwałę Nr XXXV/616/13 dotyczącą wyznaczenia Konecko-Łopuszniańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, która określa granice i zasady ochrony K-ŁOChK oraz zakazy i odstępstwa od zakazów.

Na Obszarze ustala się:

- 1) zachowanie i ochrona zbiorników wód powierzchniowych naturalnych i sztucznych, utrzymanie meandrów na wybranych odcinkach cieków;
- 2) zachowanie śródpolnych i śródleśnych torfowisk, terenów podmokłych, oczek wodnych, polan, wrzosowisk, muraw, niedopuszczenie do ich uproduktywnienia lub też sukcesji;
- 3) utrzymanie ciągłości i trwałości systemów leśnych;
- 4) zachowanie lokalnych korytarzy ekologicznych;
- 5) ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
- 6) szczególna ochrona ekosystemów i krajobrazów wyjątkowo cennych, poprzez uznawanie ich za rezerваты przyrody, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i użytki ekologiczne;
- 7) zachowanie wyróżniających się tworów przyrody nieożywionej.

Na Obszarze zakazuje się:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 3) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 4) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;

Kierując się konstytucyjną zasadą proporcjonalności, zawartą w art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., która w odniesieniu do formułowania zakazów, jakie mają obowiązywać na obszarach chronionego krajobrazu, wymaga, aby zakazy miały swoje merytoryczne umocowanie i wynikały z potrzeb ochronnych danego obszaru, wynikających z treści samej ustawy o ochronie przyrody, a także celów ochrony danego obszaru chronionego, zdecydowano się wprowadzić odstępstwa od dotychczasowych obowiązujących zakazów, zawarte w Uchwale Nr XXXV/616/13 Sejmiku

Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 r. dotycząca wyznaczenia Konecko-Łopuszniańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

W uchwale jest mowa, iż obowiązujące zakazy na terenie K-ŁOCHK, nie dotyczą:

- terenów objętych ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- terenów objętych ustaleniami projektów planów zagospodarowania przestrzennego lub projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których procedura dotycząca oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- ustaleń warunków zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy zagrodowej oraz obiektów i urządzeń budowlanych niezbędnych do jej użytkowania, pod warunkiem zapewnienia minimum 30% powierzchni biologicznie czynnej na danym terenie.

W ten sposób złagodzone ograniczenia wynikające z dotychczasowej treści Rozporządzenia. Zaproponowana forma złagodzenia zakazów pozwala podmiotom gospodarczym oraz osobom fizycznym na realizację przedsięwzięć, pod warunkiem zapewnienia ochrony wyróżniających się krajobrazów o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowych ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych na obszarze chronionego krajobrazu. Ponadto złagodzone w ten sposób zakazy pozwalają dostosować ograniczenia do lokalnych potrzeb i uwarunkowań na danym obszarze, co z kolei umożliwia prowadzenie właściwej polityki zrównoważonego rozwoju oraz gospodarczej i społecznej na terenie województwa świętokrzyskiego.

5.3.3. Elementy krajobrazu kulturowego

Krajobraz kulturowy można rozumieć jako antropogenicznie ukształtowany fragment przestrzeni geograficznej, powstały w wyniku zespolenia oddziaływań środowiskowych i kulturowych, tworzących specyficzną strukturę, objawiającą się regionalną odrębnością, postrzeganą jako swoistą fizjonomię (Myga-Piątek, 2001, Nita, Myga-Piątek, 2006). W grupie krajobrazów kulturowych (antropogenicznych) można wyróżnić podtypy związane z dominującym rodzajem działalności człowieka i stopniem przeobrażenia środowiska geograficznego. Najczęściej wyróżnia się podtypy krajobrazów: rolniczy, miejski, przemysłowy, pogórnicy, turystyczny i sztuczny.

Do najcenniejszych elementów krajobrazu kulturowego na terenie wsi Radoszyce należą charakterystyczne zabytkowe wnętrza urbanistyczne-najstarsza sięgająca XIV wieku część Radoszyc z czytelnym, prostokątnym rynkiem i dominantą w postaci kościoła par. p.w. św. Piotra i Pawła z XVII w. charakterystyczne, wąskie uliczki w obrębie starej części Radoszyc, z rzadko spotykaną już zabudową usytuowaną szczytem do ulicy; obszar znajdujący się poza dawnym ośrodkiem układu przestrzennego Radoszyc - część powojenna znajdująca się w płn. – zach. części miejscowości wpisana między ulice Piotrkowską i Krakowską z zabudową o architekturze dobrze wpisanej w krajobraz.

Charakterystyczne dla krajobrazu gminy Radoszyce są wsie ulicówki charakteryzujące się zwartą zabudową mieszkaniową tworzącą ciągi wzdłuż dróg. Na terenie gminy zlokalizowane są również liczne kaplice i kapliczki przydrożne, kuźnie, pozostałości po zespole dworu w Kłucku oraz pozostałości archeologiczne po hutach szkła.

6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Dobra kultury współczesnej

Oprócz zabytków do dóbr kultury należą również dobra kultury współczesnej. Odnosi się do nich ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 r., która definiuje je jako: „niebędące zabytkami dobra kultury, takie jak pomniki, miejsca pamięci, budynki, ich wnętrza i detale, zespoły budynków, założenia urbanistyczne i krajobrazowe, będące uznanym dorobkiem współcześnie żyjących pokoleń, jeżeli cechuje je wysoka wartość artystyczna lub historyczna.” Ustawa wprowadziła wymóg uwzględnienia dóbr kultury współczesnej w planach

miejscowych i planach zagospodarowania przestrzennego województw. Problemem jest jednak identyfikacja tych dóbr na poziomie lokalnym i wojewódzkim.

Ponadto ich ochrona nie została do tej pory wystarczająco sprecyzowana.

Gmina Radoszyce zaliczana jest do gmin o niskim stopniu nasycenia zabytkami co stawia ją na odległym miejscu w woj. Świętokrzyski pod tym względem. Natomiast jest to miejsce o dominujących wysokich walorach krajobrazowych.

Pod względem istniejących zasobów dziedzictwa kulturowego, ilustrują:

- krajobraz kulturowy ukształtowany przez:
  - charakterystyczne wnętrza urbanistyczne:

najstarsza sięgająca XIV w. część Radoszyc z czytelnym, prostokątnym rynkiem i dominantą w postaci kościoła par. p.w. św. Piotra i Pawła z XVII w;
charakterystyczne, wąskie uliczki w obrębie starej części Radoszyc, z rzadko spotykaną już zabudową usytuowaną szczytem do ulicy; obszar znajdujący się poza dawnym ośrodkiem układu przestrzennego Radoszyc - część powojenna znajdująca się w płn. – zach. części miejscowości wpisana między ulice Piotrkowską i Krakowską z zabudową o architekturze dobrze wpisanej w krajobraz.
  - komponenty krajobrazu otwartego:

doliny rzek : Czarna Konecka, Plebanka z Kozówką, Czarna Pilczycka;
pasmo Dobrzeszowskie stanowiący wyróżnik przestrzenny gminy oraz formułujące krajobraz naturalny;
charakterystyczne wały wydymowe (tzw. wydmy paraboliczne) znajdujące się na płn. od Radoszyc na jednej z nich położony jest zabytkowy cmentarz żydowski;
lasy budujące krajobraz naturalny leśny i leśno — rolny;
  - charakterystyczne układy wsi:

głównie ulicówki - utrwalone wzdłuż dróg zwarte ciągi zabudowy mieszkaniowej np.: Józwików, Wilczkowice;
wsie wielodrożne np.: Jakimowice, Klucko;
- zasób materiałów wartości kulturowych:
  - obiekty archeologiczne:

w Radoszycach zachowany zamek w całości na poziomie fundamentów pod ziemią i częściowo w relikcie nadziemnym „Winiarnia” — zamek królewski Kazimierza Wielkiego;

pozostałości archeologiczne po średniowiecznych hutach szkła w miejscowościach: Kapałów, Lewoszów, Łysów, Mularzów, Huta;

w Wiośni istnieją ślady osadnictwa neolitycznego — kultura pucharów lejkowych;

- dziedzictwo architektoniczne w Radoszycach:

na uwagę zasługują: układ urbanistyczny (zarówno starej jak i nowej części), zabudowa mieszkaniowa i zagrodowa w obrębie rynku, Zespół Kościoła par. p.w. św. Piotra i Pawła z plebanią z XX w., domy mieszkalne, 3 kapliczki charakterystycznie usytuowane przy rozdrożu ulic, zespół dworu z najcenniejszym zabytkiem w postaci piwnicy tzw. „winiarni” z XVI w., cmentarz żydowski;

charakterystyczne elementy zaobserwowane zarówno w nowej jak i starej zabudowie Radoszyc - brama wjazdowa na wewnętrzne podwórze gospodarcze oraz ścięty narożnik budynku;

- dziedzictwo architektoniczne w obrębie gminy Radoszyce:

na uwagę zasługują: liczne kaplice i kapliczki przydrożne, kuźnie, budynki mieszkalne zlokalizowane w obrębie zabudowy zagrodowej, pozostałości po zespole dworu w Klucku;

- charakterystyczna drewniana zabudowa:

budująca klimat wiejskich miejscowości, nieliczne już drewniane kuźnie oraz kamienne piwnice m. in. w miejscowości Wilczkowice;

- liczne miejsca pamięci narodowej:

związane z udziałem miejscowej ludności w walce partyzanckiej podczas II wojny św. (m. in. Gruszka, Wilczkowice).

6.1. Rys Historyczny

Pierwotne osiedle powstało na śródleśnej polanie na starym szlaku handlowym od Piotrkowa przez Przedbórz, Radoszyce, Chęciny, Kielce, Bodzentyn, Solec w kierunku Lublina, a także przez Opatów na Sandomierz.

Dokument z 1218 r. wymienia Jana s. Radosza, od którego imienia przyjęła nazwę powstała osada. Rok 1364 uważa się za początek zorganizowania parafii. Obecny kościół parafialny św. Piotra i Pawła stoi na miejscu kaplicy królewskiej św. Huberta. Na froncie budowli widnieje napis: „ECCLESIA HAEC FVUNDATA ANNO

DOMINI MILESIMO QUARTO”, z czego można wnosić, iż jej początki mogą sięgać roku 1004, a więc początków chrześcijaństwa w Polsce.

W czasach piastowskich Radoszyce należały do włości królewskich. Około 1370 roku Kazimierz Wielki nadał im prawa miejskie. Z inicjatywy królewskiej powstał tu dwór, o którym są wzmianki już w 1369 r. - stanowiący stację na stałych trasach królewskich odbywanych celem sprawowania władzy, w tym obowiązków sądowniczych. W okolicy funkcjonowały liczne huty i kuźnie, kwitło rzemiosło i prowadzono ożywiony handel, co sprzyjało powstaniu jednostek osadniczych w miejscach, w których powstały istniejące wsie. Śladem po nich są wymienione w źródłach z XVII w. istniejące do dziś nazwy osad: Hucisko Lewoszów, Hucisko Kapałów, Hucisko Mularzów, Hucisko Łysaków, Hucisko Nalewajków, Hucisko Józwików – wywodzące się od hut i imion hutników. Huty zużywając ogromne ilości drewna na opał tworzyły wokół siebie rozległe poręby, które łatwo mogły być obrócone na pola uprawne.

W XVI wieku miasto stało się siedzibą starostwa niegrodowego, które stanowić miało z nadania monarchy dożywotnio nagrodę za usługi publiczne. Z licznych wsi i majątków starosta pobierał wszelkie dochody, opłacając tylko kwartę na wojsko. Nie miał jednak uprawnień administracyjnych i sądowych. Wiek XVII i pierwsza połowa XVIII zaznaczyły się wojnami i kryzysem gospodarczym w konsekwencji dobra królewskie zostały zaniedbane. W drugiej połowie XVIII wieku działalność przemysłowa na tym terenie została ponownie ożywiona przez ówczesnego starostę – dożywotniego posiadacza Jacka Małachowskiego. W 1781 roku Małachowski wystawił wielki piec – hutę nieopodal Radoszyc o nazwie Antoniów. Wielkość produkcji radoszyckiej huty przewyższała pod względem wytopu fabryki krajowe. Antoniów zaliczany był do zakładów przemysłu zbrojeniowego.

W Radoszycach wyrabiano również podwozia do armat i wozów taborowych. W 1793 r. produkcja została przerwana przez targowiczan.

W 1794 roku w Radoszycach nastąpiła kapitulacja wojsk powstania kościuszkowskiego i niewykluczone, że ów zakład zbrojeniowy mogły spustoszyć wojska pruskie i rosyjskie. W 1795 r. po III rozbiórce Polski radoszyckie kuźnie przeszły pod zarząd austriacki. Po śmierci Jacka Małachowskiego w 1821 r. dobra radoszyckie wróciły na rzecz rządu. Z czasem przyjęto je nazywać Ekonomia Radoszyce. Okoliczna ludność poza rolnictwem zajmowała się do prac górniczo-hutniczych. W drugiej połowie XIX w. nastąpiły zmiany w organizacji górnictwa i hutnictwa rządowego. Zmieniły się procesy technologiczne, nastąpiła wyprzedaż zakładów przemysłu żelaznego w ręce kapitału prywatnego. Ziemia została

przyznana włościanom na własność. Miasto Radoszyce około 1885 r. liczyło 3169 mieszkańców, miało rozwinięty handel i rzemiosło. Wyrabiano między innymi bryczki i wozy konne (ok. 3000 szt. rocznie), które sprzedawane były na jarmarkach w całym Królestwie.

6.2. Struktura osadnicza

W gminie Radoszyce występują duże kompleksy leśne, brak jest natomiast rozległych zbiorników wodnych. Sieć osadnicza jest rozmieszczona w miarę równomiernie. Centralnie położona jest wieś gminna Radoszyce, posiadająca cechy morfologiczne małego miasta, m.in. rynek. Z Radoszyc promieniście rozchodzą się drogi prowadzące do wszystkich części gminy. Wszystkie ośrodki posiadają charakter typowo wiejski. W Radoszycach i jego najbliższym otoczeniu występuje największa koncentracja ludności. Najniższa gęstość zaludnienia charakteryzuje sołectwa Zychy, Wiosna, Wisy, w których występują kompleksy leśne.

Występująca na terenie gminy zabudowa stanowi zabudowę jednorodzinna oraz zagrodową. Krajobraz wsi urozmaica założenie dworsko-folwarczne (wpisane do ewidencji) w Radoszycach oraz kaplice i kapliczki dające świadectwo tradycji i historii regionu.

6.3. Obiekty objęte ochroną konserwatorską

Najcenniejszym zabytkiem gminy Radoszyce jest kościół pw. św. Apostołów Piotra i Pawła wpisanym do rejestru zabytków Nr: 446 z 26.02.1957 oraz nr: 313 z 15.06.1967 (pod numerem A.493).

Parafia i pierwotny drewniany kościół pw. św. Pawła Ap. i św. Stanisława bp powstały wraz z utworzeniem miasta ok. 1364 r., z fundacji Kazimierza Wielkiego. Kolejny kościół został zbudowany lub gruntownie przebudowany w pierwszej połowie XVII w. Odnowiono go wraz z dobudową wieży w 1846 r. i ponownie w latach 1901-1902. Kaplica północna pw. św. Anny została wzniesiona w 1631 r. z fundacji Krzysztofa Wirtelicjusza. Kaplica południowa pochodzi sprzed 1620 r., a gruntownie przebudowana została w XIX w. Kościół jest budowlą orientowaną, wybudowaną z kamienia.

Tab. 6. Zabytki nieruchome wpisane do rejestru
(źródło: WUOZ w Kielcach)

L.p.	Obiekt	Adres	Wiek	Nr rej. zabytku
1.	Kościół par. pw. św. Piotra i Pawła	Radoszyce ul. 1 Maja 1	XVII	Nr: 446 z 26.02.1957 oraz 313 z 15.06.1967 (pod numerem A.493)

Tab. 6. Zbytki archeologiczne wpisane do rejestru
(źródło: WUOZ w Kielcach)

L.p.	Obiekt	Adres	Wiek	Nr rej. zabytku
1.	Teren zamku królewskiego z piwnicą tzw. "winiarnia", pozostałość dawnego zamku	Radoszyce Ul. Spółdzielcza	XIV	Nr: 75Aa

6.4. Obiekty będące w gminnej ewidencji zabytków

Pomimo, iż gmina Radoszyce zaliczana jest do gmin o niskim stopniu nasycenia zabytkami, na terenie opracowania, znajdują się obiekty stanowiące niezwykle cenne dziedzictwo kulturowe – od XVI wieku gmina o charakterze rzemieślniczym zamieszkiwana była przez Żydów (zładzonych w obozie w Treblince podczas II Wojny Światowej). Na szczególną uwagę zasługuje zlokalizowany w Radoszycach rynek z dominantą w postaci kościoła oraz wąskie uliczki w obrębie starej części Radoszyc, z zabudową usytuowaną szczytem do ulicy. Pełną listę zabytków wpisanych do ewidencji przedstawia (Tab. 7.)

Tab. 7. Zbytki wpisane do ewidencji; (źródło: UG Radoszyce)

L.p.	Nazwa obiektu	Adres	Powstanie	Nr w rejestrze
1.	Kapliczka murowana	Grodzisko	1888 r.	
2.	Kapliczka Matki Boskiej murowana	Jakimowice-Kolonia	I ćw. XIX w.	
3.	Kapliczka murowana	Kłucko	1831 r.	
4.	Kapliczka Matki Boskiej Częstochowskiej	Lewoszów	1950 r.	
5.	Kapliczka Matki Boskiej Częstochowskiej	Podlesie	1900 r.	
6.	Układ urbanistyczny dawnego miasta	Radoszyce Ul. Rynek	XIV-XIX w.	
7.	Kościół par. pw. św. Piotra i Pawła murowany w zespole kościoła parafialnego p.w. św. Piotra i Pawła	Radoszyce ul. 1 Maja 1	2 poł. XIV i 1 poł. XVII w., przebudz. XIX i XX w.	Nr rejestru zabytków nieruchomych : 446 z 26.02.1957 oraz 313 z 15.06.1967 (pod numerem A.493)
8.	Kostnica w zespole kościoła parafialnego p.w. św. Piotra i Pawła	Radoszyce ul. 1 Maja 1	XVIII w., przebud. XX w.	
9.	Cmentarz przykościelny z murowanym ogrodzeniem w zespole kościoła parafialnego p.w. św. Piotra i Pawła	Radoszyce ul. 1 Maja 1	2 poł. XIV w.	

10.	Plebania murowana w zespole kościoła parafialnego p.w. św. Piotra i Pawła	Radoszyce ul. 1 Maja 1	1910 r.	
11.	Kaplica p.w. św. Barbary murowana	Radoszyce Ul. Piotrkowska	1929 r.	
12.	Kaplica p.w. św. Jana Nepomucena murowana	Radoszyce Ul. Krakowska	2 poł. XIX w.	
13.	Kaplica p.w. św. Rocha murowana	Radoszyce Ul. Konecka	2 ćw. XIX w.	
14.	Cmentarz rzymskokatolicki w zespole cmentarza parafialnego	Radoszyce Ul. Kielecka	-	
15.	Kostnica murowana w zespole cmentarza parafialnego	Radoszyce Ul. Kielecka	Pocz. XIX w.	
16.	Ogrodzenie z bramą murowane w zespole cmentarza parafialnego	Radoszyce Ul. Kielecka	XIXI – XX w.	
17.	Dawny cmentarz żydowski	Radoszyce, 2 km za miastem przy drodze do Grodziska	2 poł. XVIII w.	
18.	Teren zamku królewskiego w zespole dworsko-folwarcznym	Radoszyce Ul. Spółdzielcza	XIV w.	Nr rejestru zabytków archeol.: 75
19.	Piwnica tzw. winiarnia, pozostałość dawnego zamku w zespole dworsko-folwarcznym	Radoszyce Ul. Spółdzielcza	XIV w.	Nr rejestru zabytków archeol.: 75
20.	Dom drewniany (częściowo na fundamentach dawnego zamku) w zespole dworsko-folwarcznym	Radoszyce Ul. Spółdzielcza 30	XIX w.	
21.	Pozostałości parku w zespole dworsko-folwarcznym	Radoszyce Ul. Spółdzielcza	-	
22.	Teren dawnego folwarku w zespole dworsko-folwarcznym	Radoszyce Ul. Spółdzielcza	-	
23.	Dom folwarczny murowany w zespole dworsko-folwarcznym	Radoszyce Ul. Spółdzielcza 32	XIX w.	
24.	Dawny lamus murowany w zespole dworsko-folwarcznym	Radoszyce Ul. Spółdzielcza	XVII w.	
25.	Dom murowany	Radoszyce Ul. Konecka 12	l. 20 XX w.	
26.	Dom drewniany	Radoszyce Ul. Kościelna 7	Pocz. XX w.	
27.	Dom murowany	Radoszyce Ul. Kościelna 11	l. 30 XX w.	
28.	Dom drewniany	Radoszyce Ul. Mickiewicza 7	l. 30 XX w.	
29.	Dom murowany (dawna willa lekarza)	Radoszyce Ul. Mickiewicza 9	1935 r.	
30.	Dom murowany (synagoga)	Radoszyce Ul. Ogrodowa 19	2 dek. XX w.	
31.	Dom murowany	Radoszyce Ul. Piotrkowska 1	l. 20 XX w.	
32.	Dom drewniany	Radoszyce Ul. Spółdzielcza 14	XIX w.	
33.	Kapliczka Matki Boskiej murowana	Wilczkowie	XIX w.	
34.	Kapliczka murowana	Zychy	XIX w.	

Zabytkowe cmentarze

W Gminie Radoszyce zlokalizowane są zabytkowe cmentarze:

- dawny cmentarz żydowski o pow. 1,5 ha – zlokalizowany poza terenem zabudowanym, w odległości 2 km od centrum Radoszyc. Położony na piaszkowym wzgórzu, po lewej stronie drogi do Wisów. Z Radoszyc w kierunku cmentarza prowadzi ulica Leśna. Po wojnie cmentarz został zdewastowany i zamknięty w 1964 r. Fragmenty nagrobków informują, że zaliczyć je można do macew występujących na cmentarzach Żydów aszkenazyjskich. Płyty wykonano z piaskowca.
- dawny cmentarz o pow. 0,2 ha, przykościelny kościoła św. Piotra i Pawła założony w 2 połowie XIV w. przekształcony XVII i powiększony około 1980r. Obecnie zlikwidowany. Położony na niewielkim wzniesieniu, otoczony murem ogrodzeniowym, od zachodu niżej położony jest plac z parkingiem, od strony południowej cmentarz został powiększony o trawiasty sektor z ołtarzem polowym i dawną zabytkową kostnicą murowaną.
- istniejący cmentarz parafialny, położony na skraju miejscowości w klinowym rozjeździe dróg do Radoski i Kozowa o pow. 3,4 ha. Cmentarz został założony pocz. XIX w. i powiększony od wschodu w 1930 i 2000 r. Najstarszy nagrobek pochodzi z 1829 r. Na terenie cmentarza zlokalizowane są groby o znaczeniu historycznym oraz pomniki ofiar II wojny światowej i pomnik żołnierzy poległych i zamordowanych w latach II wojny światowej.

Zespół urbanistyczny

- Ośrodkiem założenia (niegdyś miejskiego) stanowi wydłużony prostokątny rynek rozciągający się z pd.-wsch. na pn.-zach. Tylko z jego jednego narożnika zachodniego odchodzą dwie prawie prostopadle do siebie ulice: Krakowska i Ogrodowa. Z narożnika południowego biegnie uliczka w stronę kościoła parafialnego, z narożnika wschodniego ul. Konecka. Wszystkie one są usytuowane prawie na przedłużeniu pierzei rynkowych. Przy rynku i ulicach wyjazdowych koncentrowała się dawna zabudowa. Przy rynku wykształciło się pięć kwartałów zabudowy – na pd. od niego i po bokach po stronie pd. ulicy Koneckiej i dawnej ulicy Dworskiej (obecnie Spółdzielcza) i na pn.-wsch. od rynku stoi kościół parafialny, na terenie wzniesienia, którego kulminacja znajduje się po stronie pn.-wsch. Radoszyc. Plac przykościelny (dawny cmentarz) ma plan zwarty wieloboczny. Centralna jego część zajmuje kościół parafialny. Dawna ulica Dworska (obecnie

Spółdzielcza) kończy się na obszarze dawnego zespołu dworskiego, na pn. obrzeżu Radoszyc. Od niej – na pn.-zach. odbiega ul. Piotrkowska obiegająca od zach. zespół dworski. Między krańcami Krakowskiej i Piotrkowskiej przebiega prosta i długa ul. Kościuszki stanowiąca granicę między nową a starą częścią Radoszyc. Nowa rozpościerająca się na zachód od niej, charakteryzuje się bardzo regularnym planem, z prostymi uliczkami i prostokątnymi kwartałami zabudowy.

Rozplanowanie starej części Radoszyc-przebieg ulic i kształt rynku- nie uległ większej zmianie w stosunku do stanu z 1825 r. Pewne przekształcenia na pd. Od ul. Koneckiej przyniosła XIX-wieczna regulacja. Nie zmienił się także przebieg głównych szlaków komunikacyjnych w najbliższej okolicy Radoszyc.

Rynek utracił swą dawną funkcję handlową, jego środkowa część pełni obecnie funkcję skweru. Zachowany jest w znacznym stopniu dawny układ parceli. Stara zabudowa mieszkalna jest zachowana szczątkowo, stopniowo jest wypierana przez nową. Kilka budowli uległo rozbiórce w okresie powojennym, m.in. synagoga i dawne spichlerze dworskie. Kościół parafialny zachował funkcję dominanty w panoramie Radoszyc, natomiast jego otoczenie wymaga korekty zielenią. Obiekty w zespole podworskim są źle zachowane.

Panoramy zespołu urbanistycznego

Ze względu na prawie płaskie położenie Radoszyc są bardzo słabo eksponowane, od strony głównych dróg wjazdowych, które rozchodzą się promieniście – stara zabudowa nie jest widoczna. Panoramę wsch. starej części Radoszyc można obejrzeć z dwóch stron – z kulminacji wzniesienia po stronie Pd.-wsch. za obszarem zabudowanym i z pn.-wsch., z terenu bagnistych łąk w sąsiedztwie dawnego zespołu dworskiego. Z jednej i z drugiej strony dominantę w krajobrazie stanowi bryła kościoła parafialnego zwieńczona wieżą. Charakterystycznym akcentem krajobrazu jest dawny park podworski otoczony łąkami.

Osie widokowe zespołu urbanistycznego

Kościół parafialny jako główna dominanta architektoniczna, jest dobrze widoczny tylko z uliczek przebiegających w jego bezpośrednim sąsiedztwie z krótkiej uliczki łączącej go z rynkiem z ul. Kościelnej i ul. 1 Maja oraz ul. Krzywej. Charakterystycznym akcentem w Radoszycach są trzy kapliczki usytuowane na osiach widokowych z trzech głównych dróg wylotowych (ul. Krakowskiej, Koneckiej i Piotrkowskiej). Teren dawnego założenia dworskiego (folwark i park) nie jest kompozycyjnie powiązany z układem urbanistycznym.

Wnętrza urbanistyczne

Istotne znaczenie dla układu urbanistycznego Radoszyc ma wnętrze rynku usytuowane na terenie o niewielkim spadku ku pn., o kształcie prostokąta. W jego części środkowej znajduje się obecnie skwer porośnięty drzewami, podzielony alejkami, z pomnikiem poświęconym partyzantom i z fontanną. Zabudowa przyrynkowa – murowana, z parterowymi lub piętrowymi domami. Stare budynki charakteryzują się prostą bryłą, dwuspadowymi dachami, kalenicowym usytuowaniem w pierzejach. Na niektórych fasadach widoczne są bramy przejazdowe, przeważnie pod łukiem obniżonym, bardzo oszczędną dekoracją architektoniczną (cokoły, gzymsy, obramienia okienne). Pierzeja pn.-zach. ma bardzo jednolity charakter z ciągiem parterowych domów. W pierzejach pn.-zach. i pd.-zach zachowało się kilka piętrowych kamieniczek. Pierzeja pn.-wsch. jest oszpecona wielkokubaturowym piętrowym budynkiem dawnego domu towarowego. Uliczki w Radoszycach zachowały dawny klimat tylko na niektórych odcinkach, bowiem stara zabudowa jest zachowana szczątkowo i wymieszana z nową. Najstarsze domy o metryce XIX-wiecznej lub z początku stulecia są przeważnie parterowe, murowane lub drewniane, z dachami dwuspadowymi, ustawione kalenicowo do drogi. Na obrzeżach starszej części Radoszyc zachowały się enklawy starej zabudowy o charakterze bardziej wiejskim niż miejskim, głównie przy ul. 1 Maja i Plebanowe Pole (obecnie ul. Mjr Hubala). Przy tej ostatniej występuje stara zabudowa szczytowa i kalenicowa tworząca zarys miękko uformowanej pierzei, odpowiadającej nieregularnemu przebiegowi uliczki.

Zabudowa układu urbanistycznego

Najcenniejszym obiektem architektonicznym w Radoszycach jest kościół parafialny św. Piotra i Pawła, o metryce XIV-wiecznej, przebudowany w XVII i XIX w. Przy nim zlokalizowana jest murowana kostnica z XVIII w.

Z dawnej zabudowy mieszkalnej przetrwało kilkadziesiąt domów o metryce sięgającej z poł. XIX w. i początków obecnego stulecia, m.in. zabudowa przyrynkowa, przy ul. Krakowskiej, dawnej ul. Dworskiej, Piotrkowskiej i Koneckiej. Charakteryzuje je prosta bryła nakryta dwuspadowym dachem, usytuowanie kalenicowe w pierzei.

Znaczną wartość zabytkową mają obiekty usytuowane na obszarze dawnego zespołu dworskiego. W części wsch. znajduje się murowana z cegły gotyckiej tzw. winiarnia stanowiąca Zach. skrajną partię dawnego XIV-wiecznego domu zamkowego, którego

fundamenty znajdowały się także pod stojącym w jej sąsiedztwie drewnianym budynkiem mieszkalnym z XIX w. relikty gotyckiego zamku mają bardzo dużą wartość historyczną i archeologiczną. Budowlę tę niegdyś oddzielała od miasta fosa-sadzawka. W części Zach. areału podworskiego, znajduje się tzw. skarbiec-lamus, murowany o metryce XVII-wiecznej, wmurowany w budynek magazynowy. Obok niego stoi budynek mieszkalny z XIX w.

Do zabytkowej zabudowy należą trzy kapliczki murowane z XIX w. św. Barbary, św. Jana Nepomucena i św. Rocha, usytuowane w ulicach wylotowych: Koneckiej, Piotrkowskiej i Krakowskiej.

6.5. Stanowiska archeologiczne

Ponadto na terenie gminy wyznaczone zostały stanowiska archeologiczne z różnych okresów historycznych. Stanowiska archeologiczne to obszary w granicach, których znajdują się zabytki archeologiczne o znanej lokalizacji. Do zabytków archeologicznych zaliczamy zabytki nieruchome, będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem. Stanowiska archeologiczne na terenie gminy obejmują: stanowisko wpisane do rejestru zabytków archeologicznych (nr 75 wpisany dn. 06.01.1988) zachowany zamek w całości na poziomie fundamentów pod ziemią i częściowo w relikcie nadziemnym „Winiarnia”, pozostałości archeologiczne po średniowiecznych hutach szkła w miejscowościach Kapałów, Lewoszków, Łysów, Mularzów, Huta oraz tereny w miejscowości Wiosna, gdzie istnieją ślady osadnictwa neolitycznego (kultura pucharów lejkowych).

Indeks stanowisk archeologicznych z obszarów 80-59, 80-60, 81-58, 81-59, 81-60 w województwie świętokrzyskim w Gminie Radoszyce

Tab. 8. Spis odkrytych i zweryfikowanych punktów osadniczych w układzie alfabetycznym, (źródło: archiwum WKZ w Kielcach).

l.p.	Miejscowość	nr obszaru	nr stanowiska		rodzaj stanowiska	bliższa chronologia
			na obszarze	w miejscowości		
1.	Grębosze	81-60	1	31	śląd osadniczy śląd osadniczy	Późne średniowiecze / okres nowożytny Okres nowożytny

2.	Grodzisko	81-59	1	55	punkt osadniczy	Późne średniowiecze
3.	Grodzisko	81-59	2	56	punkt osadniczy osada	Późne średniowiecze Okres nowożytny
4.	Grodzisko	81-59	3	57	punkt osadniczy	Późne średniowiecze
5.	Grodzisko	81-59	4	58	punkt osadniczy	Późne średniowiecze / okres nowożytny
6.	Grodzisko	81-59	5	60	punkt osadniczy osada	Późne średniowiecze Okres nowożytny
7.	Grodzisko	8 1-59	6	6	1 punkt osadniczy punkt osadniczy osada	Późne średniowiecze Późne średniowiecze / okres nowożytny Okres nowożytny
8.	Grodzisko	81-59	7	64	punkt osadniczy osada	Późne średniowiecze Okres nowożytny
9.	Grodzisko	81-59	8	70	punkt osadniczy osada	Późne średniowiecze / okres nowożytny Okres nowożytny
10.	Jacentów	80-59	1	1	osada śląd osadniczy	Paleolit schyłkowy Okres prądziejowy
11.	Jacentów	80-59	2	2	śląd osadniczy	Paleolit schyłkowy
12.	Jacentów	80-59	3	3	śląd osadniczy śląd osadniczy	Paleolit schyłkowy - mezolit Okres prądziejowy
13.	Jacentów	80-59	4	4	osada	Epoka kamienia
14.	Jacentów	80-59	5	5	osada	Kultura komornicka
15.	Jacentów	80-59	6	6	osada	Paleolit schyłkowy
16.	Jacentów	80-59	7	7	osada osada	Paleolit schyłkowy - mezolit Neolit
17.	Jakimowice	81-58	1	27	śląd osadniczy	Epoka kamienia
18.	Jakimowice	81-59	1	65	punkt osadniczy osada	Późne średniowiecze / okres nowożytny Okres nowożytny
19.	Jakimowice	81-59	2	66	punkt osadniczy osada	Późne średniowiecze / okres nowożytny Okres nowożytny
20.	Jakimowice	81-59	3	67	punkt osadniczy	Późne średniowiecze /

					osada	okres nowożytny Okres nowożytny
21.	Jakimowice	81-59	4	68	punkt osadniczy osada	Późne średniowiecze Okres nowożytny
22.	Jakimowice	81-59	5	69	punkt osadniczy osada	Późne średniowiecze / okres nowożytny Okres nowożytny
23.	Jakimowice	81-59	6	71	punkt osadniczy osada	Późne średniowiecze / okres nowożytny Okres nowożytny
24.	Jakimowice	81-59	7	72	punkt osadniczy	Neolit
25.	Jakimowice	81-59	8	73	punkt osadniczy	Neolit
26.	Jakimowice	81-59	9	74	punkt osadniczy osada	Późne średniowiecze / okres nowożytny Okres nowożytny
27.	Jakimowice Kolonia	81-58	1	21	osada	Okres nowożytny
28.	Jakimowice Kolonia	81-58	2	22	osada	Okres nowożytny
29.	Jakimowice Kolonia	81-58	3	23	osada	Okres nowożytny
30.	Jakimowice Niwa	81-58	1	25	osada	Okres nowożytny
31.	Jakimowice Niwa	81-58	2	26	osada	Epoka żelaza
32.	Kapałów	81-59	1	46	punkt osadniczy	Młodszy okres przedrzymski
33.	Kapałów	81-59	2	47	punkt osadniczy osada	Późne średniowiecze / okres nowożytny Okres nowożytny
34.	Kapałów	81-59	3	48	punkt osadniczy osada	Późne średniowiecze / okres nowożytny Okres nowożytny
35.	Kapałów	81-59	4	49	punkt osadniczy punkt osadniczy osada	Epoka brązu / okres halsztacki Późne średniowiecze / okres nowożytny Okres nowożytny
36.	Kapałów	81-59	5	50	punkt osadniczy	Późne średniowiecze / okres nowożytny

37.	Kapałów	81-59	6	51	punkt osadniczy punkt osadniczy osada	Wczesne średniowiecze Późne średniowiecze / okres nowożytny Okres nowożytny
38.	Momocicha	81-59	1	52	punkt osadniczy	Późne średniowiecze / okres nowożytny
39.	Momocicha	81-59	2	62	punkt osadniczy	Późne średniowiecze / okres nowożytny
40.	Momocicha	81-59	3	63	osada	Okres nowożytny
41.	Mościska	81-60	1	32	osada	Mezolit
42.	Mościska	81-60	2	33	osada	Mezolit
43.	Mościska	81-60	3	34	huta szkła	Okres nowożytny
44.	Mościska	81-60	4	35	śląd osadniczy osada	Późne średniowiecze Okres nowożytny
45.	Mościska	81-60	5	36	osada	Późne średniowiecze
46.	Mościska	81-60	6	37	śląd osadniczy	Późne średniowiecze
47.	Mościska	81-60	7	38	śląd osadniczy osada	Epoka kamienia Okres nowożytny
48.	Mościska	81-60	8	39	śląd osadniczy śląd osadniczy	Późne średniowiecze Okres nowożytny
49.	Mościska	81-60	9	40	śląd osadniczy	Okres nowożytny
50.	Mościska	81-60	10	41	śląd osadniczy śląd osadniczy	Późne średniowiecze Okres nowożytny
51.	Nalewajków	81-60	1	28	śląd osadniczy	Późne średniowiecze / okres nowożytny
52.	Nalewajków	81-60	2	29	śląd osadniczy	Okres nowożytny
53.	Nalewajków	81-60	3	30	śląd osadniczy śląd osadniczy	Późne średniowiecze Okres nowożytny
54.	Plenna	81-59	1	40	osada	Okres nowożytny
55.	Plenna	81-59	2	41	punkt osadniczy osada	Późne średniowiecze Okres nowożytny
56.	Plenna	81-59	3	42	osada	Okres nowożytny
57.	Plenna	81-59	4	43	osada	Okres nowożytny
58.	Plenna	81-59	5	44	punkt osadniczy osada	Późne średniowiecze / okres nowożytny Okres nowożytny
59.	Plenna	81-59	6	45	punkt osadniczy	Okres wpływów rzymskich
60.	Podlesie	80-59	17	1	śląd osadniczy	Epoka kamienia

61.	Podlesie	80-59	18	2	śląd osadniczy	Epoka kamienia
62.	Podlesie	80-59	19	3	śląd osadniczy	Epoka kamienia
63.	Podlesie	80-59	20	4	śląd osadniczy osada	Epoka kamienia Okres nowożytny
64.	Radoska	81-59	1	22	osada osada punkt osadniczy	Paleolit schyłkowy Mezolit Neolit
65.	Radoska	81-59	2	23	osada osada	Mezolit Neolit
66.	Radoska	81-59	3	24	osada	Mezolit
67.	Radoska	81-59	4	25	pracownia	Mezolit
68.	Radoska	81-59	5	26	pracownia	Mezolit
69.	Radoska	81-59	6	27	punkt osadniczy	Mezolit
70.	Radoska	81-59	7	28	punkt osadniczy osada	Późne średniowiecze / okres nowożytny Okres nowożytny
71.	Radoska	81-59	8	30	punkt osadniczy	Późne średniowiecze / okres nowożytny
72.	Radoska	81-59	9	31	punkt osadniczy osada	Późne średniowiecze / okres nowożytny Okres nowożytny
73.	Radoska	81-59	10	32	punkt osadniczy osada	Późne średniowiecze / okres nowożytny Okres nowożytny
74.	Radoszyce	80-59	8	1	osada	Kultura świderska
75.	Radoszyce	80-59	9	2	śląd osadniczy osada	Epoka kamienia Okres nowożytny
76.	Radoszyce	80-59	10	3	śląd osadniczy osada	Późne średniowiecze / okres nowożytny Okres nowożytny
77.	Radoszyce	80-59	11	4	śląd osadniczy osada	Późne średniowiecze Okres nowożytny
78.	Radoszyce	80-59	12	5	śląd osadniczy osada	Późne średniowiecze / okres nowożytny Okres nowożytny
79.	Radoszyce	80-59	13	6	śląd osadniczy osada	Późne średniowiecze / okres nowożytny Okres nowożytny
80.	Radoszyce	81-59	7	1	Zamek królewski nr rej. 75 06.01.1988	Późne średniowiecze
81.	Radoszyce	81-59	8	2	dwór	Późne średniowiecze

82.	Radoszyce	81-59	9	3	punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze
83.	Radoszyce	81-59	10	4	wielki piec	Okres nowożytny
84.	Radoszyce	81-59	11	5	punkt osadniczy punkt osadniczy	Późne średniowiecze / okres nowożytny Okres nowożytny
85.	Radoszyce	81-59	12	6	osada	Okres nowożytny
86.	Radoszyce	81-59	13	7	punkt osadniczy	Późne średniowiecze / okres nowożytny
87.	Radoszyce	81-59	14	8	punkt osadniczy	Późne średniowiecze / okres nowożytny
88.	Radoszyce	81-59	15	9	punkt osadniczy osada	Późne średniowiecze Okres nowożytny
89.	Radoszyce	81-59	16	10	punkt osadniczy osada	Późne średniowiecze / okres nowożytny Okres nowożytny
90.	Radoszyce	81-59	17	11	punkt osadniczy osada	Późne średniowiecze / okres nowożytny Okres nowożytny
91.	Radoszyce	81-59	18	12	punkt osadniczy osada	Późne średniowiecze / okres nowożytny Okres nowożytny
92.	Radoszyce	81-59	19	13	punkt osadniczy osada	Późne średniowiecze Okres nowożytny
93.	Radoszyce	81-59	20	14	punkt osadniczy	Okres nowożytny
94.	Radoszyce	81-59	21	15	punkt osadniczy	Późne średniowiecze
95.	Radoszyce	81-59	22	16	punkt osadniczy	Późne średniowiecze
96.	Radoszyce	81-59	23	17	punkt osadniczy	Późne średniowiecze
97.	Radoszyce	81-59	24	18	punkt osadniczy	Późne średniowiecze
98.	Radoszyce	81-59	25	19	punkt osadniczy osada	Późne średniowiecze Okres nowożytny
99.	Radoszyce	81-59	26	20	osada	Późne średniowiecze / okres nowożytny
100.	Radoszyce	81-59	27	21	punkt osadniczy	Późne średniowiecze

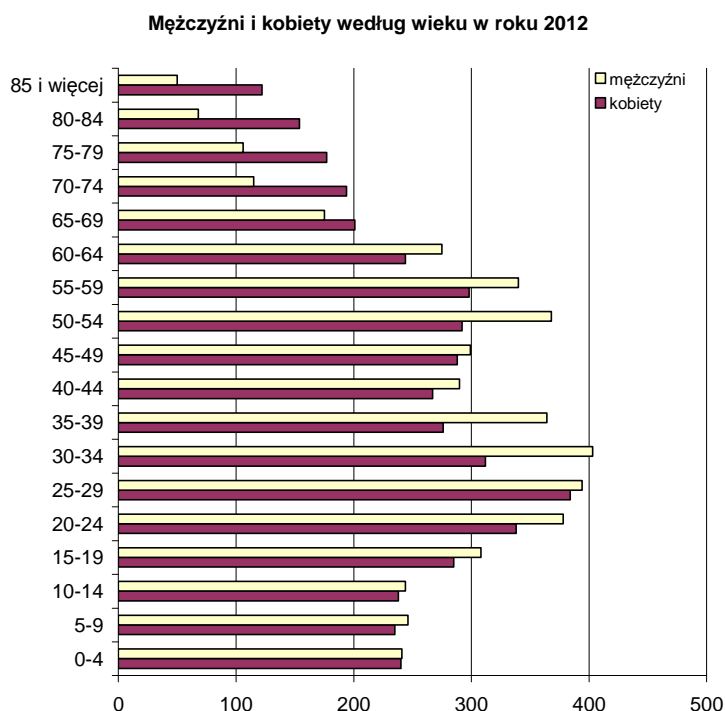
					osada	Okres nowożytny
101.	Radoszyce	81-59	28	29	punkt osadniczy	Późne średniowiecze Okres nowożytny
102.	Radoszyce	81-59	29	33	punkt osadniczy osada	Późne średniowiecze Okres nowożytny
103.	Radoszyce	81-59	30	34	punkt osadniczy osada	Wczesne średniowiecze Okres nowożytny
104.	Radoszyce	81-59	31	35	osada	Okres nowożytny
105.	Radoszyce	81-59	32	36	punkt osadniczy osada	Późne średniowiecze Okres nowożytny
106.	Radoszyce	81-59	33	37	osada	Okres nowożytny
107.	Radoszyce	81-59	34	38	osada	Okres nowożytny
108.	Radoszyce	81-59	35	39	punkt osadniczy osada	Późne średniowiecze / okres nowożytny Okres nowożytny
109.	Radoszyce	81-59	36	53	punkt osadniczy punkt osadniczy osada	Późne średniowiecze Późne średniowiecze / okres nowożytny Okres nowożytny
110.	Radoszyce	81-59	37	59	punkt osadniczy osada	Późne średniowiecze / okres nowożytny Okres nowożytny
111.	Wiosna	80-60	6	1	osada	Nieokreślone kultury prahistoryczne
112.	Wiszy	81-59	54	1	punkt osadniczy	Okres nowożytny
113.	Zychy	80-59	14	1	obozowisko	Paleolit schyłkowy
114.	Zychy	80-59	15	2	śląd osadniczy osada	Epoka kamienia Okres nowożytny
115.	Zychy	80-59	16	3	śląd osadniczy śląd osadniczy śląd osadniczy osada	Epoka kamienia/ epoka brązu Kultura przeworska Późne średniowiecze Okres nowożytny

7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

7.1. Demografia

Piramida płci i wieku mieszkańców gminy Radoszyce posiada kształt zbliżony do kształtu piramidy dla całego kraju (Ryc. 9.). Wyraźnie zaznaczają się na niej dwa wyższe demograficzne, jeden będący odpowiedzią społeczeństwa na straty wojenne oraz okres niepokoju, który nie służył zakładaniu i powiększaniu rodzin, oraz drugi, będący echem pierwszego, związany z wchodzeniem w dorosłość osób urodzonych w czasie wyżu. Pierwszy z nich, tzw. powojenny wyż kompensacyjny przypadający na lata 50-te na wykresie zaznacza się zwiększoną liczbą osób w wieku 50-60 lat. Z drugim wyżem demograficznym mieliśmy natomiast do czynienia w latach 80., co z kolei zaznacza się na wykresie jako zwiększona liczba osób w wieku 20-30 lat. Pomiedzy wspomnianymi wyżami zaznaczają się niższe demograficzne – pierwszy przypadający na lata wojny i skutkujący zmniejszoną liczbą osób w wieku 70-75, oraz jego echo przypadające na lata 60-te. kiedy to rodziny zakładały osoby urodzone w czasie II wojny światowej. Ponadto na piramidzie płci i wieku mieszkańców Radoszyc można zaobserwować inne charakterystyczne cechy tj. znaczną nadwyżkę mężczyzn nad kobietami w wieku produkcyjnym oraz nadwyżkę kobiet nad mężczyznami powyżej 65 roku życia. Podcięcie piramidy to echo niżu demograficznego lat 60., na które dodatkowo nałożyła się kulturowa zmiana modelu rodziny oraz przesunięcie macierzyństwa z przedziału 20-24 na 25-29, a nawet 30-34. Piramida zwężająca się u podstawy jest charakterystyczna dla starzejących się społeczeństw i nosi nazwę piramidy regresywnej. Znaczna nadwyżka kobiet nad mężczyznami powyżej 65 roku życia jest natomiast spowodowana wyższą średnią długością życia kobiet względem mężczyzn, którzy częściej zapadają na choroby cywilizacyjne, głównie układu krążenia i statystycznie ulegają większej liczbie wypadków. Ponadto w grupie, w której różnica ta jest największa (80 lat i więcej) znaczenie mają straty wojenne. Nadwyżka mężczyzn nad kobietami od 15 do 59 roku życia jest natomiast bardzo znamieną dla obszarów wiejskich. Kobiety częściej migrują ze wsi do miast zarówno w celach edukacyjnych (15-24), jak i w poszukiwaniu pracy. Młodzi mężczyźni natomiast często zmuszeni są do pozostania w gospodarstwie, do pomocy oraz aby dziedziczyć ojcowiznę. Nadwyżka ta może znacząco przyczynić się do zmniejszenia liczby zawieranych małżeństw a w efekcie do jeszcze większego obniżenia przyrostu naturalnego.

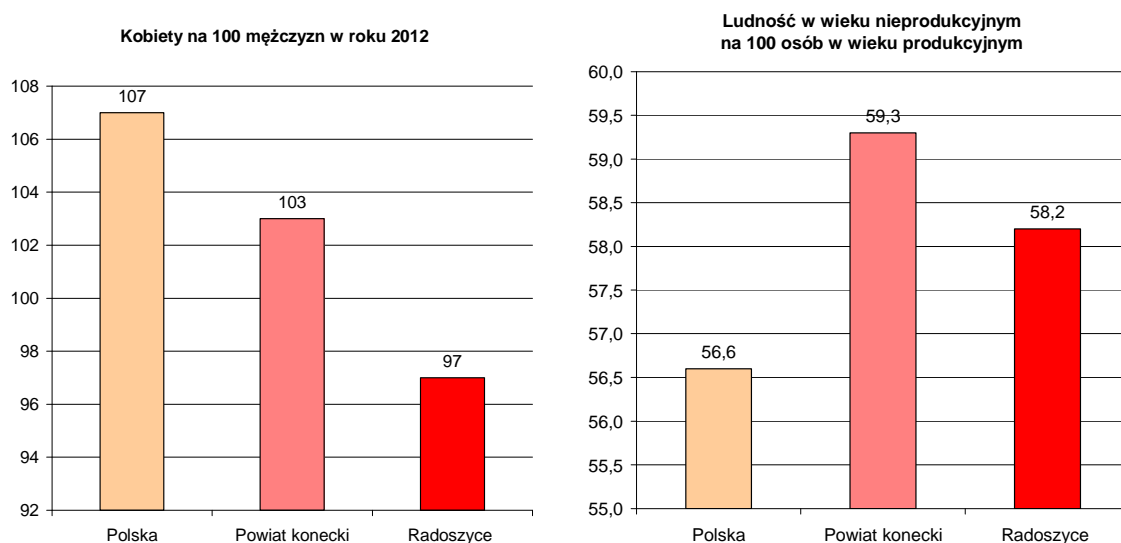
Ryc. 11. Struktura płci i wieku
(źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2012)

Niekorzystną strukturę płci potwierdza wykres na Ryc.10., na którym widzimy, że liczba kobiet na 100 mężczyzn w gminie Radoszyce jest znacznie niższa niż średnia krajowa czy średnia powiatu. Starzenie się społeczeństwa w gminie Radoszyce jest również widoczne na Ryc.10., która przedstawia obciążenie osób w wieku produkcyjnym osobami w wieku nieprodukcyjnym. Przez ludność w wieku nieprodukcyjnym rozumie się ludność w wieku przedprodukcyjnym (mężczyźni i kobiety w wieku 0-17 lat) oraz w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety - 60 lat i więcej). Widzimy, że w gminie wspomniany wskaźnik jest wyższy niż średnia krajowa i na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 68 osób w wieku nieprodukcyjnym.

Ryc. 12. Wskaźniki

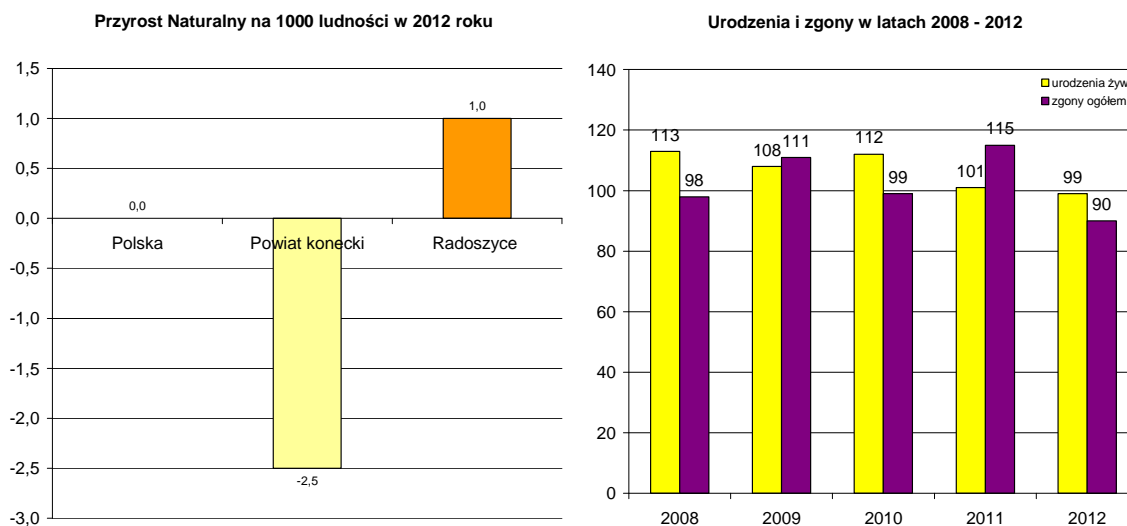
(źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2012)

Bardzo niski, na tle całego kraju, jest natomiast przyrost naturalny w całym powiecie koneckim (-2,5 ‰). W gminie Radoszyce, przeciwnie, wynosi on aż 1 ‰ (Ryc. 11.). Jak widzimy na Ryc.11., w gminie Radoszyce liczba zgonów oraz urodzeń żywych w latach 2008-2012 nie ulega znaczącym zmianom.

Ryc. 13. Wskaźniki - urodzenia i zgony oraz przyrost naturalny

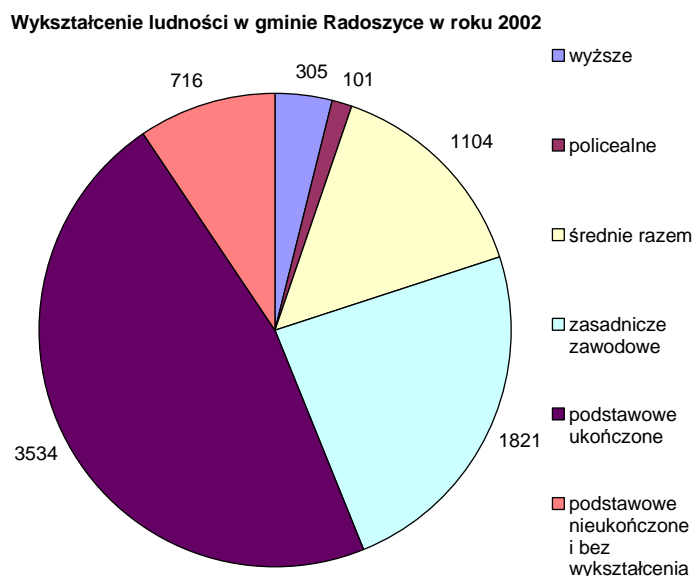
(źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2012)

Jeżeli chodzi o poziom wykształcenia mieszkańców gminy to ostatnie badania w tym kierunku przeprowadzone były w ramach spisu powszechnego w 2002 roku (Ryc.12). Wykazały one, że wykształcenie podstawowe posiada niemal połowa mieszkańców (46,62%). Liczba osób posiadających wykształcenie zawodowe jest również wysoka (24,02 %). Znacznie mniej, bo zaledwie 14,56 % osób posiada wykształcenie średnie. Osoby posiadające nieukończone wykształcenie podstawowe,

lub zupełny brak wykształcenia stanowią ponad 9 % i jest to niestety dwa razy więcej niż średnia dla całego kraju. Tylko 4 % mieszkańców posiada dyplom ukończenia wyższej uczelni, a nieco ponad 1,3 % ukończyło szkołę policealną.

Ryc. 14. Wykształcenie
(źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2002)

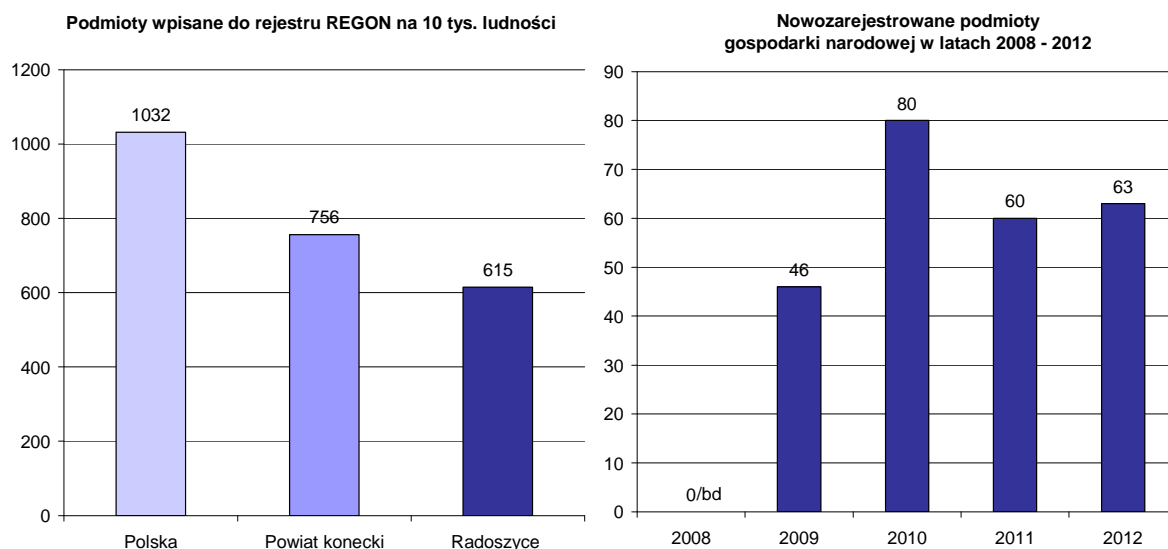
W roku 2011 przeprowadzono kolejny spis ludności, również pod względem wykształcenia. Według danych GUS dla powiatu koneckiego, wskaźniki wykształcenia ludności zamieszkującej tereny wiejskie uległy zmianie. Znacznie wzrosła liczba osób o wykształceniu policealnym i średnim, zmalała natomiast liczba osób o wykształceniu zawodowym. Wzrósł również procent osób o wykształceniu wyższym.

7.2. Struktura gospodarcza, bezrobocie

Gmina Radoszyce w 2012 roku posiadała mniej podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON niż średnia dla kraju i powiatu, biorąc pod uwagę wskaźnik liczby podmiotów wpisanych do rejestru na 10 tys. ludności (Ryc. 13.). Na przestrzeni lat 2009-2012 liczba noworejestrowanych podmiotów 4,02 % w gminie systematycznie wzrastała. Najwięcej, bo aż 80 podmiotów gospodarki narodowej, zarejestrowanych zostało w 2010 roku (Ryc. 13.).

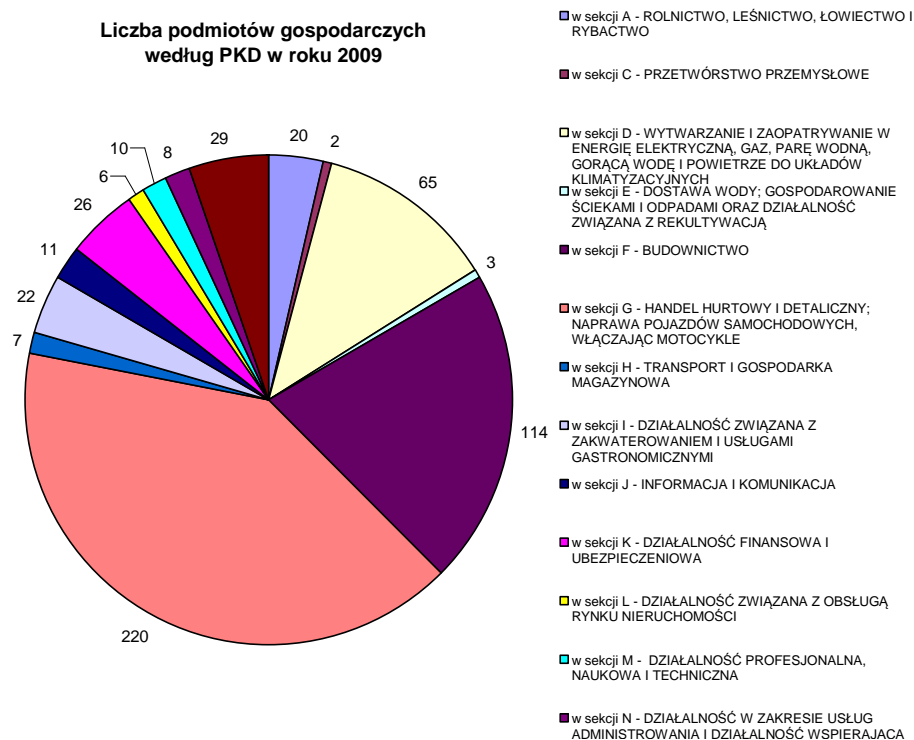

Ryc. 15. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON
(źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2012)

W gminie Radoszyce najwięcej podmiotów, bo aż 40,5 %, prowadzi działalność w sekcji G (według PKD 2008), czyli handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Kolejną pod względem liczebności grupę stanowią podmioty działające w sekcji F (budownictwo) – 21 %, w sekcji D (wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych) – 12 %, w sekcji O (administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne) oraz sekcji K (działalność finansowa i ubezpieczeniowa) – 5 %. W sekcji A (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) działalność prowadzi zaledwie 3,7 % podmiotów, mniej niż w sekcji I (działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi), w której działalność prowadzi 4 % podmiotów zarejestrowanych. W pozostałych sekcjach działają nieliczne podmioty stanowiące 1-2 % wszystkich podmiotów w rejestrze REGON (Ryc. 14.). Przedstawione dane nie obejmują osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

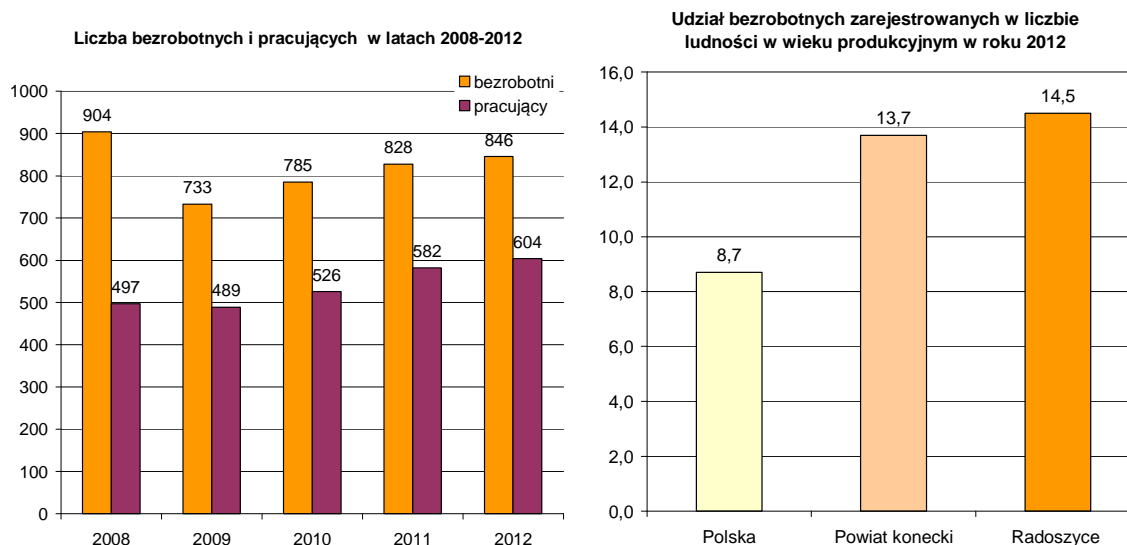
Ryc. 16. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON według sekcji PKD
(źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2009)

Wśród mieszkańców gminy Radoszyce, zgodnie z ogólnokrajową tendencją liczba osób pozostających bez zatrudnienia i zarejestrowanych w urzędach pracy od roku 2009 (kiedy to w stosunku do roku 2008 znacznie zmalała) systematycznie wzrasta (Ryc. 15). Zakładając, że kilka procent to bezrobocie frykcyjne, związane z przerwami w zatrudnieniu podczas poszukiwania innej pracy lub podczas zmiany miejsca zamieszkania, to i tak, niemal co dziesiąty mieszkaniec gminy pozostaje bez stałego zatrudnienia. Warto także pamiętać, że na terenach rolniczych często dane statystyczne nie oddają sytuacji rzeczywistej, bowiem zgodnie z art. 2 ustawy z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2004 Nr 99 poz. 1001) bezrobotnym nie jest osoba posiadająca ponad 2 ha przeliczeniowe użytków rolnych, lub podlegająca ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe. Biorąc powyższe pod uwagę, udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Radoszyce, jest dwa razy większy niż dla kraju, ale niewiele wyższy niż dla powiatu koneckiego.

Ryc. 17. Bezrobocie

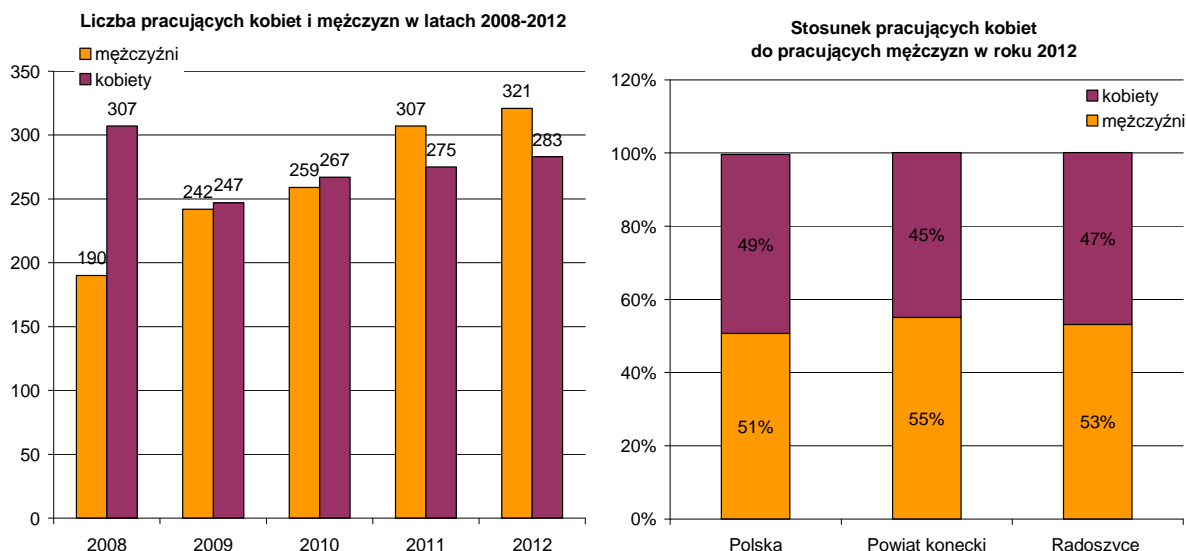
(źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2012)

Wśród osób zatrudnionych w gminie Radoszyce w 2012 roku, podobnie jak we wszystkich gminach wiejskich powiatu koneckiego przeważają mężczyźni - stanowią 53 % wszystkich pracujących. Na przestrzeni lat 2008 – 2012 widać wzrost pracujących mężczyzn na terenie gminy od roku 2009. W roku 2008 pracujące kobiety przeważały nad pracującymi mężczyznami.

Ryc. 18. Struktura zatrudnionych

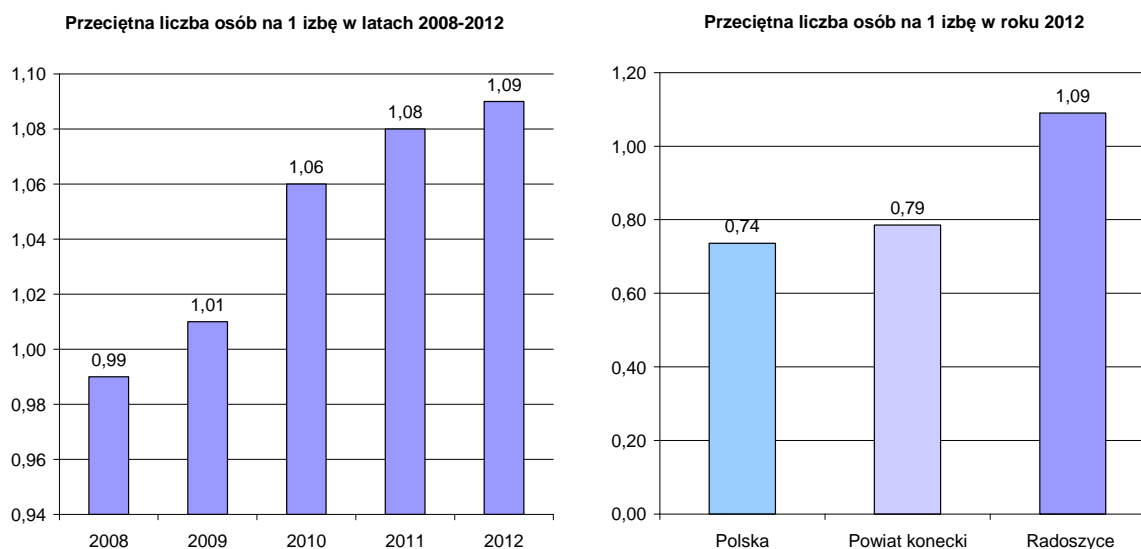
Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2012

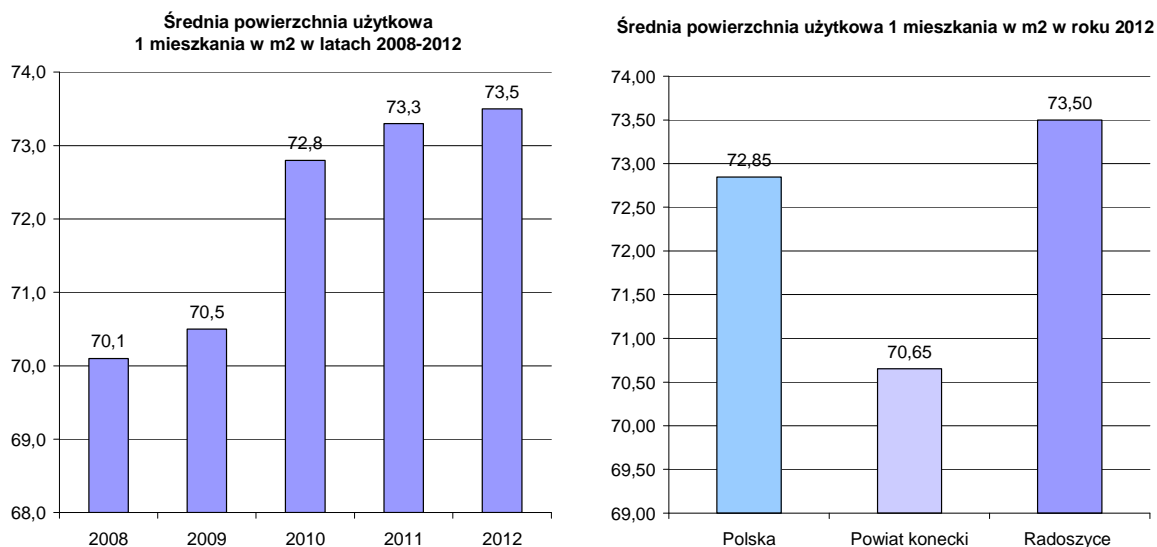
7.3. Jakość życia mieszkańców i ochrona ich zdrowia

Na terenie gminy dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, jednak wskaźniki charakteryzujące warunki mieszkaniowe, pomimo wzrostu w latach 2008 – 2012, wciąż są stosunkowo niskie na tle wskaźników dla powiatu i kraju. Według danych GUS w 2012 roku na terenie gminy znajdowało się 2848 mieszkań, składających się z 10055 izb, w których mieszkało 9209 osób. Na jedną izbę przypadało średnio 1,09 osoby, a średnia powierzchnia mieszkania wynosiła 73,5 m² i była zaledwie o 0,65 metrów większa niż średnia krajowa. Na jedną osobę w 2012 r. przypadło średnio 22,72 m², czyli o ponad 3 metry mniej aniżeli średnio w Polsce. Charakterystykę gminy na tle pozostałych gmin, powiatu i kraju przedstawiają Ryc. 17-19.

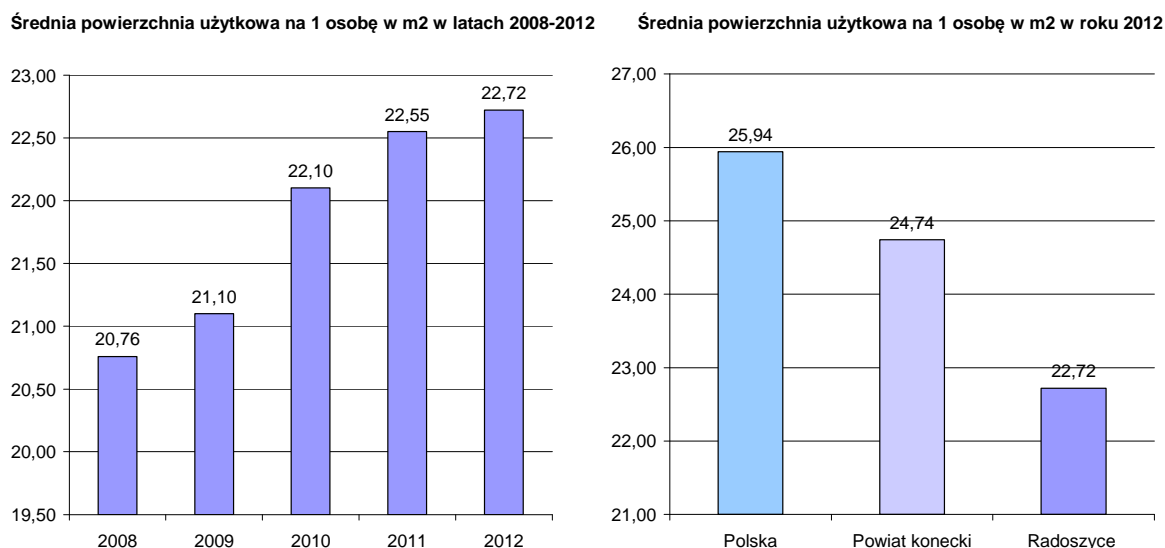
Ryc. 19. Warunki mieszkaniowe
(źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2012)

Ryc. 20. Warunki mieszkaniowe
(źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2012)

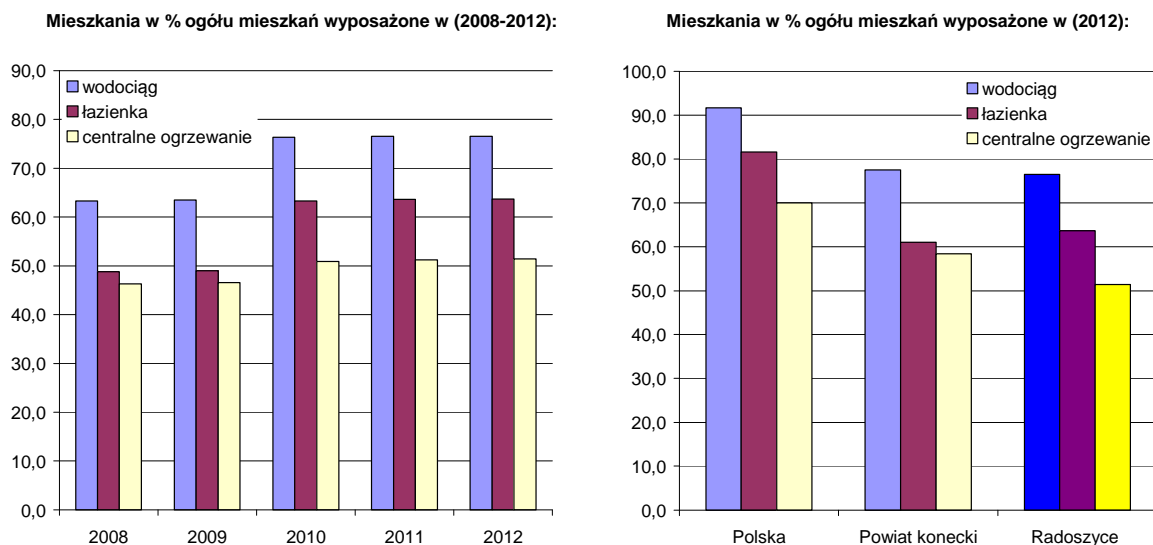

Ryc. 21. Warunki mieszkaniowe
(źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2012)

Zgodnie z danymi GUS na rok 2012 ponad połowa mieszkań na terenie gminy Radoszyce wyposażonych było w centralne ogrzewanie (51,4 %), jednak wskaźniki charakteryzujące warunki sanitarne były zdecydowanie lepsze. Przyłącze wodociągowe od 2009 roku posiadało ponad 76 % mieszkań, a ponad 63 % wyposażone było w łazienkę. Żadne z mieszkań nie było podłączone do sieci gazowej. Wyposażenie mieszkań w gminie Radoszyce jest zbliżone do sytuacji w pozostałych gminach powiatu, jednak wciąż są to wielkości niższe od średniej krajowej.

Ryc. 22. Warunki mieszkaniowe
(źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2012)

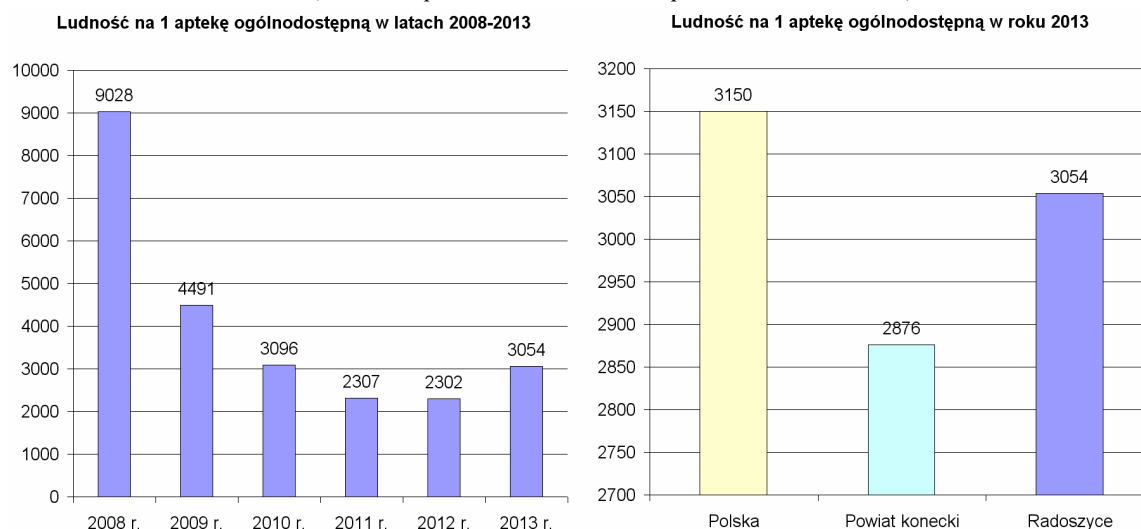

Na terenie gminy podstawową opiekę zdrowotną świadczy Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Radoszycach. W skład przychodni wchodzi: poradnia lekarza POZ, poradnia dziecięca, gabinety pielęgniarstwa i położnej środowiskowo-rodzinnej oraz gabinety zabiegowe, medycyny szkolnej, punkt szczepień, punkt pobrania materiałów do badań oraz fizjoterapii. Ponadto wyposażony jest w aparat USG, EKG oraz laboratorium analityczne. Ponadto na terenie gminy mieszkańcy mogą skorzystać z prywatnej praktyki dentystycznej. W zakresie leczenia zamkniętego podstawowym szpitalem jest Specjalistyczny Szpital św. Łukasza w Końskich.

Na terenie gminy od 2013 roku działają trzy apteki (w roku 2008 na terenie gminy działała zaledwie jedna apteka), zlokalizowane w miejscowości Radoszyce. Mimo to gmina ma gorszy współczynnik liczby ludności na jedną aptekę niż średnia wartość tego współczynnika dla kraju i powiatu. Charakterystykę gminy na tle pozostałych gmin, powiatu i kraju przedstawiają Ryc. 21.

Ryc. 23. Opieka zdrowotna

(źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2013)

7.4. Oświata

Na terenie gminy Radoszyce działa 6 szkół podstawowych oraz jedno gimnazjum. Ponadto na terenie gminy w miejscowości Radoszyce działa Gminny Zespół Obsługi Oświaty. Nie ma na terenie gminy żadnego żłobka, funkcjonuje jedynie Samorządowe Przedszkole w Radoszycach z siedzibą w Grodzisku. Szczegółowy wykaz placówek oświatowych na terenie gminy prezentuje Tab. 8.

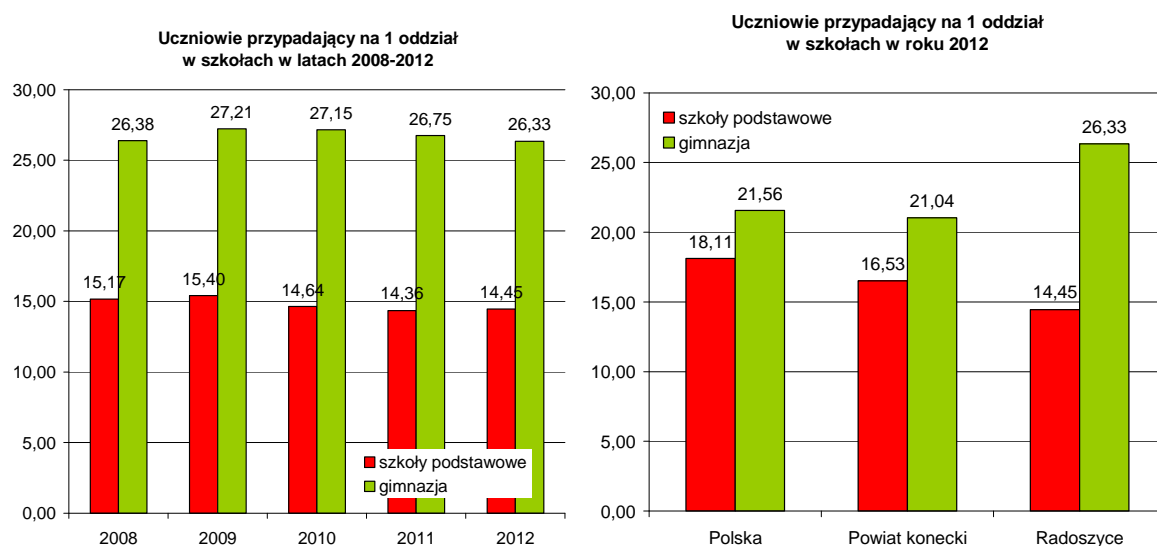
Tab. 8. Placówki oświatowe w Gminie Radoszyce (źródło: UG Radoszyce)

Lp.	Nazwa placówki	Adres	Obwód	Informacje dodatkowe
1.	Samorządowe Przedszkole w Radoszycach	Siedziba w Szkole Podstawowej w Grodzisku		
2.	Szkoła Podstawowa w Górnikach	Górniki 18 26 – 230 Radoszyce	Górniki, Grębosze, Huta, Mościska Duże, Mościska Małe, Nalewajków, Salachowy Bór, Kozów (gmina Smyków)	
3.	Szkoła Podstawowa w Grodzisku	Grodzisko 48c 26 – 230 Radoszyce	Grodzisko, Jakimowicz, Wisy	
4.	Szkoła Podstawowa w Kapałowie	Kapałów 46 26 – 230 Radoszyce	Kapałów, Pakuły, Mularzów, Józwików, Gruszka, Łysów, Kaliga, Węgrzyn, Jarzab	
5.	Szkoła Podstawowa w Kłucku	Kłucko 39 26 – 212 Smyków	Kłucko, Wyrębów, Filipy, Stanowiska (gmina Smyków), Straszów (zachodnia część gminy Mniów)	
5.	Szkoła Podstawowa im. Gen. Bryg. Antoniego Hedy-Szarego w Radoszycach	Ul. Szkolna 1 26 – 230 Radoszyce	Radoszyce, Plenna, Podlesie, Wiosna, Jacentów, Zychy, Radoska	

Lp.	Nazwa placówki	Adres	Obwód	Informacje dodatkowe
5.	Szkoła Podstawowa w Wilczkowicach	Wilczkowie 34 26 – 230 Radoszyce	Wilczkowice, Momocicha, Lewoszków, Sęp, Nadworów, Szóstaki, Hucisko, Przegrody	– Nauka j. angielskiego (kl. I-VI) – Nauka j. niemieckiego (kl. IV-VI)
5.	Gimnazjum Nr 1 im. Kazimierza Wielkiego w Radoszycach	Ul. Ogrodowa 21 26 – 230 Radoszyce	Obwód wszystkich szkół podstawowych	

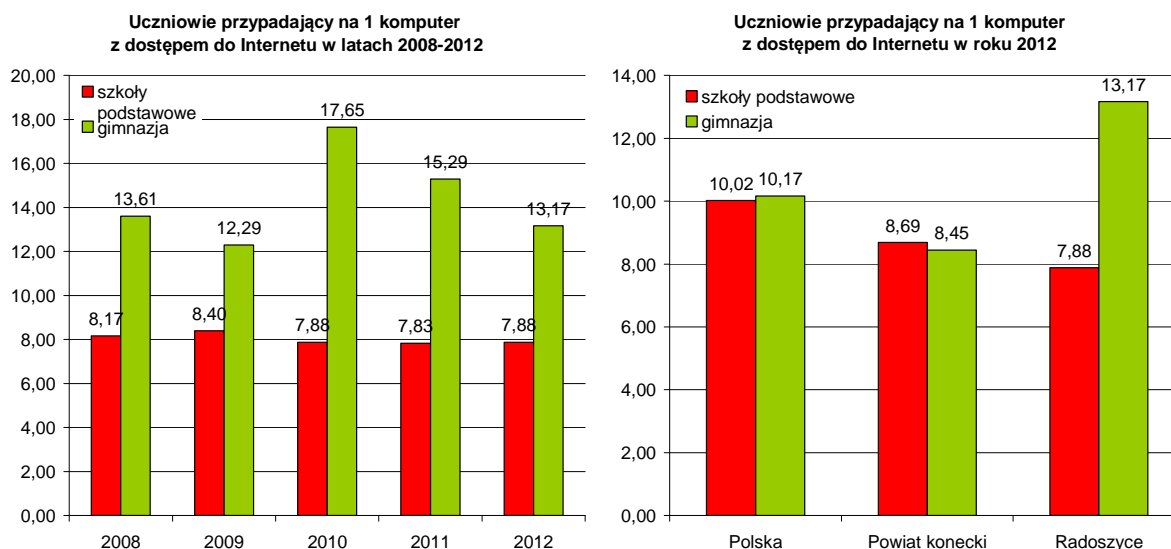
W szkołach podstawowych na terenie gminy oddziały szkolne nie są zbyt liczne. Średnio w jednej klasie w szkole podstawowej uczy się 14 osób, natomiast w gimnazjum liczba ta jest niemal dwa razy większa – na oddział przypada 26 osób. Stała liczba osób na oddział w gminie Radoszyce w latach 2008-2012 spowodowana jest zmniejszaniem liczby oddziałów proporcjonalnie do liczby uczniów. Liczba osób przypadających na oddział w szkołach podstawowych na terenie gminy jest niższa niż wartości dla kraju i powiatu, natomiast liczba osób przypadająca na oddział w gimnazjum - wyższa. Sytuację w gminie na tle kraju i powiatu przedstawiają Ryc. 22 i 23.

Ryc. 24. Oddziały w szkołach
(źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2012)

Ryc. 25. Komputeryzacja
(źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2012)

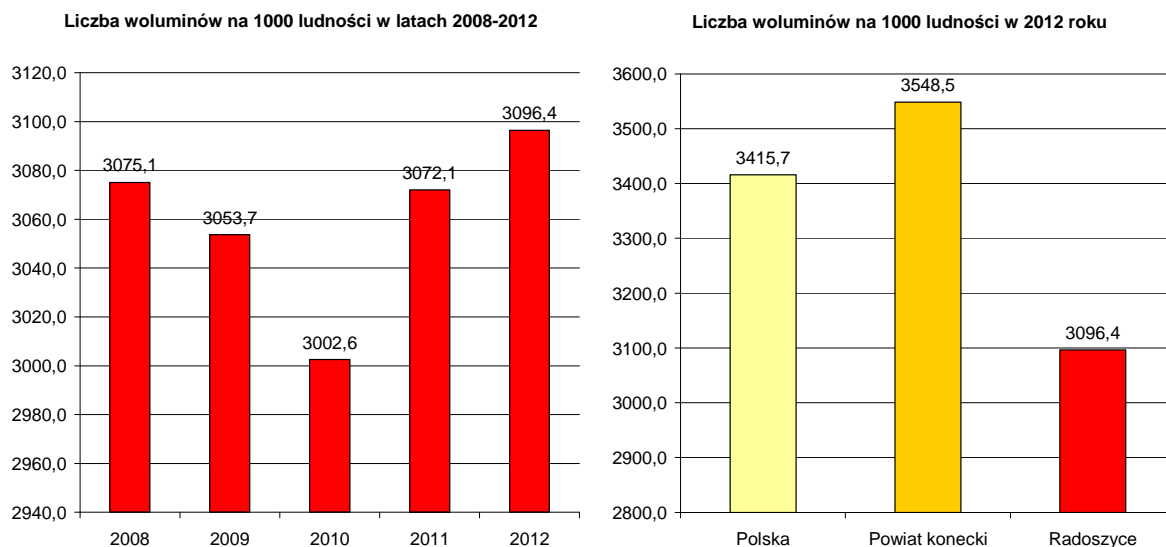
7.5. Kultura

Na terenie gminy Radoszyce brak jest gminnej instytucji kulturalnej. Imprezy kulturalne organizowane są w budynku hali sportowej w Radoszycach. Przy Gimnazjum działa Koło Artystyczne „Pod 10-tką”.

Funkcję instytucji kultury w gminie pełni również Gminna Biblioteka Publiczna w Radoszycach posiadająca filię w Wilczkowicach. Dysponuje ona niestety niewielką liczbą woluminów. W 2012 roku na tysiąc mieszkańców przypadało 3096,4 woluminów – to niewiele w porównaniu do średniej powiatu czy średniej krajowej. Biblioteka posiada księgozbiór liczący ponad 27000 woluminów (słowniki, encyklopedie, podręczniki akademickie, informatory, literatura piękna, lektury szkolne). Z księgozbioru korzysta rocznie około 1300 czytelników, tj. około 15 % mieszkańców gminy. Szczegółowe porównanie gmin na tle powiatu i kraju przedstawia Ryc. 24.

Ryc. 26. Biblioteki

(źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2012)

Jak już wspomiano na terenie gminy działa sześć parafii rzymskokatolickich. Szczegółowo parafie przedstawia Tab. 9

Tab. 9. Parafie rzymskokatolickie w Radoszycach (źródło: UG Radoszyce)

Parafia	Miejscowość
Św. Apostołów Piotra i Pawła	Radoszyce
Św. Wawrzyńca – Kościół filialny pw. NMP Królowej Polski	Lipa, Ruda Maleniecka – Jakimowice
Św. Maksymiliana Marii Kolbe i św. Faustyny Kowalskiej	Wilczkowice
MB Nieustającej Pomocy	Józwików
NMP Królowej Świata	Węgrzyn
Św. Faustyny Kowalskiej	Kłucko

Ponadto na terenie gminy funkcjonuje Towarzystwo Wspierania Rozwoju Gminy Radoszyce, Stowarzyszenie „Dworzanki”, Stowarzyszenie „Nad Plebanką” oraz Stowarzyszenie „Radosze”. Spośród stowarzyszeń centralnych mających siedzibę na terenie gminy działa Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых (odział w Radoszycach) oraz Polski Związek Wędkarski Koło w Radoszycach.

Gmina Radoszyce należy do Lokalnej Grupy Działania „Nad Czarną i Pilicą”. Grupa ta działa na rzecz rozwoju obszarów wiejskich poprzez podejmowanie inicjatyw i działań w celu zwiększenia zainteresowania mieszkańców własnym obszarem oraz wzmocnienia lokalnej tożsamości. Udziela również wsparcia w zakresie przygotowywania projektów i pozyskiwania środków na ich realizację.

7.6. Sport i rekreacja

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna na terenie gminy jest uboga. Pomimo iż obecnie funkcjonuje zaledwie jeden obiekt sportowy – Gminna Hala Sportowa w Radoszycach, jednak obserwuje się jej dynamiczny rozwój. W skład kompleksu sportowo-rekreacyjnego wchodzi również 5-cio hektarowy teren stadionu z trybuną, na którym zlokalizowany jest również plac zabaw. Planuje się budowę bieżni i muszli koncertowej.

W 2013 r. w Radoszycach na rogu ul. Żeromskiego i Słonecznej utworzony został plac zabaw wraz z urządzeniami siłowni zewnętrznej (fitness).

Ponadto w ramach programu Radosna Szkoła utworzono place zabaw przy szkole podstawowej w Kapałowie, Wilczkowicach, Górnikach i Kłucku. W 2014 r. wykonane zostały place zabaw w miejscowości Węgrzyn oraz przy szkole podstawowej w Grodzisku.

W latach 2011 – 2012 wykonano 4 ogólnodostępne boiska sportowe z nawierzchnią syntetyczną przy szkołach podstawowych Kłucko, Górniki (2011), Kapałów i Grodzisko (2012).

Jeżeli chodzi o kluby sportowe, to w gminie Radoszyce działa Klub Karate i Sportów Walki „Tiger”, który prowadzi zajęcia karate kyokushin, judo-samoobrony i sportów siłowych oraz gminny klub sportowy „Partyzant”. Ponadto w Gminnej Hali Sportowej znajduje się siłownia oraz odbywają się kursy tańca.

8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Odpowiedzialność za zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom gminy Radoszyce spoczywa na Komisariacie Policji w miejscowości Radoszyce oraz na czterech jednostkach OSP. Ponadto nad bezpieczeństwem mieszkańców czuwają jednostki powiatowe - Komenda Powiatowa Policji (KPP) i Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej (KPPSP). Systemem bezpieczeństwa powiatu koneckiego zarządza Wydział Zarządzania Kryzysowego w Starostwie Powiatowych. Do jego zadań należy planowanie i wykonywanie zadań z zakresu obrony cywilnej oraz wykonywanie zadań wynikających z ustawy o zarządzaniu kryzysowym.

POLICJA

Według statystyk GUS na rok 2012, na terenie powiatu koneckiego stwierdzono łącznie 1448 przestępstw tj. o około 100 mniej niż w analogicznym okresie 2011 r. Wykrywalność sprawców przestępstw na terenie powiatu w 2012 roku wyniosła 81,1%%, z czego wykryto 99,4% przestępstw drogowych, 87,2% gospodarczych i zaledwie 69,1% kryminalnych. Według oceny stanu bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego w powiecie koneckim za 2011 rok, najwyższą wykrywalność odnotowano w KP Radoszyce.

Na drogach powiatu koneckiego w 2012 roku doszło do 55 wypadków drogowych, podczas których 55 osób zostało rannych a 9 osób zginęło. W stosunku do roku 2011 liczba wypadków zmniejszyła się z 73 do 55.

W ramach profilaktycznych i edukacyjnych działań w powiecie koneckim w 2012 roku, obchodzono VII Koneckie Dni Profilaktyki (26.04 – 03.06.2012). W ramach działań akcji przeprowadzono szereg spotkań, m.in. w Gimnazjum w Radoszycach odbył się pokaz filmu „Nikotyna legalny narkotyk” zakończony pogadanką z młodzieżą - profilaktyka antynikotynowa.

ZARZĄDZANIE KRYZYSOWE

Wydział Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Końskich jest odpowiedzialny za realizację zadań z zakresu zarządzania kryzysowego, ochrony informacji prawnie chronionych oraz spraw obronnych i obywatelskich. Wydział koordynuje pracą komórek organizacyjnych, jednostek organizacyjnych powiatu, służb, inspekcji i straży w zakresie obronności, obrony cywilnej i zwalczania klęsk żywiołowych. Do jego zadań w zakresie obronności należy m.in. opracowywanie dokumentacji Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego oraz Uczestnictwo i obsługa kancelaryjna posiedzeń „Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego”.

Siedziba Zespołu znajduje się w wyodrębnionych pomieszczeniach Starostwa Powiatowego przy ul. Staszica 2 lok. 103.

Do zadań Wydziału Zarządzania Kryzysowego należy:

- Planowanie i wykonywanie zadań z zakresu Obrony Cywilnej,
- Opracowanie i bieżąca aktualizacja planów:
  - Obrony Cywilnej Powiatu,
  - Powiatowego Planu Reagowania Kryzysowego,
  - Dokumentacji Przeciwpowodziowej,
  - Dokumentacji Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego,
  - Innych planów działania i procedur postępowania w zakresie ochrony ludności.
- Uczestnictwo i obsługa kancelaryjna posiedzeń „Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego”,
- Wykonywanie zadań Starosty wynikających z ustawy o zarządzaniu kryzysowym,
- Organizacja i udział w treningach Systemu Wykrywania i Alarmowania; grach decyzyjnych i ćwiczeniach własnych lub organizowanych przez Świętokrzyski Urząd Wojewódzki,
- Prowadzenie czynności kontrolnych z zakresu spraw dotyczących obrony cywilnej, zarządzania kryzysowego w gminach i jednostkach organizacyjnych powiatu,
- Współdziałanie w kierowaniu zorganizowaną akcją społeczną na terenie zagrożonym lub dotkniętym klęską żywiołową,
- Powoływanie do wykonania obowiązku świadczeń osobistych i rzeczowych dla celów zorganizowanej akcji społecznej,
- Prowadzenie analiz i opracowywania prognoz dotyczących pożarów, klęsk żywiołowych oraz innych miejscowych zagrożeń,
- Organizacja systemu łączności, alarmowania i współdziałania między podmiotami uczestniczącymi w działaniach ratowniczych na obszarze powiatu.

Zagadnienia dotyczące ochrony ludności reguluje m.in. Plan Ewakuacji (Przyjęcia) Ludności, Zwierząt i Mienia II Stopnia na wypadek Masowego Zagrożenia sporządzony przez Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania kryzysowego Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w 2011 roku. W ww. dokumencie określono m.in. sposób alarmowania ludności o zarządzanej ewakuacji, wskazano

zastępcze zakwaterowania w razie powodzi na terenie gminy Radoszyce (Samorządowe Przedszkole) oraz określono sposób ewakuacji ludności z sołectw Jacentów, Zychy oraz Sokołówka.

STRAŻ POŻARNA

Na terenie gminy działają 4 jednostki OSP. Ponadto gmina znajduje się na terenie działania Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Końskich. Jednostki OSP na terenie gminy to:

1. OSP Radoszyce
2. OSP Jakimowice
3. OSP Wilczkowice
4. OSP Węgrzyn

W 2011 roku na terenie powiatu zanotowano ogółem 1110 zdarzeń, o których zaalarmowana została straż pożarna. Wśród tych zdarzeń miało miejsce: 755 pożarów, 319 miejscowych zagrożeń i 36 fałszywych alarmów. Udział pożarów i miejscowych zagrożeń w liczbie interwencji jest zależny od warunków pogodowych. Długotrwałe susze są przyczyną zwiększenia liczby pożarów, natomiast silny wiatr, intensywne opady deszczu czy śniegu zwiększają liczbę miejscowych zagrożeń – powodzi, podtopień, lokalnych trąb powietrznych. W powiecie koneckim w 2011 roku najwięcej zdarzeń miało miejsce w marcu i kwietniu (pożary nieużytków), natomiast w miesiącach lipiec, sierpień i październik przeważały zagrożenia miejscowe (połamane drzewa, lokalne podtopienia).

Według oceny stanu bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego w powiecie koneckim za 2011 rok, gmina Radoszyce w skutek powstałych pożarów przyniosła drugie co do wielkości straty w powiecie na sumę 160 tys. zł (na terenie gminy odnotowano ogółem 140 zdarzeń, co stanowi 12,6% zdarzeń odnotowanych w powiecie). W roku 2012 liczba zdarzeń ogółem nieznacznie zmalała (127 zdarzeń). Odnotowano 18 pożarów poszycia leśnego i traw oraz 76 pożarów traw na nieużytkach. Pozostałe zdarzenia to m.in. zalanie piwnicy, powalone drzewa, kolizje samochodów osobowych, pożary budynków.

Opierając się na długoletnich, prognostycznych badaniach klimatu należy założyć wzrost niekorzystnych, ekstremalnych zdarzeń pogodowych. W 2013 roku od stycznia do sierpnia odnotowano 18 zdarzeń – zalanie pomieszczeń w budynkach, podczas gdy w 2012 roku odnotowano zaledwie jedno takie zdarzenie.

STRATEGICZNE ZAKŁADY PRODUKCYJNE

Tereny zabudowy techniczno-produkcyjnej na terenie gminy stanowią niewielki odsetek powierzchni. Działają tu dwa zakłady produkcji drzewnej, dwie stacje paliw i LPG oraz dwie stacje kontroli pojazdów w Radoszycach.

9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

9.1. Potrzeby rozwoju

Najsłabsze strony gminy związane są z niskim poziomem dochodów oraz bezrobociem i z wynikającymi z tego, brakami w infrastrukturze (drogowej, wodociągowej, kanalizacyjnej). Na terenie gminy brak jest również usług z branży rozrywkowej oraz usług kultury (brak klubów młodzieżowych). W szkołach brak jest pomocy naukowych. Jednocześnie liczba szkół gimnazjalnych (na terenie gminy zlokalizowane jest jedno gimnazjum) jest niewystarczająca. Wśród priorytetowych potrzeb mieszkańców należy wskazać m.in.: poprawę stanu technicznego dróg.

Potrzeby dla rozwoju zostały ujęte w Strategii gminy, która wyznacza tzw. cele operacyjne:

- tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości;
- przygotowanie terenów pod budownictwo;
- dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb inwestycyjnych;
- promocja oferty inwestycyjnej gminy.

9.2. Możliwości

Potencjał „turystyczny” gminy może być wykorzystany do zwiększenia dochodów mieszkańców. Gmina posiada walory, które predysponują ją nie tylko do rozwoju agroturystyki, ale i „dużej” turystyki - budowy całorocznych ośrodków wypoczynkowych. Wykorzystanie walorów turystycznych gminy będzie wymagało nie tylko zwiększenia bazy noclegowej, ale również rozwoju gastronomii i handlu, tworzenia nowych „atrakcji” dla przyjezdnych (aktywizacja działalności kulturalnej).

System promocji gminy powinien w sposób kompleksowy przedstawiać całą ofertę gminy w różnych dziedzinach. Jest on bardzo ważny, gdyż będzie się przyczyniać do zwiększania konkurencyjności Gminy Radoszyce wobec innych gmin oraz pozyskiwania inwestorów.

W celu zachowania i wykorzystywania walorów gminy należy inwestować w odnawialne źródła energii, które pozwolą na poprawę stanu środowiska

naturalnego, zwłaszcza powietrza, zanieczyszczanego przez niską emisję. Rozwój Gminy Radoszyce powinien mieć charakter proekologiczny.

W Strategii Rozwoju Gminy Radoszyce wskazano optymalne kierunki rozwoju gminy wynikają z jej realnych możliwości oraz preferencji mieszkańców. Ustalono główne kierunki rozwoju w poszczególnych sferach funkcjonowania gminy tj. sferze społecznej, infrastrukturze technicznej, sferze gospodarczej, ekologii i ochronie środowiska. We wszystkich sferach powinna zostać uwzględniona następująca zasada zrównoważonego rozwoju, polegająca na uwzględnieniu w planach rozwojowych zarówno aspektów społecznych jak i finansowych, z jednoczesnym uwzględnieniem wymogów ekologii, a także wielofunkcyjny rozwój gminy, polegający na równomiernym rozwijaniu nowoczesnego rolnictwa oraz preferowanych przez mieszkańców gałęzi przemysłu, rzemiosła, handlu i usług.

Podjęcie działań, które zostały przedstawione w „Strategii Rozwoju Gminy”, zapewni gminie wzrost poziomu życia mieszkańców, ułatwi dostęp do infrastruktury komunalnej.

Oczekuje się, że:

- nastąpi ożywienie gospodarcze Gminy,
- nastąpi rozwój drobnej przedsiębiorczości,
- zostaną przygotowane nowe tereny pod inwestycje i budownictwo mieszkaniowe i rekreacyjne,
- poprawi się informacja o zasobach gminy i promocja,
- poprawi się obsługa inwestorów wewnętrznych i zewnętrznych,
- nastąpi rozbudowa infrastruktury technicznej,
- ulegnie poprawie stan dróg gminnych oraz stan infrastruktury komunikacyjnej,
- nastąpi rozwój agroturystyki i usług turystyczno-rekreacyjnych,
- nastąpi poprawa w strukturze gospodarstw rolnych,
- zwiększy się liczba wyspecjalizowanych gospodarstw rolnych,
- rozwinie się miejscowe przetwórstwo płodów rolnych i efektów hodowli,
- rozpoczną działalność grupy producenckie, jako sposób na obniżenie kosztów produkcji i zapewnienie zysku oraz jako metoda na konkurencyjną produkcję,
- poprawi się stan opieki zdrowotnej i bezpieczeństwa publicznego,
- ulegnie poprawie stan bazy lokalowej oświaty,
- zmniejszy się ilość nieużytków rolnych, a zwiększy się obszar zalesiony Gminy,
- powstaną nowe zbiorniki retencyjne a wokół nich rozwinie się infrastruktura turystyczno-rekreacyjna.

9.3. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne

Gmina Radoszyce posiada głównie charakter wiejski. Analizując liczbę ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym zarówno u kobiet, jak i u mężczyzn możemy zauważyć stały spadek liczby ludności. Spadek ten wiąże się zarówno z niskim przyrostem naturalnym jak i migracją ludzi. Natomiast liczba ludności w wieku poprodukcyjnym wzrasta. Wskazuje to na potrzebę aktywizacji ludności poprodukcyjnej, a także konieczność stwarzania nowych miejsc pracy dla ludności w wieku produkcyjnym.

Tab. 10. Podział ludności wg wieku produkcyjnego (mężczyźni)
(źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

mężczyźni	2011	2012	2013	2014
przedprodukcyjny	921	907	875	850
produkcyjny	3247	3243	3250	3227
poprodukcyjny	502	514	525	538

Tab. 11. Podział ludności wg wieku produkcyjnego (kobiety)
(źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

kobiety	2011	2012	2013	2014
przedprodukcyjny	891	875	849	851
produkcyjny	2593	2578	2560	2530
poprodukcyjny	1075	1092	1102	1125

Obecnie ludzie coraz częściej rezygnują z prowadzenia gospodarstw, dlatego też koniecznym jest takie przeorganizowanie przestrzeni gminy, by umożliwić rozwój gospodarstw wielkopowierzchniowych, a także wykorzystać część terenów do rozwoju działalności usługowej i nieuciążliwego przemysłu.

Do głównych aspektów ekonomicznych wziętych pod uwagę oceniając potrzeby i możliwości rozwoju gminy należy zaliczyć rozwój drobnej przedsiębiorczości, rozwój miejscowego przetwórstwa płodów rolnych oraz hodowli, rozwój agroturystyki i usług turystyczno-rekreacyjnych. Aby było to możliwe niezbędne jest przygotowanie terenów pod inwestycje oraz rozbudowa infrastruktury technicznej.

Analizując aspekty środowiskowe wzięto pod uwagę tereny o największych walorach przyrodniczych. Należy zadbać o zachowanie wszystkich form ochrony przyrody ustanowionych na terenie gminy, na terenach szczególnie cennych i w ich sąsiedztwie do minimum ograniczyć nowe tereny przeznaczone pod zainwestowanie. Inwestycje nie mogą spowodować znaczącego oddziaływania na obszar Natura 2000. Należy zachować właściwy stan ochrony siedlisk przyrodniczych. W ustaleniach

studium zapisami ograniczyć w maksymalnym stopniu negatywne oddziaływanie planowanego zagospodarowania na środowisko.

Aspektami społecznymi ważnymi dla dokumentu studium jest przede wszystkim poprawa stanu opieki zdrowotnej i bezpieczeństwa publicznego oraz stanu bazy lokalowej oświaty. Na etapie studium powinny zostać wyznaczone tereny, które umożliwią rozwój w aspekcie społecznym gminy.

9.4. Prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego

Analiza kohortowa

W celu oceny potencjału demograficznego gminy Radoszyce przeprowadzono analizę kohortową prognozy ludności.

*Tab. 12. Prognoza liczby ludności
(źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)*

	Stan	Prognoza liczby ludności ogółem					
Wiek	2014	2019	2024	2029	2034	2039	2044
0-4	470	474	463	417	372	351	347
5-9	480	470	474	463	417	372	351
10-14	444	480	470	474	463	417	372
15-19	538	444	480	470	474	463	417
20-24	706	538	444	480	470	474	463
25-29	693	706	538	444	480	470	474
30-34	756	693	706	538	444	480	470
35-39	666	735	674	687	524	433	468
40-44	595	666	735	674	687	524	433
45-49	559	595	666	735	674	687	524
50-54	566	542	575	643	712	653	666
55-59	679	541	520	549	614	681	626
60-64	560	639	508	490	517	578	642
65-69	411	481	552	437	427	446	497
70-74	304	359	416	482	379	377	388
75-79	275	249	295	341	396	311	310
80 i więcej	419	158	141	167	192	224	175
Suma	9121	8770	8658	8493	8242	7942	7624

Analizując powyższą tabelę możemy zauważyć stopniowy spadek liczby ludności. Wyniki tej prognozy są czysto teoretyczne, gdyż na poziomie gminy nie są zbierane wskaźniki w zakresie liczby urodzeń żywych wg wieku matki, liczby zgonów wg wieku, które są zbierane wyłącznie na poziomie regionu lub województwa. Dodatkowo uwzględniając, iż obecnie w latach przyrost naturalny w gminie przyjmuje wartości dodatnie, wskaźnik urodzeń żywych wg wieku matki przyjęto jako maksymalny wskaźnik dla danego wieku matki w ciągu ostatnich 10 lat.

Należy pamiętać, iż liczba ludności w gminie nie wynika wyłącznie z przyrostu naturalnego, ale także z migracji. W związku z powyższym przeanalizowano również dane dotyczące migracji ludności, które przedstawia poniższa tabela.

*Tab. 13. Ruch migracyjny w gminie Radoszyce
(źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)*

	Saldo migracji wewnętrznych	Saldo migracji zagranicznych
2010	-17	4
2011	-45	0
2012	-51	3
2013	-55	-1
2014	-42	1
średnia	-42	1,4
Średnie saldo migracji	-40.6	

Przeprowadzona analiza w zakresie migracji wewnętrznych jak i w zakresie migracji zagranicznej wykazała ujemny przyrost liczby ludności. W ciąg ostatnich lat ludności odpływała z gminy do większych ośrodków (miast) zapewne w celach zarobkowych.

Wyniki prognozy demograficznej oraz dane w zakresie migracji wskazują, iż liczba ludności w gminie będzie się zmniejszać.

Metoda wskaźnikowa

W celu pełnego zanalizowania prognozy demograficznej mieszkańców gminy Radoszyce, oprócz analizy kohortowej przeprowadzono także analizę wskaźnikową. W metodzie tej analizie poddano wskaźnik przyrostu naturalnego i migracji w latach 2005-2014. Wybrano następnie wartość minimalną, maksymalną i wyliczono średnią. Na tej podstawie wskazano 3 warianty prognozy demograficznej.

Tab. 14. Zestawienie wskaźnika salda przyrostu naturalnego i migracji w latach 2005-2014

(źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

Lata	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Wskaźnik przyrostu naturalnego	0,00054	0,00054	0,00027	0,00208	-0,00042	0,00180	-0,00196	0,00127	-0,00057	0,00072
Wskaźnik salda migracji	-0,00603	-0,00495	0,00664	-0,00321	-0,00746	-0,00140	-0,00488	-0,00521	-0,00611	-0,00450
Saldo przyrostu naturalnego i migracji	-0,00549	-0,00441	0,00637	-0,00113	-0,00788	0,00040	-0,00683	-0,00394	-0,00668	-0,00378

Tab. 15. Charakterystyczne wartości wskaźników

(źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

Wartość minimalna	-0,01239
Wartość maksymalna	0,00040
Wartość średnia	-0,00461

Tab. 16. Prognoza liczby ludności metodą wskaźnikową

(źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

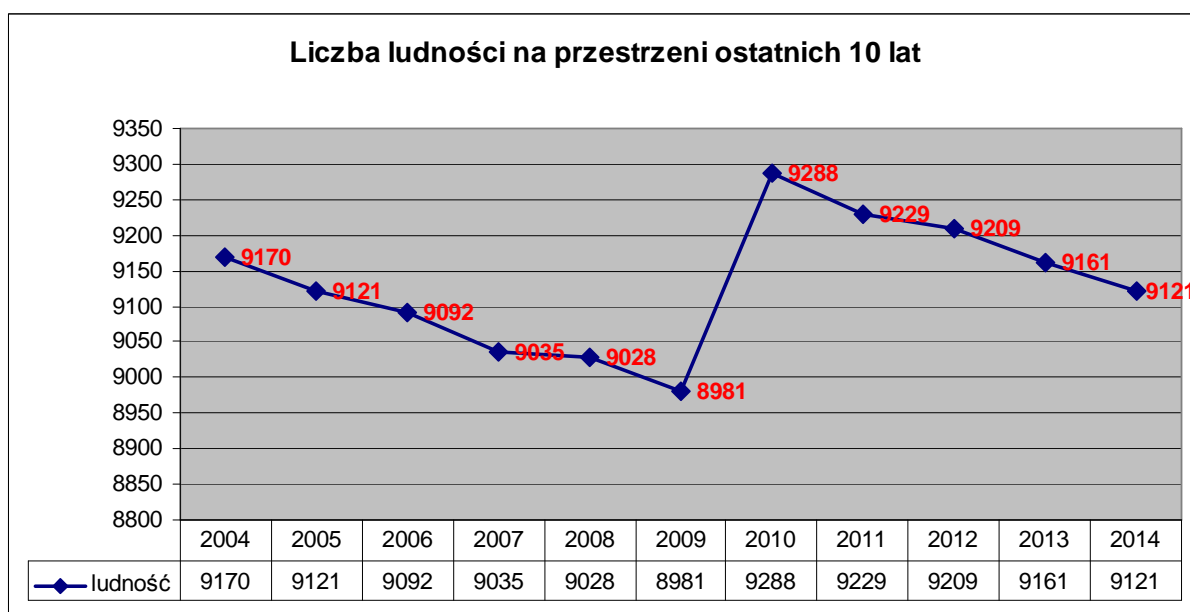
Prognoza liczby ludności na rok 2044					
Wariant	Liczba ludności w 2014 r.	Liczba ludności w 2029 r.	Saldo liczby ludności	Liczba ludności w 2044 r.	Saldo liczby ludności
Wartość minimalna	9121	7565	-1556	6274	-2847
Wartość maksymalna	9121	9177	56	9232	111
Wartość średnia	9121	8510	-611	7940	-1181

Przeprowadzona analiza dla wariantu przyjmującego minimalne wartości jak i dla wariantu przyjmującego wartości uśrednione wskazuje, iż zarówno w 2029 r. jak i 2044 r. liczba ludności w gminie Radoszyce zmaleje. Przy założeniu minimalnych wartości w prognozie spadek wyniesie ok. 31% , natomiast przy wartościach uśrednionych spadek ten będzie niższy, 12%. Jedynie dla wariantu przyjmującego maksymalne wartości liczba ludności nieznacznie wzrośnie (1,2% w 2044r).

Różnica w prognozowanej liczbie ludności przeprowadzonej metoda kohortową i wskaźnikową wynika głównie ze szczególności danych wziętych pod uwagę do analizy kohortowej oraz zakresu prognozy metodą wskaźnikową. Wskazać należy, iż dane m.in. w zakresie prognozowanej liczby urodzeń żywych względem wieku matki nie są publikowane na poziomie gminy lub powiatu, co sprawia, iż są to dane uogólnione dla większego obszaru terytorialnego, a dane te determinują

wyniki prognozy. Dodatkowo przeprowadzone analizy w zakresie prognozy liczby ludności nie uwzględniają wahań w tym zakresie i określają prognozowaną liczbę liczby ludności na podstawie stałego trendu. Mając na uwadze, iż analiza liczby ludności w gminie Radoszyce wskazuje nieznaczną tendencję spadkową w ostatnich 10 latach, przyjęto, iż wskazane w studium kierunki rozwoju gminy spowodują utrzymanie się liczby ludności w gminie. Dlatego też, na potrzeby dalszej analizy przyjęto wariant maksymalny uzyskany metodą wskaźnikową, który przewiduje wzrost liczby ludności w przeciągu 30 lat o ok 1,2%.

Ryc. 27. Liczba ludności na przestrzeni ostatnich 10 lat
(źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS)

9.5. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

Przy wyznaczaniu terenów budowlanych należy wziąć pod uwagę możliwości finansowe gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych gminy, w związku z wyznaczeniem terenów budowlanych. Uwzględniono fakt, iż obecnie budżet gminy jest zbilansowany. Dodatkowo realizacja infrastruktury technicznej związana będzie z pobieraniem przez gminę opłaty adiacenckiej, stanowiącej dochód gminy umożliwiający realizację sieci infrastruktury technicznej na terenach przeznaczonych pod zabudowę.

Przy sporządzaniu planu miejscowego przygotowana zostanie szczegółowa prognoza skutków finansowych uchwalenia planu a przed przystąpieniem do

sporządzenia planu Wójt Gminy Radoszyce, zgodnie z zapisami ustawowymi dokona również analizy zasadności przystąpienia do sporządzenia planu, w tym również analizy skutków finansowych.

Realizacja zadań własnych gminy może być realizowana ze środków własnych, środków unijnych lub w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego. Koszty wykupu terenów pod drogi będą zachodzić w sytuacji przyjęcia przez Radę Gminy planu miejscowego dla tego obszaru. Koszty budowy dróg i uzbrojenia terenów realizowane będą sukcesywnie w miarę możliwości finansowych gminy. Ponadto wskazać należy, iż w związku z faktem, że wokół obszaru opracowania występują sieci niezbędnej infrastruktury technicznej, doprowadzenie mediów do nowej zabudowy będzie mniej kosztowne i prostsze pod kątem technicznym. W związku z tym główny nacisk położony musi zostać na realizację infrastruktury drogowej.

9.6. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Przeprowadzony bilans terenów inwestycyjnych uwzględnia możliwości rozwojowe gminy pod kątem przyrodniczym, społecznym i gospodarczym.

Zgodnie z przeprowadzonymi obliczeniami w zakresie prognozy ludności gminy Radoszyce w zależności od przyjętej metody obliczeń otrzymano różne wyniki. Na potrzeby dalszej analizy przyjęto wariant maksymalny uzyskany metoda wskaźnikową.

Mając na uwadze, iż właściwe zagospodarowanie przestrzenne i prawidłowa struktura funkcjonalno-przestrzenna powinna uwzględniać lokalizowanie także innych funkcji, jak m.in. usługowa, tereny zielone, tereny aktywności gospodarczej, określono także wymaganą powierzchnię terenów przeznaczonych pod główne funkcje.

9.6.1. Zapotrzebowanie na tereny mieszkaniowe

Pierwszym z analizowanych aspektów jest zapotrzebowanie w gminie na tereny mieszkaniowe. Zgodnie z danymi GUS z 2014 r. na obszarze gminy Radoszyce na jednego mieszkańca przypada 23,3 m² mieszkania, a przeciętna powierzchnia mieszkania wynosi około 74 m², a na jedno mieszkanie przypada około 3,17 osób. W związku z powyższym mając na uwadze, iż przedmiotowa analiza

dotyczy zabudowy na terenie gminy o charakterze wiejskim, gdzie głównie występuje zabudowa zagrodowa oraz zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna a zabudowa wielorodzinna praktycznie nie występuje, wyliczono liczbę potrzebnych mieszkań, przyjmując, iż dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej jest to jedno mieszkanie w budynku. Ze względu na skalę opracowania i charakter zabudowy (głównie budynki jednokondygnacyjne) jako powierzchnię użytkową zabudowy należy rozumieć powierzchnię zabudowy. Przyjęto, iż minimalna powierzchnia działki dla zabudowy mieszkaniowej (jednorodzinnej i zagrodowej) powinna wynosić około 4000 m². Przyjęto średnią wartość powierzchni obserwowaną dla działek zabudowanych występujących na obszarze gminy. Powierzchnia ta została także dostosowana do wzrastającego standardu jakości życia mieszkańców, potrzeb wynikających z prowadzenia działalności rolniczej, w tym agroturystyki a także drobnej przedsiębiorczości. Na wielkość działki do analizy miały wpływ także czynniki ekonomiczne i społeczne.

Analiza wartości z prognozy demograficznej metodą wskaźnikową

Tab. 17. Prognozowane zapotrzebowanie na tereny inwestycyjne (mieszkaniowe) – dla działek wielkości 4000m² (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

Rodzaj parametru	Wielkość parametru rok 2029	Wielkość parametru rok 2044
Prognozowana zmiana liczby ludności (wartość minimalna)	56 osób	111 osób
Prognozowana liczba nowych mieszkań (wartość minimalna)	18 mieszkań	35 mieszkań
Prognozowana nowa powierzchnia mieszkalna (wartość minimalna)	1303,14m ²	2583,02m ²
Prognozowana powierzchnia nowych terenów inwestycyjnych pod zabudowę mieszkaniową (wartość minimalna)	70440,25 m²	139622,64 m²
Prognozowana łączna powierzchnia mieszkalna (wartość minimalna)	4563334,56 m²	4632516,95 m²
Prognozowana łączna powierzchnia zapotrzebowania na mieszkania (wartość minimalna)	2890 mieszkań	2907 mieszkań
Wartość parametrów po uwzględnieniu dodatkowego przeznaczenia pod infrastrukturę techniczną, drogową itp. (wartość 30%)		
Prognozowana nowa powierzchnia mieszkalna (wartość maksymalna)	1694,09	3357,92
Prognozowana powierzchnia nowych terenów inwestycyjnych pod zabudowę mieszkaniową (wartość maksymalna)	91572,33	181509,43
Prognozowana łączna powierzchnia terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową (wartość maksymalna)	5932334,92	6022272,03
Wartość parametrów uwzględniając niepewność procesów urbanistycznych		

(zwiększenie o 30%)		
Prognozowana nowa powierzchnia mieszkalna (wartość maksymalna)	2202,31 m ²	4365,30 m ²
Prognozowana powierzchnia nowych terenów inwestycyjnych pod zabudowę mieszkaniową (wartość maksymalna)	119044,03 m ²	235962,26 m ²
Prognozowana łączna powierzchnia terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową (wartość maksymalna)	7712035,40 m²	7828953,64 m²

Przeprowadzona analiza zapotrzebowania na tereny inwestycyjne wskazuje, iż na terenie gminy konieczne będzie zapewnienie maksymalne nowej powierzchni mieszkalnej 4365,30 m². Stwierdzono, iż prognozowana powierzchnia terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową wyniesie **7828953,64 m²**(782,89ha)

Zapotrzebowanie na tereny usług oświaty i wychowania

Na terenie gminy Radoszyce z usług oświaty i wychowania korzystało w 2014 około 11% ludności. Z uwagi na fakt, iż zgodnie z przyjętą prognozą liczba ludności w gminie wzrośnie zaledwie o 1,2 % przyjęto, iż liczba dzieci również nieznacznie wzrośnie. Z uwagi na fakt iż w szkołach podstawowych na terenie gminy oddziały szkolne nie są zbyt liczne, będą one w stanie zaspokoić potrzeby mieszkańców w zakresie oświaty w perspektywie 30 lat. Należałoby się jedynie zastanowić nad potrzebą zapewnienia opieki dla najmłodszych, ze względu na brak żłobka w gminie.

Pozostałe tereny

Powierzchnia terenów usługowych wynosi 11,3 ha, produkcyjnych i produkcyjno - usługowych około 15,7 ha. Mając na uwadze niski poziom bezrobocia oraz znaczną emigracji mieszkańców za pracą należy wyznaczyć nowe tereny inwestycyjne umożliwiające rozwój drobnej przedsiębiorczości, rozwój miejscowego przetwórstwa płodów rolnych oraz hodowli, rozwój agroturystyki i usług turystyczno-rekreacyjnych.

Przyjmuje się, iż powierzchnia terenów usług powinna wynosić do 10 % powierzchni terenów zabudowy mieszkaniowej. W związku z tym powierzchnia terenów usług po uwzględnieniu przyrostu zabudowy mieszkaniowej, powinna wynosić około 78 ha. Należy również przyjąć zasadę lokalizowania usług podstawowych i publicznych w centrach ośrodków osadniczych.

Wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych powinno być uzależnione od konkretnych potrzeb, z uwzględnieniem możliwości wykorzystania na ten cel terenów zlokalizowanych blisko węzłów komunikacyjnych. Uwzględniając zapotrzebowanie gminy na nowe tereny aktywności gospodarczej przyjęto, że tereny

inwestycyjne powinny wynosić do 15% terenów zabudowy mieszkaniowej. W związku z tym powierzchnia terenów produkcyjnych i produkcyjno – usługowych, powinna wynosić około 117 ha.

9.6.2 Chłonność istniejących terenów inwestycyjnych w nawiązaniu do przeprowadzonych analiz rozwojowych gminy w ramach zwartych obszarów funkcjonalno-przestrzennych istniejącej zabudowy

Na obszarze gminy Radoszyce zwarty obszary funkcjonalno-przestrzenne występuje jedynie w miejscowości Radoszyce. W pozostałych miejscowościach występuje rozproszona zabudowa, głównie zagrodowa, wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. Należałoby połączyć tkanką osadniczą rozproszone tereny budowlane w poszczególnych miejscowościach tak, aby utworzyć zwarte obszary funkcjonalno- przestrzenne.

*Tab. 18. Zestawienie powierzchni terenów inwestycyjnych i ich rezerw w granicach obszarów wyznaczonych w SUiKZP gminy Radoszyce
(źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)*

Grupy terenów inwestycyjnych	Powierzchnia wyznaczona w studium z 2000 r.(ha)	Powierzchnia faktycznie zainwestowana (ha)	Rezerwa terenów inwestycyjnych (ha)
Tereny zabudowy mieszkaniowej	1169	445	724
Tereny zabudowy rekreacji indywidualnej	27	4,5	22,5
tereny zabudowy usługowo-mieszkaniowej	35	4,2	30,8
Tereny zabudowy usługowej	38	24,7	13,3
Tereny zabudowy usługowo-produkcyjnej i produkcyjnej	48	15,77	32,23

Analizując chłonność terenów inwestycyjnych wskazanych w Studium z 2000 r. zauważymy , iż gmina posiada nadal rezerwy terenów inwestycyjnych. W gminie Radoszyce w ciągu 15 lat wykorzystano 38% terenów wskazanych pod tereny zabudowy mieszkaniowej, 16 % terenów wskazanych jako tereny zabudowy rekreacji indywidualnej, 12 % terenów usługowo-mieszkaniowych oraz 33% terenów usługowo-produkcyjnych i produkcyjnych. Tereny inwestycyjne w przedmiotowym studium, powinny pokrywać się z terenami, które zostały już wskazane w Studium z 2000 r.

9.6.3 Chłonność istniejących terenów inwestycyjnych w nawiązaniu do przeprowadzonych analiz rozwojowych gminy w ramach nowych niezabudowanych obszarów funkcjonalno-przestrzennych wyznaczonych w ramach obowiązujących planów miejscowych

Na terenie Gminy Radoszyce obowiązują dwa plany miejscowe, będące zmianami ogólnego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla całego obszaru gminy, który został uchwalony 21 grudnia 1992 roku, uchwałą Rady Gminy Radoszyce Nr 23/92 z dnia 7 października 1992 r.

Zmiana planu przyjęta uchwałą Nr X/72/97 z dnia 8 października 1997 r. dotyczy dwóch działek w miejscowości Jacentów, które zostały przeznaczone pod przemysł nieuciążliwy oraz usługi.

Zmiana planu zatwierdzona uchwałą Nr XI/57/2003 Rady Gminy Radoszyce z dnia 25 października 2003 r. obejmuje obszar o powierzchni 8,93 ha w miejscowości Huta. Jest to teren przemysłowy, na którym znajdują się udokumentowane złoża iłwców i mułowców triasowych.

Sposób zagospodarowania i warunki zabudowy w gminie na pozostałym terenie oparty jest o decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego.

9.6.4 Analiza potrzeb wyznaczenia nowych terenów inwestycyjnych z uwzględnieniem obecnej chłonności

Analizując wyniki przeprowadzanych prognoz ludności przyjęto wariant maksymalny uzyskany metodą wskaźnikową, który przewiduje wzrost liczby ludności w przeciągu 30 lat o ok. 1,2%. Zgodnie z przeprowadzoną analizą zapotrzebowania na tereny inwestycyjne, na terenie gminy konieczne będzie zapewnienie nowej powierzchni mieszkalnej około 4365,30 m². Prognozowana powierzchnia terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową wyniesie 7828953,64 m² (782,89ha). Należy przyjąć, iż 40% terenów inwestycyjnych w zakresie zabudowy mieszkaniowej będą to tereny zagrodowe, 10% to tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej, a 0,5% terenów inwestycyjnych w zakresie zabudowy mieszkaniowej to tereny zabudowy rekreacji indywidualnej. Na potrzeby przeprowadzonej analizy należy przyjąć, iż w ramach rezerw terenowych pod zabudowę mieszkaniową (jednorodzinna i zagrodową) oraz usługową 20% stanowiąc będą tereny komunikacyjne oraz infrastruktury technicznej.

Bilans terenów inwestycyjnych wskazanych w Studium z 2000 r. wykazał duże rezerwy. W związku z powyższym, w celu wypełnienia poprzednich zobowiązań władz gminy, tereny inwestycyjne powinny uwzględniać przede wszystkim tereny wskazane w Studium z 2000 r. Obszary objęte obowiązującymi planami miejscowymi są już zainwestowane.

Nowe tereny należy realizować na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Nowa zabudowa mieszkaniowa powinna stanowić uzupełnienie istniejącej zabudowy, tworząc zwarte jednostki osadnicze w poszczególnych miejscowościach. Nie należy wyznaczać nowych obszarów zabudowy poza zwartymi jednostkami osadniczymi.

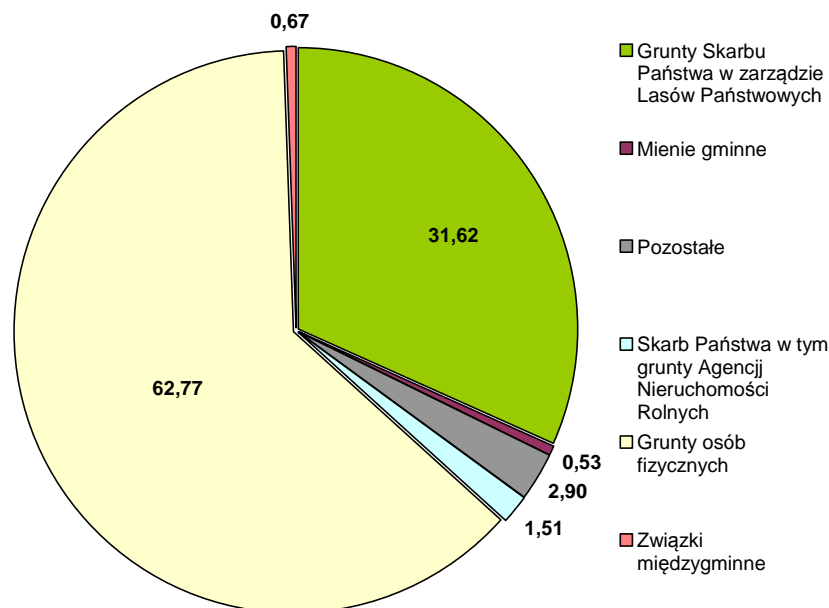
10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

Jak już wspomiano, w gminie Radoszyce występują trzy kompleksy leśne, brak jest natomiast dużych zbiorników wodnych. Zdecydowana większość terenów należy do osób prywatnych (wszystkie gospodarstwa rolne na terenie gminy to gospodarstwa indywidualne). Analizując strukturę własności gruntów widzimy (Ryc. 25.), że ponad 60 % gruntów stanowi własność osób fizycznych. Grunty należące do Skarbu Państwa to około 33 % powierzchni gminy (głównie tereny publicznych Lasów Państwowych). Grunty należące do gminy czy powiatu stanowią mniej niż jeden procent.

Ryc. 27. Własność gruntów w %

(źródło: Opracowanie własne na podstawie UG Radoszyce, GUS 2012)

Struktura własności gruntów w gminie

Własność gminy stanowi niewiele ponad 77 ha (0,53 %) gruntów, z czego ponad 48 ha stanowią działki niezabudowane. Pozostałe 29 ha to tereny zainwestowane. Najwięcej działek wchodzących w skład gminnego zasobu nieruchomości, zlokalizowanych jest w miejscowości Radoszyce. Szczegółowe zestawienie gruntów stanowiących własność gminy Radoszyce przedstawia Tab. 10.

Tab.10. Grunty stanowiące własność gminy Radoszyce 2012 r.
(źródło: UG Radoszyce)

Nazwa wsi	Nr ewid. działki	pow. w m ²	Nr księgi wieczystej	Opis nieruchomości
Filipy	223/1, 79/4, 233/1, 234/1, 235/1, 237/1, 88/1, 190/1, 224/1, 224/2, 166/1, 195/1, 79/3, 165/1, 164/1	13497	32642	niezabudowana
Górniki	4/1	100	30044	zabudowana
	11/2	15204	31341	zabudowana
Grębosze	408/2	400	23219	zabudowana
	191	3200	23217	niezabudowana
Grodzisko	293/1	100	32640	zabudowana
	258	2700	36903	zabudowana
Jacentów	228/1	500	26863	niezabudowana
	229/1	500	26862	niezabudowana
Jakimowice	1797	9673	30057	zabudowana
	2351/1	225	34039	zabudowana
Jóźwików	123	500	26627	niezabudowana
Kapałów	377	1800	22900	zabudowana
	385/1, 386	13235	30056	zabudowana

Nazwa wsi	Nr ewid. działki	pow. w m ²	Nr księgi wieczystej	Opis nieruchomości
	470	800	34964	zabudowana
	445/4	306		
Kłucko	303, 515, 558, 560	13310	23873	niezabudowana
	566/1, 562/1	860	20590	zabudowana
	403/2	9522	29120	zabudowana
Kłucko Kolonia	561/1, 561/2	13128	23515	zabudowana
Lewoszków	35/3	2700	29370	zabudowana
Mościska Duże	150/1	700	23216	zabudowana
Mościska Małe	434/1	300	26620	niezabudowana
	433/1	300	26804	niezabudowana
	471/5	86	34965	zabudowana
Mularzów	127/1	100	41416	zabudowana
Nalewajków	167/1	46	31712	zabudowana
Pakuły	67/2	1700	26622	zabudowana
Plenna	85/1201	30		zabudowana
Radoska	6810/3	80	43322	zabudowana
Radoszyce	4024, 4025	900		
	3760/2	1800	20585	niezabudowana
	8263/1, 8278, 8276/2, 8287, 1622/1	5769	16001	zabudowana
	8114/1	167	23215	niezabudowana
	3858/2, 3858/3, 3858/4	3071	23223	zabudowana
	3859/1	700	23222	zabudowana
	3860/1	800	23221	zabudowana
	3861/1	2400	23220	zabudowana
	3857/1	4000	20586	zabudowana
	7491	800	24164	zabudowana
	1958/2, 7463/2	40606	22186	zabudowana
	1958/1, 7463/1	3994		zabudowana
	7248	900	26644	zabudowana
	3879	4100	24166	zabudowana
	3670/1	5578	26643	zabudowana
	3670/2	2698	20585	zabudowana
	3670/3	524	26643	zabudowana
	3880/1, 3880/2	2532	24167	zabudowana
	3960/1	31	32587	zabudowana
	3960/2	1769	20587	zabudowana
	6361/1, 6364/1, 6367/1, 7351/1, 7350, 7354, 6365/1, 6369/1, 6370/1	9007	14295	zabudowana
	6158/3, 6158/1, 6159/1, 5211/1, 5152/1, 5207/1, 5206/1, 5208/1, 5209/1, 5210/1, 7403/1, 5151/1,	3500	12105	zabudowana

Nazwa wsi	Nr ewid. działki	pow. w m ²	Nr księgi wieczystej	Opis nieruchomości
	5151/2			
	3058/1	100	17241	zabudowana
	3054, 3034, 3037, 3014/1, 3057/1, 7300/1	3761	18245	zabudowana
	3047, 3023/1, 3013/1, 3040, 3033, 3020/1, 3017/1, 3015/1, 3011/1	9404	19050	zabudowana
	3053, 3052, 3206/1, 3045, 3051, 3022/1, 7406, 3050, 3021/1, 3048, 3049, 3042, 3025/1, 3041, 3044, 3027/1, 3043, 3024/1, 3038, 3039, 3036, 3035, 3055/1, 3032/1, 3197/1, 3026/1, 3019/1, 3016/1, 3012/1, 3007/2	19707	14670	zabudowana
	3032/3, 3031/1, 3030/1, 2955/1, 2957/1, 2951/1, 2969/1, 3086/1, 2968/1, 2966/1, 3066/1, 7293/1, 3076/1, 3069/1, 3059/1, 3064/1, 3061/1, 3058/3	1039	17241	zabudowana
	3029/1, 3004/1, 3003/1, 3002/1, 3002/2, 2953/1, 2956/1, 2970/1, 2965/1, 2967/1, 3062/1, 2964/1, 3085/1, 3082/1, 3070/1, 3067/1	1269	18245	zabudowana
	3005/1, 7244/1, 7244/2, 3083/1, 3083/1, 3071/1, 3068/1	472	19050	zabudowana
	3060/1, 2954/1, 3088/1, 3084/1, 3078/1, 3077/1, 3073/1, 3072/1, 3087/1, 3063/1, 3065/1	368	14670	zabudowana
	3641/4, 3642/4	2032	20588	zabudowana
	3671/1, 3671/2	7700	20589	zabudowana
	6994/1	76	30906	zabudowana
	7271	5300	31344	niezabudowana
	4312	2800	31334	niezabudowana
	4370/3, 4573/1, 8214/1, 4565/1, 4361/4, 4361/5, 4361/11, 4361/12, 4361/10, 4365/1, 4367/1	697	32578	niezabudowana
	4369/1, 4572/1	151	35336	niezabudowana
	4397/1, 4563/3, 4362/1, 4570/1, 4568/1, 4368/1, 4571/1, 4363/1, 4567/1, 4566/1	1008	32579	niezabudowana
	8116/1	560	30869	niezabudowana

Nazwa wsi	Nr ewid. działki	pow. w m ²	Nr księgi wieczystej	Opis nieruchomości
	4563/5, 4569/1, 4364/1, 4564/1	208		niezabudowana
	7364/1	11	35921	niezabudowana
	3642/1	1500	6899	zabudowana
	4658/5	1900	40414	zabudowana
	414, 1027, 1146, 1147, 1162, 1184, 1297, 2187, 2204, 2212, 2246, 2292, 2311, 2330, 2356, 2378, 2399, 7421, 2971, 2989, 3000, 4448, 4451, 5053	31000	43409	niezabudowana
	2530/3	5	43726	niezabudowana
	5047	46400	43969	zabudowana
	4580, 4581/1, 4581/2, 4581/3, 5281	403500	45977	niezabudowana
	4211/1	178	46265	zabudowana
	6105	1600	0004897 9/7	niezabudowana
Węgrzyn	220	7000	31339	niezabudowana
Wilczkowice	522/4	5000	23873	zabudowana
	732/3, 733/1, 732/5	1400	31173	zabudowana
	713	2900	23871	zabudowana
	629/1	1000	25699	zabudowana
	527, 526/8	9062	31342	zabudowana
Wiosna	75/3	500	26864	niezabudowana
Zychy	657/1	400	26626	niezabudowana
OGÓŁEM		771256		

11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

11.1. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Na terenie gminy Radoszyce zlokalizowany jest jeden zakwalifikowany pomnik przyrody nieożywionej - głąz narzutowy o obwodzie 3 m, znajdujący się w

miejsowości Radoszyce, objęty ochroną w 1987 r. Na terenie gminy występują także obszarowe formy ochrony przyrody. Na północno-zachodnią część gminy wchodzi fragment węzła ekologicznego o znaczeniu krajowym (obszar przedborski nr 18K). W skład tego węzła wchodzi biocentra, strefy buforowe, oraz korytarze ekologiczne (na terenie gminy fragment korytarza ekologicznego 59k – Czarnej Koneckiej). Cała gmina Radoszyce znajduje się w granicach Konecko-Łopuszniańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. W północno-wschodniej części znajdują się obszary Natura 2000 („Dolina Czarnej” PLH260015).

Szczegółowy opis obszarów i obiektów objętych ochroną zaprezentowano w rozdziale 5.3.2. Ochrona przyrody.

11.2. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo górnicze i geologiczne

Na terenie gminy Radoszyce surowce mineralne pomimo ich pospolitego występowania nie odgrywają istotnego znaczenia gospodarczego. Wiele z nich wydobywanych jest w sposób niezorganizowany i chaotyczny na potrzeby indywidualne w małych łomach czy wyrobiskach, co powoduje ich dewastację.

Tab. 11. Złóża w gminie Radoszyce
Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Radoszyce

Lp.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Rodzaj surowca
1.	Filipy	złóża o zasobach udokumentowanych (kat. C1)	surowce ilaste ceramiki budowlanej
2.	Filipy I	złóża o zasobach udokumentowanych (kat. C1)	surowce ilaste ceramiki budowlanej
3.	Kozów	złóża o zasobach udokumentowanych (kat. C1) prowadzona jest eksploatacja ustanowiony teren i obszar górniczy "Kozów"	surowce ilaste ceramiki budowlanej
5.	Nalewajków 1	złoża o zasobach udokumentowanych	surowce ilaste ceramiki budowlanej

6.	Nalewajków 2	złoże o zasobach udokumentowanych	surowce ilaste ceramiki budowlanej
7.	Wiszy	złoże o zasobach udokumentowanych	kruszywa naturalne
8.	Wyřebów	złoże o zasobach udokumentowanych (kat. C1)	surowce ilaste ceramiki budowlanej

Na terenie gminy Radoszyce występują następujące tereny i obszary górnicze:

- Nalewajków 1 Decyzja ustanawiająca Marszałka Województwa Świętokrzyskiego numer: Z1:OWŚ-V.7422.30.2014 data wydania: 2014-11-24,
- Kozów Pole 1 Decyzja ustanawiająca Wojewody Świętokrzyskiego numer: Z1:ŚR.V.7412-7/03 data wydania: 2003-05-08 zmieniana w roku 2004, 2008 i 2012.

11.3. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. O ochronie gruntów rolnych i leśnych

Największy udział w strukturze gruntów ornycych stanowią grunty słabe kompleksu 6 – żytniego słabego i 7 – żytniego bardzo słabego - ponad 47% gruntów ornycych. Obejmują one gleby V i VI klasy bonitacyjnej mało ekonomiczne z rolniczego punktu widzenia. Na terenie gminy Radoszyce zdecydowanie dominują gleby bielcowe i pseudobielcowe oraz brunatne (ponad 50 % użytków rolnych gminy). Jedynie w południowej części gminy występują rędziny, a w dolinach rzecznych - gleby murszowe i torfowe.

11.4. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 28 września 1991 r. O lasach

Powierzchnia gminy w 39,7 % pokryta jest lasami. Występują one w trzech kompleksach tj. w północnej części gminy (okolice Podlesia, Wiosny), północno-zachodniej (okolice sołectwa Wiszy i Zychy), oraz południowej (okolice Jóźwikowa, Gruszki, Pakuń). Dominują siedliska boru świeżego i boru mieszanego wilgotnego. Dość znaczne płaty zajmują również: bór wilgotny i bór mieszany, a sporadycznie występują siedliska olszy, lasu mieszanego, lasu mieszanego wilgotnego, boru bagiennego. Przeważają drzewostany sosnowe, rzadziej natomiast występują: brzozy, jodły, olchy. Przeciętny wiek drzewostanów dominujących wynosi przeciętnie 30-50 lat.

11.5. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. O ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

Na terenie gminy Radoszyce zlokalizowane są dwa obiekty wpisane do rejestru zabytków pod nr A.493 (obiekt architektoniczny) i 75Aa. obiekt archeologiczny. Kolejne 34 zabytki widnieją w gminnej ewidencji zabytków. Ponadto na terenie gminy znajdują się stanowiska archeologicznych sklasyfikowanych w różnych jednostkach chronologiczno-kulturowych. Na obszarze stanowisk archeologicznych prowadzenie działalności inwestycyjnej uzależnione jest od opinii służb konserwatorskich, którą potencjalny inwestor zobowiązany jest uzyskać. Problematyka zabytków i opieki nad zabytkami została szczegółowo omówiona w rozdz. 5.

11.6. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne

Na terenie gminy występuje jeden Główny Zbiornik Wód Podziemnych- GWZP nr 414 – Zagańsk z wodonośnymi utworami dolno- i środkowotriasowymi. Jego granica przebiega wzdłuż wododziału między zlewniami Nidy i Pilicy. Zbiornik tworzą wspomniane piaskowce i mułowce. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne zbiornika wynoszą około 40794 m³/d. W części, w której czas przesiąkania lub odpływu wód do GWZP jest krótszy od dwóch lat wyznaczono strefę najwyższej ochrony ONO. Strefa ONO nie jest wprawdzie regulowane ww. ustawą, jednak w obszarach tych muszą być stosowane zaostrzone kryteria w zakresie ich przestrzennego zagospodarowania i wykorzystania wynikające z dokumentacji hydrogeologicznych sporządzanych przez PSH.

Tab. 12. Charakterystyka GZWP na terenie gminy Radoszyce
(źródło Dane, Monitoring jakości wód podziemnych, 2012 [<http://mjwp.gios.gov.pl>])

Nazwa zbiornika	Nr zbiornika	Całkowita powierzchnia (km ²)		Typ zbiornika	Stopień udokumentowania	Szacunkowe zasoby dyspozycyjne [m ³ /d]
		GZWP	ONO			
Zagańsk	414	219,6	+	szczelinowo-krasowy	+	40 794

Na terenie gminy funkcjonują obecnie dwa ujęcia wody, które zaopatrują mieszkańców gminy. Przedstawia je poniższa tabela.

Tab. 13. Ujęcia wody w gminie Radoszyce

(źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przesłanych przez Komunalny Zakład Gospodarczy w Radoszycach)

Lp.	Lokalizacja	Qśr.dob [m³/d]	Qmax.h [m³/h]	Pozwolenie Wodno- prawne
1.	Kłucko (2 studnie)	393	21(zasadnicza) 8,8 (awaryjna)	2030 r.
2.	Radoszyce (4 studnie)	1960	117,8 (łącznie)	2034 r.

Dla ujęcia w Kłucku ustanowiono strefę ochrony bezpośredniej ujęcia wód podziemnych w kształcie trapezu o wymiarach 48x20x58x40 m oraz w formie kwadratu o boku 20 m. Strefy ochrony pośredniej to teren wewnętrzny (strefa bakteriologiczna) - wspólny dla obu studni obszar przylegający do stref bezpośrednich ograniczony szosą asfaltową Kłucko-Wyrębów oraz Kłucko-Jaroszy, granicą działki szkolnej i w przedłużeniu drogą polną. Dla ujęcia w Radoszycach ustanowiono jedynie strefę ochrony bezpośredniej o wymiarach 26 x16 m.

Na terenie gminy nie występują obszary potencjalnie narażone na zalanie przez wody powodziowe. Jedynie w dolinach cieków i na obszarach bezodpływowych mogą wystąpić lokalne podtopienia spowodowane intensywnymi opadami.

12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Obszarami naturalnych zagrożeń geologicznych są tereny o znaczących spadkach terenu, zwłaszcza pozbawione szaty roślinnej, które w przypadku zwiększonej infiltracji wód opadowych, są najbardziej narażone na osuwanie się mas ziemnych.

W granicy opracowania Studium nie występują obszary osuwania się mas ziemnych.

13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

Na terenie gminy Radoszyce występują złoża przeznaczone do eksploatacji wraz z ustanowionym obszarem i terenem górniczym "Kozów" i "Filipy" Szczegółowe zestawienie przedstawia Tab. 14.

Tab. 14. Tereny górnicze w gminie Radoszyce
(źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Radoszyce)

L p.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Wydobycie	Koncesja
1.	Kozów	złoże o zasobach udokumentowanych (kat. C1) prowadzona jest eksploatacja	+	+ (ważna do 8 maja 2023 r.)
2.	Filipy	złoże o zasobach udokumentowanych (kat. C1) prowadzona jest eksploatacja	+	+ (ważna do 30 kwietnia 2026 r.)

14. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPIEŃ UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

14.1 Stan systemu komunikacyjnego

14.1.1. Komunikacja drogowa

Przez teren gminy przebiega jeden szlak komunikacyjny w randze drogi krajowej – droga nr 74 Sulejów koło Piotrkowa Trybunalskiego – przejście graniczne Zosin-Uściług, oraz jeden w randze drogi wojewódzkiej - droga nr 728 Grójec - Jędrzejów. W skład sieci dróg powiatowych wchodzi 18 odcinków o łącznej długości 92,622 km i różnych klasach technicznych.

Sieć dróg powiatowych stanowią drogi:

- nr 0393 T Ruda Maleniecka – Lipa - Jakimowice
- nr 0394 T Jakimowicz – Biały Ług - Pilczyca
- nr 0401 T Stąporków – Smyków – Radoszyce - Włoszczowa
- nr 0406 T Radoszyce – Wilczkowie - Mnin
- nr 0407 T Radoszyce – Pakuły - Sęp
- nr 0410 T Pijanów – Wilczkowie - Lewoszew
- nr 0411 T Momocicha – Pakuły - Kapałów
- nr 0412 T Radoszyce - do drogi 0393 T
- nr 0413 T Młotkownice – Cis – Zychy - Podlesie
- nr 0414 T Radoszyce - Jacentów
- nr 0416 T Sokołów - Jacentów
- nr 0470 T Górniki – Kłucko - Grzymałków
- nr 0471 T Stanowiska – Kłucko – Filipy
- nr 0472 T Kłucko – Pałęgi – Wólka Kłucka
- nr 0473 T Radoszyce – Mościska – Grębosze – Łysów - Józwików
- nr 0474 T Kapałów – Kaliga - Węgrzyn
- nr 0475 T Józwików – gr. Wojew. Nr 728
- bez nr Ruda Maleniecka - Jacentów

Pozostałe drogi, to drogi gminne:

- nr 368001 T Mościska Duże-Sielpia
- nr 368002 T Sielpia- Wiosna

- nr 368003 T Radoszyce-Wisy-Grodzisko Podlesie
- nr 368004 T Grodzisko Podlesie - Lewki
- nr 368005 T Grodzisko-Momocicha
- nr 368006 T Bór Wilczkowski Pierwszy
- nr 368007 T Radoska przez wieś
- nr 368008 T Pyszna Górka przez wieś
- nr 368009 T Kapałów Górny przez wieś
- nr 368010 T Salachowy Bór - do dr. Mościska Duże-Sielpia
- nr 368011 T Mościska Małe przez wieś
- nr 368012 T Radoszyce - Zychy
- nr 368013 T Jakimowice przez wieś
- nr 368014 T Szóstaki – do dr. Radoszyce –Sęp
- nr 368015 T Lewoszów – Kopyściaki – Momocicha
- nr 368016 T Grodzisko – Dąbki
- nr 368017 T Grębosze – Nalewajków
- nr 368018 T Józwików – Łysów – Jarzab – Klucko
- nr 368019 T Jażwiny – Zychy
- nr 368020 T Filipy - Łysów
- nr 368021 T Filipy - Nowek
- nr 368022 T Stanowiska – Huta - Kozów
- nr 368023 T Węgrzyn – Filipy

Drogi na terenie gminy są w złym stanie technicznym. Droga wojewódzka przebiegająca przez tereny zabudowane wymaga modernizacji na odcinku od Radoszyce – Józwików – granice gminy oraz wskazane jest wyprowadzenie poza tereny zabudowy mieszkaniowej. Ponadto nie wszystkie drogi gminne posiadają utwardzoną nawierzchnię, oraz nie wszystkie drogi powiatowe i gminne spełniają parametry obowiązujące w przepisach prawa.

Publiczny transport drogowy

Transport publiczny w gminie Radoszyce realizują prywatni przewoźnicy. Oferowane połączenia łączą Radoszyce z miastem wojewódzkim, powiatem koneckim gminami Łopuszno, Słupią Konecką oraz bezpośrednio z miejscowością Mniów.

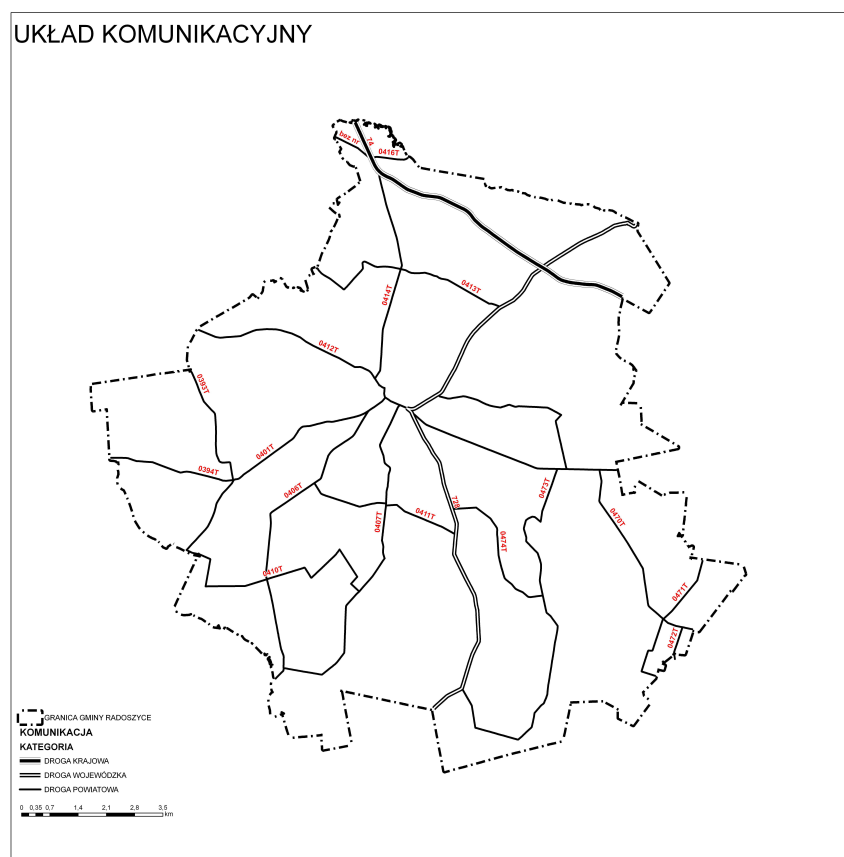
14.1.2. Komunikacja kolejowa

Żadna linia kolejowa nie przebiega przez teren gminy ani powiatu. Najbliższe linie kolejowe przebiegają przez gminę Włoszczowa.

Ponadto linia kolejowa przebiega przez miasto wojewódzkie Kielce. Znajduje się tu stacja na skrzyżowaniu linii kolejowych Warszawa – Kraków, Kielce – Częstochowa, Kielce – Busko-Zdrój.

14.1.3. Komunikacja lotnicza

Na terenie gminy, ani powiatu nie znajduje się żaden port lotniczy. Najbliższy port to Kraków – Balice (145 km). Do portu lotniczego Warszawie z Radoszyc jest ok. 200 km. Na terenie powiatu kieleckiego w miejscowości Obice na granicy gmin Morawica i Chmielnik planowana jest budowa nowoczesnego portu lotniczego.

Ryc. 28. Układ komunikacyjny
(źródło: Opracowanie własne)

14.1.4. Szlaki rowerowe i trasy turystyczne

Na terenie gminy Radoszyce oznakowany jest jedna piesza trasa turystyczna – szlak niebieski przechodzący przez miejscowości: Kuźniaki, Gruszka, Józwików, Węgrzyn, Grębosze, Mościska Małe, Mościska Duże, Gajówka "Salachowy Bór", Sielpia.

Przez teren gminy przeprowadzony jest szlak rowerowy "Miejsca Mocy" łączący obiekty sakralne i miejsca kultu religijnego całego województwa.

W ramach realizacji projektu "Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej" zakładającego przygotowanie spójnej trasy rowerowej w pięciu województwach: warmińsko-mazurskim, podlaskim, lubelskim, świętokrzyskim i podkarpackim, wyznaczona została "Międzywojewódzka Trasa Rowerowa" (Green Velo), która na obszarze Radoszyc przechodzi przez miejscowości: Kłucko, Jarzab, Łysów, Węgrzyn, Grębosze, Mościska Małe i Mościska Duże i Radoszyce.

Przez teren gminy poprowadzony jest samochodowy Monastyczny Szlak Cystersów łączący obiekty zakonu cystersów.

14.2. Stan infrastruktury technicznej

14.2.1. Gospodarka wodno-ściekowa

Gospodarkę wodno-ściekową na terenie gminy reguluje ustawa z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (j.t. Dz. U. 2015 r. poz.139), rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 roku w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (j.t. Dz. U. z 2014 r. 1800), rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 sierpnia 2002 roku w sprawie komunalnych osadów ściekowych (j.t. Dz. U. z 2015 r. poz. 257). Ponadto kierunki działania gminy wyznacza *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Radoszyce*.

14.2.1.1. Ujęcia wody

Na terenie gminy funkcjonują obecnie dwa ujęcia wody, które zaopatrują mieszkańców gminy. Przedstawia je poniższa tabela.

Tab. 15. Ujęcia wody w gminie Radoszyce

(źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przesłanych przez Komunalny Zakład Gospodarczy w Radoszycach)

Lp.	Lokalizacja	Qśr.dob [m ³ /d]	Qmax.h [m ³ /h]	Pozwolenie Wodno- prawne
1.	Kłucko (2 studnie)	393	21(zasadnicza) 8,8 (awaryjna)	2030 r.
2.	Radoszyce (4 studnie)	1960	117,8 (łącznie)	2034 r.

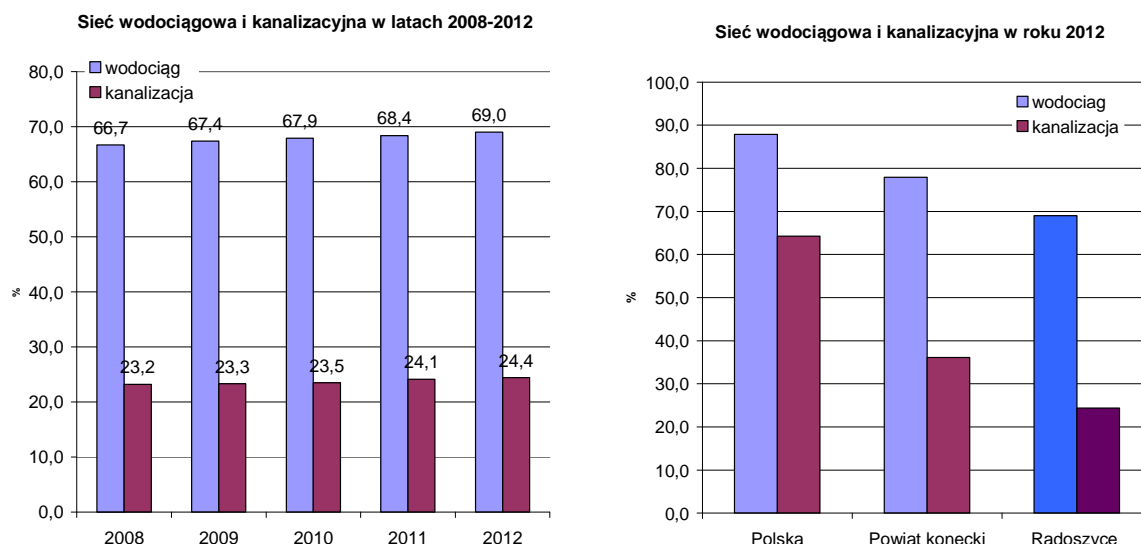
14.2.1.2. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

W gminie Radoszyce do sieci wodociągowej przyłączonych jest 2244 budynków mieszkalnych (2329 przyłączy prowadzi do gospodarstw domowych i posesji). Sieć ma długość 153, 64 km (stan na dzień 31.12.2012 r.) i obejmuje całą gminę Radoszyce. Według danych GUS na rok 2012 z sieci wodociągowej korzysta 69 % mieszkańców gminy. W celu zaopatrzenia mieszkańców w wodę funkcjonują trzy przepompownie, zbiornik wyrównawczy oraz stacja uzdatniania wody na sieci wodociągowej.

Sieć kanalizacyjna ma długość zaledwie 25 km i obejmuje jedynie 4 sołectwa. Planowana jest rozbudowa kanalizacji w miejscowościach: Radoszyce, Radoska, Kapałów i Mularzów oraz przebudowie przepompowni ścieków w Radoszycach i Radosce. Przyłącze kanalizacyjne posiada jedynie 595 budynków mieszkalnych (w skład sieci wchodzi 643 przyłącza). Trwa rozbudowa kanalizacji sanitarnej w Jakimowicach, Wisach i Grodzisku. W większości gospodarstw domowych ścieki gromadzone są w przydomowych zbiornikach (szambach) o różnej szczelności i okresowo wywożone do oczyszczalni ścieków w Radoszycach bądź w przydomowych oczyszczalniach ścieków (6 na terenie gminy). Według danych GUS na 2012 rok z kanalizacji korzystało 24,4% mieszkańców gminy.

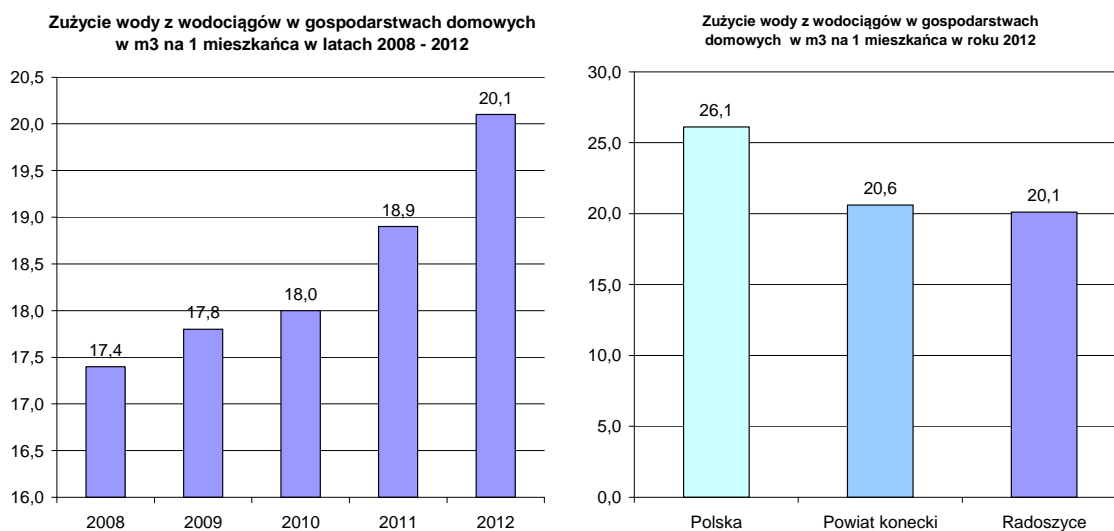
Analizując % ogółu ludności korzystający z instalacji (Ryc. 27) widzimy, że jest on znacznie niższy niż wartości dla powiatu koneckiego oraz średniej krajowej. Rozbudowa sieci odbywa się powoli - dla sieci wodociągowej roku 2008 procent ogółu ludności korzystający z instalacji wynosił zaledwie 2,3 % mniej niż w roku 2012.

*Ryc. 29. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności
(źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2012)*

Jak widać na Ryc. 27 mieszkańcy gminy rozważnie korzystają z wody, w stosunku do 2008 roku zużycie wody wzrosło zaledwie o 2,7 m³. Zjawisko to może świadczyć o tym, że zmniejsza się liczba nielegalnych użytkowników wodociągu, pobierających wodę bez umowy podpisanej z KZG. W gminie Radoszyce zużycie wody jest mniejsze niż średnie zużycie w powiecie koneckim i o 6 m³ mniejsze niż średnie krajowe.

Ryc. 30. Zużycie wody
(źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2012)

Na terenie gminy działa mechaniczno - biologiczna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 900 m³/dobę (czyszczone ścieki trafiają do rowu melioracyjnego, który uchodzi do rzeki Plebanki) oraz jedna stacja uzdatniania wody. Według danych GUS na terenie gminy Radoszyce w 2012 roku, do wód lub do ziem, odprowadzono 193 dam³ ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia (w roku 2011 było to aż 220 dam³). To znacznie więcej niż w roku 2008, kiedy odprowadzono w taki sposób jedynie 51,1 dam³.

W 1991 r. w Radoszycach wybudowano oczyszczalnię ścieków biologiczno-mechaniczną o wydajności $Q_{sr} = 265 \text{ m}^3/\text{d}$, gdzie są odprowadzane ścieki z Radoszyc oraz dowożone wozem asenizacyjnym z okolicznych wsi. W 2010 r. zmodernizowano istniejącą oczyszczalnię ścieków i podniesiono jej wydajność 900 m³/dobę.

Obsługę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej gminy zapewnia Komunalny Zakład Gospodarczy w Radoszycach.

1.4.2.1.5. Główne źródła zanieczyszczeń

W gminie Radoszyce największe zagrożenie powodują nieszczelne przydomowe zbiorniki oraz ścieki komunalne odprowadzane bez oczyszczenia bezpośrednio na pola, do rowów melioracyjnych i rzek, szczególnie w miejscowościach posiadających wodociąg, jak też wylewane z opróżnianych szamb.

Na terenie gminy występuje wysoka dysproporcja pomiędzy siecią wodociagową i kanalizacyjną, dlatego należy dążyć do jej rozbudowy. Ze względu na nieopłacalność realizacji zbiorczych systemów kanalizacyjnych na obszarach posiadających rozproszoną zabudowę oraz niekorzystną konfigurację, niektóre tereny gminy winny być preferowane do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, lub budowy szczelnych szamb regularnie opróżnianych. W 2013 roku opracowany został „Program budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego”.

Zagrożenie stanowi również brak uporządkowanej gospodarki wodami opadowymi spływającymi z utwardzonych powierzchni dróg, składów, itp. (odprowadzanie, podczyszczanie) oraz stosowanie organicznych nawozów, które na skutek spływu powierzchniowego trafiają do odbiorników tj. rzek i zbiorników wodnych.

Zgodnie z "Aktualizacją Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego" przyjętego uchwałą Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Nr XVII/248/15 z dnia 27 listopada 2015 r. na terenie gminy Radoszyce występuje

ponadnormatywny poziom stężenia pyłu PM10 oraz PM2,5. W "Aktualizacji ..." wskazano gminę Radoszyce jako jedną z gmin, w których powinny być prowadzone działania naprawcze.

14.2.2. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Administratorem sieci elektroenergetycznych na terenie gminy Radoszyce jest PGE Dystrybucja S. A., Oddział Skarżysko-Kamienna. Przez teren gminy przebiega linia elektroenergetyczna o napięciu znamionowym 15 kV. Zasilanie w energię elektryczną następuje ze stacji elektroenergetycznej GPZ 110/15kV w Końskich, z której wyprowadzone są ciągi sieciowe średniego napięcia 15kV do gmin całego powiatu, w tym do gminy Radoszyce. W gminie Radoszyce zlokalizowana jest również Wewnętrzna Rozdzielnia Sieciowa w Radoszycach, zasilana dwoma liniami 15 kV.

14.2.3. Zaopatrzenie w gaz

Na terenie gminy nie funkcjonuje sieć gazowa. Gospodarstwa domowe zaopatrywane są w gaz bezprzewodowy, tj. w butle gazowe, których dystrybucją zajmują się podmioty indywidualne. Doprowadzenie gazu ziemnego dla odbiorców gminy możliwe będzie poprzez sieć gazową wysokiego ciśnienia relacji Końskie – Radoszyce – Strawczyn oraz sieci średniego ciśnienia zasilanej ze stacji gazowej I-go stopnia zlokalizowanej w pobliżu miejscowości Radoszyce.

14.2.4. Zaopatrzenie w energię cieplną

Zaopatrzenie w ciepło na terenie gminy następuje z lokalnych kotłowni na paliwo stałe usytuowanych w obiektach użyteczności publicznej oraz z indywidualnych kotłowni w obiektach usługowych i produkcyjnych oraz w gospodarstwach domowych, gdzie do ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych wykorzystuje się również trzony kuchenne, piece ceramiczne lub w nielicznych przypadkach, wewnętrzne instalacje centralnego ogrzewania z własnych kotłowni na paliwo płynne i gazowe (olej opałowy i gaz ziemny).

14.2.5. Telekomunikacja

Gmina ma dostęp do infrastruktury telekomunikacyjnej, a na jej terenie działają operatorzy wszystkich sieci komórkowych. Na terenie gminy znajduje się sześć bazowych stacji telefonii komórkowej (Krzyżówki, Lewoszów, Radoszyce, Wiosna).

14.2.6. Gospodarka odpadami

Sejmik Województwa Świętokrzyskiego Uchwała Nr XXI/360/12 z dnia 28 czerwca 2012 r. uchwalił „Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego”. System ten obejmuje m.in. rozwijanie selektywnego zbierania i odbierania odpadów, zapewnienie funkcjonowania wystarczającej liczby nowoczesnych instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów, a także szeroko pojętą edukację ekologiczną mieszkańców województwa.

Gmina Radoszyce bardzo późno wprowadziła selektywną zbiórkę odpadów, bo dopiero w 2013 r. (jako jedna z ostatnich w powiecie). Do lipca 2013 roku gospodarstwa domowe składowały odpady w indywidualnych pojemnikach o pojemności 110 l lub plastikowych workach. Kontenery KP-7 lokalizowane były w ważnych punktach gminy tj. obok szkół, cmentarzy itp. Według nowego harmonogramu wywozu odpadów segregowanych na 2014 rok, odbiór odpadów odbywać się będzie raz w miesiącu, worki przezroczyste 120 l zapewnić będzie wykonawca. Odpady komunalne, zgodnie z harmonogramem odbierane będą, jak do tej pory, również raz w miesiącu, przy czym odbiór odpadów wielkogabarytowych przewidziany będzie dwa razy do roku - wiosną i jesienią.

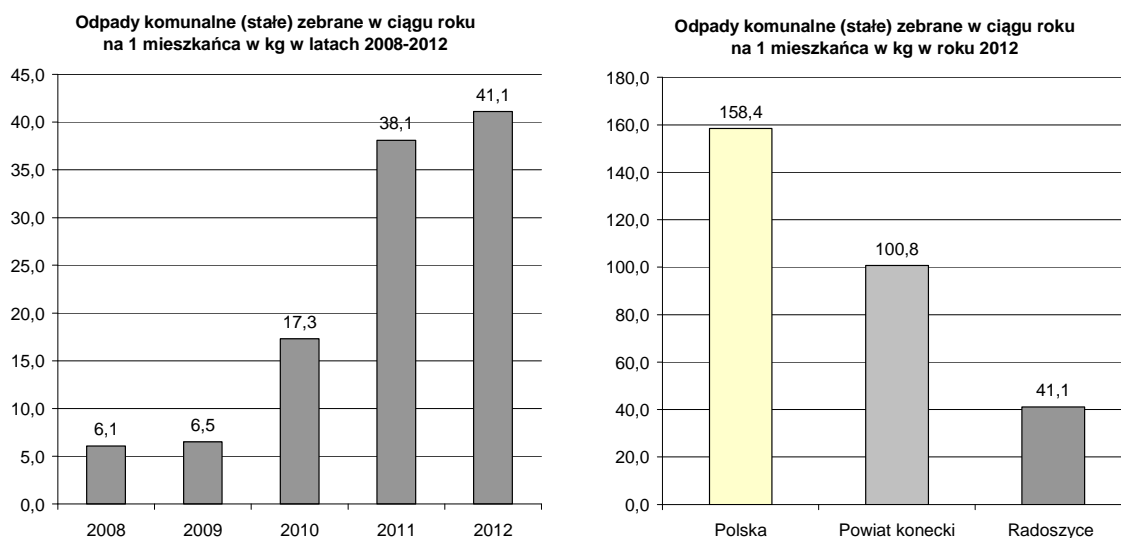
Odpady z terenu gminy do 2009 roku były wywożone na wysypisko zlokalizowane na wschód od Radoszyc. Obecnie jest ono zamknięte na mocy decyzji Starosty Koneckiego z dnia 14.01.2004 r. Nie zostało ono zrehabilitowane – planowany termin zakończenia rekultywacji to rok 2016. Gospodarka odpadami na terenie gminy jest prowadzona zgodnie z przepisami odrębnymi.

Ponadto w Radoszycach przy Oczyszczalni Ścieków planuje się lokalizację Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów.

Na terenie Gminy funkcjonuje punkt Autoryzowanych Punktów Zbiórki (APZ) na terenie Komunalnego Zakładu Gospodarczego - ul. Leśna 29, gdzie można oddać kompletny Zużyty Sprzęt Elektryczny i Elektroniczny.

W 2012 roku na terenie gminy Radoszyce zebrano średnio 41,1 kg odpadów na jednego mieszkańca (Ryc.29). Jest to niewiele w porównaniu do średniej dla powiatu koneckiego i niemal 120 kg mniej aniżeli średnia w kraju. Wartości te sugerują, iż praktykowane jest w gminie niezgodne z prawem palenie odpadów w gospodarstwach oraz ich nielegalny wywóz na dzikie wysypiska w celu zmniejszenia ponoszonych kosztów wywozu. Biorąc jednak pod uwagę średnią zebranych odpadów na terenie gminy Radoszyce w latach 2008-2012, można stwierdzić, iż zjawisko to uległo znacznemu zmniejszeniu.

Ryc. 31. Odpady komunalne
(źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2012)

W trakcie opracowywania Studium, roku przystąpiono do aktualizacji Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego, nowy dokument obejmuje lata 2016-2022. W 2016 r. Plan gospodarki odpadami... był w trakcie opiniowania.

15. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

15.1. Infrastruktura komunikacyjna

Spośród zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych w zakresie infrastruktury komunikacyjnej, gminę Radoszyce dotyczy jedynie realizacja fragmentu drogi ekspresowej nr S74, która realizowana będzie jako droga ekspresowa S. Do czasu oddania do ruchu drogi ekspresowej zgodnie z Zarządzeniem Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad nr 28 z dnia 13 czerwca 2013 r. w sprawie klas technicznych istniejących dróg krajowych istniejąca droga DK 74 ma klasę techniczną GP - droga główna ruchu przyspieszonego. Ponadto w ramach ponadlokalnych celów publicznych wyznaczono trasę rowerową od Sandomierza do Sielpi (gm. Końskie). Przebiegająca przez gminę Radoszyce w ciągu drogi wojewódzkiej 728, drogi powiatowej 0473T, drogi gminnej 368018T oraz drogi powiatowej 0470T zgodnie z oznaczeniem na rysunku kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Aby zapewnić ochronę ptaków przed kolizją z ekranami akustycznymi na etapie realizacji zaleca się stosowanie oznaczeń graficznych, wzorów na ekranach, które stanowią będą skuteczną ochronę przed kolizjami.

Zgodnie z najnowszymi badaniami przezroczyste ekrany akustyczne i szyby budynków w postaci naklejek z sylwetkami ptaków drapieżnych, są nieskuteczne. Za najskuteczniejszy sposób ochrony ptaków przed kolizjami z przezroczystymi ekranami akustycznymi uznaje się obecnie naklejanie na ekrany, po zewnętrznej stronie szosy, pionowych, czarnych lub białych kontrastujących z tłem pasków taśmy, o szerokości min. 2 cm w odległości nie większej niż 10 cm od siebie. Inne stosowane z powodzeniem rozwiązania to:

- instalowanie akrylowych ekranów akustycznych z poziomo zatopionymi czarnymi włóknami poliamidowymi lub naklejonymi lub nadrukowanymi czarnymi liniami. Ich szerokość nie może być mniejsza niż 2 mm, a odległość pomiędzy poszczególnymi liniami winna wynosić 28 mm. Z uwagi na niskie pokrycie powierzchni tafli przez wzór, to rozwiązanie ma dobry odbiór społeczny;
- stosowanie wzoru w postaci kontrastowych kropek o średnicy 0,8 cm w odległości 14 mm od siebie na całej powierzchni ekranu;
- stosowanie pionowych linii złożonych z kropek czarnych lub czarnych i pomarańczowych.

15.2. Infrastruktura techniczna

Drogi na terenie gminy są w złym stanie technicznym. Droga wojewódzka przebiegająca przez tereny zabudowane wymaga modernizacji na odcinku od Radoszyce – Józwików – granice gminy oraz wskazane jest wyprowadzenie poza tereny zabudowy mieszkaniowej. Ponadto nie wszystkie drogi gminne posiadają utwardzoną nawierzchnię, oraz nie wszystkie drogi powiatowe i gminne spełniają parametry obowiązujące w przepisach prawa.

Transport publiczny w gminie Radoszyce realizują prywatni przewoźnicy. Oferowane połączenia łączą Radoszyce z miastem wojewódzkim, powiatem koneckim, gminami Łopuszno, Słupią Konecką oraz bezpośrednio z miejscowością Mniów.

Żadna linia kolejowa nie przebiega przez teren gminy ani powiatu. Najbliższe linie kolejowe przebiegają przez gminę Włoszczowa.

Ponadto linia kolejowa przebiega przez miasto wojewódzkie Kielce. Znajduje się tu stacja na skrzyżowaniu linii kolejowych Warszawa – Kraków, Kielce – Częstochowa, Kielce – Busko-Zdrój.

Na terenie gminy, ani powiatu nie znajduje się żaden port lotniczy. Najbliższy port to Kraków – Balice (145 km). Do portu lotniczego Warszawie z Radoszyc jest ok. 200 km. Na terenie powiatu kieleckiego w miejscowości Obice na granicy gmin Morawica i Chmielnik planowana jest budowa nowoczesnego portu lotniczego.

Gospodarkę wodno-ściekową na terenie gminy reguluje ustawa z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (j.t. Dz. U. z 2015 r. poz.139), rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 roku w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (j.t. Dz. U. z 2014 r. 1800), rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 sierpnia 2002 roku w sprawie komunalnych osadów ściekowych (j.t. Dz. U. z 2015 r. poz. 257). Ponadto kierunki działania gminy wyznacza *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Radoszyce*.

Na terenie gminy funkcjonują obecnie dwa ujęcia wody, które zaopatrują mieszkańców gminy.

Dla ujęcia Kłucku ustanowiono strefę ochrony bezpośredniej ujęcia wód podziemnych w kształcie trapezu o wymiarach 48x20x58x40 m oraz w formie kwadratu o boku 20m. Strefy ochrony pośredniej to teren wewnętrzny (strefa bakteriologiczna) - wspólny dla obu studni obszar przylegający do stref bezpośrednich ograniczony szosą asfaltową Kłucko-Wyrębów oraz Kłucko-Jaroszy, granicą działki szkolnej i w przedłużeniu drogą polną. Dla ujęcia w Radoszycach ustanowiono jedynie strefę ochrony bezpośredniej o wymiarach 26x16 m.

W gminie Radoszyce do sieci wodociągowej przyłączonych jest 2244 budynków mieszkalnych (2329 przyłączy prowadzi do gospodarstw domowych i posesji). Sieć ma długość 153, 64 km (stan na dzień 31.12.2012 r.) i obejmuje całą gminę Radoszyce. Według danych GUS na rok 2012 z sieci wodociągowej korzysta 69 % mieszkańców gminy. W celu zaopatrzenia mieszkańców w wodę funkcjonują trzy przepompownie, zbiornik wyrównawczy oraz stacja uzdatniania wody na sieci wodociągowej.

W 2015 r. sieć kanalizacyjna ma długość zaledwie 33 km i obejmuje jedynie 7 sołectw. Planowana jest rozbudowa kanalizacji w miejscowościach: Radoszyce, Radoska, Kapałów, Mularzów, Plenna, Podlesie, Wilczkowice oraz przebudowa przepompowni ścieków w Radoszycach i Radosce. Przyłącze kanalizacyjne posiada jedynie 841 budynków mieszkalnych W większości gospodarstw domowych ścieki gromadzone są w przydomowych zbiornikach (szambach) o różnej szczelności i okresowo wywożone do oczyszczalni ścieków w Radoszycach bądź w

przydomowych oczyszczalniach ścieków (6 na terenie gminy). Według danych GUS na 2014 rok z kanalizacji korzystało 27,6% mieszkańców gminy.

Analizując % ogółu ludności korzystający z instalacji (Ryc. 27) widzimy, że jest on znacznie niższy niż wartości dla powiatu koneckiego oraz średniej krajowej. Rozbudowa sieci odbywa się powoli - dla sieci wodociągowej roku 2008 procent ogółu ludności korzystający z instalacji wynosił zaledwie 2,3 % mniej niż w roku 2012.

Na terenie gminy działa mechaniczno - biologiczna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 900 m³/dobę (czyszczone ścieki trafiają do rowu melioracyjnego, który uchodzi do rzeki Plebanki) oraz jedna stacja uzdatniania wody. Według danych GUS na terenie gminy Radoszyce w 2012 roku, do wód lub do ziem, odprowadzono 193 dam³ ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania (w roku 2011 było to aż 220 dam³). To znacznie więcej niż w roku 2008, kiedy odprowadzono w taki sposób jedynie 51,1 dam³.

W 1991 r. w Radoszycach wybudowano oczyszczalnię ścieków biologiczno-mechaniczną o wydajności $Q_{sr} = 265 \text{ m}^3/\text{d}$, gdzie są odprowadzane ścieki z Radoszyc oraz dowożone wozem asenizacyjnym z okolicznych wsi. W 2010 r. zmodernizowano istniejącą oczyszczalnię ścieków i podniesiono jej wydajność 900 m³/dobę.

Obsługę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej gminy zapewnia Komunalny Zakład Gospodarczy w Radoszycach.

Administratorem sieci elektroenergetycznych na terenie gminy Radoszyce jest PGE Dystrybucja S. A., Oddział Skarżysko-Kamienna. Przez teren gminy przebiega linia elektroenergetyczna o napięciu znamionowym 15 kV. Zasilanie w energię elektryczną następuje ze stacji elektroenergetycznej GPZ 110/15kV w Końskich, z której wyprowadzone są ciągi sieciowe średniego napięcia 15kV do gmin całego powiatu, w tym do gminy Radoszyce. W gminie Radoszyce zlokalizowana jest również jedna rozdzielnia sieciowa średniego napięcia, zasilana dwoma liniami 15 kV.

Na terenie gminy nie funkcjonuje sieć gazowa. Gospodarstwa domowe zaopatrywane są w gaz bezprzewodowy, tj. w butle gazowe, których dystrybucją zajmują się podmioty indywidualne. Doprowadzenie gazu ziemnego dla odbiorców gminy możliwe będzie poprzez sieć gazową wysokiego ciśnienia relacji Końskie – Radoszyce – Strawczyn oraz sieci średniego ciśnienia zasilanej ze stacji gazowej I-go stopnia zlokalizowanej w pobliżu miejscowości Radoszyce.

Zaopatrzenie w ciepło na terenie gminy następuje z lokalnych kotłowni na paliwo stałe usytuowanych w obiektach użyteczności publicznej oraz z indywidualnych kotłowni w obiektach usługowych i produkcyjnych oraz w gospodarstwach domowych, gdzie do ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych wykorzystuje się również trzony kuchenne, piece ceramiczne lub w nielicznych przypadkach, wewnętrzne instalacje centralnego ogrzewania z własnych kotłowni na paliwo płynne i gazowe (olej opałowy i gaz ziemny).

Gmina ma dostęp do infrastruktury telekomunikacyjnej, a na jej terenie działają operatorzy wszystkich sieci komórkowych. Na terenie gminy znajduje się sześć bazowych stacji telefonii komórkowej (Krzyżówki, Lewoszków, Radoszyce, Wiosna).

Sejmik Województwa Świętokrzyskiego Uchwała Nr XXI/360/12 z dnia 28 czerwca 2012 r. uchwalił „Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego”. System ten obejmuje m.in. rozwijanie selektywnego zbierania i odbierania odpadów, zapewnienie funkcjonowania wystarczającej liczby nowoczesnych instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów, a także szeroko pojętą edukację ekologiczną mieszkańców województwa. W 2016 roku przystąpiono do aktualizacji Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego, nowy dokument obejmuje lata 2016-2022.

Gmina Radoszyce bardzo późno wprowadziła selektywną zbiórkę odpadów, bo dopiero w 2013 r. (jako jedna z ostatnich w powiecie). Do lipca 2013 roku gospodarstwa domowe składowały odpady w indywidualnych pojemnikach o pojemności 110 l lub plastikowych workach. Kontenery KP-7 lokalizowane były w ważnych punktach gminy tj. obok szkół, cmentarzy itp. Według nowego harmonogramu wywozu odpadów segregowanych na 2014 rok, odbiór odpadów odbywać się będzie raz w miesiącu, worki przezroczyste 120 l zapewnić będzie wykonawca. Odpady komunalne, zgodnie z harmonogramem odbierane będą, jak do tej pory, również raz w miesiącu, przy czym odbiór odpadów wielkogabarytowych przewidziany będzie dwa razy do roku - wiosną i jesienią.

Odpady z terenu gminy do 2009 roku były wywożone na wysypisko zlokalizowane na wschód od Radoszyc. Obecnie jest ono zamknięte na mocy decyzji Starosty Koneckiego z dnia 14.01.2004 r. Nie zostało ono zrehabilitowane – planowany termin zakończenia rekultywacji to rok 2016.

Ponadto w Radoszycach przy Oczyszczalni Ścieków planuje się lokalizację Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów.

Na terenie Gminy funkcjonuje punkt Autoryzowanych Punktów Zbiórki (APZ) na terenie Komunalnego Zakładu Gospodarczego - ul. Leśna 29, gdzie można oddać kompletny Zużyty Sprzęt Elektryczny i Elektroniczny.

W 2012 roku na terenie gminy Radoszyce zebrano średnio 41,1 kg odpadów na jednego mieszkańca (Ryc.29). Jest to niewiele w porównaniu do średniej dla powiatu koneckiego i niemal 120 kg mniej aniżeli średnia w kraju. Wartości te sugerują, iż praktykowane jest w gminie niezgodne z prawem palenie odpadów w gospodarstwach oraz ich nielegalny wywóz na dzikie wysypiska w celu zmniejszenia ponoszonych kosztów wywozu. Biorąc jednak pod uwagę średnią zebranych odpadów na terenie gminy Radoszyce w latach 2008-2012, można stwierdzić, iż zjawisko to uległo znacznemu zmniejszeniu.

Spośród zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych w zakresie infrastruktury komunikacyjnej, gminę Radoszyce dotyczy jedynie realizacja fragmentu drogi ekspresowej nr S74, która realizowana będzie jako droga ekspresowa S jedno lub dwujezdniowa z możliwością przebudowy na ekspresową — dwujezdniową (S 2/2).

Ponadto w ramach ponadlokalnych celów publicznych wyznaczono trasę rowerową od Sandomierza do Sielpi (gm. Końskie). Przebiegająca przez gminę Radoszyce w ciągu drogi wojewódzkiej 728, drogi powiatowej 0473T, drogi gminnej 368018T oraz drogi powiatowej 0470T zgodnie z oznaczeniem na rysunku kierunków zagospodarowania

Zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego na terenie gminy planuje się wspieranie rozwoju i rozbudowy sieci elektroenergetycznych (projektowana linia wysokiego napięcia 110 kV wraz z Głównym Punktem Zasilania), a także wzrost zaopatrzenia w gaz poprzez budowę gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Końskie – Radoszyce – Strawczyn o znaczeniu regionalnym i lokalnym wraz ze stacją redukcyjno-pomiarową. Nie planuje się wykonania innych zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych w zakresie infrastruktury technicznej.

W zakresie infrastruktury technicznej plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego wyznacza zamknięcie oraz rekultywację składowiska odpadów Radoszyce.

15.3. Gospodarka wodna

W zakresie gospodarki wodnej jako ponadlokalny cel publiczny wyznaczono realizację „Programu Małej Retencji dla woj. świętokrzyskiego”.

16. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Studia ochrony przeciwpowodziowej zostały wykonane dla rzek Czarna Włoszczowska i Czarna Maleniecka. Wyznaczone zostały dla nich zasięgi zalewu:

- dla wód o prawdopodobieństwie pojawienia się raz na 200 lat ($p=0,5\%$),
- zasięg zalewu dla wód o prawdopodobieństwie pojawienia się raz na 100 lat ($p=1\%$),
- zasięg zalewu dla wód o prawdopodobieństwie pojawienia się raz na 20 lat ($p=5\%$).

Zgodnie z ustawą Prawo wodne obszarami szczególnego zagrożenia powodzią są:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat,
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat,
- obszary, między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 18, stanowiące działki ewidencyjne,
- pas techniczny w rozumieniu art. 36 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej.

Na obszarach szczególnego zagrożenia wprowadza się zakazy oraz ograniczenia w użytkowaniu terenów wynikające z ustawy Prawo wodne.

II. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO – WYTYCZNE DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY RADOSZYCE ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW UWZGLĘDNIAJĄCE BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ

Kierunki rozwoju gminy Radoszyce w niniejszym studium zostały opracowane tak, aby zapewnić właściwe wykorzystanie przestrzeni oraz kształtowanie struktury przestrzennej w sposób umożliwiający wykorzystanie walorów gminy. Ważne było także jednocześnie zachowanie wartości środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego oraz rozwój gospodarczy i poprawa jakości życia mieszkańców.

1.1. Zasady kształtowania polityki przestrzennej

Polityka przestrzenna w gminie Radoszyce powinna opierać się o zasady tj.:

- racjonalne zagospodarowanie terenów, ograniczenie rozpraszania zabudowy,
- racjonalne wykorzystanie terenów już zabudowanych, tworzenie miejsc o charakterze przestrzeni publicznych pozwalających na integrację mieszkańców,
- eliminowanie barier urbanistycznych i architektonicznych dla osób niepełnosprawnych,
- poprawę jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury technicznej,
- zwiększenie poziomu bezpieczeństwa poprzez modernizację systemu komunikacji drogowej,
- wykorzystanie dogodnego położenia gminy i ściągnięcie na teren gminy inwestorów, którzy poprawią sytuację finansową oraz utworzą nowe miejsca pracy,
- wykorzystanie dogodnego położenia gminy i jej walorów przyrodniczych w aktywizacji funkcji turystycznej, zwłaszcza z zakresu turystyki aktywnej,
- ochronę potencjału przyrodniczego,
- ochronę zwartych kompleksów leśnych i krajowego korytarza ekologicznego sieci ECONET,
- ochrona walorów krajobrazowych oraz kulturowych poprzez wprowadzenie odpowiednich ograniczeń w zagospodarowaniu i wykorzystaniu terenów.

1.2. Kierunki rozwoju gminy

Rozwój gminy Radoszyce jest zdeterminowany zarówno czynnikami przyrodniczymi poprzez występowanie dużych kompleksów leśnych, form ochrony przyrody, naturalnie rozwiniętej sieci rzecznej, ale także poprzez czynniki społeczno-gospodarcze. Do tej drugiej grupy zaliczyć można m.in. ograniczone dochody budżetu gminy oraz ujemny przyrost naturalny.

Kierunki rozwoju gminy zostały opracowane w oparciu o analizę występujących uwarunkowań oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami i dokumentami planistycznymi opracowanymi na wyższych szczeblach administracyjnych. W wyniku analizy uwarunkowań rozwoju gminy projekt studium zakłada następujące kierunki rozwoju:

- rozwój przedsiębiorczości w celu tworzenia nowych miejsc pracy,
- ochrona i zachowanie walorów przyrodniczych,
- rozwój funkcji mieszkaniowej,
- rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej,
- rozwój funkcji turystycznej,
- zachowanie krajobrazu kulturowego i dziedzictwa kulturowego wsi, będącego zapisem dziejów kolejnych pokoleń i ich relacji ze środowiskiem.
- utrzymanie funkcji rolniczej i rozwój rolnictwa ekologicznego,
- rozwój infrastruktury technicznej.

Jako cel strategiczny wskazuje się potrzebę wspomagania rozwoju drobnej przedsiębiorczości oraz tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy. Korzystnym kierunkiem dla gminy Radoszyce jest pozyskiwanie inwestorów strategicznych oraz środków finansowych dla społeczno-gospodarczego rozwoju gminy i wspieranie już istniejących jednostek gospodarczych, przez co wzmocniona zostanie konkurencyjność gospodarcza gminy. Za bardzo ważny czynnik rozwoju gminy uznaje się inwestycje zewnętrzne, które z upływem czasu powinny przyczynić się do istotnego wzrostu liczby dobrych jakościowo i trwałych miejsc pracy. Aby tak się stało należy stworzyć odpowiednie warunki umożliwiające przyciągnięcie do gminy inwestorów zewnętrznych.

Cały obszar gminy objęty jest obszarowymi formami ochrony przyrody, dominujące powinny być działania związane z celami ochrony obszaru Natura 2000 oraz obszaru chronionego krajobrazu. Na terenie gminy należy utrzymywać ciągłość korytarzy ekologicznych, minimalizować kolizje człowiek-środowisko, utrzymywać a nawet zwiększać lesistość, promować rolnictwo ekologiczne.

Ponad to ze względu na słabą jakość gleb, możliwe jest prowadzenie na terenie gminy gospodarstw specjalizujących się w produkcji zdrowej żywności. Poprawę stanu rolnictwa mogą spowodować działania restrukturyzacyjne. Zaleca się wprowadzenie w planach miejscowych zakazu chowu i hodowli zwierząt obcych rodzimej faunie oraz zwierząt futerkowych.

Gmina Radoszyce posiada duże walory turystyczne, w postaci dużej powierzchni leśnej i czystości rzeki Czarnej Koneckiej. Obecnie planuje się budowę zbiornika retencyjnego w dolinie rzeki Plebanki – obręb Radoszyce, dzięki któremu wzrośnie atrakcyjność lokalnej oferty turystyczno-rekreacyjnej. W sąsiedztwie zbiornika, podstawowym kierunkiem rozwoju gminy powinna stać się turystyka, zwłaszcza turystyka kwalifikowana w tym sporty wodne.

Turystyka ze względu na etap rozwoju gospodarczego Europy jest dynamicznie rozwijającą się dziedziną, która staje się źródłem bogactwa, branżą tworzącą najwięcej nowych miejsc pracy i gałęzią gospodarki o nieograniczonych możliwościach rozwoju a także o silnych powiązaniach z innymi dziedzinami. Rozwój turystyki pozwala na rozwój branży rzemieślniczej wytwarzającej pamiątki, drobnych usług, z których korzystają zarówno turyści jak i mieszkańcy, a na terenach rolnych, dzięki agroturystyce wspierany jest także rozwój rolnictwa. Ważne jest, że drobne usługi obsługujące ruch turystyczny mają charakter rodzinny, a ich powodzenie wyzwala w mieszkańcach przedsiębiorczość i inicjatywę, ożywiając tym samym lokalny rynek pracy. Możliwości gminy w rozwoju turystyki leżą zatem nie tylko w realizacji inwestycji, stricte turystycznych, ale także w rozwoju handlu i usług. W celu zwiększenia atrakcyjności turystycznej gminy zaleca się rozwój zaplecza do uprawiania turystyki kwalifikowanej, przede wszystkim turystyki wodnej, rowerowej, pieszej oraz coraz bardziej popularnej turystyki konnej.

Wskazana jest koncentracja zabudowy wsi poprzez lokalizowanie nowych inwestycji w wokół istniejących siedlisk ale przede wszystkim ograniczenie wydawania rozpraszających zabudowę decyzji o warunkach zabudowy.

Zaleca się aby miejscowość Radoszyce nadal spełniała funkcję ośrodka gminnego zapewniającego mieszkańcom dostęp do szerszego wachlarza usług, zwłaszcza usług publicznych z zakresu oświaty, zdrowia, kultury i bezpieczeństwa publicznego.

Obiekty usług publicznych i komercyjnych mogą być lokalizowane w granicach wyznaczonych terenów zabudowy mieszkaniowej jako uzupełniający kierunek rozwoju z zastrzeżeniem, że powinny być skupione w centrach wsi tak, aby w naturalny sposób tworzyć miejsca centralne. Obiekty użyteczności publicznej,

zwłaszcza obiekty sakralne, powinny posiadać charakter dominant architektonicznych pozwalających na identyfikację przestrzeni.

Należy dążyć do tworzenia w poszczególnych sołectwach lokalnych przestrzeni publicznych, które będą pełnić funkcję przyjaznego i bezpiecznego miejsca spotkań mieszkańców, zapewniając integrację lokalnej społeczności.

Obszary lasów powinny pozostać w użytkowaniu leśnym, a gospodarkę leśną należy prowadzić w oparciu o plany urządzenia lasu. Celowa wydaje się stopniowa przebudowa drzewostanów, która spowoduje podniesienie odporności zbiorowisk i podniesienie różnorodności biologicznej a także wzrost lesistości.

W związku z walorami przyrodniczymi gminy zaleca się stosowanie ekologicznych źródeł energii, zwłaszcza do ogrzewania budynków. Poza oczywistymi korzyściami wynikającymi z produkcji czystej, bezpiecznej energii i zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych, inwestycje takie pozwolą na uzyskanie dodatkowych wpływów do budżetów gospodarstw domowych, gdyż np. pompy ciepła wykorzystujące ciepło ziemi praktycznie nie generują kosztów w eksploatacji.

1.3. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego

Zgodnie z art. 38b ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2015 r. poz. 199 ze zm.) audyt krajobrazowy sporządza zarząd województwa. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego jest w trakcie opracowywania ww. dokumentu.

1.4. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest wewnętrznym dokumentem gminy, który nie stanowi aktu prawa miejscowego. Narzędziem służącym do realnego kształtowania polityki przestrzennej gminy są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. W przypadku ich braku wydaje się decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, które są dla gminy bardzo niekorzystne, ponieważ niestety nie pozwalają na prowadzenie polityki przestrzennej w sposób przemyślany, kompleksowy i harmonijny zapewniający zrównoważony rozwój i ład przestrzenny.

1.4.1. Kierunki dotyczące zagospodarowania terenów

Na terenach zabudowy mieszkaniowej należy dążyć, aby zabudowa mieszkaniowa i mieszkaniowo-usługowa tworzyła zwarte osiedla. Zakłada się rozwój poszczególnych jednostek osadniczych w oparciu o istniejące układy przestrzenne wsi. Zaleca się, aby przy uzupełnianiu zabudowy wzdłuż dróg pozostawiać wolne od zabudowy „prześwity” na szczególnie atrakcyjne otwarcia widokowe.

W poszczególnych wsiach należy lokalizować przestrzenie publiczne służące integracji społecznej i codziennej rekreacji mieszkańców, w szczególności w sąsiedztwie usług publicznych, takich jak: boiska sportowe, place zabaw, tereny zieleni urządzonej.

Na terenach zabudowy usługowej zaleca się utrzymanie istniejących usług publicznych, w szczególności w zakresie: oświaty i zdrowia oraz dalszy ich rozwój w zależności od potrzeb. W sąsiedztwie obiektów użyteczności publicznej należy stworzyć warunki do parkowania pojazdów, w postaci parkingów ogólnodostępnych. Na wszystkich terenach dopuszcza się lokalizację dróg oraz wszelkich sieci i urządzeń infrastruktury technicznej.

Szczegółowy wykaz powierzchni przewidzianych pod poszczególne kategorie przeznaczeń terenów przedstawia poniższa tabela.

Bilans terenów [wg kierunków Studium]

Przeznaczenie terenów	Powierzchnia terenów [ha]	Udział procentowy powierzchni terenów %
tereny lasów (ZL)	6040,26	41,23
tereny gruntów rolnych i sadów (R)	5006,52	34,17
tereny zabudowy mieszkaniowej (M)	1238,85	8,46
tereny łąk i pastwisk (Ł)	952,30	6,50
tereny dolesień (ZL)	906,94	6,19
tereny zabudowy rekreacyjno-sportowej (US)	96,07	0,66
tereny wód powierzchniowych (W)	75,45	0,51
teren zieleni (Z)	59,68	0,41
tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej (MU)	59,25	0,40
tereny zabudowy produkcyjno-usługowej z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej (P/Um)	48,06	0,33
tereny zabudowy rekreacji indywidualnej (ML)	42,39	0,29
tereny eksploatacji surowców (PG)	36,58	0,25
tereny zabudowy usługowej (U)	23,21	0,16
tereny zabudowy produkcyjno-usługowej (P/U)	14,75	0,10
tereny zabudowy usług oświaty (UO)	9,59	0,07
tereny zabudowy produkcyjnej (P)	9,29	0,06

tereny odnawialnych źródeł energii (Eo)	7,55	0,05
tereny infrastruktury technicznej (I)	7,41	0,05
tereny cmentarzy (ZC)	6,27	0,04
tereny zabudowy usług kultu religijnego (UK)	3,89	0,03
tereny parkingów (KDP)	2,81	0,02
tereny zieleni urządzonej z usługami (ZP/U)	2,47	0,02
tereny zabudowy usług publicznych (UP)	0,40	0,00
SUMA	14649,98	100,00

Źródło: opracowanie własne.

1.4.6. Ustalenia funkcjonalno-przestrzenne dla poszczególnych terenów oraz wskaźniki dotyczące użytkowania i zagospodarowania terenów

W oparciu o istniejące uwarunkowania ustala się następujące kierunki rozwoju gminy:

Wyznaczone poniżej parametry zagospodarowania przestrzennego należy interpretować zgodnie z następującymi definicjami:

Wysokość budynków – należy przez to rozumieć wysokość budynków w rozumieniu Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

Wskaźnik intensywności zabudowy – należy przez to rozumieć wartość liczbowa, wyrażającą stosunek sumy powierzchni całkowitej wszystkich kondygnacji nadziemnych budynków zlokalizowanych na działce budowlanej lub nieruchomości do powierzchni tej działki lub nieruchomości.

- **tereny zabudowy mieszkaniowej, oznaczone na rysunku Studium symbolem M**

1. Kierunek rozwoju:

- a. podstawowy – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa zagrodowa,
- b. uzupełniający – usługi publiczne oraz komercyjne, produkcja w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, nieuciążliwa działalność produkcyjna, rzemieślnicza, usługi agroturystyki i turystyki, zabudowa rekreacji indywidualnej, tereny sportu i rekreacji, zieleni urządzonej, place zabaw, parkingi terenowe, obiekty i urządzenia związane z funkcjonowaniem i prowadzeniem gospodarki rolnej, infrastrukturę techniczną i komunikacyjną, budynki gospodarcze, parkingi i garaże;

2. Zalecana minimalna powierzchnia terenu biologicznie czynnego w granicach działki budowlanej wynosi 30 %.
3. Powierzchnia zabudowy: nie większa niż 60 %;
4. Maksymalna wysokość budynków – 12 m.
5. Maksymalna wysokość budynków garażowych i gospodarczych – 8 m.
6. Liczba kondygnacji: nie większa niż 3, w tym poddasze użytkowe;
7. Geometria i pokrycie dachu: dachy dwuspadowe i wielospadowe.
8. Dla zabudowy zagrodowej dopuszcza się lokalizację budynków gospodarczych o maksymalnej wysokości 15 m
9. Wskaźnik intensywności zabudowy 0,01-1.
10. Na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zabudowę zagrodową i zabudowę mieszkaniową jednorodzinną należy lokalizować rozdzielnie tak, aby nie powodować konfliktów przestrzennych.
11. Zaleca się, aby budynki znajdujące się w obrębie jednej działki posiadały jednakową kolorystę elewacji.
12. Zaleca się stosowanie dachów dwuspadowych, dopuszcza się dachy wielospadowe. Należy wykonywać dachy o symetrycznym kącie nachylenia głównych połaci, o kącie nachylenia głównych połaci 35°-45°. Dopuszcza się zmianę wskaźnika kąta nachylenia głównych połaci dachu na etapie sporządzania planu miejscowego w zależności od charakteru istniejącej i nowoprojektowanej zabudowy, ale dla poszczególnych zespołów zabudowy należy przyjąć wspólny wskaźnik w celu kształtowania ładu przestrzennego.
13. Zakazuje się grodzenia działek budowlanych ogrodzeniami pełnymi, ogrodzeniami z prefabrykatów betonowych i żelbetowych oraz z odpadów metalowych i blach od strony dróg publicznych.

• **tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej, oznaczone na rysunku Studium symbolem MU**

1. Kierunek rozwoju:
  - a. podstawowy – zabudowa mieszkaniowa, usługowa i mieszkaniowo-usługowa,
  - b. uzupełniający – zabudowa rekreacji indywidualnej, nieuciążliwa działalność produkcyjna, rzemieślnicza, tereny sportu, rekreacji, zieleni urządzonej, placów zabaw.

2. Dopuszcza się odbudowę, rozbudowę lub nadbudowę istniejących budynków zabudowy zagrodowej.
3. Dopuszcza się zachowanie, przebudowę, rozbudowę i remont istniejącej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.
4. Zalecana minimalna powierzchnia terenu biologicznie czynnego w granicach działki budowlanej wynosi 10 %.
5. Zaleca się, aby teren biologicznie czynny był zagospodarowany zielenią urządzoną.
6. Maksymalna wysokość budynków – 14 m.
7. Maksymalna wysokość budynków garażowych i gospodarczych – 8 m.
8. Wskaźnik intensywności zabudowy 0,01-1,2.
9. Nie dopuszcza się lokalizacji obiektów hodowlanych oraz obiektów usługowych i produkcyjnych o dużej uciążliwości, stwarzających zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi, generujących intensywny ruch pojazdów dostawczych.
10. Zaleca się, aby budynki znajdujące się w obrębie jednej działki posiadały jednakową kolorystę elewacji.
11. Zaleca się stosowanie dachów dwuspadowych, dopuszcza się dachy wielospadowe. Należy wykonywać dachy o symetrycznym kącie nachylenia głównych połaci, o kącie nachylenia głównych połaci 35°-45°. Dopuszcza się zmianę wskaźnika kąta nachylenia głównych połaci dachu na etapie sporządzania planu miejscowego w zależności od charakteru istniejącej i nowoprojektowanej zabudowy, ale dla poszczególnych zespołów zabudowy należy przyjąć wspólny wskaźnik w celu kształtowania ład przestrzennego.
12. Zakazuje się grodzienia działek budowlanych ogrodzeniami pełnymi, ogrodzeniami z prefabrykatów betonowych i żelbetowych oraz z odpadów metalowych i blach od strony dróg publicznych.

• **tereny zabudowy tereny zabudowy rekreacji indywidualnej, oznaczone na rysunku Studium symbolem ML**

1. Kierunek rozwoju:
  - a. podstawowy – zabudowa rekreacji indywidualnej (letniska),
  - b. uzupełniający – usługi, tereny sportu, rekreacji, zieleni urządzonej, place zabaw, parkingi terenowe.
2. Zalecana minimalna powierzchnia terenu biologicznie czynnego w granicach działki wynosi 40 %.

3. Maksymalna wysokość zabudowy: 12 m.
4. Wskaźnik intensywności zabudowy: 0,01-0,6.
5. Nie dopuszcza się lokalizacji obiektów usługowych o dużej uciążliwości, stwarzających zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi, generujących intensywny ruch pojazdów dostawczych.
6. Zaleca się stosowanie dachów dwuspadowych, dopuszcza się dachy wielospadowe. Należy wykonywać dachy o symetrycznym kącie nachylenia głównych połaci, o kącie nachylenia głównych połaci 35°-45°. Dopuszcza się zmianę wskaźnika kąta nachylenia głównych połaci dachu na etapie sporządzania planu miejscowego w zależności od charakteru istniejącej i nowoprojektowanej zabudowy, ale dla poszczególnych zespołów zabudowy należy przyjąć wspólny wskaźnik w celu kształtowania ładu przestrzennego.
7. Zakazuje się grodzenia działek budowlanych ogrodzeniami pełnymi, ogrodzeniami z prefabrykatów betonowych i żelbetowych oraz z odpadów metalowych i blach od strony dróg publicznych.

- **tereny zabudowy usługowej oznaczone na rysunku Studium symbolem U,**
- **tereny zabudowy usług oświaty oznaczone na rysunku Studium symbolem UO,**
- **tereny zabudowy usług kultu religijnego oznaczone na rysunku Studium symbolem UK,**
- **tereny zabudowy usług publicznych oznaczone na rysunku Studium symbolem UP.**

1. Kierunek rozwoju:
  - a. podstawowy – zabudowa usługowa dla terenów oznaczonych na rysunku Studium symbolem **U**, usługi oświaty dla terenów oznaczonych na rysunku Studium symbolem **UO**, usługi kultu religijnego dla terenów oznaczonych na rysunku Studium symbolem **UK**, usługi publiczne dla terenów oznaczonych na rysunku Studium symbolem **UP**;
  - b. uzupełniający – usługi publiczne (dla terenów oznaczonych na rysunku Studium symbolami U, UO i UK), tereny sportu, rekreacji, zieleni urządzonej, placów zabaw, itp.
2. Zalecana minimalna powierzchnia terenu biologicznie czynnego w granicach działki budowlanej wynosi 10 %.

3. Zaleca się, aby teren biologicznie czynny był zagospodarowany zielenią urządzoną.
  4. Maksymalna wysokość zabudowy: 15 m.
  5. Wskaźnik intensywności zabudowy 0,01-1,1.
  6. Nie dopuszcza się lokalizacji obiektów usługowych o dużej uciążliwości, stwarzających zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi, generujących intensywny ruch pojazdów dostawczych.
  7. Zaleca się, aby budynki znajdujące się w obrębie jednej działki posiadały jednakową kolorystę elewacji.
  8. Dopuszcza się dachy płaskie, dwuspadowe i wielospadowe. Dachy strome należy wykonywać o symetrycznym kącie nachylenia głównych połaci, o kącie nachylenia głównych połaci 20°-45°. Dopuszcza się zmianę wskaźnika kąta nachylenia głównych połaci dachu na etapie sporządzania planu miejscowego w zależności od charakteru istniejącej i nowoprojektowanej zabudowy, ale dla poszczególnych zespołów zabudowy należy przyjąć wspólny wskaźnik w celu kształtowania ładu przestrzennego.
  9. Zakazuje się grodzienia działek budowlanych ogrodzeniami pełnymi, ogrodzeniami z prefabrykatów betonowych i żelbetowych oraz z odpadów metalowych i blach od strony dróg publicznych.
- **tereny zabudowy produkcyjno-usługowej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej oznaczone na rysunku Studium symbolem PUm,**
1. Kierunek rozwoju –
    - a. podstawowy – zabudowa usługowa, zabudowa produkcyjna, obiekty produkcyjne, składy i magazyny,
    - b. uzupełniający – zabudowa mieszkaniowa i mieszkaniowo-usługowa.
  2. Zalecana minimalna powierzchnia terenu biologicznie czynnego w granicach działki budowlanej wynosi 10 % dla terenów zabudowy produkcyjnych, usługowych i produkcyjno-usługowych.
  3. Zalecana minimalna powierzchnia terenu biologicznie czynnego w granicach działki budowlanej wynosi 30 % dla terenów zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowa.
  4. Zaleca się, aby teren biologicznie czynny był zagospodarowany zielenią urządzoną.
  5. Maksymalna wysokość budynków – 20 m dla zabudowy usługowej, zabudowy produkcyjnej, obiektów produkcyjnych, składów i magazynów.

6. Maksymalna wysokość budynków – 12 m dla zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej.
7. Wskaźnik intensywności zabudowy 0,01-1,2
8. Zaleca się, aby budynki znajdujące się w obrębie jednej działki posiadały jednakową kolorystę elewacji.
9. Dopuszcza się dachy płaskie, dwuspadowe i wielospadowe. Dachy strome należy wykonywać o symetrycznym kącie nachylenia głównych połaci, o kącie nachylenia głównych połaci 20°-45°. Dopuszcza się zmianę wskaźnika kąta nachylenia głównych połaci dachu na etapie sporządzania planu miejscowego w zależności od charakteru istniejącej i nowoprojektowanej zabudowy, ale dla poszczególnych zespołów zabudowy należy przyjąć wspólny wskaźnik w celu kształtowania ładu przestrzennego.

- **tereny zabudowy produkcyjno-usługowej oznaczone na rysunku Studium symbolem P/U,**

10. Kierunek rozwoju –
  - a. podstawowy – zabudowa usługowa, zabudowa produkcyjna, obiekty produkcyjne, składy i magazyny.
11. Zalecana minimalna powierzchnia terenu biologicznie czynnego w granicach działki budowlanej wynosi 10 %.
12. Zaleca się, aby teren biologicznie czynny był zagospodarowany zielenią urządzoną.
13. Maksymalna wysokość budynków – 20 m.
14. Wskaźnik intensywności zabudowy 0,01-1,2.
15. Zaleca się, aby budynki znajdujące się w obrębie jednej działki posiadały jednakową kolorystę elewacji.
16. Dopuszcza się dachy płaskie, dwuspadowe i wielospadowe. Dachy strome należy wykonywać o symetrycznym kącie nachylenia głównych połaci, o kącie nachylenia głównych połaci 20°-45°. Dopuszcza się zmianę wskaźnika kąta nachylenia głównych połaci dachu na etapie sporządzania planu miejscowego w zależności od charakteru istniejącej i nowoprojektowanej zabudowy, ale dla poszczególnych zespołów zabudowy należy przyjąć wspólny wskaźnik w celu kształtowania ładu przestrzennego.

- **tereny zabudowy produkcyjnej oznaczone na rysunku Studium symbolem P,**

1. Kierunek rozwoju:
  - a) podstawowy – zabudowa produkcyjna, szeroko pojmowane obiekty produkcyjne, składy, magazyny,
  - b) uzupełniający – usługi.
2. Zalecana minimalna powierzchnia terenu biologicznie czynnego w granicach działki budowlanej wynosi 10 %.
3. Maksymalna wysokość budynków – 20 m.
4. Dopuszcza się dachy płaskie, dwuspadowe i wielospadowe. Dachy strome należy wykonywać o symetrycznym kącie nachylenia głównych połaci, o kącie nachylenia głównych połaci 20°-45°. Dopuszcza się zmianę wskaźnika kąta nachylenia głównych połaci dachu na etapie sporządzania planu miejscowego w zależności od charakteru istniejącej i nowoprojektowanej zabudowy, ale dla poszczególnych zespołów zabudowy należy przyjąć wspólny wskaźnik w celu kształtowania ładu przestrzennego.
5. Wokół granic poszczególnych działek budowlanych graniczących z terenami mieszkaniowymi należy lokalizować pasy zieleni izolacyjnej.

- **tereny eksploatacji surowców oznaczone na rysunku Studium symbolem PG,**

1. Kierunek rozwoju:
  - a. podstawowy - eksploatacja surowców,
  - b. uzupełniający - tymczasowe obiekty biurowe, gospodarcze i socjalne związanych z prowadzoną działalnością.
2. Ustala się rekultywację terenów zgodnie z ustalonymi wcześniej kierunkami rekultywacji lub w kierunku sportowo-rekreacyjnym, wód powierzchniowych, zieleni i zalesień.
3. Za zgodne ze studium uznaje się wskazanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przeznaczenia zgodnego z powyższymi kierunkami rekultywacji.

- **tereny zabudowy rekreacyjno-sportowej oznaczone na rysunku Studium symbolem US,**

1. Kierunek rozwoju:
  - a. podstawowy – obiekty sportowe i rekreacyjne m.in. boiska sportowe, baseny, place zabaw,

- b. uzupełniający – obiekty usług handlu, gastronomi i turystyki, parkingi.
2. Zalecana minimalna powierzchnia terenu biologicznie czynnego wynosi 60 %.
3. Maksymalna wysokość budynków – 20 m.
4. Wskaźnik intensywności zabudowy 0,01-0,6.
5. Zaleca się, aby budynki znajdujące się w obrębie jednej działki posiadały jednakową kolorystę elewacji.
6. Dopuszcza się dachy płaskie, dwuspadowe i wielospadowe. Dachy strome należy wykonywać o symetrycznym kącie nachylenia głównych połaci, o kącie nachylenia głównych połaci 20°-45°. Dopuszcza się zmianę wskaźnika kąta nachylenia głównych połaci dachu na etapie sporządzania planu miejscowego w zależności od charakteru istniejącej i nowoprojektowanej zabudowy, ale dla poszczególnych zespołów zabudowy należy przyjąć wspólny wskaźnik w celu kształtowania ładu przestrzennego.
7. Zakazuje się grodzienia działek budowlanych ogrodzeniami pełnymi, ogrodzeniami z prefabrykatów betonowych i żelbetowych oraz z odpadów metalowych i blach od strony dróg publicznych.

- **tereny zieleni urządzonej z usługami oznaczone na rysunku Studium symbolem ZP/U,**

1. Kierunek rozwoju:
  - a. podstawowy – zieleń urządzona - parkowa,
  - b. uzupełniający – pojedyncze obiekty usługowe uatrakcyjnijające podstawowe zagospodarowanie terenu np.: gastronomia, hotel, usługi turystyki, usługi rekreacyjno – wypoczynkowe, obiekty małej architektury, infrastrukturę techniczną i komunikacyjną.
2. Zalecana minimalna powierzchnia terenu biologicznie czynnego wynosi 60 %.
3. Maksymalna wysokość budynków – 12 m.
4. Wskaźnik intensywności zabudowy 0,01-0,6.
5. Rodzaj dachu oraz jego parametry w zależności od rodzaju usługi, do określenia na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

- **tereny gruntów rolnych i sadów oznaczone na rysunku Studium symbolem R,**

1. Kierunek rozwoju – gospodarka rolna – grunty orne, użytki zielone i sady oraz wszelkiego rodzaju inne uprawy i hodowla zwierząt zaliczona do działów produkcji rolnej w przepisach odrębnych.
2. Dopuszcza się zabudowę zagrodową, o ile inne ustalenia z zakresy ochrony środowiska nie stanowią inaczej, na zasadach:
  - a. Maksymalna wysokość budynków do 10 m,
  - b. Wskaźnik intensywności zabudowy 0,01-0,3.
  - c. Dopuszcza się dachy płaskie, dwuspadowe i wielospadowe. Dachy strome należy wykonywać o symetrycznym kącie nachylenia głównych połaci, o kącie nachylenia głównych połaci 20°-45°. Dopuszcza się zmianę wskaźnika kąta nachylenia głównych połaci dachu na etapie sporządzania planu miejscowego w zależności od charakteru istniejącej i nowoprojektowanej zabudowy, ale dla poszczególnych zespołów zabudowy należy przyjąć wspólny wskaźnik w celu kształtowania ładu przestrzennego.
3. Dopuszcza się przebudowę, odbudowę, rozbudowę lub nadbudowę istniejących budynków zabudowy zagrodowej, bez możliwości zmiany funkcji.
  - a. Dopuszcza się obiekty i urządzenia przeznaczone na obsługę produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych oraz gospodarstwach leśnych i rybackich, na zasadach:
  - b. Zalecana minimalna powierzchnia terenu biologicznie czynnego w granicach działki budowlanej wynosi 20 %.
  - c. Powierzchnia zabudowy: nie większa niż 70 %;
  - d. Maksymalna wysokość budynków – 12 m.
  - e. Maksymalna wysokość budynków garażowych i gospodarczych – 15 m.
  - f. Liczba kondygnacji: nie większa niż 2, w tym poddasze użytkowe;
  - g. Geometria i pokrycie dachu: dachy dwuspadowe i wielospadowe.
  - h. Wskaźnik intensywności zabudowy 0,01-1.
4. Dopuszcza się lokalizowanie obiektów i urządzeń służących wędrownikom turystycznym (ścieżki - piesze, rowerowe, konne oraz ławki, wiaty, punkty widokowe, trasy do narciarstwa biegowego, miejsca postojowe, itp.), wyłącznie w sposób niekolidujący z występowaniem cennych siedlisk przyrodniczych.
5. Zachowuje się istniejące oraz dopuszcza nowe zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne.

6. Dopuszcza się zalesianie terenów, za wyjątkiem: gruntów pochodzenia organicznego, pasów terenu o szerokości 3m licząc od linii brzegowej rowów melioracyjnych i cieków wodnych, po obu stronach cieków, w pasach napowietrznych linii elektroenergetycznych, w strefie kontrolowanej gazociągu, wyłącznie w sposób niekolidujący z występowaniem cennych siedlisk przyrodniczych.
7. Zalecane jest zalesienie terenów, które służą wyrównaniu granicy polno – leśnej, zalesienie winno następować zgodnie z przepisami odrębnymi i w oparciu o warunki siedliskowe.
8. Zachowuje się istniejące zbiorniki wodne.
9. Dopuszcza się budowę zbiorników wodnych, w tym stawów hodowlanych, za wyjątkiem: gruntów pochodzenia organicznego, wyłącznie w sposób niekolidujący z występowaniem cennych siedlisk przyrodniczych.
10. Zachowuje się istniejące urządzenia melioracji wodnych.
11. Dopuszcza się budowę urządzeń melioracji wodnych.
12. Zachowuje się istniejące budowle przeciwpowodziowe.
13. Dopuszcza się budowę budowli przeciwpowodziowe.

- **tereny łąk i pastwisk oznaczone na rysunku Studium symbolem L,**

1. Kierunek rozwoju – łąki i pastwiska.
2. Dopuszcza się użytkowanie rolnicze.
3. Zachowuje się istniejące oraz dopuszcza nowe zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne.
4. Dopuszcza się infrastrukturę techniczną i komunikacyjną.
5. Zachowuje się istniejące urządzenia melioracji wodnych.
6. Dopuszcza się budowę urządzeń melioracji wodnych.
7. Zachowuje się istniejące budowle przeciwpowodziowe.
8. Dopuszcza się budowę budowli przeciwpowodziowe.
9. Na terenach znajdujących się w granicach zasięgów obszarów szczególnego zagrożenia wprowadza się zakazy oraz ograniczenia w użytkowaniu terenów wynikające z ustawy Prawo wodne.

- **tereny cmentarzy oznaczone na rysunku Studium symbolem ZC,**

1. Kierunek rozwoju – cmentarz.
2. Ogrodzenie i zagospodarowanie cmentarza zgodnie z przepisami odrębnymi.
3. Dopuszcza się rozbudowę cmentarza.

4. Dopuszcza się obiekty sakralne oraz kaplice cmentarne, sanitariaty i inne obiekty obsługi cmentarza, których parametry należy ustalić indywidualnie na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
  5. Zaleca się, aby teren zieleni był zagospodarowany zielenią urządzoną.
  6. Dopuszcza się na terenie cmentarza oraz jego sąsiedztwie usługi związane z funkcją terenu, (np. sprzedaż kwiatów, zniczy) oraz parkingi terenowe.
- **tereny lasów oznaczone na rysunku Studium symbolem ZL, tereny dolesień oznaczone na rysunku Studium symbolem ZLd,**
    1. Kierunek rozwoju - tereny lasów i dolesień wraz z obiektami gospodarki leśnej.
    2. Dopuszcza się lokalizowanie obiektów i urządzeń służących wędrówkom turystycznym (ścieżki - piesze, rowerowe, konne oraz ławki, wiaty, punkty widokowe, trasy do narciarstwa biegowego, miejsca postojowe, itp.).
    3. Na terenach znajdujących się w granicach zasięgów obszarów szczególnego zagrożenia wprowadza się zakazy oraz ograniczenia w użytkowaniu terenów wynikające z ustawy Prawo wodne.
  - **tereny zieleni oznaczone na rysunku Studium symbolem Z,**
    1. Kierunek rozwoju – zieleni nieurządzona, otuliny biologiczne zbiorników i cieków wodnych, tereny podmokłe.
    2. Dopuszcza się lokalizowanie obiektów i urządzeń służących wędrówkom turystycznym (ścieżki - piesze, rowerowe, konne oraz ławki, wiaty, punkty widokowe, trasy narciarstwa biegowego, miejsca postojowe, itp.), wyłącznie w sposób niekolidujący z występowaniem cennych siedlisk przyrodniczych.
    3. Dopuszcza się zalesianie terenów, za wyjątkiem: gruntów pochodzenia organicznego, pasów terenu o szerokości 5 m licząc od linii brzegowej rowów melioracyjnych i cieków wodnych, po obu stronach cieków, w pasach napowietrznych linii elektroenergetycznych oraz w strefie kontrolowanej gazociągu, wyłącznie w sposób niekolidujący z występowaniem cennych siedlisk przyrodniczych.
    4. Dopuszcza się użytkowanie rolnicze w formie trwałych użytków zielonych
    5. Zachowuje się istniejące zbiorniki wodne.
    6. Dopuszcza się budowę zbiorników wodnych, w tym stawów hodowlanych, za wyjątkiem: gruntów pochodzenia organicznego, wyłącznie w sposób niekolidujący z występowaniem cennych siedlisk przyrodniczych.

7. Zachowuje się istniejące urządzenia melioracji wodnych.
8. Dopuszcza się budowę urządzeń melioracji wodnych.
9. Zachowuje się istniejące budowle przeciwpowodziowe.
10. Dopuszcza się budowę budowli przeciwpowodziowe.

- **tereny odnawialnych źródeł energii oznaczone na rysunku Studium symbolem Eo,**

1. Kierunek rozwoju – obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej planowanych farm fotowoltaicznych i istniejących elektrowni wiatrowych.
2. Dopuszcza się obiekty obsługi oraz obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej.

- **tereny infrastruktury technicznej oznaczone na rysunku Studium symbolem I,**

1. Kierunek rozwoju – obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej.
2. Dopuszcza się obiekty obsługi administracyjno-socjalnej

- **tereny parkingów oznaczone na rysunku Studium symbolem KDP,**

1. Kierunek rozwoju – parking.
2. Dopuszcza się urządzenia towarzyszące, zieleni urządzonej, obiekty małej architektury.

- **tereny wód powierzchniowych oznaczonej na rysunku Studium symbolem W,**

1. Zachowuje się istniejące zbiorniki wód powierzchniowych
2. Dopuszcza się budowę urządzeń wodnych, urządzeń melioracji wodnych oraz urządzeń służących ochronie przed powodzią oraz suszą;
3. Dopuszcza się budowę pomostów, kładek, oraz urządzeń związanych z obsługą turystyki.

- **tereny dróg publicznych KD-S, KD-GP, KD-G, KD-Z, KD-L, KD-D.**

Na etapie realizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy wyznaczyć dodatkowe drogi zapewniające dojazd do terenów przeznaczonych pod zainwestowanie. Możliwa jest zmiana parametrów dróg o jedną klasę na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Szczegółowe ustalenia dotyczące dróg zawarto w rozdziale 5. *Kierunki rozwoju komunikacji.*

1.4.7. Pozostałe ustalenia

1. Z uwagi na skalę, w jakiej został sporządzony rysunek studium dopuszcza się w miejscowych planach korygowanie ostatecznych przebiegów linii rozgraniczających pomiędzy terenami o różnym przeznaczeniu i różnych zasadach zagospodarowania, w zależności od zaistniałych uwarunkowań i potrzeb, których nie można było przewidzieć na etapie sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.
2. Na terenach, gdzie studium dopuszcza różne formy zagospodarowania w obrębie jednego przeznaczenia terenu, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy dodatkowo rozgraniczyć te funkcje i doprecyzować ich lokalizację.
3. Wszystkie zmiany przepisów przywołanych w niniejszym studium po uchwaleniu dokumentu, mające wpływ na zagospodarowanie terenu, nie powodują nieważności studium, a sporządzane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego będą uznawały przepisy obowiązujące na dzień uchwalania przedmiotowych planów, co będzie zgodne z niniejszym studium.
4. Dopuszcza się pozostawienie terenów rolnych i leśnych w planach miejscowych mimo wyznaczenia ich w studium pod zabudowę, a szczególności w przypadku nie uzyskania zgody na wyłączenie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.
5. Aby zapewnić bioróżnorodność lasów należy tworzyć korzystne warunki dla zrównoważonego rozwoju całej flory i fauny leśnej, w tym: drzewostanów zgodnych z celami hodowli lasu, zwierząt oraz mikroorganizmów.
6. Przy planowanych dolesieniach terminy prac zalesieniowych należy dostosować do terminów lęgowo-rozrodczych zwierząt.
7. Podane parametry są wskazaniem i w uzasadnionych przypadkach, w oparciu o szczegółowe analizy terenowe sporządzone na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, mogą ulec zmianie.
8. W uzasadnionych przypadkach możliwa jest zmiana zalecanych parametrów i wskaźników dotyczących użytkowania i zagospodarowania terenu na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
9. W studium przedstawiono zgeneralizowany obraz użytkowania każdego z terenów, tzn., że określone na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego) przeznaczenie terenu oznacza funkcję dominującą (a nie wyłączną) i może być uzupełnione innymi funkcjami, które

jednak nie mogą być przeciwstawne lub pogarszające warunki funkcji dominującej.

10. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się, aby funkcja dopuszczona w danym terenie wyznaczonym w studium, nie będąca podstawowym kierunkiem przeznaczenia, stanowiła przeznaczenie podstawowe terenu wyznaczonego w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.
11. W przypadku rewitalizacji zabytkowych założeń folwarcznych za zgodne ze studium uznaje się wskazanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ich przeznaczenia jako teren usług zamiast teren obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych oraz gospodarstwach leśnych i rybackich.
12. Rozwój przestrzenny gminy utrzymany będzie w dużej mierze w oparciu o tereny planistycznie o przesądzonym przeznaczeniu tj. o tereny, które w dotychczasowych obowiązujących dokumentach planistycznych (obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzjach o warunkach zabudowy) zostały już przeznaczone na cele budowlane.

1.4.8. Tereny wyłączone spod zabudowy

1. Tereny zieleni, łąk i pastwisk – Z, Ł (za wyjątkiem dróg, sieci infrastruktury technicznej, obiektów i urządzeń służących produkcji rolniczej oraz wędrówkom turystycznym, urządzeń melioracji wodnej i budowli przeciwpowodziowych).
2. Tereny lasów – ZL (za wyjątkiem zabudowy związanej z obsługą gospodarstw leśnych na obszarach leśnych zgodnie z właściwymi planami urządzenia lasów, a także za wyjątkiem dróg, sieci infrastruktury technicznej oraz obiektów i urządzeń służących wędrówkom turystycznym).
3. Na wszystkich terenach znajdujących się w zasięgu obszaru Natura 2000 (za wyjątkiem dróg, sieci infrastruktury technicznej, obiektów i urządzeń służących wędrówkom turystycznym, urządzeń melioracji wodnej i budowli przeciwpowodziowych).
4. Na terenach znajdujących się w granicach zasięgów obszarów szczególnego zagrożenia wprowadza się zakazy oraz ograniczenia w użytkowaniu terenów wynikające z ustawy Prawo wodne.
5. Zgodnie z § 3 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określania, jakie tereny pod względem

sanitarnym są odpowiednie na cmentarze odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, od zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł, strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych, powinna wynosić około 150 m. Odległość ta może być zmniejszona do 50 m pod warunkiem, że teren w granicach od 50 do 150 m odległości od cmentarza posiada sieć wodociagową i wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci podłączone. W obszarze cmentarza na terenie Gminy Radoszyce istnieje sieć wodociagowa, obowiązuje zatem strefa 50 m dla wskazanej w rozporządzeniu zabudowy od granicy działki cmentarza dla budynków korzystających z sieci wodociagowej.

6. Na pozostałych terenach obiekty budowlane powinny się znajdować w odległościach wynikających z przepisów odrębnych.

1.4.9. Obszary przestrzeni publicznej

Obszary przestrzeni publicznej w myśl art. 2 ust.6 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. z 2015 r. poz. 199) to obszary o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjające w nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne.

Za przestrzenie publiczne w rozumieniu ww. ustawy uznaje się rynek w Radoszycach oraz obszary zieleni parkowej w miejscowości Radoszyce. Ponadto za przestrzenie o znaczeniu publicznym uznaje się tereny: dróg publicznych, tereny obiektów administracji, obiekty usług oświaty, zdrowia, ośrodki kultury, tereny sportu i rekreacji oraz cmentarze. Tereny zieleni parkowej uznaje się za tereny o charakterze przestrzeni publicznych, z uznaniem prawa własności.

Należy dążyć do utworzenia przestrzeni o charakterze centro twórczym w ramach poszczególnych jednostek, których zadaniem będzie stworzenie płaszczyzny integracji społecznej mieszkańców. Obszary te winny być kreowane wokół usług publicznych danej jednostki. W kreowaniu przestrzeni publicznych należy pamiętać, aby były dostępne dla osób niepełnosprawnych. Wskazane jest dążenie do uporządkowania i podniesienia standardu terenów publicznych, w szczególności: parków, zieleńców oraz zieleni towarzyszącej usługom publicznym tak, aby cechowała je jak największa wartość estetyczna.

2. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

2.1. Obszary i obiekty objęte prawnymi formami ochrony przyrody

W gminie występują rozległe obszarowe formy ochrony przyrody: Konecko-Łopuszniański Obszar Chronionego Krajobrazu i Obszar Natury 2000 – PLH260015 „Dolina Czarnej”.

Ponadto północna część obszaru gminy wchodzi w skład paneuropejskiej sieci ekologicznej ECONET.

Przyjmuje się, iż w strukturze krajobrazu ekologicznego głównym wyróżnikiem są ekosystemy, charakteryzujące się największą bioróżnorodnością, zagęszczeniem gatunków i naturalnością. Są to węzły ekologiczne powiązane między sobą korytarzami ekologicznymi, umożliwiającymi ich zasilanie poprzez przepływ gatunków, materii, energii oraz informacji genetycznej. Funkcje takich korytarzy i ciągów pełnią mało przekształcone przez człowieka doliny rzek i cieków, strefy zadrzewień i zakrzewień śródpolnych lub wydłużone kompleksy leśne.

Na teren gminy Radoszyce (północno-zachodnia część gminy) wchodzi fragment węzła ekologicznego o znaczeniu krajowym, jest to obszar przedborski (nr 18K). Obejmuje on najwartościowsze fragmenty Wyżyny Przedborskiej, Małogoskiej i Garbu Gielniowskiego. W skład tego węzła wchodzi biocentra, strefy buforowe, oraz korytarze ekologiczne (na terenie gminy fragment korytarza ekologicznego – Czarnej Koneckiej). Obszary te uznaje się za niezwykle istotne z punktu widzenia prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego całego regionu. Najważniejszym postulatem w zakresie zagospodarowania tych obszarów powinno być zapewnienie realnej ochrony, utrzymanie łączności przestrzennej pomiędzy nimi oraz przeciwdziałanie ich fragmentaryzacji.

Konecko-Łopuszniański Obszar Chronionego Krajobrazu ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowy ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnieniu funkcji korytarzy ekologicznych. Szczegółowy opis obszaru zaprezentowano w rozdziale 5.3.2. *Ochrona przyrody*.

Specjalny obszar ochrony siedlisk PLH260015 „Dolina Czarnej”. Jest to obszar o dużej różnorodności biologicznej. Występuje tu 16 typów siedlisk Natura 2000.

Szczegółowy opis obszarów zaprezentowano w rozdziale 5.3.2. *Ochrona przyrody*.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (j.t. Dz. U. z 2013 r., poz. 627 ze zm.), ochrona zasobów przyrodniczych na obszarach Natura 2000 opiera się przede wszystkim na ograniczaniu działań mogących w znaczący sposób pogorszyć właściwy stan ochrony siedlisk przyrodniczych, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000. Zgodnie z zapisami ww. ustawy zabrania się podejmowania działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony danego obszaru Natura 2000, niezależnie od ich położenia względem obszaru. Nie oznacza to jednak, że na obszarach Natura 2000 nie można realizować żadnych przedsięwzięć – zabronione są jedynie działania mające znaczący negatywny wpływ na cele ochrony obszaru. Ponadto w szczególnych przypadkach (zgodnie z art. 34 ww. ustawy) istnieje możliwość realizacji działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na obszary Natura 2000, jeżeli działania te wynikają z przesłanek nadrzędnego interesu publicznego, udokumentowany zostanie brak rozwiązań alternatywnych oraz zapewni się wykonanie kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000.

Objęty ochroną pozostaje jeden pomnik przyrody nieożywionej – głaz narzutowy granitoidy.

W stosunku do pomnika przyrody, obowiązują ustalenia zawarte w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 627 ze zm.), która będąc dokumentem nadrzędnym w stosunku do studium, wyznacza podstawowe kierunki ochrony środowiska i przyrody na terenie gminy i winna być uwzględniana w aktach prawa miejscowego i decyzjach administracyjnych.

Dla ww. pomnika obowiązują następujące zasady ochrony:

- zakaz niszczenia, uszkodzania lub przekształcania obiektu;
- zakaz umieszczania tablic reklamowych;

Zakazy nie dotyczą:

- prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
- realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody.

2.2. Ujęcia i zasoby wodne

Na terenie gminy funkcjonuje obecnie dwa gminne ujęcia wody pitnej, które zaopatrują mieszkańców gminy. Opisane zostały w rozdziale 11.6 *Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne*.

Dla ujęć wody pitnej obowiązują zakazy i nakazy z zakresu ochrony środowiska zapisane w pozwoleniach wodno-prawnych. Na terenie ochrony bezpośredniej ujęć wód podziemnych zabronione jest użytkowanie gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody. Na terenach tych należy:

- odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody,
- zagospodarować teren zielenią,
- odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody,
- ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Teren ochrony bezpośredniej należy ogrodzić a na ogrodzeniu należy umieścić tablice zawierające informacje o ujęciu wody i zakazie wstępu osób nieupoważnionych.

Należy zapewnić dostęp do powierzchniowych wód publicznych zgodnie z przepisami odrębnymi, w celu zachowania otulin biologicznych cieków wodnych i lokalnych korytarzy ekologicznych, nieruchomości przyległe do powierzchniowych wód publicznych można grodzić tylko zgodnie z przepisami odrębnymi.

W celu ochrony zasobów wodnych należy także stosować przepisy odrębne dotyczące stosowania nawozów a w szczególności dotyczące stosowania nawozów w strefie przybrzeżnej jezior i zbiorników wodnych.

Na terenie gminy, w niewielkim południowym fragmencie, wyróżnia się Główny Zbiornik Wód Podziemnych - GWZP nr 414 – Zagnańsk z wodonośnymi utworami dolno- i środkowotriasowymi. Dla ochrony zbiornika zostały zaproponowane następujące zalecenia:

- ograniczenie lokalizowania inwestycji szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi oraz innych inwestycji mogących pogorszyć stan wód podziemnych,
- wykonywanie robót lub czynności, które mogą zmniejszyć przydatność wody lub wydajność ujęć wody i źródeł,
- ograniczenia niekontrolowanego gromadzenia ścieków i składowania odpadów,

- ograniczenia rolniczego wykorzystania ścieków,
- ograniczenie zakładania cmentarzy i grzebania zwierząt.

Ponadto zwraca się uwagę na potrzebę podjęcia działań zmierzających do uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej oraz likwidacji wszystkich niezorganizowanych składowisk odpadów, a także ograniczenia zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego.

W przypadku przekwalifikowania gruntów rolnych, na których występują obiekty melioracyjne, na inne (np. budowlane, przemysłowe, pod zalesienia) należy wyłączyć obszar zmeliorowany na zasadach określonych w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 grudnia 2004r. w sprawie sposobu prowadzenie ewidencji wód, urządzeń melioracji wodnych oraz zmeliorowanych gruntów (Dz. U z 2014 poz. 1403) oraz zapewnić właściwe funkcjonowanie urządzeń melioracji wodnych m in. odpływ wody z sieci drenarskiej.

2.3. Ochrona gleb

Na terenie gminy Radoszyce nie występują gleby najwyższych klas bonitacyjnych I i II.

Wśród zagrożeń dla środowiska glebowego największe znaczenie mają nielegalne zrzuty ścieków, dzikie składowiska odpadów oraz nadmierne stosowanie nawozów sztucznych w rolnictwie. Ze względu na znaczną jeziorność gleby nad brzegami zbiorników wodnych są narażone na erozję wodną – wymywanie i spływ powierzchniowy. W celu ochrony środowiska glebowego ustala się:

- zakaz wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do gruntu oraz zakaz gromadzenia lub magazynowania wszelkich odpadów w miejscach do tego nieprzygotowanych,
- ograniczenie zmian naturalnego ukształtowania terenu,
- ograniczenie wycinki istniejących drzew i krzewów w zadrzewieniach śródpolnych stanowiących naturalne zabezpieczenie przed erozją gleb i wymywaniem wartościowych składników z profilu glebowego,
- wody opadowe zanieczyszczone substancjami ropopochodnymi lub zawiesinami, powinny być podczyszczone na terenie inwestora, przed odprowadzeniem ich do odbiornika,
- dążenie do zmiany w hodowli zwierzęcej w kierunku eliminacji bezściółkowego systemu hodowli, wprowadzenie zakazu wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych,

- ograniczenie stosowania uciążliwych dla środowiska nawozów mineralnych i środków ochrony roślin oraz racjonalne dozowanie tych o niskiej uciążliwości,
- prowadzenie zabiegów agrotechnicznych dostosowanych do ukształtowania terenu również w celu zmniejszenia erozji i spływu powierzchniowego na terenach upraw rolnych.

2.4. Ochrona lasów

Gminę Radoszyce cechuje duża lesistość kształtująca się na poziomie 39,7%. W związku z tym istniejące kompleksy leśne wymagają ochrony, zwłaszcza przed nieuzasadnionym przeznaczaniem na cele nieleśne powodującym ich fragmentację. W odniesieniu do terenów lasów ustala się:

- ochronę gruntów leśnych przed nieuzasadnioną zmianą przeznaczenia na cele nieleśne,
- maksymalną ochronę i utrzymanie w dotychczasowym użytkowaniu gruntów leśnych z uwagi na ich znaczenie ekologiczne,
- szczególną ochronę najstarszych drzewostanów,
- umiarkowane stosowanie cięć pielęgnacyjnych,
- niemal całkowity zakaz zabudowy,
- poruszanie się pojazdów samochodowych jedynie po drogach publicznych.

2.5. Ochrona przed hałasem

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz.U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.) jako hałas przyjmuje się dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Do głównych źródeł hałasu w gminie Radoszyce należy komunikacja. W ramach ochrony przed hałasem należy:

- zapewnić jak najlepszy standard akustyczny środowiska zgodnie z przepisami odrębnymi,
- dla poszczególnych terenów określić przynależność do kategorii ochrony przed hałasem zgodnie z rozporządzeniem w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku
- zapewniać odpowiedni standard techniczny drogom krajowym i wojewódzkim, w celu ograniczenia ich uciążliwości,
- lokalizować nową zabudowę przeznaczoną na stały pobyt ludzi w odpowiedniej odległości od dróg – zgodnie ze stanowiskiem GDDKiA
- w przypadku nie zachowania tych odległości inwestor jest zobowiązany zabezpieczyć obiekty przed uciążliwością akustyczną,

- stosować pasy zieleni izolacyjnej wzdłuż istniejących oraz planowanych dróg, sąsiadujących z terenami zabudowy mieszkaniowej,
- w przypadku lokalizacji uciążliwych funkcji produkcyjnych lub usługowych stosować zieleni izolacyjną.

2.6. Ochrona przed promieniowaniem

Zgodnie z ustawą z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz.U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.) ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- 1) utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach;
- 2) zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

W celu ochrony przed promieniowaniem należy:

- przy lokalizacji instalacji emitujących pole elektromagnetyczne zadbać aby poziom pól był zgodny z przepisami odrębnymi,
- wprowadzić na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego strefę ochronną od istniejących i projektowanych napowietrznych linii elektroenergetycznych, zgodnie z wytycznymi zarządcy sieci,
- w granicach pasa technologicznego napowietrznych linii elektroenergetycznych zabronić lokalizowania wszelkiej zabudowy związanej ze stałym pobytom ludzi oraz utrzymywania drzew, krzewów i roślinności przekraczającej wysokość 2 metrów.

2.7. Złóża

Na obszarze gminy Radoszyce znajduje się jedno złożo piasków, które wykorzystywane mogą być w budownictwie do produkcji betonów i zapraw. Są to piaski wydmowe drobnoziarniste, w podłożu piaski pylaste, mułki i gliny, częściowo zawodnione. Ponadto na terenie gminy znajduje się 6 złóż surowców ilastych związanych z utworami triasu (piaskowiec pstry i kajper), liasu oraz czwartorzędu.

Zasoby surowców ilastych stanowią potencjał rozwoju dziedziny gospodarki jakim jest górnictwo. Razem ze złóżami ilów w sąsiednich gminach (Miniów i Smyków), mają one stanowić bazę surowcową planowanego Zagłębia Ceramicznego.

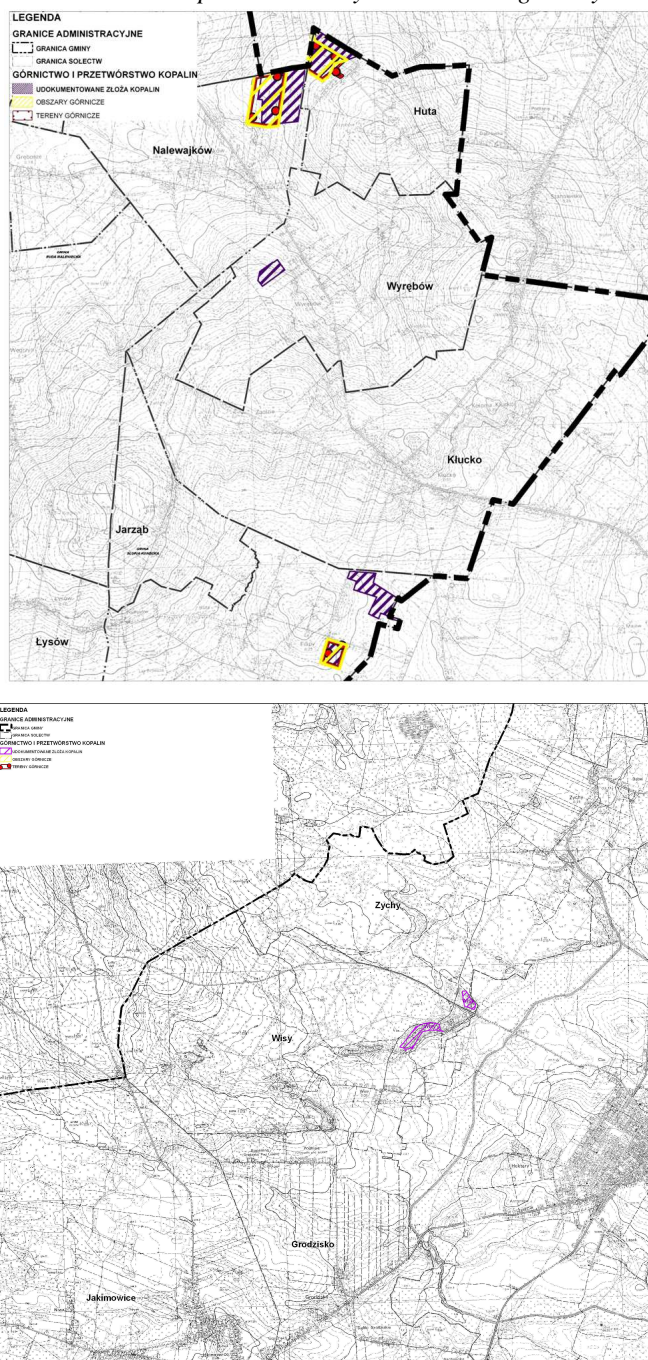
Poszukiwanie i rozpoznawanie kopalin oraz ich eksploatacja na terenie gminy może się odbywać na podstawie stosownych koncesji, po spełnieniu wymogów określonych przepisami odrębnymi. Zaleca się sporządzić dla nich miejscowe plany

zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z art. 104 ust. 2 ustawy Prawo geologiczne i górnicze z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz.U. 2011 nr 163 poz. 981).

Zaleca się wprowadzenie zakazu eksploatacji metodą odkrywkową poza terenami wyznaczonymi w studium jako obszary eksploatacji surowców PG. Wyrobiska powstałe w wyniku wyeksploatowania złóż kopalin należy poddać rekultywacji w sposób wskazany w koncesjach.

Ryc. 32 i 33 Złóża kopalin

(źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego)

Do udokumentowanego obszaru złoża piasku należy:

- złoża "Wiszy". Zasoby zarejestrowane tego złoża wynoszą (wg stanu na dzień 24.04.1978 r.) 872 tys. m³; piaski te wykorzystywane mogą być w budownictwie do produkcji betonów i zapraw; są to piaski wydmowe drobnoziarniste, w podłożu piaski pylaste, mułki i gliny, częściowo zawodnione; złoża te położone jest na terenie leśnym i nie przewidziane jest do eksploatacji na dużą skalę. Istnieje możliwość eksploatacji fragmentu złoża piasków „Wiszy” pod warunkiem uzyskania koncesji od Marszałka Województwa Świętokrzyskiego na eksploatację tego złoża.

Do udokumentowanych obszarów złóż surowców ilastych, iłowców i mułków należą:

- złoża surowców ilastych Filipy w kategorii C1 w miejscowości Filipy, decyzja OWŚ.V.7510-19/10 z dnia 20.07.2010 Marsz. Woj. Świętokrzyskiego,
- złoża surowców ilastych Filipy I w kategorii C1 w miejscowości Filipy częściowo zlokalizowane na terenie gminy Mniów i gminy Radoszyce, decyzja OWŚ.V.7510-31/10 z dnia 10.01.2011 Marszałka Województwa Świętokrzyskiego,
- złoża iłowców i mułowców triasowych Kozów w kategorii C1 w miejscowościach Kozów i Huta, częściowo zlokalizowane na terenie gminy Smyków i gminy Radoszyce, decyzja ROS.XI-7521/12/98 z dnia 21.09.1998 r. Wydział Rolnictwa i Ochrony Środowiska Województwa Kieleckiego,
- złoża iłowców i mułowców dolnotriasowych Nalewajków 1, dokumentacja geologiczna w kat. C1 przyjęta przez Wojewodę Świętokrzyskiego dnia 07.05.2004 r. zawiadomienie znak ŚR.V.7414-11/04,
- złoża iłowców i mułowców dolnotriasowych Nalewajków 2 dokumentacja geologiczna w kat. C1 przyjęta przez Wojewodę Świętokrzyskiego dnia 09.06.2004 r. zawiadomienie znak ŚR.V.7414-12/04,
- złoża iłowców i mułowców dolnotriasowych Wyrębów- dokumentacja geologiczna w kat. C1 przyjęta przez Starostę Koneckiego dnia 12.07.2007 r. zawiadomienie znak RO.7511-9/06/07*).

Na terenie gminy Radoszyce występują następujące tereny i obszary górnicze:

- Filipy Decyzja ustanawiająca Marszałka Województwa Świętokrzyskiego numer: Z1:OWŚ-V.7427.3.2012 data wydania: 2012-12-09, rodzaj kopaliny: surowce ilaste ceramiki budowlanej, użytkownik: TIHE Sp. z o.o.
- Nalewajków 1 Decyzja ustanawiająca Marszałka Województwa Świętokrzyskiego numer: Z1:OWŚ-V.7422.30.2014 data wydania: 2014-11-24, rodzaj kopaliny: surowce ilaste ceramiki budowlanej, użytkownik: Przedsiębiorstwo Wydobywczo - Eksploatacyjne "IL" Sp. z o.o.
- Kozów Pole 1 Decyzja ustanawiająca Wojewody Świętokrzyskiego numer: Z1:ŚR.V.7412-7/03 data wydania: 2003-05-08 zmieniana w roku 2004, 2008 i 2012, rodzaj kopaliny: surowce ilaste ceramiki budowlanej, użytkownik: Monier Braas Sp. z o. o.

Na pozostałych terenach udokumentowanych złóż kopalin nie jest prowadzona działalność wydobywcza.

3. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Dzięki bogatej, wielowiekowej historii na terenie gminy Radoszyce znajdują się zabytki stanowiące cenne dziedzictwo kulturowe budujące tożsamość regionu i jego mieszkańców. Ochrona krajobrazu kulturowego oraz poszczególnych zabytków i dóbr kultury stanowi jeden z celów polityki przestrzennej gminy.

3.1. Wykaz obiektów i obszarów chronionych oraz zasady ich ochrony

Na terenie gminy Radoszyce zlokalizowane są obiekty i zespoły:

- Zespół Kościoła parafialnego p. w. św. Piotra i Pawła składający się z budynku kościoła, kostnicy murowanej, plebanią i cmentarzem z ogrodzeniem;
- Zespół cmentarza parafialnego składającego się z cmentarza rzymskokatolickiego, kostnicy i ogrodzenia z bramą;
- Zespół dworsko-folwarczny, teren dawnego zamku królewskiego składającego się z pozostałości dawnego zamku „winiarni”, domu drewnianego częściowo posadowionego na fundamentach dawnego zamku, pozostałości parku, terenu dawnego folwarku, domu folwarcznego oraz dawny lamus;

Ponadto w Radoszycach obowiązuje strefa historycznego układu urbanistycznego dawnego miasta. Na obszarze całej gminy występują obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków podlegające ochronie konserwatorskiej. W zakresie dziedzictwa archeologicznego przedmiotem ochrony konserwatorskiej są: zabytek archeologiczny wpisany do rejestru zabytków oraz zewidencjonowane stanowiska archeologiczne.

Wszystkie zasoby dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy Radoszyce zostały zawarte w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Radoszyce zatwierdzoną zarządzeniem nr 9/2013 Wójta Gminy Radoszyce z dnia 12 lutego 2013 r. w sprawie założenia Gminnej Ewidencji Zabytków gminy Radoszyce oraz w niniejszym dokumencie, w rozdziałach: 6.3. *Obiekty objęte ochroną konserwatorską.*, 6.4. *Obiekty będące w gminnej ewidencji zabytków* i 6.5. *Stanowiska archeologiczne.*

Na terenie gminy Radoszyce znajdują się liczne figury i krzyże. Na uwagę zasługują m.in.:

- Figura Matki Bożej z 1944 roku usytuowana w rozwidleniu dróg w kierunku Końskie – Kielce (przed kaplicą św. Rocha). Zarówno cokół jak i wizerunek Madonny wykonany jest z piaskowca. Obiekt uzupełniają napisy: Boga Rodzico – Dziewico umocnij nas wejrzeniem bo niosąc męki krzyż padamy pod brzemieniem. 1944. Okaż się matką. Miłosierne oczy zwróć ku nam.
- Figura Matki Bożej z 1861 roku przy ul. Częstochowskiej w kierunku wsi Grodzisko (w tzw. Antoniowie). Cokół wykonany z piaskowca, wieńczy żeliwny wizerunek Madonny, u jego podstawy widnieje rok 1861. Prace renowacyjne prowadzone w sierpniu 2005 roku zmieniły pierwotny wygląd figury przydrożnej. Otóż, zdjęta metalowa tablica upamiętniająca pacyfikację wsi Grodzisko odsłoniła ryty napis: AVE MARYA w części frontальной cokołu. Usunięto: metalowy daszek wieńczący figurę, warstwy olejnych farb z powierzchni kamienia i odlewu Madonny oraz cementową łąkę, wypełniającą uszkodzony pociskiem narożnik cokołu z czasów drugiej wojny.
- Krzyż przydrożny z 1933 roku w rozwidleniu dróg wiodących do Kielc i Łopuszna. Na murowanej z kamienia podstawie osadzony jest cokół i krucyfiks wykonany z piaskowca. W części frontальной cokołu czytamy: Na pamiątkę 1900 letniego jubileuszu odkupienia rodzaju ludzkości wystawiło miasto Radoszyce 19 listopada 1933 r.

- Krzyż przydrożny z 1908 roku przy ul. Koneckiej w kierunku Końskich. Cokół wykonany z piaskowca wieńczy żeliwny krucyfiks. Napis: Na chwałę Tobie Panie 1908.
- Krzyż przydrożny z 1904 roku w posesji p. Kałuzińskich przy ul. Koneckiej. Cokół wykonany z piaskowca na którym osadzony został żeliwny krucyfiks. Napis: Na chwałę Tobie Panie 1904.
- Krzyż przydrożny z 1863 roku przy ul. Piotrkowskiej wiodącej do Jacentowa. Na cokole z piaskowca osadzony jest żeliwny krucyfiks.
- Krzyż przydrożny z 1957 roku w posesji p. Myszkowskich przy ul. Kopernika. Zarówno cokół jak i wieńczący go krucyfiks wykonany jest z piaskowca. Na cokole widnieje napis: Ku wielkiej czci i chwale Panu Bogu. R. 1957.
- Krzyż przydrożny z 1868 roku w rozwidleniu ul. Kościuszki i Krakowska. Cokół wykonany z piaskowca, na którym osadzony jest żeliwny krucyfiks. W czerwcu 2003 roku przeprowadzono prace porządkowe. Drewniany płot zastąpiono nowym ogrodzeniem. Białą farbą olejną odświeżono cokół.
- Krzyż przydrożny z 1958 roku przy ul. Lasek w kierunku wsi Wilczkowice. Cokół wykonany jest z piaskowca, na którym osadzono drewniany krucyfiks zwieńczony metalowym daszkiem. W części frontalnej widnieje napis: Jezu opiekuj się nami po wszystkie czasy. 1958. Figure ufundowali mieszkańcy Radoszyc. Obiekt odnowiony w 2008 roku.
- Krzyż przydrożny z 1904 roku przy ul. Krakowskiej (Lasek) w pobliżu posesji nr 95. Kamienny cokół wieńczy drewniany krucyfiks – wtórny (pierwotny prawdopodobnie był żeliwnym odlewem), ustawiony frontem do ulicy Krakowskiej. Napis: Boże Błogosław Nam 1904 umieszczony na cokole od strony pół sugeruje, o istniejącym tu niegdyś szlaku komunikacyjnym łączącym Plebanię z tzw. Laskiem.
- Krzyż przydrożny prawdopodobnie z II poł. XIX w. zlokalizowany przy ul. Krakowskiej (Lasek) w sąsiedztwie posesji nr 198. Kamienny cokół umieszczony na trzystopniowej podstawie zamyka żeliwny krucyfiks. Mimo widocznego zagłębienia w części frontalnej cokołu trudno ocenić czy obiekt posiada jakiś napis. Być może takowy istnieje pod znaczną warstwą farb olejnych.

Należy zadbać o właściwe zagospodarowanie otoczenia krzyży. Przy krzyżu wystarczy z reguły posadzić jedno lub dwa drzewa, najlepiej liściaste rodzimych gatunków. Otoczenie powinno być tłem dla ważnego akcentu kulturowego. Coraz częściej w sąsiedztwie krzyży pojawiają się liczne szpecące układy infrastrukturalne,

np. linie elektroenergetyczne lub elektrownie wiatrowe obce krajobrazowo nawierzchnie (polbruk) oraz nasadzenia roślinne odbiegające od lokalnych tradycji.

W celu ochrony dziedzictwa kulturowego ustala się następujące zasady:

1) Dla obiektów i zespołów wpisanych do rejestru zabytków ustala się:

- wszelkie prace budowlane, konserwatorskie, renowacyjne i rewaloryzacyjne przy obiektach i na terenach wpisanych do rejestru zabytków wymagają postępowania zgodnie z przepisami odrębnymi.
- zakaz lokalizacji, wszelkich inwestycji mogących przyczynić się do utraty cech historycznych, architektonicznych i estetycznych obiektów i zespołów budowlanych, a także osi widokowych na te obiekty i zespoły, które również mogą silnie ingerować w krajobraz kulturowy, oraz których funkcja nie jest dostosowana do charakteru otoczenia zabytkowego z szczególnym uwzględnieniem inwestycji typu: wiatraki, stacje bazowe cyfrowej telefonii komórkowej, reklamy wielkoformatowe.
- wszelkie prace sanacyjno-porządkowe i wycinki drzew na terenach zabytkowych parków, a także wydzielenia działek i lokalizacja nowych obiektów wymagają postępowania zgodnie z przepisami odrębnymi.

2) Dla obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków ustala się:

- nakaz zachowania bryły budynku i kształtu dachu;
- w przypadku budynków zewnętrznego ocieplenia odtworzenie detalu architektonicznego;
- odnośnie wyglądu elewacji zewnętrznych (szczególnie elewacji frontowej) nakaz zachowania lub odtworzenia na podstawie zachowanych elementów bądź ikonografii detalu architektonicznego, także układu elewacji oraz kształtu okien;
- zakaz zastosowania blachy dachówkopodobnej lub gontu papowego jako pokrycia dachu;
- odnośnie kolorystyki elewacji nakaz stosowania barw pastelowych dla elewacji budynków;
- zakaz instalowania reklam wielkoformatowych w sposób zakłócający wygląd budynku oraz osie widokowe na obiekty zabytkowe;

- wszelkie prace budowlane, konserwatorsko-restauratorskie mające wpływ na zmianę wyglądu zewnętrznych obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków należy uzgodnić z właściwym miejscowo konserwatorem zabytków.
- 3) Odnosnie inwestycji związanych z nową zabudową pośród obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz ujętych w gminnej ewidencji zabytków zaleca się:
- konieczność dostosowania nowej zabudowy do kompozycji przestrzennej, w zakresie usytuowania, skali i bryły, kompozycji stylistycznej fasad, geometrii dachów, wysokości gzymsów i kalenic oraz nawiązanie formami współczesnymi do lokalnej tradycji architektonicznej,
  - utrzymanie istniejących podziałów nieruchomości,
  - zachowanie historycznego układu przestrzennego w zakresie rozplanowania dróg, ulic, placów, linii zabudowy, kompozycji wnętrz urbanistycznych i kompozycji zieleni,
  - zachowanie proporcji wysokościowych, ze szczególnym uwzględnieniem osi widokowych na obiekty podlegające ścisłej ochronie konserwatorskiej, wyróżniające się charakterystycznymi cechami godnymi wyeksponowania.
- 4) Na terenie stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków zakazuje się prowadzenia wszelkich robót budowlanych, przemysłowych oraz niwelacji terenu a prace porządkowe prowadzone w ich obrębie wymagają postępowania zgodnie z przepisami odrębnymi.
- 5) Dla ochrony stanowisk archeologicznych niewpisanych do rejestru zabytków oraz nawarstwień kulturowych zabytkowych układów urbanistycznych i ruralistycznych oraz w obrębie zabytków architektury, cmentarzy i zabytkowej zieleni nakazuje się postępowanie zgodnie z przepisami odrębnymi, przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę.

3.2. Strefy ochrony konserwatorskiej

W odniesieniu do wszystkich komponentów środowiska kulturowego uwzględniając wymagania ochrony dóbr kultury podyktowane ustawą, ustala się następujące kierunki działań:

1. ochronę obiektów i zespołów zabytkowych oraz stanowisk archeologicznych wymienionych w rozdziałach 6.3, 6.4 i 6.5;

2. ochronę obszarów historycznie ukształtowanego krajobrazu kulturowego miejscowości Radoszyce; w tym celu wyznacza się strefy ochrony konserwatorskiej:

- Strefa „A” pełnej ochrony konserwatorskiej, która obejmuje obszar, szczególnie wartościowy o bardzo dobrze zachowanej historycznej strukturze przestrzennej do bezwzględnego zachowania; jest to rynek i bloki zabudowy przyrynkowej, a także zespół kościoła parafialnego;

o w strefie „A” obowiązuje:

- nakaz utrzymania historycznej linii zabudowy pierzei, które są na tym obszarze wyraźnie czytelne;
- bezwzględne zachowanie istniejącego układu przestrzennego, przebiegu ulic z ich krzywiznami i uliczek pomocniczych.
- wysokość nowej zabudowy nie powinna przekraczać wysokości dwóch kondygnacji naziemnych, nie należy tworzyć nowych dominant i subdominant krajobrazowych;
- nowe obiekty powinny mieć skalę, gabaryty, formę architektoniczną harmonizującą ze starą zabudową, dachy dwuspadowe o prostych bryłach;
- rynek powinien być objęty programem rewaloryzacji,

- Strefa „B” pośredniej ochrony konserwatorskiej, która obejmuje obszar, historycznego układu urbanistycznego Radoszyc, który podlega rygorom w zakresie utrzymania zasadniczych elementów rozplanowania, istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru i skali nowej zabudowy,

o w strefie „B” obowiązuje:

- bezwzględne zachowanie istniejącego układu przestrzennego, przebiegu ulic z ich krzywiznami i uliczek pomocniczych.
- tam gdzie pierzeje uliczne są zachowane we fragmentach, powinna dominować tendencja do ich odtworzenia w oparciu o pozostałości dawnej zabudowy
- na uliczkach, które miały charakter pomocniczy, nie powinno się tworzyć pierzei;
- wysokość nowej zabudowy nie powinna przekraczać wysokości dwóch kondygnacji naziemnych, nie należy tworzyć nowych dominant i subdominant krajobrazowych;
- nowe obiekty powinny mieć skalę, gabaryty, formę architektoniczną harmonizującą ze starą zabudową, dachy dwuspadowe o prostych bryłach;

- Strefa E” ochrony ekspozycji, która obejmuje obszar stanowiący zabezpieczenie eksponowania wybitnych walorów sylwetowych zespołów lub obiektów zabytkowych, głównie poprzez określenie nieprzekraczalnych gabarytów dla nowej zabudowy,
- strefa „E” obejmuje tereny starego śródmieścia, w strefie tej zabudowa powinna być poddana rygorom w odniesieniu do jej wysokości (dwie kondygnacje naziemne), skali i gabarytów;
- Strefa K” ochrony krajobrazu, która obejmuje obszar krajobrazu integralnie związanego z zabytkowym zespołem podworskim, znajdującym się w jego otoczeniu;
    - w strefie „B” obowiązuje:
      - wokół zespołu podworskiego powinna być zachowana naturalna otulina z łąk i pól;
      - poszczególne obiekty zabytkowe, szczególnie w zespole podworskim (relikt zamku, lamus, dwór) wymagają pilnego podjęcia prac zabezpieczających i konserwatorskich;
      - należy dążyć do eliminacji lub korekty obiektów dysharmonizujących ze starą zabudową.

Działalność konserwatorska winna zmierzać do rekompozycji zabytkowych układów przestrzennych i naturalnych, poprzez harmonijne kształtowanie panoramy miasta, unikając wysokościowych elementów dysharmonizujących i wprowadzając nowe elementy krajobrazowe podnoszące estetyczne wartości kompozycyjne oraz chroniąc naturalne elementy krajobrazowe w postaci naturalnych cieków wodnych i skarp.

Stosownie do obowiązujących przepisów, wszelka działalność w wymienionych obiektach i ich ochronnym otoczeniu musi być każdorazowo uzgadniana z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

4. KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI

4.1. Komunikacja drogowa

W celu usprawnienia komunikacji na terenie gminy, drogi wymagają modernizacji. W związku z planowanym rozwojem funkcji turystycznej konieczne

jest także zwiększenie liczby miejsc postojowych. W kierunkach rozwoju gminy wskazano drogi następujących klas technicznych:

- **KD-S** projektowana droga publiczna klasy ekspresowej dwujezdniowa 2/2, do której zaliczono drogę krajową KD 74. (Obecnie istniejąca droga krajowa KD 74 jest drogą publiczną klasy głównej ruchu przyspieszonego KD-GP).
- **KD-G** droga publiczna klasy głównej, do której zaliczono drogę wojewódzką,
- **KD-Z** drogi publiczne klasy zbiorczej, do której zaliczono drogi powiatowe,
- **KD-L** drogi publiczne klasy lokalnej, do której zaliczono ważniejsze drogi gminne.
- **KD-D** ważniejsze drogi publiczne klasy dojazdowej, do której zaliczono drogi gminne.

Droga krajowa:

Przez obszar gminy przebiega jedna droga krajowa - DK nr 74 relacji: Sulejów koło Piotrkowa Trybunalskiego – przejście graniczne Zosin-Uściług. Obecnie droga ta ma klasę techniczną drogi głównej ruchu przyspieszonego KD-GP.

Docelowo droga ta ma być dwujezdniową drogą publiczną klasy ekspresowej, KD-S 2/2.

Droga w klasie technicznej drogi ekspresowej **S** powinna mieć szerokość w liniach rozgraniczających minimum 40 m. Zakaz obsługi przyległego terenu bezpośrednio z drogi klasy S. Włączenia do drogi ekspresowej dopuszcza się jedynie na projektowanych węzłach drogowych.

Minimalna odległość obiektów budowlanych nieprzeznaczonych na pobyt ludzi od krawędzi drogi klasy S wynosi 40 m.

Odległość linii zabudowy mieszkaniowej musi zapewniać spełnienie warunków wynikających z Ustawy o drogach publicznych oraz z aktualnych przepisów o dopuszczalnym poziomie hałasu dla ww. zabudowy a także uwzględnić wyniki Raportu o oddziaływaniu na środowisko dla ww. inwestycji.

Dla drogi ekspresowej S74 na odcinku gr. woj. łódzkiego/gr. woj. świętokrzyskiego – Przełom/Mniów została wydana decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach i wybrany najkorzystniejszy wariant przebiegu drogi **IIB**.

Celem inwestycji budowy drogi ekspresowej S74 jest przede wszystkim poprawa bezpieczeństwa ruchu oraz poprawa przepustowości na kierunku

Sulejów – Opatów, a także umożliwienie aktywizacji gospodarczej w strefie oddziaływania drogi. Klasa techniczna drogi to droga szybkiego ruchu (droga ekspresowa) o przewidywanej prędkości projektowej 100km/h. Przewiduje się budowę dwóch jezdni po 2 pasy ruchu z rezerwą terenową w pasie dzielącym pod trzeci pas, z uwagi na wzrastający ruch drogowy. Studium przedstawia dwa warianty (IIB i IIBS) przebiegu projektowanej drogi ekspresowej, które przygotowywane są przez GDDKiA w Kielcach.

Wariant IIB jest wariantem przebiegu drogi pokazanym na rysunku kolorem czerwonym. Trasa wariantu rozpoczyna się na granicy województwa łódzkiego/świętokrzyskiego na istniejącej drodze krajowej nr 74. Dalej trasa wariantu wpisuje się w jej przebieg istniejącym korytarzem korygując łuki poziome, by w km 49+200 odchylić się w prawo i nowym śladem mijając m. Smyków poprzez tereny leśne, włączyć się do istniejącej drogi w km 56+100, a następnie istniejącym korytarzem drogowym zakończyć swój przebieg w km 58+500.

Na odcinku przejścia przez dolinę rz. Czarna rozwiązanie to wpisuje się w istniejącą drogę, a co za tym idzie mniej ingeruje w tereny chronione. W obszarze gminy będzie zlokalizowany jeden węzeł „Radoszyce” na przecięciu z drogą wojewódzką nr 728.

Wariant IIBS jest wariantem przebiegu drogi pokazanym na rysunku kolorem zielonym.

Trasa drogi rozpoczyna się, na granicy województwa łódzkiego/świętokrzyskiego na istniejącej drodze krajowej nr 74. Na początkowym odcinku trasa wariantu pokrywa się z korytarzem zaprojektowanym dla wariantu IIB a następnie w rejonie km 36+000 (obecny kilometrąż DK74) odbiega w kierunku południowo-wschodnim i przebiegając nowym śladem przecina drogę krajową nr 42 (w odl. ok. 400 m od obecnego skrzyżowania), a po ominięciu od południa m. Nowy Sokołów zmienia kierunek na południe, gdzie przecina rzekę Czarną - ingerując w obszar chroniony Natura 2000, a następnie drogę wojewódzką nr 728 (w odl. ok. 1.700 m od obecnego skrzyżowania) po czym włącza się w korytarz wariantu W IIB, w rejonie km 48+000. (wg obecnego kilometrąża DK74). Następnie

projektowanym korytarzem wariantu IIB kończy swój przebieg w km 58+500. Teren po którym poprowadzono ten odcinek wariantu stanowią, w zdecydowanej większości, kompleksy leśne.

W Wariancie tym, w obszarze gminy będzie zlokalizowany jeden węzeł „Radoszyce” na przecięciu z drogą wojewódzką nr 728.

Zaproponowany Wariant IIBS jest wariantem alternatywnym, który powstał w związku ze zmianami granic obszaru Natura 2000 „Dolina Czarnej”. Konieczne było zaproponowanie dodatkowego wariantu, który w minimalnym stopniu ingeruje w obszar chroniony.

W wydanej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przedstawione zostały wszystkie warianty, jednak ostatecznie (biorąc pod uwagę wpływ na wartości środowiska przyrodniczego, jak i aspekty społeczne) jako wariant preferowany uznano wariant IIB. Wariant IIB ponieważ cechuje się brakiem negatywnego oddziaływania na spójność obszaru Natura 2000 Dolina Czarnej. Studium wariantowo pokazuje oba przebiegi lecz docelowo zrealizowany zostanie jeden z nich. Za zgodne z ustaleniami Studium uznaje się na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przeznaczenie terenów wskazanych w Studium pod wariantowy przebieg drogi, który nie zostanie zrealizowany zgodnie z dotychczasowym zagospodarowaniem.

Droga wojewódzka:

Przez obszar gminy przebiega jedna droga wojewódzka DW nr 728 Grójec - Jędrzejów. Droga ta powinna mieć parametry dróg klasy głównej **G** o minimalnej szerokości w liniach rozgraniczających 25 m. W miejscach, gdzie istniejące zagospodarowanie terenu nie pozwala na poszerzenie drogi dopuszczalne jest zachowanie dotychczasowej szerokości drogi. Droga wojewódzka powinna posiadać pas zieleni oraz pobocze i ścieżkę rowerową, a na terenach zabudowanych co najmniej jednostronny chodnik. Niezbędne jest utwardzenie pobocza, zrealizowanie zatok postojowych oraz przystankowych. Dopuszcza się prowadzenie infrastruktury technicznej w liniach rozgraniczających na warunkach określonych w przepisach odrębnych.

Zaleca się wprowadzenie zakazu realizacji nowych indywidualnych zjazdów na działki budowlane z drogi wojewódzkiej. Obszary nowej zabudowy powinny być obsługiwane z dróg niższych klas, a ewentualne zjazdy mogą być realizowane

wyłącznie w przypadku braku innej możliwości dostępu do drogi publicznej, na podstawie przepisów odrębnych.

Drogi powiatowe

Drogi powiatowe powinny odpowiadać klasie dróg zbiorczych **Z** i należy zapewnić im szerokość w liniach rozgraniczających 20 m. W miejscach, gdzie istniejące zagospodarowanie terenu nie pozwala na poszerzenie drogi dopuszczalne jest zachowanie dotychczasowej szerokości drogi. Drogi powiatowe posiadają nawierzchnię asfaltową, ale są wąskie, zazwyczaj nie posiadają chodnika i wymagają w miarę możliwości, modernizacji do parametrów zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa. Drogi powinny posiadać pas zieleni oraz pobocze, a na terenach zabudowanych co najmniej jednostronny chodnik i ścieżkę rowerową. Należy ograniczyć realizację nowych zjazdów na działki budowlane. Dopuszcza się prowadzenie infrastruktury technicznej w liniach rozgraniczających na warunkach określonych w przepisach odrębnych.

Drogi gminne

Zachowuje się przebieg dróg gminnych oraz dopuszcza lokalizację nowych w miarę potrzeb. Wiele dróg gminnych jest zbyt wąskich. W miarę możliwości zaleca się stopniową modernizację dróg i poszerzanie do parametrów zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa. Wyznaczone w Studium ważniejsze drogi gminne powinny odpowiadać klasie dróg lokalnych **L** i należy zapewnić im szerokość w liniach rozgraniczających 12 m (w terenie niezabudowanym 15m). W miejscach, gdzie istniejące zagospodarowanie terenu nie pozwala na poszerzenie drogi dopuszczalne jest zachowanie dotychczasowej szerokości drogi. Wszystkie drogi powinny być wyposażone w pobocze, a na terenach zabudowanych co najmniej jednostronny chodnik. Dopuszcza się prowadzenie infrastruktury technicznej w liniach rozgraniczających na warunkach określonych w przepisach odrębnych.

Wytyczne do kształtowania obsługi w zakresie parkowania pojazdów

Ustala się realizację przynajmniej minimalnej liczby miejsc parkingowych w obrębie nieruchomości, którą mają obsługiwać, zawartych w poniższej tabeli. Dodatkowo zaleca się realizację ogólnodostępnych parkingów, w miejscach zgrupowań obiektów użyteczności publicznej i usług. Dopuszcza się ustalanie miejsc postojowych w pasach drogowych pod warunkiem, że nie będą stanowiły zagrożenia i utrudnienia dla ruchu kołowego, pieszego i rowerowego.

Aby zapewnić obsługę mieszkańców miejsca postojowe powinny być realizowane w ilości:

minimum 1 miejsce postojowe na 1 lokal mieszkalny	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa,
minimum 1 miejsce postojowe na 1 lokal mieszkalny	zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna,
10-15 miejsc postojowych na 1000 m ² powierzchni użytkowej budynku	usługi nieuciążliwe, składy magazyny
5-10 miejsc postojowych na 100 m ² powierzchni użytkowej budynku	ośrodki zdrowia, obiekty handlowe
5-10 miejsc postojowych na jeden obiekt	biblioteki, kluby, domy kultury, stacje paliw
15-30 miejsc postojowych na jeden obiekt	kościół, cmentarze
1-3 miejsc postojowych na każdych 5 zatrudnionych	przemysł i rzemiosło
3 miejsca postojowe na każde 10 miejsc konsumpcyjnych,	obiekty gastronomiczne
2 miejsca postojowe na jedno stanowisko obsługi pojazdów	stacje obsługi pojazdów
0,8 miejsca postojowego na pokój gościnny lub apartament	usługi hotelarskie, w tym agroturystyka
1 miejsce postojowe na jeden obiekt	zabudowa rekreacji indywidualnej
10-20 miejsc postojowych na 20 zatrudnionych i dodatkowe 1 miejsce na każdy oddział szkolny/przedszkolny	szkoły i przedszkola
5-10 miejsc postojowych na każdych 50 mieszkańców	internaty

4.2. Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy nie przebiega żaden szlak kolejowy. Nie projektuje się rozwoju sieci kolejowej.

4.3. Komunikacja lotnicza

Na terenie gminy, nie znajduje się żaden port lotniczy. Nie zakłada się rozwoju komunikacji lotniczej na terenie gminy.

4.4. Komunikacja rowerowa i szlaki turystyczne

Zaleca się dalsze rozwijanie sieci szlaków turystycznych, a przede wszystkim sieci tras rowerowych. Koniecznie należy poprowadzić ścieżki rowerowe wzdłuż dróg powiatowych i wojewódzkich aby zapewnić bezpieczne korzystanie z tras już istniejących.

5. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

5.1. Ogólne zasady realizacji sieci infrastruktury technicznej

Dopuszcza się realizację obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej na wszystkich terenach, w zależności od zaistniałych potrzeb i zgodnie z przepisami odrębnymi. Dla nowych terenów przeznaczonych na cele zabudowy wskazane jest uzbrojenie terenu przed wprowadzeniem zabudowy. Dopuszcza się prowadzenie infrastruktury technicznej w liniach rozgraniczających drogi na warunkach określonych w przepisach odrębnych.

5.2. Gospodarka wodno-ściekowa

W zakresie gospodarki wodnej przyjmuje się następujące kierunki:

- Zachowuje się istniejące ujęcia wód podziemnych.
- Dopuszcza się realizację nowych ujęć wód podziemnych po przeprowadzeniu odpowiednich badań zgodnie z przepisami odrębnymi.
- Dopuszcza się realizację nowej oraz rozbudowę, utrzymanie i modernizację istniejącej gminnej sieci wodociągowej znajdującej się na terenie gminy .
- Należy dążyć do objęcia wodociągiem wszystkich nowych terenów, na których jest to ekonomicznie uzasadnione.
- Na warunkach określonych w przepisach odrębnych i szczególnych dopuszcza się zaopatrzenie w wodę ze studni indywidualnych, zwłaszcza na potrzeby upraw oraz na obszarach usytuowanych poza zasięgiem wodociągów zbiorowych.

W zakresie gospodarki ściekowej przyjmuje się następujące kierunki:

Gmina Radoszyce objęta została „Programem budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego”. Program zakłada budowę przydomowych oczyszczalni ścieków, realizowaną przez samorządy gminne dla indywidualnych odbiorców oraz dla budynków użyteczności publicznej, z wyłączeniem podmiotów prowadzących działalność gospodarczą (zrzut ścieków przemysłowych). Preferowane będą oczyszczalnie biologiczne działające w oparciu o metodę osadu czynnego lub w złożach biologicznych tak, aby oczyszczanie ścieków było zgodne z przepisami ochrony środowiska.

- Dopuszcza się również realizację oczyszczalni ze złożami gruntowo-roślinnymi.
- Dopuszcza się realizację nowej oraz rozbudowę, utrzymanie i modernizację istniejącej gminnej sieci kanalizacyjnej znajdującej się na terenie gminy.
- Należy dążyć do objęcia zbiorczą siecią kanalizacji sanitarnej tych terenów, na których jest to ekonomicznie uzasadnione.
- Dopuszcza się rozbudowę, przebudowę i budowę nowych oczyszczalni.
- Odprowadzanie ścieków, może być realizowane do indywidualnych lub grupowych zbiorników bezodpływowych bądź do przydomowych oczyszczalni ścieków do czasu realizacji odpowiedniego systemu kanalizacji, na warunkach określonych w przepisach szczególnych i odrębnych.
- Dopuszczenie docelowego indywidualnego oczyszczania ścieków w przydomowych oczyszczalniach, tylko na obszarach, które z uzasadnionych ekonomicznie względów nie zostaną przewidziane do objęcia zbiorczą kanalizacją sanitarną.
- Zakaz lokalizacji przydomowych oczyszczalni ścieków w granicach obszaru Natura 2000.
- Odprowadzanie wód opadowych powinno odbywać się na zasadach określonych w przepisach odrębnych.
- Nie dopuszcza się odprowadzania wód opadowych na nawierzchnie utwardzone ciągów komunikacyjnych.
- Kanalizacja sanitarna i deszczowa musi być prowadzona rozdzielnie.

5.3. Zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i ciepło

W zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną przyjmuje się następujące kierunki:

- Zachowuje się istniejące napowietrzne linie energetyczne.
- Zaopatrzenie w energię elektryczną będzie odbywać się według warunków określonych przez dystrybutora energii i eksploatatora sieci – z istniejącego lub projektowanego systemu energetycznego za pośrednictwem istniejących lub projektowanych stacji transformatorowych.
- Dopuszcza się realizację nowej oraz rozbudowę, modernizację i przebudowę istniejących sieci i dostosowanie ich do potrzeb mieszkańców gminy.
- Dopuszcza się możliwość rozmieszczenia słupów i urządzeń niezbędnych z korzystania z linii w innych niż dotychczas miejscach.
- Zakłada się lokalizację nowych stacji transformatorowych, w ilości wynikającej z każdorazowego zapotrzebowania.

- W razie konieczności dopuszcza się wydzielenie odrębnych działek, przeznaczonych dla realizacji stacji transformatorowych obsługujących tereny przeznaczone pod zainwestowanie.
- Dla istniejących i nowopowstałych napowietrznych linii elektroenergetycznych nakazuje się wyznaczyć strefy technologiczne, które od osi linii w obie strony wynoszą:
  - dla nowoprojektowanej linii napowietrznych wysokiego napięcia 110 kV – 20 m,
  - dla nowoprojektowanej linii napowietrznych wysokiego napięcia 400 kV – 35 m,
  - dla linii napowietrznych średniego napięcia (SN) – 6 m,
  - dla linii napowietrznych niskiego napięcia (nN) – 2 m,
  - dla transformatorowych stacji SN/nN – 5x5 m.

W granicach stref ochronnych linii napowietrznych zakazuje się wykonywania zadrzewień, w tym zalesień i nasadzeń zieleni wysokiej w granicach stref ochronnych linii napowietrznych zgodnie z przepisami odrębnymi. W granicach stref ochronnych linii napowietrznych dopuszcza się lokalizowanie obiektów przeznaczonych na pobyt ludzi pod warunkiem zachowania bezpiecznego odstępu od linii elektroenergetycznych zgodnie z przepisami odrębnymi.

Aby zapewnić ochronę ptaków przed kolizją z liniami elektroenergetycznymi wysokiego napięcia na etapie eksploatacji zaleca się:

- stosowanie znaczników na przewodach (najczęściej na odcinkach przecinających obszary specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 bądź przebiegających w ich pobliżu),
- znakowanie przewodów odgromowych, stosowanie prewencyjnych rozwiązań technicznych minimalizujących potencjalne, negatywne oddziaływanie na ptaki, np. w zakresie konstrukcji izolatorów,
- stosowanie metalowych „straszek” uniemożliwiających ptakom siadanie nad pionowo zawieszonymi izolatorami lub nad przewodami fazowymi zawieszonymi na izolatorach,
- budowanie linii w pewnej odległości od ściany lasu.

PGE Dystrybucja S. A., Oddział Skarżysko-Kamienna planuje w przyszłości budowę Głównego Punktu Zasilania (na terenie obecnej Wewnętrznej Rozdzielni Sieciowej) oraz linii 110 KV do jej zasilania (z Końskich i Micigozdu).

W zakresie zaopatrzenia w energię ciepłą przyjmuje się następujące kierunki:

- Zaopatrzenie w energię ciepłą na terenie gminy będzie następowało z kotłowni indywidualnych.
- W miarę możliwości, zwłaszcza na obszarach gęsto zainwestowanych oraz dla zespołów obiektów pełniących funkcje publiczne, zaleca się realizację kotłowni zbiorowych, ułatwiających zastosowanie rozwiązań i technologii proekologicznych.
- Zaleca się stosowanie ekologicznych źródeł energii ciepłej (takich jak: gaz przewodowy lub butlowy, olej opałowy, energia elektryczna, biomasa lub odnawialne źródła energii, ogrzewanie elektryczne).

W zakresie zaopatrzenia w gaz przyjmuje się następujące kierunki:

Gazyfikacja gminy Radoszyce, zgodnie z informacjami Zakładu Gazowniczego w Kielcach, technicznie będzie możliwa za pomocą sieci gazowej zasilanej z planowanego gazociągu wysokiego ciśnienia na kierunku Końskie — Ruda Maleniecka — Radoszyce - Mniów.

Inwestycja wynika z opracowanej w 2009 roku „Strategii gazyfikacji na obszarze działalności zakładu gazowniczego w Kielcach”. Zgodnie z aktualną „strategią”, doprowadzenie gazu ziemnego dla odbiorców Gminy Radoszyce będzie możliwe poprzez sieć gazową wysokiego ciśnienia relacji Końskie - Ruda Maleniecka - Mniów oraz sieci średniego ciśnienia zasilanej ze stacji gazowej I-go stopnia zlokalizowanej w pobliżu m. Radoszyce.

Obecnie inwestycja budowy gazociągu przesyłowego wskazanej relacji wyłącznie widnieje w strategicznych planach inwestycyjnych zakładu gazowniczego w Kielcach, brak informacji o spodziewanym terminie przystąpienia do jej realizacji. Budowa sieci gazowej ma charakter komercyjny i uwarunkowana jest wynikiem rachunku ekonomicznej opłacalności przeprowadzenia inwestycji przez Zakład Gazowniczy.

- Należy dążyć do objęcia gazociągiem wszystkich nowych terenów, na których jest to ekonomicznie uzasadnione.
- Sieć gazową należy lokalizować zgodnie z przepisami odrębnymi.
- Stacje redukcyjne gazu należy lokalizować w miejscach wynikających z przebiegu projektowanej sieci gazowej według potrzeb.
- Dla nowopowstałych sieci gazowych nakazuje się uwzględniać strefy kontrolowane, o których mowa w przepisach odrębnych.

W zakresie telekomunikacji przyjmuje się następujące kierunki:

- Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej należy prowadzić w oparciu o ustawę z dnia 16 lipca 2004 roku Prawo telekomunikacyjne (Dz.U. 2004 nr 171 poz. 1800 z póź. zm.).
- Zaleca się rozwój usług i sieci telekomunikacyjnych w zakresie urządzeń sieci przewodowej oraz bezprzewodowej.
- Zaleca się budowę linii światłowodowych.

5.4. Gospodarka odpadami**W zakresie gospodarki odpadami przyjmuje się następujące kierunki:**

Gospodarkę odpadami należy prowadzić zgodnie ze zmienioną ustawą z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (j.t. Dz.U. 2012 poz. 391 ze zm.).

- Zaleca się prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów.
- Punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych powinny być łatwo dostępne dla wszystkich mieszkańców gminy,
- Zaleca się wyznaczenie miejsc, w których mogą być prowadzone zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych.
- Należy dążyć do podniesienia świadomości społecznej mieszkańców w ramach edukacji ekologicznej, w szczególności w zakresie minimalizacji wytwarzania odpadów oraz ich selektywnej zbiórki.

Ponadto główne kierunki gospodarki odpadami określone zostały w Uchwale Nr XXI/360/12 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie uchwalenia „Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego” 2012-2018. W 2016 roku przystąpiono do aktualizacji ww. Planu, nowy dokument obejmuje lata 2016-2022.

6. OBSZARY NA, KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM ORAZ LOKALNYM

Lp.	Rodzaj zdania	Teren objęty inwestycją
Inwestycje o znaczeniu ponadlokalnym		
1.	Realizacja „Programu Małej Retencji dla woj. świętokrzyskiego”	cała gmina

2.	Przebudowa drogi krajowej nr 74 z klasy GP do parametrów drogi klasy S	północna część gminy
3.	Realizacja trasy rowerowej od Sandomierza do Sielpi. Przebiegającej przez gminę Radoszyce w ciągu drogi wojewódzkiej 728, drogi powiatowej 0473T, drogi gminnej 368018T oraz drogi powiatowej 0470T zgodnie z oznaczeniem na rysunku kierunków zagospodarowania przestrzennego.	wschodnia część gminy
4.	Budowa gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Końskie - Ruda Maleniecka - Mniów oraz sieci średniego ciśnienia zasilanej ze stacji gazowej I-go stopnia zlokalizowanej w pobliżu m. Radoszyce	cała gmina
5.	Budowa linii wysokiego napięcia zasilającej GPZ Końskie - Radoszyce, budowa GPZ Radoszyce	cała gmina
6.	Budowa linii wysokiego napięcia 400kV Kielce - Rogowiec	w rejonie zachodniej granicy gminy
7.	W zakresie infrastruktury technicznej plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego wyznacza zamknięcie oraz rekultywację składowiska odpadów Radoszyce.	Radoszyce
Inwestycje o znaczeniu lokalnym		
1.	Komunikacja - modernizacja dróg powiatowych i gminnych	cała gmina
2.	Rozbudowa kanalizacji	nieskanalizowane miejscowości
3.	Modernizacja linii elektroenergetycznych	cała gmina
4.	Przebudowa skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 728 Grójec-Jędrzejów z drogą powiatową relacji Stąporków-Smyków-Radoszyce i drogą powiatową relacji Radoszyce-Włoszczowa	skrzyżowanie w Radoszycach

W ramach programu małej retencji województwa świętokrzyskiego na terenie gminy Radoszyce projektowane są 4 zbiorniki wodne: Zbiornik Jacentów, Zbiornik Kapałów, Zbiornik Radoszyce oraz Zbiornik Cieklińsko (częściowo zlokalizowany na terenie gminy Ruda Maleniecka).

Pod względem administracyjnym zbiornik wodny Jacentów zlokalizowany jest w miejscowości Jacentów i Zychy. Pod względem administracyjnym zbiornik wodny Kapałów zlokalizowany jest w miejscowości Kapałów, zbiornik wodny Radoszyce

zlokalizowany jest w miejscowości Radoszyce. Zbiorniki Ciekliśko i Jacentów nie będą mogły zostać zrealizowane w zakładanych w "Programie Małej Retencji" parametrach technicznych ze względu na konflikt z przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000. Zrezygnowano z realizacji zbiornika Ciekliśko natomiast zbiornik Jacentów zaproponowano, o mniejszej niż zakładano powierzchni.

Pod względem hydrograficznym zbiorniki te zlokalizowane zostały na rzece Plebance dopływie Czarnej Koneckiej.

Podstawową funkcją zbiorników jest retencja wody dla celów gospodarczych i pokrycia niedoborów wody w rzece poniżej zbiornika w okresach suszy.

Dodatkowymi funkcjami zbiorników będą:

- retencja powodziowa w okresie wezbrań,
- poprawienie bilansu wodnego w zlewni poniżej zbiornika przez wyrównanie przepływów w
- okresach stanów niskich oraz zapewnienie przepływu nienaruszalnego w okresach niżówek,
- magazynowanie wody dla pokrycia potrzeb użytków zielonych i stawów rybnych
- położonych w zlewni rzeki Czarnej Koneckiej poniżej zbiornika.
- cele rekreacyjne i rozwój agroturystyki,
- uprawianie sportów wodnych.

Projektowane zbiorniki zapewnią przepływ biologiczny w rzece Plebance poniżej ich położenia oraz wykorzystane będą do redukcji fali powodziowej rzeki Czarnej Koneckiej.

Projektowane zbiorniki położone są na terenie Konecko-Łopuszniańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Dodatnimi skutkami oddziaływania zbiorników na środowisko będą:

- poprawa bezpieczeństwa powodziowego w zlewni poniżej zbiornika,
- zwiększenie zasobów wodnych w zlewni poniżej zbiornika,
- podniesienie poziomu wód gruntowych na obszarze przyległym do zbiornika,
- poprawa krajobrazu,
- stworzenie korzystnych warunków dla rozwoju flory i fauny wodnej i ptactwa wodnego,
- poprawa jakości wód poniżej zbiornika.

Ujemnymi skutkami oddziaływania zbiorników na środowisko będą:

- zwiększenie ruchu pojazdów na drogach dojazdowych do terenu budowy, zwiększony hałas maszyn i urządzeń przy realizacji robót,
- zmiana warunków bytowania flory i fauny na terenie zajęтым pod zbiornik,
- możliwość wystąpienia podtopień lokalnych w cofce zbiornika.

Oddziaływanie to będzie miało charakter lokalny i nie wpłynie ujemnie na tereny wyżej położone.

Projektowane zbiorniki wodne zlokalizowane są na rzece o III klasie czystości. Zagrożeniem dla zbiorników będą niekontrolowane zrzuty ścieków z terenu gminy Radoszyce (wsie położone w zlewni zbiornika). Pozostała część zlewni to zlewnia leśna nie stanowiąca zagrożenia dla zbiornika. Kanalizacją objęta jest miejscowość Radoszyce. Biorąc powyższe pod uwagę koniecznym jest rozbudowa sieci kanalizacyjnej we wsiach położonych powyżej zbiornika.

Ocena oddziaływania zbiornika na środowisko przeprowadzona na obecnym etapie ma charakter ogólny, ponieważ, aby opracować pełne oddziaływanie dodatnie i ujemne projektowanego zbiornika konieczne jest wykonanie wielu badań, które będą wykonane na etapie dalszych opracowań.

7. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

Na terenie gminy Radoszyce nie znajdują się żadne tereny, dla których istnieje obowiązek sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych. W studium nie wyznacza się obszarów wymagających scaleń i podziałów nieruchomości. W związku z tym, jedynymi obszarami, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. z 2015, poz. 199)., są przestrzenie publiczne.

8. OBSZARY DLA, KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

W związku z faktem, iż gmina posiada bardzo słabe pokrycie planami miejscowymi, a głównym narzędziem kształtowania polityki przestrzennej są decyzje

o warunkach zabudowy, które nie pozwalają na prowadzenie polityki przestrzennej w sposób przemyślany, kompleksowy i harmonijny, zaleca się sporządzenie spójnego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych sołectw. Pozwoli to przeciwdziałać dalszemu rozpraszaniu zabudowy, a gminie da narzędzie do realnego kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz zapewni zrównoważony rozwój i ład przestrzenny.

9. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Na terenie gminy Radoszyce występują mało korzystne warunki przyrodnicze dla rozwoju rolnictwa. Gleby są mało zróżnicowane, gdyż większość z nich wykształciła się z utworów pochodzenia wodnolodowcowego. Niewielką rolę odgrywają tu rędziny, które wykształciły się z jurajskich osadów węglanowych. Stosunkowo dużą rolę odgrywają gleby pochodzenia organicznego reprezentowane przez gleby murszowe i torfowe przy czym gleby te wytworzyły się w dolinach rzecznych pod wpływem obniżenia się poziomu wody gruntowej. Zróżnicowanie typologiczne gleb oraz zmienne stosunki wodne pozwoliły wyróżnić na tym obszarze 11 kompleksów rolniczej przydatności gleb. Najbardziej rolniczo przydatne gleby skupia kompleks 2 – pszenny dobry zajmujący ok. 0,2 gruntów ornych, kompleks 3 – pszenny wadliwy zajmujący ok. 0,7 % gruntów ornych, kompleks 4 – żytni bardzo dobry zajmuje ok. 1,4 % gruntów ornych, kompleks 5 – żytni dobry zajmuje ok. 11,4 % gruntów ornych oraz kompleks 8 – zbożowo – pastewny mocny zajmuje ok. 10,9 % gruntów ornych. Największą powierzchnię ponad 47 % gruntów ornych zajmują grunty słabe kompleksu 6 – żytniego słabego i 7 – żytniego bardzo słabego. Obejmują one gleby V i VI klasy bonitacyjnej mało ekonomiczne z rolniczego punktu widzenia i preferowane głównie pod zalesienia.

Mając na uwadze racjonalne wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz dążenie do podniesienia opłacalności produkcji rolnej, ustala się następujące zasady gospodarowania:

- konsekwentne zwiększanie arealów gospodarstw rolnych,
- ograniczenie rozdrabniania gospodarstw istniejących,
- rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego, zwłaszcza owocowo-warzywnego,
- utrzymanie i uzupełnianie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, jako elementów lokalnego układu powiązań ekologicznych,
- zwiększenie areалу sadów oraz upraw owocowo-warzywnych,

- podnoszenie kwalifikacji osób prowadzących gospodarstwa rolne.

Leśna przestrzeń produkcyjna

Na terenach lasów stanowiących własność Skarbu Państwa zrównoważoną gospodarkę leśną należy prowadzić w oparciu o plany urządzania lasu dostosowane do szczególnych warunków siedliskowych. W przypadku lasów niebędących własnością Skarbu Państwa działalność gospodarczą regulują uproszczone plany urządzania lasów i inwentaryzacja lasów.

Ponadto, dla lasów ustala się:

- zachowanie istniejących kompleksów leśnych,
- sukcesywne zwiększenia areału gruntów leśnych (w szczególności zaleca się zalesić tereny przyległe do istniejących kompleksów leśnych i grunty V i VI klasy bonitacyjnej),
- dążenie do wyrównania granicy rolno-leśnej oraz łączenia izolowanych enklaw leśnych,
- dalszą budowę szlaków turystycznych, ścieżek rowerowych, konnych i miejsc odpoczynku oraz innych obiektów ułatwiających ruch turystyczny, w celu ochrony lasów przed niezorganizowaną penetracją turystyczną,
- budowę ścieżek edukacyjnych w celu zwiększenia świadomości ekologicznej odwiedzających jej osób.

10. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

Studia ochrony przeciwpowodziowej zostały wykonane dla rzek Czarna Włoszczowska i Czarna Maleniecka. Wyznaczone zostały dla nich zasięgi zalewu:

- dla wód o prawdopodobieństwie pojawienia się raz na 200 lat ($p=0,5\%$),
- zasięg zalewu dla wód o prawdopodobieństwie pojawienia się raz na 100 lat ($p=1\%$),
- zasięg zalewu dla wód o prawdopodobieństwie pojawienia się raz na 20 lat ($p=5\%$).

Zgodnie z ustawą Prawo wodne obszarami szczególnego zagrożenia powodzią są:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat,
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat,

- obszary, między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 18, stanowiące działki ewidencyjne,
- pas techniczny w rozumieniu art. 36 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej.

Na obszarach szczególnego zagrożenia wprowadza się zakazy oraz ograniczenia w użytkowaniu terenów wynikające z ustawy Prawo wodne.

Na terenie gminy Radoszyce nie występują tereny zagrożone osuwaniem się mas ziemnych.

11. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALNY FILAR OCHRONNY

Na obszarze gminy Radoszyce nie występują obiekty ani obszary, dla których należałoby wyznaczyć w złożu kopalin filar ochronny.

12. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH

Na terenie gminy Radoszyce nie występują obszary pomników zagłady ani ich strefy ochronnych ustalone na podstawie przepisów odrębnych.

13. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI I REMEDIACJI

Rekultywacja i rehabilitacja to działania mające na celu przywrócenie wartości użytkowych i przyrodniczych terenom zdewastowanym i zdegradowanym poprzez działalność człowieka. W przypadku zdegradowanych zabytków architektury i zespołów urbanistycznych zabiegi przywracające im wartość użytkową to rewaloryzacja i rewitalizacja, która dosłownie znaczy: przywrócenie do życia, ożywienie. Celem rewitalizacji jest przede wszystkim znalezienie nowego zastosowania i doprowadzenie do zmiany funkcji obiektów.

Rewaloryzacja i rewitalizacja winna zmierzać do rekompozycji zabytkowych układów przestrzennych i naturalnych, poprzez harmonijne kształtowanie panoramy miasta, unikając wysokościowych elementów dysharmonizujących i wprowadzając nowe elementy krajobrazowe podnoszące estetyczne wartości kompozycyjne oraz chroniąc naturalne elementy krajobrazowe.

Rekultywacji wymagają wszystkie wyrobiska pozostałe po eksploatacji surowców naturalnych. Rekultywację należy prowadzić przez podejmowanie działań technicznych i biologicznych zgodnie z ustalonymi wcześniej kierunkami rekultywacji. W przypadku braku takich ustaleń zaleca się prowadzenie

rekultywacji w kierunku rekreacyjnym, w którym poprzez odpowiednie ukształtowanie wyrobiska, jego spągu oraz skarp można uzyskać atrakcyjny teren do prowadzenia czynnego wypoczynku. Alternatywnie lub uzupełniająco może być prowadzona także rekultywacja w kierunku leśnym i leśno-wodnym, czyli wypełnienie wyrobiska wodą i przekształcenie ociosów bocznych w tereny zalesione lub w kierunku rolnym z możliwością rolniczego wykorzystania jako stawu rybnego. Bezwzględnie należy wykonać makroniwelację terenów poeksploatacyjnych polegającą na odpowiednim ukształtowaniu wyrobisk oraz zwałowisk, uregulować stosunki wodne oraz wprowadzić roślinność odtwarzającą warunki biologiczne terenu oraz zabezpieczającą go przed erozją powierzchniową.

Warto, aby na terenach zabudowy usługowej, sportu i rekreacji powierzchnie biologicznie czynną kształtować, jako zieleni uporządkowaną dającą wrażenie porządku i ładu w przestrzeni. Należy dbać o uporządkowanie zabudowy mieszkankowej, co do jej gabarytów, lokalizacji, formy architektonicznej i zastosowanych detali oraz kolorystyki. Narzędziem do kształtowania ładu przestrzennego na terenie gminy jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Remediacja to poddanie gleby, ziemi i wód gruntowych działaniom mającym na celu usunięcie lub zmniejszenie ilości, kontrolowanie oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się substancji powodujących ryzyko, tak aby teren zanieczyszczony przestał stwarzać zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, z uwzględnieniem obecnego i planowanego w przyszłości sposobu użytkowania terenu. Na terenie gminy Radoszyce nie występują obszary remediacji.

14. OBSZARY ZDEGRADOWANE

W myśl ustawy o rewitalizacji obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym. Na terenie gminy Radoszyce nie wskazuje się obszarów zdegradowanych. Studium dopuszcza wyznaczenie obszaru zdegradowanego zgodnie z przepisami odrębnymi.

15. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 kW, A TAKŻE ICH STREFY OCHRONNE

Na terenie wsi Jacentów na działce nr 282 zlokalizowane są dwie elektrownie wiatrowe o mocy 2×75 [kW] = 150 [kW]. Odległość turbin względem siebie wynosi 50-60 m. Odległość turbin wiatrowych do najbliższych istniejących zabudowań mieszkalnych wynosi 200 m. Całkowita wysokość elektrowni wiatrowych nie przekracza 30m. Studium wyznacza strefę ochronną związaną z ograniczeniami w zabudowie oraz w zagospodarowaniu i urządzeniu terenu, od istniejących turbin wiatrowych – 200m. W strefie tej zakazuje się lokalizowania obiektów budowlanych przeznaczonych na stały pobyt ludzi.

Aby zapewnić bezpieczeństwo mieszkańców oraz środowiska przyrodniczego należy:

- zachować odległość co najmniej 200 m od zabudowy przeznaczonej na pobyt stały ludności,
- utrzymywać nowe, liniowe elementy infrastruktury, takie jak np. drogi techniczne, w stanie bezdrzewnym.
- unikać oświetlania wiatraków światłem białym i migającym (nie dotyczy oczywiście oświetlenia wynikającego z przepisów dotyczących bezpieczeństwa ruchu powietrznego (Dz.U. z 2003 r. Nr 130, poz. 1193) - zaleca się jednak zastosowanie światła o minimalnej wymaganej przepisami mocy oraz ograniczenie do minimum błysków na minutę, oświetlenie powinno być jak najmniej widoczne z ziemi),
- nie stosować sztucznego oświetlenia terenu inwestycji np. latarnie, podświetlenia turbin i masztów - światło takie koncentruje owady, zapewniając łatwe miejsce żerowania dla nietoperzy.
- w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wprowadzić zakaz zabudowy chronionej akustycznie na tym terenie i w pasie ochronnym.

W miejscowości Lewoszków na działce nr ewid. 65 planuje się budowę farmy fotowoltaicznej o mocy 1800 kW.

Instalację fotowoltaiczną będą tworzyć następujące elementy:

- konstrukcje wolnostojące wbijane do ziemi do montażu ogniw fotowoltaicznych,

- ogniwa fotowoltaiczne do ok. 7000 szt. o mocy ok. 265 W każdy,
- inwertery w ilości do ok. 100 szt.,
- przyłącze elektroenergetyczne napowietrzne lub kablowe z kontenerową stacją transformatorową średniego napięcia,
- system do monitoringu pracy instalacji oraz dozoru na odległość,
- ogrodzenie instalacji.

Decyzją Wójta (Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia, znak: ROŚ.6220.1.2014), będącej zgodną z opinią RDOŚ w Kielcach i opinią PPIS w Końskich, odstąpiono od przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko dla tej inwestycji, ze względu na brak takiej potrzeby. Planowana inwestycja nie będzie negatywnie oddziaływać na środowisko, w zakresie zanieczyszczeń powietrza, emisji hałasu oraz powstawania ścieków. Planowana instalacja fotowoltaiczna nie powinna również powodować ponadnormatywnego oddziaływania pól elektromagnetycznych na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz w miejscach dostępnych dla ludności. Przedsięwzięcie zlokalizowane jest w centralnej części kraju, a więc nie będzie oddziaływać transgenicznie na środowisko.

Studium wyznacza strefę ochronną, związaną z ograniczeniami w zabudowie oraz w zagospodarowaniu i urządzeniu terenu od planowanej farmy fotowoltaicznej. Ze względu na brak możliwego negatywnego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko, strefa zamyka się z granicy obszaru planowanej inwestycji. W strefie tej zakazuje się lokalizowania obiektów budowlanych przeznaczonych na stały pobyt ludzi.

Studium wyznacza dodatkowo dwa kolejne obszary rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii wraz ze strefą ochronną związaną z ograniczeniami w zabudowie oraz w zagospodarowaniu i urządzeniu terenu, zamykającą się w granicach terenu Eo. Planuje się realizację na tych obszarach farm fotowoltaicznych w miejscowości Radoszyce i Jakimowice.

16. TERENY ZAMKNIĘTE

Na terenie gminy nie znajdują się żadne tereny określone jako tereny zamknięte decyzjami Ministra Obrony Narodowej i Ministra Infrastruktury.

17. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

W celu ograniczenia negatywnego oddziaływania realizacji ustaleń projektu Studium na środowisko przedstawia się także następujące propozycje działań:

- stopniowe przeznaczanie obszarów pod zainwestowanie (w pierwszej kolejności obszary uzbrojone i dostępne komunikacyjnie oraz łatwe do wyposażenia w infrastrukturę techniczną i drogową),
- realizacja zabudowy na obszarach wskazanych w projekcie Studium powinna być poprzedzona wyposażeniem terenów w infrastrukturę techniczną, a przede wszystkim skanalizowaniem terenów oraz zapewnieniem dojazdu,
- przy trasach komunikacyjnych, na sąsiadujących terenach mieszkaniowych należy zapewnić odpowiednie standardy akustyczne zgodnie z przepisami odrębnymi, stosując rozwiązania techniczne (materiały budowlane, izolacyjne okna) i przestrzenne (wprowadzenie zieleni izolacyjnej, odsuniecie linii zabudowy, wprowadzanie usług w rejony o najwyższej uciążliwości akustycznej),
- w ostateczności, w celu dotrzymania obowiązujących standardów akustycznych, należy zastosować urządzenia ochrony akustycznej w postaci ekranów i wykorzystać do konstrukcji ekranów elementy pochłaniające, a nie odbijające,
- na terenach produkcyjnych, sąsiadujących z terenami mieszkaniowymi należy na etapie planów miejscowych wprowadzić zieleni izolacyjną, odsunąć linię zabudowy, albo wprowadzić usługi w rejony o najwyższej uciążliwości,
- zalesienie gruntów słabych klas, nieużytków oraz użytków zielonych powinno być poprzedzone przeprowadzeniem stosownej oceny oddziaływania, celem wyeliminowania możliwości zalesienia cennych siedlisk przyrodniczych.

Aby ograniczyć przekształcenia środowiska związane z realizacją ustaleń projektu Studium w zakresie kierunków rozwoju funkcji mieszkaniowych, usługowych, produkcyjnych, komunikacyjnych i infrastruktury technicznej należy:

- maksymalnie ograniczyć rozmiar placów budów w celu ograniczenia przekształceń wierzchniej warstwy litosfery,
- zabezpieczyć tereny poddane niwelacjom, wykopom i innym przekształceniom, za pomocą nasadzeń zieleni niskiej i ewentualnych umocnień mechanicznych,
- zdjąć aktywną biologicznie warstwę gleby w miejscach wykopów budowlanych i wykorzystać ją do kształtowania terenów zieleni przydrożnej i przyobiektowej,
- zabezpieczyć grunt i wody w rejonie inwestycji przed zanieczyszczeniami związanymi z pracą sprzętu zmechanizowanego,

- kontrolować cieki kamerą termowizyjną w celu ujawnienia nielegalnie odprowadzanych ścieków,
- właściwie ukształtować tereny zieleni pełniące funkcje izolacyjno-krajobrazowe (sąsiedztwo terenów komunikacyjnych),
- zrehabilitować tereny zniszczone w procesie budowlanym,
- w obrębie miejscowości nieprzewidywanych w najbliższym czasie do skanalizowania wspierać realizację przydomowych oczyszczalni ścieków,
- kontrolować szczelność funkcjonujących zbiorników bezodpływowych,
- zabezpieczyć zielenią wysoką przed uszkodzeniem przy modernizacji i budowie dróg.

Ponadto w celu uniknięcia znaczącego ograniczenia obiegu wody w przyrodzie związanego z uszczelnieniem dużych i zwartych powierzchni w związku z realizacją nowej zabudowy proponuje się wprowadzenie większych niż proponowane w projekcie Studium powierzchniowo nowo wydzielanych działek budowlanych i większych terenów biologicznie czynnych na obszarach jeszcze nieurbanizowanych.

III. SYNTEZA USTALEŃ ZMIANY STUDIUM

Podstawą do sporządzenia niniejszej zmiany była uchwała Nr XIV/86/08 Rady Gminy Radoszyce z dnia 24 kwietnia 2008 roku w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Radoszyce.

Projekt studium został sporządzony zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. z 2015, poz. 199) oraz z wymogami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. 2004 Nr 118, poz. 1233).

Zmiany zaproponowane w niniejszym dokumencie służą przede wszystkim dostosowaniu polityki przestrzennej gminy do wymogów cytowanej wyżej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz istniejących uwarunkowań rozwoju. Kierunki zmian w polityce przestrzennej gminy uwzględniają oczekiwania władz samorządowych jak i mieszkańców oraz pozwalają na zachowanie zasad zrównoważonego rozwoju i kształtowanie ładu przestrzennego.

Przyjęte w studium kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy zostały oparte na analizie istniejącego zagospodarowania, ocenie zapisów obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,

miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, wydanych decyzji o warunkach zabudowy oraz na analizie potrzeb i celów rozwojowych gminy.

Przyjęte w studium rozwiązania mają na celu umożliwienie rozwoju gminy i poprawę jakości życia mieszkańców z jednoczesnym zachowaniem zasad ochrony środowiska przyrodniczego oraz poszanowania dziedzictwa kulturowego. Zostało to zapewnione m.in. poprzez:

- wskazanie terenów pod rozwój infrastruktury technicznej – planowana budowa drogi ekspresowej S74,
- wskazanie terenów przeznaczonych pod zabudowę głównie mieszkaniową i usługowo-produkcyjną,
- wskazanie terenów pod lokalizację usług sportu i rekreacji,
- ochronę walorów przyrodniczych,
- ochronę dziedzictwa kulturowego i zabytków,
- uwzględnienie ponadlokalnych zadań publicznych.

W strukturze docelowych jednostek terenowych wyróżniono następujące ich typy funkcjonalne (przeważające przeznaczenie):

- tereny zabudowy mieszkaniowej, oznaczone na rysunku symbolem – M,
- tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej, oznaczone na rysunku symbolem – MU,
- tereny zabudowy rekreacji indywidualnej – ML,
- tereny zabudowy usługowej – U, usługi oświaty – Uo, usługi kultu religijnego – Uk, usługi publiczne – Up,
- tereny zabudowy produkcyjno-usługowej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej – P/Um,
- tereny zabudowy produkcyjno-usługowej – P/U,
- tereny zabudowy produkcyjnej – P,
- tereny eksploatacji surowców PG,
- tereny zabudowy rekreacyjno-sportowej – US,
- tereny zieleni urządzonej z usługami – ZP/U
- tereny gruntów rolnych i sadów – R,
- tereny łąk i pastwisk – Ł,
- tereny cmentarzy – ZC,
- tereny lasów i dolesień – ZL, ZLd,
- tereny zieleni – Z,
- tereny odnawialnych źródeł energii – Eo,
- tereny infrastruktury technicznej – I,

- tereny parkingów – KDP,
- tereny wód powierzchniowych – W,
- tereny dróg publicznych – KD-S, KD-G, KD-Z i KD-L.

W zakresie zmian w strukturze przestrzennej oraz przeznaczenia terenów, Studium zakłada rozwój nowych terenów inwestycyjnych w celu usprawnienia i poszerzenia terenów inwestycyjnych, mając na celu pobudzenie działalności na terenie gminy.

W celu kształtowania ładu przestrzennego m.in. w rozwiązaniach dotyczących rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej przyjęto zasadę nie rozpraszania zabudowy poza ukształtowane istniejące zespoły osadnicze. Rozwój przestrzenny osadnictwa powinien polegać na uzupełnianiu istniejącej struktury osadniczej oraz jej rozbudowę poprzez dołączanie nowych terenów przylegających do niej.

Dla zachowania walorów przyrodniczych, Studium zakłada utrzymanie wszelkich terenów o wysokich walorach przyrodniczych, jak również proponuje zwiększenie obszarów zielonych, w celu utrzymania i ciągłego polepszania warunków przyrodniczych na terenie gminy.

W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, Studium zakłada ochronę, rewitalizację i rehabilitację obiektów i założeń o wysokich walorach kulturowych, które mają na celu zachowanie tożsamości kulturowej gminy.

Dla poprawy bezpieczeństwa ruchu samochodowego oraz usprawnienia powiązań komunikacyjnych gminy, określono odpowiednie klasy techniczne dróg ze wskazaniem na najbardziej optymalny przebieg.

W celu zapewnienia lepszych warunków bytowych dla mieszkańców gminy oraz przygotowania dogodnych warunków rozwojowych na terenach inwestycyjnych, określono warunki dalszego rozwoju systemów infrastruktury technicznej, jak i modernizację istniejącej.

Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. z 2015 r. poz. 199) studium nie stanowi aktu prawa miejscowego, jest jednak podstawowym dokumentem planistycznym kształtującym politykę przestrzenną oraz wyznaczającym kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy. Niniejsze Studium stanowi więc dokument kierunkowy, określający wytyczne przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, programów inwestycyjnych i operacyjnych oraz innych przedsięwzięć związanych z zarządzaniem przestrzenią.

Dzięki temu pozwala na prowadzenie gospodarki przestrzennej w sposób przemyślany, świadomy i przede wszystkim jednolity oraz rozważne planowanie inwestycji o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym.

Granice poszczególnych obszarów odpowiadają dokładnością skali mapy. Ich uściślenie oraz dostosowanie do granic ewidencyjnych nieruchomości nastąpi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.